

T.C

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI

PROTOHİSTORYA VE ÖNASYA ARKEOLOJİSİ PROGRAMI

(Anadolu Üniversitesi ve Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Tarafından Yürütülen Ortak Program)

**İÇ KUZEYBATI ANADOLU'DA İLK TUNÇ ÇAĞI'NDA
GAGA AĞIZLI TESTİ FORMU'NUN GELİŞİMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Abuzer GÜNEYSU

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Turan EFE

BİLECİK, 2015

10016636

T.C
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
PROTOHİSTORYA VE ÖNASYA ARKEOLOJİSİ PROGRAMI
(Anadolu Üniversitesi ve Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Tarafından Yürütülen Ortak Program)

İÇ KUZEYBATI ANADOLU'DA İLK TUNÇ ÇAĞI'NDA
GAGA AĞIZLI TESTİ FORMU'NUN GELİŞİMİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Abuzer GÜNEYSU

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Turan EFE

BİLECİK, 2015
10016636

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

Sayfa: 1/1

19/08/2015

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 22.06.2015 tarih ve 138/8 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 19.08.2015 tarihinde Tez Savunma Sınavı yapılan Abuzer Güneysu'nun "İç Kuzeybatı Anadolu'da İlk Tunç Çağı'nda Gaga Ağzılı Testi Formu'nun Gelişimi" konulu tez çalışması Protohistorya ve Ön Asya Arkeolojisi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZDANIŞMANI: Prof. Dr. Turan Efe

ÜYE: Doç. Dr. Ali Umur TIRANCI

ÜYE: Yrd. Doç. Dr. Taner KILIÇ

ÜYE:

ÜYE:

ONAY

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

Madde 43-(3) Yüksek lisans tez sınavı jürisi ve tez savunma sınav tarihi, ilgili ABD/ASD başkanlığının önerisi ve EYK kararı ile belirlenir. Önerinin uygun bulunmaması halinde tez jürisini ilgili EYK belirler. Jüri, biri öğrencinin tez danışmanı ve en az biri enstitünün başka bir ABD/ASD'den ya da başka bir yükseköğretim kurumundan olmak üzere üç veya beş asıl, birisi ilgili ABD/ASD'den, diğeri de enstitüye bağlı başka ABD/ASD'den veya başka bir yükseköğretim kurumundan olmak üzere iki yedek öğretim üyesinden, öğretim üyesi bulunmadığı takdirde doktora/sanatta yeterlik derecesine sahip öğretim elemanları ya da sanatçı öğretim elemanlarından oluşur. ABD/ASD başkanı, jüri üyelerini uzmanlık alanlarını göz önünde bulundurarak önerir. Jürinin üç kişiden oluşması durumunda ikinci tez danışmanı jüri üyesi olamaz.

BEYAN

“İç Kuzeybatı Anadolu’da İlk Tunç Çağı’nda Gaga Ağızlı Testi Formu’nun Gelişimi” adlı yüksek lisans tezinin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel ahlak kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmını Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Abuzer GÜNEYSU

19.08.2015

ÖN SÖZ

Çanak çömlek malzemesi içinde önemli bir yere sahip olan gaga ağızlı testi, İTÇ''ye Geçiş Dönemi'nde ortaya çıkmış ve günlük hayatta çeşitli sıvı maddelerin muhafazasında kullanılmıştır. İlk başlarda basit özellikler gösteren bu form, zamanla değişik form özellikleri kazanmış ve alt tipler oluşmuştur. Bu bağlamda öncelikle bölgede çıkarılmış olan gaga ağızlı testiler form gruplarına ayrılıp mal grupları incelenmiş ve dönemlerine göre değerlendirmeye alınmışlardır. Sonrasında ise çevre bölgelerin İTÇ çanak çömlek gruplarında temsil edilen örneklerle karşılaştırmalar yapıp aradaki farklılıklar ve benzerlikler saptanmıştır. Böylece İTÇ Dönemi form repertuarında önemli bir yer tutan gaga ağızlı testinin bölgedeki gelişim aşamaları saptanmaya çalışılmıştır.

Tez konusunun seçiminde ve daha sonra tez çalışması sırasında öneri ve fikirleri ile beni yönlendiren Danışman Hocam Prof. Dr. Turan EFE'ye desteğinden dolayı en içten teşekkürlerimi sunarım.

Yine bu çalışmalar esnasında her türlü desteği sağlayan ve deneyimlerinden yararlandığım değerli hocalarım Yrd. Doç. Dr. Murat TÜRKTEKİ ve Yrd. Doç. Dr. Deniz SARI'ya ne kadar teşekkür etsem azdır. Çalışmalarım esnasında bazı kaynaklara ulaşmamda yardımcı olan görüş ve fikirleriyle beni yönlendiren sevgili arkadaşım Fadime Arslan'a burada sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak, bugünlere gelmemde her türlü maddi ve manevi desteğini esirgemeyen, beni yalnız bırakmayan aileme, ev arkadaşlarım Sezgin Abukan'a, Hakan Abukan'a ve daima benimle olan hayat arkadaşım Nesibe Güneysu'ya -Kewok'a- sonsuz teşekkürler.

Bu yüksek lisans tezi Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir (Proje No: 2013-02.Bil.04-04). Maddi desteklerinden dolayı Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi yetkililerine ve çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım.

Abuzer GÜNEYSU

ÖZET

“İç Kuzeybatı Anadolu’da İlk Tunç Çağı’nda Gaga Ağzılı Testi Formu’nun Gelişimi” başlıklı tez çalışmasının amacı, İlk Tunç Çağı’na Geçiş Dönemi’nden Orta Tunç Çağına Geçiş Dönemi zaman aralığında, İç Kuzeybatı Anadolu’da kazısı yapılmış olan yerleşme ve mezarlık kazılarında elde edilmiş olan gaga ağzılı testi formunun gelişimini ortaya koymaktır. Gaga ağzılı testi, Batı Anadolu’da çanak çömlekte Tunç Çağı’na geçişin saptanmasında ve kronolojilerin çakıştırılmasında kullanılan önemli formlardan bir tanesidir. Bu form Anadolu ile Ege coğrafyasında İlk Tunç Çağı’na Geçiş Dönemi’nde (İTÇ IA) ortaya çıkmış ve hızla yaygınlık göstermiştir.

Batı Anadolu’da GKÇ’nin sonlarından itibaren çanak çömlek gelişiminde, İTÇ özelliklerinin oluşmaya başladığı önemli bir kırılma noktası yaşanır. Bunun devamında da yöresel özelliklerin hakim olduğu “kültür bölgeleri” ve her bölge içinde de “çanak çömlek grupları” ortaya çıkar. Gaga ağzılı testi de genel olarak bu çanak çömlek gruplarına göre form ve üslup özellikleri kazanmıştır.

Bu çalışma sonucunda İç Kuzeybatı Anadolu’da İlk Tunç Çağına tarihlenen kazılardan elde edilen gaga ağzılı testi formuna ait sekiz ana form (A-H) ve bunlara ait çeşitli alt tipler belirlenmiştir. Bu sayede söz konusu olan bölgede iyi bilinen fakat hakkında henüz form özellikleri ve kronolojisi hakkında ayrıntılı bir çalışma bulunmayan gaga ağzılı testinin ortaya çıkışı ve İTÇ boyunca gerek form olarak ve gerekse mal özellikleri bakımından ortaya konulmuş; formun yerleşmeler ve çanak çömlek gruplarına göre gösterdiği farklılıklar ve benzerlikler belirlenmeye çalışılmış ve komşu bölgelerden bilinen gaga ağzılı testi formları ile karşılaştırmalar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İTÇ, Gaga Ağzılı Testi, İç Kuzeybatı Anadolu, Çanak Çömlek Grupları

ABSTRACT

The aim of the thesis entitled as “The Development of the Beak-Spouted Jug in Inland North Western Anatolian Early Bronze Age” is to determine the form types and development of the beak-spouted jug recovered in the excavations of settlements and cemeteries belonging to the timespan stretching from the Transitional Period into the EBA (ca 3300 BC.) up until the beginning of the Middle Bronze Age in inland western Anatolia. Beak spouted jug is one of the most important pottery forms which is critical in determining the Transition into Early Bronze Age and establishing local chronologies. The form appeared during the Transitional Phase into the Early Bronze Age (EB IA) and rapidly spreads throughout west Anatolia and the Aegean.

Western Anatolian Late Chalcolithic pottery had important and unique changes toward the end of the period, resulting in emergence of the pottery groups proper to the Early Bronze Age. So the beak-spouted jug is a unique one among them which eventually would become the characteristic form of the succeeding periods of the Early Bronze Age.

In the framework of the thesis eight basic Beak-Spouted Jug form (A-H) and various subtypes have been identified that are obtained from the excavation dated to the Early Bronze Age in inland Northwest Anatolia. Then, these types not only have been compared with each other according to the pottery zones but also with those of the neighbouring regions; thus, well-known in the region in question, but not without a thorough study on the form about the features and chronology, form’s emergence and development according to form and ware features throughout the Early Bronze Age are put forth.

Key Words: EB, Beak-Spouted Jug, Inland North Western Anatolia, Pottery Groups

İÇİNDEKİLER

BEYAN.....	i
ÖN SÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	x
LEVHALAR LİSTESİ	xi
TABLolar LİSTESİ	xiii
HARİTALAR LİSTESİ.....	xv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İÇ KUZEYBATI ANADOLU

1.1. COĞRAFİ KONUM	3
1.2. ARAŞTIRMA TARİHÇESİ	5
1.3. İÇ KUZEYBATI ANADOLU'DA KAZISI YAPILMIŞ İTÇ YERLEŞMELERİ VE MEZARLIKLARI HAKKINDA ÖZET BİLGİ	8
1.3.1. Küllüoba	8
1.3.2. Keçiçayırı	9
1.3.3. Demircihüyük.....	10
1.3.4. Demircihüyük-Sarıket Mezarlığı.....	11
1.3.5. Küçük Höyük Nekropolü	11
1.3.6. Bozüyük	11
1.3.7. Kaklık Mevkii	12
1.3.8. Karaoğlan Mevkii.....	12
1.3.9. Seyitömer	12
1.3.10. Ilıpınar	13
1.3.11. Hacılarteppe	14

İKİNCİ BÖLÜM

GAGA AĞIZLI TESTİ FORMU

2.1. GAGA AĞIZLI TESTİ.....	15
2.1.1. Gaga Ağızlı Testinin Tanımı.....	15
2.1.2. Gaga Ağızlı Testinin Ortaya Çıkışı.....	15
2.2. İÇ KUZEYBATI ANADOLU'DA TEMSİL EDİLEN GAGA AĞIZLI TESTİ FORMLARININ TANITILMASI	15
2.2.1. Yükselen Ağızlı Fincan ve Geniş Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (For A).....	17
2.2.2. Hafif Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form B)	18
2.2.3. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C).....	18
2.2.4. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)	18
2.2.5. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)	19
2.2.6. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)	20
2.2.7. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G).....	21
2.2.8. Sivri Gaga Ağızlı Testi (Form H)	23
2.3. GAGA AĞIZLI TESTİ FORMLARININ TEMSİL EDİLDİĞİ MAL GRUPLARI.....	24
2.3.1. Geç Kalkolitik Çağ Koyu Yüzlü Açkılı Malı (Mal 1)	24
2.3.2. Gri Açkılı Mal (Mal 2)	25
2.3.3. Gri-Kahverengi Açkılı Mal (Mal 3)	25
2.3.4. Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal (Mal 4)	26
2.3.5. Yalın Mal (Mal 5)	27
2.3.6. İznik Kahverengi Astarlı Malı (Mal 6)	27
2.3.7. Siyah Açkılı Mal (Mal 7)	27
2.3.8. Koyu Gri/Siyah Astarlı ve Açkılı Mal (Mal 8)	28
2.3.9. Kırmızı Astarlı Parlak Açkılı Mal/ <i>Red Coated Ware</i> (Mal (9)).....	29
2.3.10. Portakal Rengi Astarlı Altıntaş Malı (Mal 10).....	29

2.3.11. Kaba Mal (Mal 11)	30
2.3.12. OTÇ'ye Geçiş Dönemi Kırmızı Astarlı ve Açıklı Malı/Hitit Malı (Mal 12).....	30
2.4. GAGA AĞIZLI TESTİ FORMUNUN İTÇ SÜRESİNCE KÜLTÜR BÖLGELERİ VE ÇANAK ÇÖMLEK GRUPLARINA GÖRE BÖLGEDE GÖSTERDİĞİ DAĞILIM VE GELİŞİM	30
2.4.1. İTÇ'ye Geçiş Dönemi (İTÇ IA).....	31
2.4.1.1. Gaga Ağızlı Testi Formları.....	31
2.4.1.2. Mal Grupları	32
2.4.1.3. Bezeme Türleri	33
2.4.1.4. Genel Değerlendirme.....	34
2.4.2. İTÇ I Dönemi (İTÇ IB)	34
2.4.2.1. Gaga Ağızlı Testi Formları.....	35
2.4.2.2. Mal Grupları	36
2.4.2.3. Bezeme Türleri	37
2.4.2.4. Genel Değerlendirme.....	38
2.4.3. İTÇ II Dönemi	38
2.4.3.1. Gaga Ağızlı Testi Formları.....	39
2.4.3.2. Mal Grupları	44
2.4.3.3. Bezeme Türleri	46
2.4.3.4. Genel Değerlendirme.....	48
2.4.4. Erken İTÇ III Dönemi (İTÇ IIIA)	49
2.4.4.1. Gaga Ağızlı Testi Formları.....	49
2.4.4.2. Mal Grupları	52
2.4.4.3. Bezeme Türleri	52
2.4.4.4. Genel Değerlendirme.....	53
2.4.5. Geç İTÇ III Dönemi (İTÇ IIIB)	53

2.4.5.1. Gaga Ağızlı Testi Formları.....	54
2.4.5.2. Mal Grupları	54
2.4.5.3. Bezeme Türleri	54
2.4.5.4. Genel Değerlendirme.....	55
2.5. GAGA AĞIZLI TESTİ FORMUNUN MAL GRUPLARI VE FORMLARA GÖRE İTÇ BOYUNCA BÖLGEDE GÖSTERDİĞİ GELİŞİM.....	55

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İÇ KUZEYBATI ANADOLU BÖLGESİ GAGA AĞIZLI TESTİ FORMLARININ ÇEVRE BÖLGELERLE GENEL BİR KARŞILAŞTIRMASI

3.1. İTÇ'YE GEÇİŞ DÖNEMİ (İTÇ 1A)	59
3.1.1. Kumtepe 1B Kültürü İle Karşılaştırma	59
3.2. İTÇ I DÖNEMİ (İTÇ IB).....	61
3.2.1. Troya I-Yortan Kültür Bölgesi İle Karşılaştırma	61
3.2.2. Beycesultan İTÇ I Kültür Bölgesi İle Karşılaştırma	64
3.3. İTÇ II DÖNEMİ.....	66
3.3.1. Troya I-Yortan Kültür Bölgesi İle Karşılaştırma	66
3.3.2. Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi İle Karşılaştırma.....	69
3.4. ERKEN İTÇ III DÖNEMİ (İTÇ IIIA)	71
3.4.1. Kuzeybatı Anadolu Bölgesi İle Karşılaştırma.....	72
3.4.2. Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi İle Karşılaştırma.....	74
3.5. GEÇ İTÇ III DÖNEMİ (İTÇ IIIB)	75
3.5.1. Orta Anadolu Bölgesi İle Karşılaştırma	75
3.5.2. Kuzeybatı Anadolu Bölgesi İle Karşılaştırma.....	76
3.5.3. Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi İle Karşılaştırma.....	76

SONUÇ	78
KAYNAKÇA	82
EK	94
ÖZGEÇMİŞ	233

KISALTMALAR

GKÇ	: Geç Kalkolitik Çağ
İTÇ	: İlk Tunç Çağı
OTÇ	: Orta Tunç Çağı
TÜBA-AR	: Türkiye Bilimler Akademisi-Arkeoloji
AJA	: American Journal of Archaeology
AST	: Araştırma Sonuçları Toplantısı
KST	: Kazı Sonuçları Toplantısı
TTK	: Türk Tarih Kongresi
S.S	: Sayfa Sayısı
Res.	: Resim
Şek.	: Şekil
Lev.	: Levha
Mal 1	: Geç Kalkolitik Çağ Koyu Yüzlü Açkılı Malı
Mal 2	: Gri Açkılı Mal
Mal 3	: Gri-Kahverengi Açkılı Mal
Mal 4	: Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal
Mal 5	: Yalın Mal
Mal 6	: İznik Kahverengi Astarlı Malı
Mal 7	: Siyah Açkılı Mal
Mal 8	: Koyu Gri/Siyah Astarlı ve Açkılı Mal
Mal 9	: Kırmızı Astarlı Parlak Açkılı Mal/Red Coated Mal
Mal 10	: Portakal Rengi Astarlı Altıntaş Malı
Mal 11	: Kaba Mal
Mal 12	: OTÇ'ye Geçiş Dönemi Kırmızı Astarlı ve Açkılı Malı/Hitit Malı

LEVHALAR LİSTESİ

Levha 1: Tip A1 (Form A) İTÇ'ye Geçiş Dönemi	94
Levha 2: Form B İTÇ'ye Geçiş Dönemi.....	96
Levha 3: Tip E1 (Form E) İTÇ'ye Geçiş Dönemi	98
Levha 4: Tip A2 (Form A) İTÇ I Dönemi	98
Levha 5: Form C İTÇ I Dönemi	101
Levha 6: Tip E1 (Form E) İTÇ I Dönemi	102
Levha 7: Tip E2 (Form E) İTÇ I Dönemi	104
Levha 8: Tip A2 (Form A) İTÇ II Dönemi	106
Levha 9: Form C İTÇ II Dönemi	109
Levha 10: Form C İTÇ II Dönemi	112
Levha 11: Tip D1 (Form D) İTÇ II Dönemi	114
Levha 12: Tip D1 (Form D) İTÇ II Dönemi	116
Levha 13: Tip D1 (Form D) İTÇ II Dönemi	117
Levha 14: Tip D2 (Form D) İTÇ II Dönemi	119
Levha 15: Tip E1 (Form E) İTÇ II Dönemi	120
Levha 16: Tip E2 (Form E) İTÇ II Dönemi	121
Levha 17: Tip E2 (Form E) İTÇ II Dönemi	123
Levha 18: Tip E2 (Form E) İTÇ II Dönemi	125
Levha 19: Tip E2 (Form E) İTÇ II Dönemi	127
Levha 20: Tip E2 (Form E) İTÇ II Dönemi	129
Levha 21: Tip E2 (Form E) İTÇ II Dönemi	132
Levha 22: Tip E2 (Form E) İTÇ II Dönemi	133
Levha 23: Tip E3 (Form E) İTÇ II Dönemi	133
Levha 24: Tip F1 (Form F) İTÇ II Dönemi	135

Levha 25: Tip F2 (Form F) İTÇ II Dönemi	138
Levha 26: Tip F3 (Form F) İTÇ II Dönemi	140
Levha 27: Tip F4 (Form F) İTÇ II Dönemi	140
Levha 28: Tip G1 (Form G) İTÇ II Dönemi	141
Levha 29: Tip G1 (Form G) İTÇ II Dönemi	142
Levha 30: Tip G2 (Form G) İTÇ II Dönemi	142
Levha 31: Tip G2 (Form G) İTÇ II Dönemi	145
Levha 32: Tip G3 (Form G) İTÇ II Dönemi	145
Levha 33: Tip G4 (Form G) İTÇ II Dönemi	148
Levha 34: Tip G4 (Form G) İTÇ II Dönemi	150
Levha 35: Tip G5 (Form G) İTÇ II Dönemi	151
Levha 36: Tip H1 (Form H) İTÇ II Dönemi	153
Levha 37: Tip H3 (Form H) İTÇ II Dönemi	154
Levha 38: İTÇ II Dönemi Bezemeli Gövde Parçaları	156
Levha 39: Tip D1 (Form D) Erken İTÇ III Dönemi	158
Levha 40: Tip E2 (Form E) Erken İTÇ III Dönemi	158
Levha 41: Tip E3 (Form E) Erken İTÇ III Dönemi	160
Levha 42: Tip G3 (Form G) Erken İTÇ III Dönemi	160
Levha 43: Tip G3 (Form G) Erken İTÇ III Dönemi	161
Levha 44: Tip G5 (Form G) Erken İTÇ III Dönemi	161
Levha 45: Tip G5 (Form G) Erken İTÇ III Dönemi	163
Levha 46: Tip H2 (Form H) Erken İTÇ III Dönemi	164
Levha 47: Tip H4 (Form H) Geç İTÇ III	164

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1.1: Küllüoba ve Demircihüyük İTÇ Karşılaştırmalı Stratigrafleri	9
Tablo 2.1: Form Cetveli	16
Tablo 2.2: Gaga Ağızlı Testi Formlarının Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı	213
Tablo 2.3: A Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı	214
Tablo 2.4: B Formunun Yerleşmelere Göre Dağılımı	215
Tablo 2.5: C Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı	215
Tablo 2.6: D Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı	216
Tablo 2.7: E Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı	217
Tablo 2.8: F Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı	218
Tablo 2.9: G Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı	219
Tablo 2.10: H Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı	220
Tablo 2.11: Gaga Ağızlı Testi Formlarında Temsil Edilen Mal Grupları.....	221
Tablo 2.12: İTÇ'ye Geçiş Dönemi Mal Grupları.....	222
Tablo 2.13: İTÇ I Dönemi Mal Grupları.....	222
Tablo 2.14: İTÇ II Dönemi Mal Grupları	223
Tablo 2.15: Erken İTÇ III Dönemi Mal Grupları	224
Tablo 2.16: Gaga Ağızlı Testi Formlarında Temsil Edilen Bezeme Türleri.....	225
Tablo 3.1: Kronoloji Tablosu	60
Tablo 3.2: İTÇ I Dönemi Gaga Ağızlı Testi Formlarının Çevre Bölgelerle Karşılaştırılması	226

Tablo 3.3: İTÇ II Dönemi Gaga Ağzılı Testi Formlarının Çevre Bölgelerle Karşılaştırılması	227
Tablo 3.4: Erken İTÇ III Dönemi Gaga Ağzılı Testi Formlarının Çevre Bölgelerle Karşılaştırılması	228
Tablo 3.5: Geç İTÇ III/OTÇ'ye Geçiş Dönemi Gaga Ağzılı Testi Formlarının Çevre Bölgelerle Karşılaştırılması	229

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 3.1: Batı Anadolu İTÇ I Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Grupları	230
Harita 3.2: Batı Anadolu İTÇ II Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Grupları	230
Harita 3.3: Batı Anadolu Erken İTÇ III Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Grupları	231
Harita 3.4: Geç İTÇ III (OTÇ'ye Geçiş) Kültür Bölgeleri	231
Harita 3.5: Adı Geçen Yerleşme ve Mezarlıklar	232

GİRİŞ

Tez çalışması olarak iç kuzeybatı Anadolu İTÇ gaga ağızlı testi formunun seçilmesindeki temel amaç, bu güne kadar söz konusu bölgede yapılan kazılarda ele geçirilmiş olan gaga ağızlı testinin ortaya çıkışı ve gelişimi ile ilgili henüz kapsamlı bir çalışma yapılmamış olmasıdır. Diğer formlar arasında önemli bir yer tutması, bu formun günlük yaşamda önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

Bu kapsamda iç Kuzeybatı Anadolu bölgesinde İTÇ'ye tarihlenen höyük ve nekropol kazılarında stratigrafik olarak elde edilmiş olan gaga ağızlı testi formuna ait örnekler incelenmiş ve bu dönem aralığını kapsayan bir form cetveli oluşturulup mal özellikleri incelenmiştir. Bu şekilde gaga ağızlı testi formunun söz konusu dönemde geçirdiği değişimleri (form, mal ve bezeme özellikleri açısından) saptanmaya ve yerleşmeler arası olduğu kadar, bölgedeki çanak çömlek grupları arasında da var olduğu düşünülen etkileşimler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tez çalışmasında temel olarak önceki yıllarda ilgili bölgede yapılan kazılara ait yayınlardan yararlanılmıştır. Bu sebeple öncelikli olarak uzun süren bir kütüphane çalışması yürütülmüş ve gerekli bilgiler toplanmıştır. Bunun haricinde Küllüoba ve Keçiçayırı kurtarma kazılarından elde edilen ve yayınlanmamış olan bazı örnekler çalışma kapsamına alınmıştır.

Daha önceki yıllara ait yayınlardan seçilen örneklerin tamamı yeniden bilgisayar ortamında (Corel Draw programı ile), yayın kurallarına sadık kalınarak çizilip ölçeklendirilmiştir. Sonrasında ise form cetveli oluşturulmuş ve seçilen örnekler saptanan bu formlara göre gruplandırılıp kataloglandırılmıştır.

Tez çalışmasında esas amaç gaga ağızlı testi formunun gelişimini ortaya koymaktır. Dolayısıyla buna hizmet eden örnekler seçilmiş ve herhangi bir istatistik çalışması yapılamamıştır.

Çalışma alanının kapsamı genel hatları ile iç Kuzeybatı Anadolu'da bulunan Kütahya, Afyon, Eskişehir, Bilecik illeri ve İznik-İnegöl ovaları içinde yer alan Küllüoba, Demircihüyük, Demircihüyük-Sarıket Nekropolü, Küçük Höyük Nekropolü, Bozüyük, Kaklık Mevkii, Karaoğlan Mevkii, Keçiçayırı, Seyitömer, Hacılartepesi ve

Ilıpınar yerleşme ve mezarlıkları ile sınırlıdır. Belli form tipleri içermemeleri sebebiyle, minyatür gaga ağızlı testiler, değerlendirmeye alınmamıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İÇ KUZEYBATI ANADOLU

1.1. COĞRAFI KONUM

Uzak bölgeler arası yoğun ticaretin henüz başlamaması sebebiyle ve bölgenin fiziki yapısından kaynaklı nedenlerle, burada İTÇ'nin ilk yarısında yerel çanak çömlek gruplarının oluşmasına neden olmuş olmalıdır. Bölgede İTÇ II sonlarında bu durum değişmiş ve farklı bölgelerle ilişkiler yoğunlaşmış, yansımalarını ise gerek çanak çömlek üzerinde gerekse diğer buluntular üzerinde görmek mümkün olmuştur. İTÇ III başlarında ise Kilikya'dan Ege'de Kiklad adalarına kadar geniş coğrafyada giderek ortak kültür öğeleri ortaya çıkmaya başlamıştır (Goldmann, 1956:131-163; Özkan ve Erkanal, 1999:189; Rutter vd. 1979:3; Efe, 1997:297-302).

Coğrafi olarak çalışmanın kapsadığı alan kabaca Kütahya, Afyon, Eskişehir, Bilecik illeri ile İznik-İnegöl ovalarını içine almaktadır. Diğer bir deyişle, kuzey içbatı Anadolu eşiği araştırma bölgesinin önemli bir kısmını oluşturur. Yükseklikleri yer yer 1200-1400 m. kadar ulaşan buradaki dağ dizileri (Emirdağ, Türkmen, Kumullar, Ahır, Murat, Şaphane, Eğriöz, Akdağ, Simav, Honoz, Çikelek, Burgaz ve Demirci Dağları) eşik eksenine paralel iki-üç sıra oluşturur (Darkot ve Markar, 1995:76-89). Bu dağ dizileri arasında paralel uzanan çukur alanlar yer alır. Bölgede tabanları alüvyon kaplı ovalar yer alır (Afyon, Sandıklı, Büyük Sincanlı, Küçük Sincanlı Şuhut, Altıntaş, Kütahya, Gediz, Simav ve Tavşanlı).

Sakarya nehrinin doğusundaki bölgeleri batıya bağlayan Eskişehir ovası, tektonik ova özelliği göstermekte olup kuzeyindeki Sündüken Dağları ve güneyindeki Türkmen Dağları'nın kuzey etekleri arasında yer alır (Ardos, 1985:42).

Kuzeybatı-güneydoğu yönünde uzanan Yukarı Sakarya ovası kuzeyde Sivrihisar Dağları, güneyde Emirdağ ve Yazılıkaya Platosu arasında bulunur. Ovanın batısı ise Türkmen Dağları ile sınırlanmıştır. Ova içindeki yükseltilerin çevrelerinde ve ovanın kenarlarındaki alt tabakalarda neojen göl dolguları ve üst kısımlarda da alüvyon dolgular mevcuttur (Ardos, 1979:63). Eskişehir ve Sakarya ovaları, orta Anadolu

bölgesi ve Konya ovasına açık olup kuzeyde bulunan Marmara ve Trakya bölgelerini birbirine bağlayan doğal yolları ve geçitleri içlerinde barındırlar; aynı şekilde Afyon ve Kütahya üzerinden de Ege bölgesine geçişi sağlamaktadırlar (Ertekin, 1992:147-156).

Eskişehir ovasının bitimine yer alan Bozüyük geçidinden sonra İznik-İnegöl Ovalarına ve oradan da Marmara kıyılarına iki doğal geçit ile ulaşılır. Bunlardan ilki kuzeye Bilecik, İznik ve Adapazarı ovasına açılan Sakarya vadisi; diğeri ise bugünkü Bozüyük-Bursa yolunun geçtiği ve İnegöl-Bursa ovalarına açılan vadidir (Gökcan, 1972:9-12).

Prehistorik dönemlere tarihlenen yerleşmelerin doğu-batı yönlü sıralanmaları, bu doğal yolların bugün olduğu gibi geçmişte de kullanıldığının göstergesidir (Efe, 1997:131). Eskişehir ovasında höyükler Bozüyük'ten başlayıp ovanın doğusunda biter. Bu yerleşmeler ye yer iki veya daha fazla sıra halinde birbirlerine paralel şekilde konumlanmışlardır. Yukarı Sakarya ovasında da höyükler güneydoğu-kuzeybatı yönlü sıralar halinde Sivrihisar dağlarına kadar devam etmektedirler. Höyüklerin verimli ovaların ve bağlantı yollarının üzerinde yer almasından kaynaklı olarak sayıları fazla ve bazılarının boyutları normalden fazladır (Efe, 1995:245-266).

Yukarı Sakarya ovasında güneydoğu-kuzeybatı yönlü sıralanmış olan iki grup höyük bulunur. İlk grup Eskişehir-Seyitgazi yolunun her iki tarafında, diğeri grup ise Seyitgazi ile Eskişehir-Ankara yolunu birleştiren tali yolun etrafında sıralanmıştır (Efe, 1995:247-252). Bu bölgede birleşen yollar; Seyit Suyu Vadisi, Yazılıkaya Platosu ve Çifteler üzerinden güneyde bulunan Afyon ve Altıntaş ovalarına ulaşır Yukarı Sakarya ovasını güney ile birleştirmektedir. Porsuk vadisinden güneybatıya uzanan bir diğeri ulaşım yoluda Eskişehir Ovası'nı Kütahya ve Tavşanlı ovalarına bağlamaktadır (Sarı, 2004:5).

Bölgenin batısında kuzeybatı-güneydoğu yönlü uzanan dağlara paralel olarak uzanan Altıntaş-Örencik ve Kütahya-Tavşanlı ovaları bulunur. Burada Altıntaş ovası Konya bölgesine açık olup önemli bir dağ oluşumu yoktur. Ovanın güneyinde yer alan Murat Dağları'nın haricinde önemli bir yükseltiye rastlanmaz (Sarı, 2004:5). Batıda yer alan Örencik ovası ve onun kuzeyindeki Kocasu vadisi, Altıntaş ovasını Tavşanlı ovasına; Domaniç üzerinde yer alan diğeri bir geçit de İnegöl-Bursa civarına

açılmaktadır. Porsuk vadisi kuzeyde Kütahya ve Eskişehir ovalarına sonrasında ise kuzeyde İznik-İnegöl ovalarına ve Marmara kıyılarına bağlanır (Efe, 1993:348).

Prehistorik yerleşmelerin yoğun olduğu Altıntaş ovasında da Yukarı Sakarya ovasında olduğu gibi höyükleşme yeryüzü şekilleriyle ilişkilidir. Höyükler genel olarak porsuk çayının kolları boyunca dağılım göstermişlerdir (Efe, 1994:578). Türkmen Dağları üzerinde bazı höyüklerin saptanması, Kütahya-Tavşanlı ovaları ile Eskişehir-İnegöl ovalarını birleştiren yol güzergahlarının olma olasılığını güçlendirmektedir (Efe, 1991:165-167).

1.2. ARAŞTIRMA TARİHÇESİ

İç kuzeybatı Anadolu'da prehistorik dönemlerden günümüze kadar farklı kültür ve medeniyetlerin var olmuş olmasından dolayı farklı dönemlerle ilgili olarak birçok araştırmacı ve bilim insanı bölgede araştırmalar ve arkeolojik kazılar gerçekleştirmişlerdir. Bölgedeki ilk arkeolojik nitelikteki araştırmalar W. M. Leake tarafından 19. yüzyılın başlarında Eskişehir-Seyitgazi'nin güneyindeki anıtlar üzerinde yapılmış ve bunların sonuçları 1824 yılında da yayımlanmıştır (Leake, 1824:121). W. M. Ramsey 1890-1907 yılları arasında bölgede araştırmalar yapıp yayımlarında, kaya anıtları, Roma ve Bizans dönemlerinden ve saptadığı höyüklerden bahsetmiştir (Ramsey, 1890; Ramsey, 1895)¹. Daha sonra ise İstanbul-Ankara demiryolunun inşası sırasında, yakındaki bataklıkların kurutulması amacıyla Bozüyük kasabasının adını aldığı Bozüyük höyüğü, toprak alınması sonucu, ova seviyesine kadar tamamen tahrip edilmiştir. Bu sırada A. Koerte tarafından toplanan arkeolojik malzeme 1899 yılında yayımlanmıştır (Koerte, 1909:1).

1928 yılına gelindiğinde ise W. M. Calder bölgede araştırmalar yapıp Frig ve Klasik dönem eserleri saptamış ve bir harita üzerinde göstermiştir (Calder, 1925:Harita XXIX, XXXI). İlk arkeolojik kazılar ise 1936 yılında Fransız Arkeoloji Enstitüsü adına A. Gabriel tarafından Midas şehrinde gerçekleştirilmiş, burada tespit edilen İTÇ

¹ W. M. Ramsey ayrıca 1881, 1884, 1887 ve 1907 yıllarında da yayınlar yapmış ve bölgedeki höyüklerden bahsetmiştir.

mezarlığı ise 1948-51 yılları arasında H. Çambel tarafından kazılmıştır (Çambel, 1952:228-229).

Bölgedeki ilk bilimsel çalışmalar 1937 yılında Eskişehir Demircihüyük'te K. Bittel ve H. Otto tarafından gerçekleştirilmiştir (Bittel ve Otto, 1939:1-34). Bittel daha sonra ise Eskişehir'den İznik-İnegöl ovalarına kadar olan bölgede araştırmalar yapıp höyüklerden malzeme toplamış ve detaylı bir şekilde yayımlamıştır (Bittel, 1942).

1941 yılında R. Oğuz Arık, Yazılıkaya yaylasında, Seyit suyu kenarında ve Eskişehir-Ankara arasında bulunan bazı höyükleri ziyaret edip malzeme toplamış ve yayımlamıştır (Arık, 1956). Arıktan sonra Kılıç Kökten bölgedeki araştırmalara devam etmiştir (Kökten, 1948:197-211). 1946 ve 1958 yılları arasında ise Frigya dağlık bölgesinde C. H. E. Haspels Frig eserlerini saptamak amaçlı çalışmalar yürütmüş ve yayımlamıştır (Haspel, 1971:285).

Diğer önemli çalışmalar arasında; C. A. Burney 1954 yılında Eskişehir ovası ve kuzeyinde araştırmalar yapmıştır (Burney, 1956:179-193). 1959-1956 yılları arasında ise D. H. French iç kuzeybatı Anadolu'nun tamamını kapsayan yüzey araştırmaları yapmış ve bunları farklı yayınlarla bilim dünyasına tanıtmıştır (French, 1961:99-140; French, 1965:15-24; French, 1967; French, 1969a; French, 1969b).

Demircihüyük'te 1975-1978 yılları arasında M. Korfmann başkanlığında ikinci dönem kazılar gerçekleştirilmiş ve Eskişehir Ovası'nın Neolitik/Kalkolitik, İTÇ I-II ve OTÇ ile ilgili önemli bilgiler edinilmiş ve mimari ve değişik malzeme grupları kazı raporları şeklinde yayınlanmıştır (Korfmann, 1983; Seeher, 1987; Efe, 1988; Kauder ve Seeher, 1996; Brigitte Kull, 1988). 1983 yılında Güngör Gürkan başkanlığında, Bozüyük-Küçük Höyük mezarlığında kazılar yapılmıştır (Gürkan ve Seeher, 1991:39-96), 1985-86 yılları arasında ise J. Seeher, Demircihüyük-Sarıket Nekropol kazısını gerçekleştirmiştir (Seeher, 1991:97-124; Seeher, 1992:5-19; Seeher, 2000).

Eskişehir Arkeoloji Müzesi tarafından 1985-86 yıllarında Eskişehir'in güneybatısında MÖ II. binyıla tarihlendirilen Uluçayır mezarlık kazısı gerçekleştirilmiştir. 1983-84 yıllarında Kaklık Mevkii'nde ve 1987 ve 1990 yıllarında Karaoğlan Mevkii'nde Ahmet Topbaş başkanlığında kurtarma kazıları

gerçekleştirilmiştir (Efe, Topbaş ve İlaşlı, 1995:357-397; Topbaş, Efe ve İlaşlı, 1998:21-94).

Turan Efe tarafından 1988 yılında başlatılan ve Kütahya, Bilecik ve Eskişehir illerini kapsayan yüzey araştırmaları 1995 yılına kadar sürdürülmüştür (Efe, 1990a:1-19; Efe, 1990b:405-424; Efe, 1991:163-177; Efe, 1993:345-364; Efe, 1994a:571-592; Efe, 1995:245-266; Efe, 1996a:131-153; Efe, 1997a:215-232). Efe ayrıca 1992-94 yıllarında Orman Fidanlığı kurtarma kazısını gerçekleştirmiş olup (Efe, 1996b:95-108) 1996 yılından bu yana da Seyitgazi-Küllüoba kazılarını yürütmektedir (Efe, 1998:151-172). Turan Efe bu arada Eskişehir Arkeoloji Müzesi başkanlığında, 2006-2009 yılları arasında gerçekleştirilen Seyitgazi-Keçiçayırı kurtarma kazılarının bilimsel danışmanlığını yapmıştır (Efe, Sarı ve Fidan, 2010).

1989 yılında Eskişehir Merkezde Şarhöyük'te Muhibbe Darga yönetiminde başlayan kazılar (Darga, 1994:481-502), 2004 yılından itibaren Taciser Sivas başkanlığında 2013 yılına kadar sürdürülmüştür (Sivas, 2008; Sivas, 2009). Taciser Tüfekçi Sivas ve Hakan Sivas yönetiminde 2001 yılında Eskişehir-Kütahya-Afyon illerinde yüzey araştırmalarına başlanmıştır (Tüfekçi Sivas, 2003:285-298; Tüfekçi Sivas, 2004:155-166).

Kütahya'da ise 1990 yılında Seyitömer Höyük'te başlayan 1.dönem kurtarma kazıları Önce Afyon Arkeoloji Müzesi ve sonra da Eskişehir Arkeoloji Müzesi tarafından 1992 yılına kadar sürdürülmüştür (Topbaş, 1991:11-34; Topbaş, 1992:11-34; Topbaş, 1993:1-30; Topbaş, 1994:297-310). Seyitömer'de ikinci dönem kazılara A. Nejat Bilgen başkanlığında 2006 yılında başlanmış ve bu kazılar kesintisiz 2014 yılına kadar devam etmiştir (Bilgen, 2007:333-350; Bilgen, 2008:71-88; Bilgen vd. 2009:341-354; Bilgen vd. 2010:367-380; Bilgen vd. 2011a:233-256; Bilgen vd. 2011b; Bilgen vd. 2012a; Bilgen vd. 2012b; Bilgen, 2015b). A. Nejat Bilgen ayrıca 2002-2003 yıllarında Eskişehir'in doğusunda yer alan Çavlum mezarlık kazısını gerçekleştirmiştir (Bilgen, 2001:399-404; Bilgen, 2002:351-360; Bilgen, 2003:391-402; Bilgen, 2004:139-146). Kütahya'da yer alan bir diğer İTÇ kazısı ise Aizanoi antik kentinde yer alan höyükte gerçekleştirilmiştir (Ay-Efe, 2001:269-294).

1.3. İÇ KUZEYBATI ANADOLU'DA KAZISI YAPILMIŞ İTÇ YERLEŞMELERİ VE MEZARLIKLARI HAKKINDA ÖZET BİLGİ

Batı Anadolu'da İTÇ Dönemi ile ilgili bugüne kadar yapılan kazı ve araştırmalar sonucunda, aşağı yukarı herkesin üzerinde anlaştığı aşağıdaki kronoloji elde edilmiştir (Tablo 3.1).

İTÇ'ye Geçiş/İTÇ IA (M.Ö. 3200-3000/2900)

İTÇ I/İTÇ IB (M.Ö. 3000/2900-2700)

İTÇ II (M.Ö. 2700-2400)

Erken İTÇ III/İTÇ III A (M.Ö. 2400-2200)

Geç İTÇ III/İTÇ IIIB (M.Ö. 2200-1900/1800)

GKÇ'den sonra ortaya çıkan çanak çömlek grupları ve kültür bölgeleri gerçekleştirilen çalışmalarla ortaya konmuştur. Gaga ağızlı testi formu bağlamında, bölgede eskiden yeniye doğru, önce İTÇ'ye Geçiş Dönemi çanak çömleği Küllüoba ve Kaklık Mevkii'nden tanıtılacaktır; sonra sırayla, İTÇ I çanak çömlek grupları (Yukarı Sakarya, Demircihüyük ve İznik), İTÇ II çanak çömlek grupları (Afyon, Kütahya-Tavşanlı, Yukarı sakarya, Demircihüyük ve iznik), Erken İTÇ III Frigya Kültür Bölgesi ve Kütahya-Tavşanlı Çanak Çömlek Grubu ile Geç İTÇ III Küllüoba gaga ağızlı testi buluntuları ele alınacaktır.

1.3.1. Küllüoba

Yerleşme Eskişehir ili, Seyitgazi ilçesinin 12 km. kuzeydoğusunda, Yeniköy yolunun sağında ve köye 1.300 m. mesafede yer alır; yüksekliği 9 m. olan höyük 250x150 m. çapındadır (Efe, 1994:51; Ay, 1999:6). Höyük ilk olarak Turan Efe'nin 1993 yılında bölgede yaptığı yüzey araştırmaları esnasında ziyaret edilip bilim dünyasına tanıtılmıştır (Efe, 1994:251). Burada 1996 yılında Efe başkanlığında başlayan kazılar halen devam etmektedir. Küllüoba'da Geç Kalkolitik sonlarından Orta Tunç Çağı başlarına kadar kesintisiz yerleşildiği anlaşılmaktadır; ayrıca höyüğün güney ve

doğu kesimlerinde Geç Hellenistik dönem yerleşmesi ve höyüğün tepesinde de Müslüman mezarlığı yer alır (Sarı, 2004:11; Sarı, 2009b:3). Aşağıda evrelere göre Küllüoba İTÇ stratigrafisi, Demircihüyük ile beraber karşılaştırmalı bir cetvel halinde (Tablo 1.1) verilmiştir.

Tablo1.1: Küllüoba ve Demircihüyük İTÇ Karşılaştırmalı Stratigrafileri

		Calibrated C-14 dates		
MBA	Küllüoba			Demircihüyük
	East	West		
Late EB III	II A	→	2044-1937 BC	I-IV
	II B	→	2139-2010 BC	
	II C			
	II D	→	2198-2160 BC	
Early EB III	Hiatus ?			Hiatus
	III A	→	2314-2197 BC	
	III B			
	III C			
EB II	c	→	2603-2487 BC	2600 BC
	IV A	→		
	IV B			
	IV C			
	b			
	IV D			
	IV E			
a			Q	
EB I		1		P
		2	2701-2620 BC 2862-2809 BC	L-O
Transitional period into the EBA		3		H-I
		4		G
		5		E-F
Late Chalcolithic		6		D
		7		Hiatus
		8		C

Kaynak: (Sarı, 2009:3)

1.3.2. Keçiçayırı

Eskişehir il sınırları içinde; Seyitgazi'nin güneyinde; Bardakçı Köyü'nün 6.7 km. güneybatısında, Keçiçayırı Mevkii'nde yer alır. 1977 yılında Eskişehir Arkeoloji Müzesi tarafından saptanan höyükte, 1995 yılında T. Efe yüzey araştırması yapmıştır. Bilahare, 2006-2009 yılları arasında Eskişehir Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü'nün başkanlığında ve T. Efe'nin bilimsel danışmanlığında kurtarma kazısı yapılmıştır.

Burada çok geniş bir bölgeye yayılan Roma ve erken Hristiyanlık Dönemi yerleşmeleri söz konusudur. Prehistorik dönem yerleşmeleri ve buluntuları höyük, teras, kuzeybatı açmaları ve Cıbirada olmak üzere dört ayrı bölgede saptanmıştır. Saptanan kalıntılar ve buluntular Çanak Çömleksiz Neolitik, Erken Neolitik, Geç Kalkolitik, geç İTÇ II ve İTÇ III ortalarına tarihlenmektedir (Efe, Sarı ve Fidan, 2010).

Tez kapsamında ele alınacak olan İTÇ II Dönemi yerleşmesi, Cıbirada denilen doğal tepenin üzerinde yer almaktadır. Bir kale niteliğine sahip olan bu iki evreli yerleşme kabaca Küllüoba IVB evresi ile paralellik gösterir (Efe, 2009b:14).

1.3.3. Demircihüyük

Yerleşmede ilk dönem kazısı 1937 yılında Kurt Bittel ve ikinci dönem kazıları da ise 1975-78 yılları arasında Manfred Korfmann tarafından gerçekleştirilmiştir (Bittel ve Otto, 1939; Korfmann, 1983). Höyük, Bilecik – Eskişehir il sınırında, Zemzemiye köyünün güneyinde yer almaktadır. Demircihüyük, İç Anadolu’yu boğazlara bağlayan eski, doğal ulaşım yolu üzerinde, tam olarak geniş Anadolu platosu ve Marmara Denizi arasında kalan sınır bölgesinde bulunmaktadır. Höyük bugün sadece beş metre yüksekliğinde olmasına rağmen alttaki yerleşim dolgusu höyüğü çevreleyen yüzey toprağının yedi metre altına, taban suyuna kadar inmektedir (Korfmann, 1987b).

Höyükte Neolitik, Geç Kalkolitik, İlk Tunç Çağı I-II ve Orta Tunç Çağı saptanmıştır. Neolitik ve Kalkolitik dönemlere ait yerleşmeler taban suyu seviyesi altında kaldıklarından stratigrafik olarak araştırılmamışlardır. Bu dönemlere ait malzemenin önemli bir kısmı İTÇ dolgusundan gelmiştir (Seeher, 1987). Toplam 16 evre ile temsil edilen İTÇ I-II dönemleri çanak çömleği J. Seeher ve T. Efe (Seeher 1987; Efe, 1988), Orta Tunç Çağı ise B. Kull tarafından yayınlanmıştır (Kull, 1988). Yukarıda Demircihüyük stratigrafisi, Küllüoba’nınki ile karşılaştırmalı olarak bir cetvel halinde verilmiştir (Tablo 1.1).

1.3.4. Demircihüyük-Sarıket Mezarlığı

1990-91 yılları arasında J. Seeher, Demircihüyük'ün 300 m kadar batısında, Sarıket denilen yerdeyerleşmeye ait mezarlığı kazmıştır. Bu mezarlık İTÇ II ve OTÇ dönemine tarihlenmektedir (Seeher, 2000). Ortaya çıkarılan çanak çömleğe göre, İTÇ mazarları geç İTÇ II'ye diğer bir deyişle Demircihüyük K-Q evreleri arasına tarihlenmektedir (Seeher, 2000:32).

1.3.5. Küçük Höyük Nekropolü

Bilecik ili Bozüyük ilçesinin yaklaşık 5 km. doğusunda, Bursa-Eskişehir yolunun hemen kuzey kenarında bulunan mezarlık, Toprak Seramik Fabrikası inşası sırasında tesadüfen bulunmuştur (Gürkan ve Seeher, 1991). Bu mezarlık aşağı yukarı Demircihüyük-Sarıket Mezarlığı ile çağdaştır; dolayısıyla geç İTÇ II'ye tarihlenmektedir (Gürkan ve Seeher, 1991:39-96).

1.3.6. Bozüyük

Bilecik il merkezine bağlı Bozüyük ilçesi'nin içinde, istasyon binası'nın güneyinde, bir yerde olduğu söylenen höyük, 1895-1896 yıllarında İstanbul-Ankara demiryolu yapımı sırasında, ova seviyesine kadar tamamen ortadan kaldırılmış olan bu höyüğün toprağı, yakınındaki bataklık alanın doldurulmasında kullanılmıştır. Bu sırada A. Koerte tarafından höyükten toplanan arkeolojik malzeme bilhare yayınlanmıştır (Koerte, 1909:1). İlçede demiryolu hattı üzerinde olması gereken höyüğün yeri zamanla kaybolmuştur (Efe, 1988:153-154). Demircihüyük kazıları sırasında, Atina Alman Arkeoloji Enstitüsü'nde, höyük toprağının çekilişi sırasında çekilmiş fotoğrafların ortaya çıkması höyüğün muhtemel yeri konusunda ipuçları vermiştir (Efe, 1988:Fig.92,93). T. Efe yüzey araştırmaları sırasında istasyonun güneyinde yüzey araştırması yapmış ve evlerin arasındaki boş alanlardan höyüğe ait arkeolojik malzeme toplamıştır. Bu çalışma sonucunda höyüğün bugünkü İstasyon Camii'nin olduğu yerde bulunmuş olabileceği kanısına varmıştır (Efe, 1990b:405-424).

1.3.7. Kaklık Mevkii

Afyon'nun 14 km. kuzeyinde yer alan bu düz yerleşme İTÇ'ye Geçiş Dönemi'ne tarihlenmektedir (Efe, İlaslı ve Topbaş, 1995:366-367). Ayrıca burada geç İTÇ II ve erken İTÇ III mezarları ele geçirilmiştir (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:33). Burada 1983 ve 1984 yıllarında Afyon Arkeoloji Müzesi tarafından A. Topbaş başkanlığında kurtarma kazıları yapılmıştır. Yerleşme iki ana evre içerir. Mezarlar basit gömüler, küp ve sandık mezarlar şeklindedir (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:33-38).

1.3.8. Karaoğlan Mevkii

Afyon il merkezinin kuşuçu mu 20 km kuzeybatısında; Afyon-Eskişehir karayolunun yaklaşık 20. km'sinde; Gazlıgöl Köyü'nün tam karşısında, yolun hemen sağında yer alır. Höyüğün batı kesimine benzin istasyonu inşa edilmeden önce bu kesimde Afyon Arkeoloji Müzesi tarafından 1987 yılında bir kurtarma kazısı yapılmıştır. Daha sonra, höyüğün etrafının çevreleyen suru bir miktar daha takip edebilmek amacıyla doğu kesimde 1990 yılında 10 gün süre ile T. Efe'nin arazi çalışmasını yürüttüğü bir kazı çalışması yapılmıştır. Höyük 80x120 m. ebatlarında oval biçimli yassı ve yayvandır. Kültür dolgusunun kalınlığı, höyüğün orta kesiminde en fazla 2 m. kadardır. Ana toprağa inilmek için N8 plankaresinde yapılan sondajda 1.2 m'de ana toprağa ulaşılmıştır (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:21-38). Karaoğlan Mevkii, küçük bir yerleşme olmasına rağmen, kalın bir sur ile çevrilidir (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:Şek.2).

1.3.9. Seyitömer

Seyitömer Linyit İşletmesi'nin höyüğün yakın çevresinde gerçekleştirdiği linyit üretiminden höyük etkilendiği için 1989 yılından itibaren; ilk yıl N. Aydın (Eskişehir Müzesi) (Aydın, 1990:191-204), 1990-92 yıllarında A. Topbaş (Topbaş, 1991:11-34; Topbaş, 1992:1-30; Topbaş, 1993:297-310), 1993 yılında A. İlaslı (Afyon Müzesi) yönetiminde kazılmıştır (İlaslı, 1995:1-20). Höyükte kazılara yeniden 2006 yılında Dumlupınar Üniversitesi'nden A. N. Bilgen sorumluluğunda başlanmıştır. Bu son

dönem kazılar 2014 yılına kadar devam etmiştir (Bilgen, 2007: 333-350; Bilgen, 2008:71-88; Bilgen, 2009:341-354; Bilgen, 2010:367-380; Bilgen, 2011a:233-256; Bilgen vd. 2012a; Bilgen vd. 2012b; Bilgen, 2015b). Son dönem kazıları neticesinde yerleşme stratigrafisi aşağıdaki gibidir (Bilgen, 2015a:V).

I. Tabaka (Roma Dönemi)

II. Tabaka (Helenistik Dönemi)

IIA: Geç Evre

IIB: Erken Evre

III. Tabaka (Akhaemenid Dönemi)

IIIA: MÖ 4. yy.

IIIB: MÖ 5. yy.

IV. Tabaka (Orta Tunç Çağı)

IVA: Geç Evre

IVB: Orta Evre

IVC: Erken Evre

V. Tabaka (Erken Tunç Çağı III)

VA: Geç Evre

VB: Orta Evre

VC: Erken Evre

VD Erken Tunç Çağı II

1.3.10. Ilıpınar

Bursa il merkezinin kuzeydoğusunda; Orhangazi İlçesi'nin yaklaşık olarak 1.5-2 km. güneyinde; Gedelek Köyü'nün 4 km kuzeydoğusunda; Örnek Köyü'nün 1.5 km. kuzeybatısındadır (Roodenberg, 1995a:1).

İznik Gölü'nden yaklaşık 2 km. uzakta olan yerleşim yeri, esas itibariyle Neolitik ve Kalkolitik döneme yerleşmeleri içerir. 1987-1995 yılları arasında J. Roodenberg yönetiminde yapılan kazılar sonucunda, yukarıdan aşağıya Romen rakamlarıyla numaralanmış 10 yerleşim katı saptanmıştır. Bunlardan geç İTÇ I/Erken İTÇ II'ye tarihlenen III. tabaka İTÇ Dönemi'nde mezarlık alanı olarak kullanılmıştır (Roodenberg, 2008:335-339).

1.3.11. Hacılartepe

Yerleşme yeri, Bursa il merkezinin kuzeydoğusunda; Orhangazi İlçesi'nin güneyinde; Örnek Köyü'nün yaklaşık 1 km. batı-kuzeybatısındadır. Bursa-Yalova karayolu; höyüğün 2 km kuzeybatısından geçmektedir. Ilıpınar Höyüğü'nün de 500 m. güneybatısında olan yerleşme yeri çok küçüktür. İlk kez 1965 yılında bilim dünyasına tanıtılan bu höyük (French, 1965:15-24), daha sonra Roodenberg yönetiminde, Ilıpınar kazı ekibi tarafından üç mevsim kazılmıştır. Kazıda, yüzeyden 4.5 m'de ana toprağa ulaşıldığı halde; Kalkolitik Çağ'a ait bir yerleşmenin varlığı saptanmamışsa da yüzeyinden Son Kalkolitik Çağ'a ait siyah açkılı çanak çömlek parçaları bulunmuştur (Eimermann, 2008:340). Tüm dolgu Geç İTÇ I/Erken İTÇ II'ye tarihlenmiştir. Yapılan sondajda birçok mimari tabakaya rastlanmıştır. Hacılartepe'den alınan bazı C14 örnekleri yaklaşık MÖ 2800-2650 tarih aralığını vermiştir (Eimermann, 2004:15-25).

İKİNCİ BÖLÜM

GAGA AĞIZLI TESTİ FORMU

2.1. GAGA AĞIZLI TESTİ

2.1.1. Gaga Ağızlı Testinin Tanımı

Gaga ağızlı testi; yükselen ağızlı, tek kulplu, dar veya geniş boyunlu, küresel veya çift konik (omurgalı) gövdeli bir formdur. Dip yuvarlak veya düz olabilmektedir; ayrıca üçayaklı olanlar da vardır. Ağız kenarından başlayan kulp dikey olarak omuz veya gövde üzerine birleşir. Bu formun testiden tek farkı yükselen bir ağız kenarı veya gaga şeklinde bir ağızı olmasıdır.

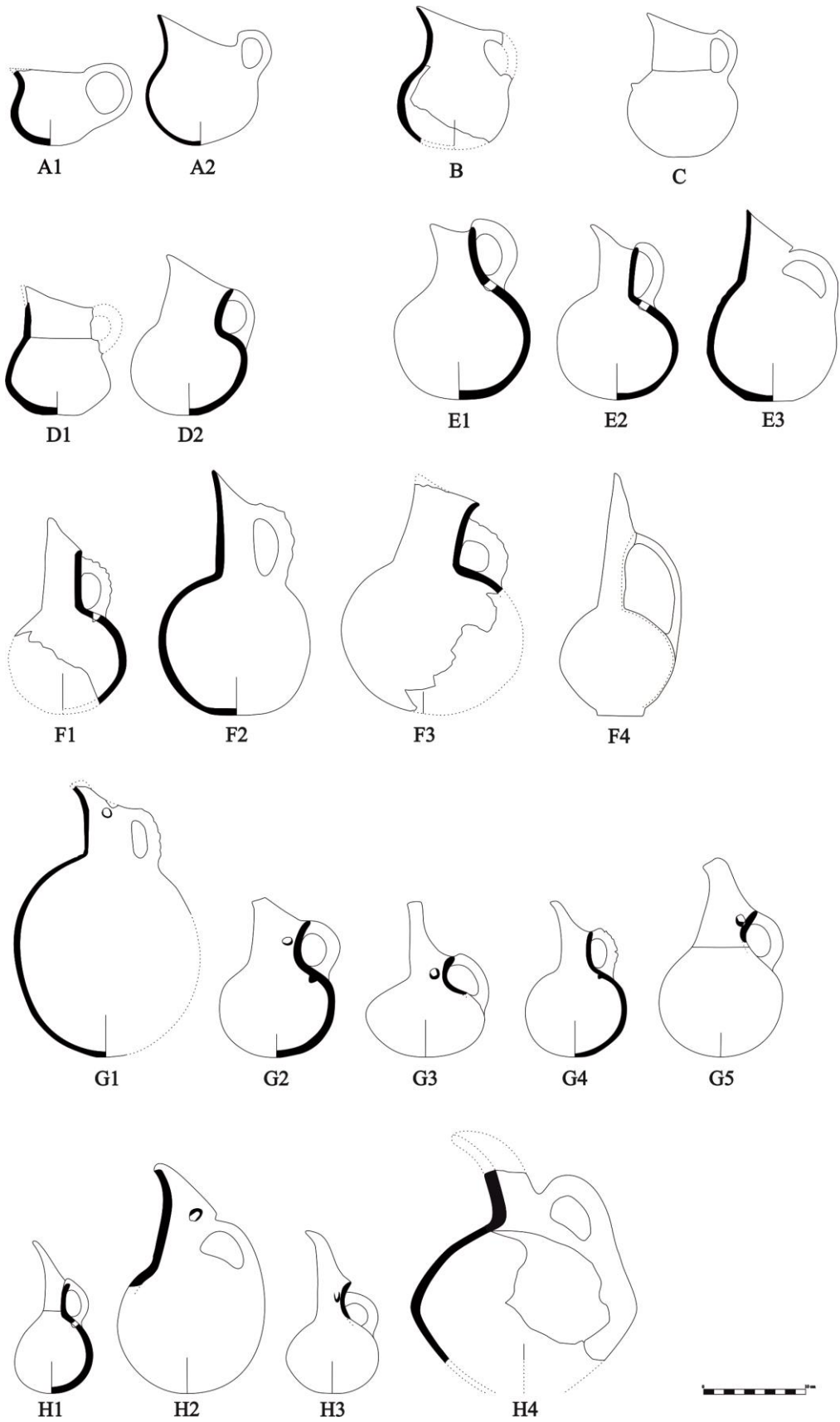
2.1.2. Gaga Ağızlı Testinin Ortaya Çıkışı

Bazı bilim insanları tarafından İTÇ IA Dönemi, T. Efe tarafından ise İTÇ'ye Geçiş Dönemi olarak adlandırılan bu dönemde İlk Tunç Çağı'nın başlangıcını tayin eden ve GKÇ'nin testi formlarından geliştiği anlaşılan koyu yüzlü ve kırmızı astarlı açkılı mallarla temsil edilen basit gaga ağızlı testiler ortaya çıkar (Mellink, 1992:172-173; Efe, Topbaş ve İlaslı, 1995:376-377). İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde gaga ağızlı testi ile birlikte ayrıca yükselen ağızlı fincan (Lev.1/1-8) ve maşrapalar da görülür (Ay, 1999: Lev.7/1,4; Efe, Topbaş ve İlaslı, 1995: Fig.21/Cat.No:43,44,49). İTÇ'nin ilerleyen evrelerinde yükselen ağızlı fincan ve maşrapalar giderek azalır; gaga ağızlı testiler de malzeme içinde daha fazla temsil edilir; form, mal grubu ve bezeme açısından gelişir ve çeşitlenirler.

2.2. İÇ KUZEYBATI ANADOLU'DA TEMSİL EDİLEN GAGA AĞIZLI TESTİ FORMLARININ TANITILMASI

Yürütülen tez çalışması sonucunda iç kuzeybatı Anadolu'da İTÇ Dönemi'ne tarihlenen bilimsel kazılardan elde edilen gaga ağızlı testi formuna ait 8 ana form (A-H)

Tablo 2.1: Form Cetveli

ve bunlara ait çeşitli alt tipler belirlenmiştir (Tablo 2.1). Burada ana formların genel özelliklerine değinilerek kısaca tanıtılacaktır.

2.2.1. Yükselen Ağzılı Fincan ve Geniş Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form A)

Form A, yükselen ağzılı fincan (Tip A1) ve İTÇ I Dönemi'nde (İTÇ IB) bu formdan gelişen geniş boyunlu gaga ağzılı testi (Tip A2) tiplerini içerir.

Tip A1: Yükselen Ağzılı Fincan

A1 tipi, basık ve hafif belirgin boyunlu ve dikey geniş kulpludur. Düz veya yuvarlak dipli olan fincanlarda abartılı dörtgen kesitli dikey kulp geniş bir yay çizerek ağzın arkasından gövde veya omuza birleşir. İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde fincanlar (Lev.1/1,5-6) ve bunların yükselen ağzılıları birarada (Lev. 1/2-4,7-9) görülür.

Bu tipin İTÇ'ye Geçiş Dönemi örnekleri bölgede Küllüoba ve Kaklık Mevkii'nden iyi bilinir. Yükselen ağzılı fincan formunun (Tip A1) çalışmaya dahiledilmesinin nedeni, İTÇ I-II ve Erken İTÇ III dönemlerinde Yukarı Sakarya, Demircihüyük, Afyon ve Kütahya-Tavşanlı gruplarında saptanan geniş boyunlu gaga ağzılı testi formunun (Tip A2) öncüsü niteliğinde olmasıdır (Tablo 2.1, Tablo 2.2 ve Tablo 2.3).

Tip A2: Geniş Boyunlu Gaga Ağzılı Testi

A2 tipinin en karakteristik özelliği geniş ve basık boyunlu olmasıdır. Boynu belirgin olmayan bu form küresel veya yarı küresel gövdeli, yuvarlak dipli ve dikey kulpludur. A2 tipi yükselen ağzılı fincanlardan gelişmiş ve İTÇ I ve II'de Demircihüyük Grubu'nda bu form üzerinde emzikli örneklerle sıkça rastlanır. Yukarı Sakarya Grubu'nda yer alan Küllüoba'da ise İTÇ II Dönemi'nde bu tipe İTÇ I Dönemi'ne oranla daha fazla rastlanır ve Sarıket örnekleri ile benzerlik gösterirler. Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi'nde yer alan Afyon Grubu'nda yer alan Karaoğlan Mevkii'nde ve Kütahya-Tavşanlı Grubu'ndan Seyitömer'de birkaç örnek ile bilinir (Tablo 2.1, Tablo 2.2 ve Tablo 2.3). Bu tipe ait örnekler Levha 4 ve 8'de yer almaktadır.

2.2.2. Hafif Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form B)

Form B, hafif belirgin ve geniş boyunlu, basit ağızlı ve yuvarlak diplidir (Efe, Topbaş ve İlaslı, 1995:367). Kulp dikey bir şekilde geniş bir yay çizerek, ağız kenarından başlayıp omuz üzerinde birleşir. Gaga ağızlı testi formunun ilk basit örneklerinden olan bu form sadece Kaklık Mevkii ve Küllüoba'da İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde az sayıda örnek ile bilinir. İlgili örnekler Levha 2'de yer almaktadır (Tablo 2.1, Tablo 2.2 ve Tablo 2.4). Bu forma ait tipler saptanamamıştır.

2.2.3. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Form C, belirgin ve silindirik boyunlu, küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir. Ağız arkasında başlayan kulp geniş bir yay çizerek omuzda birleşir. Bu formun bazı örneklerinde omuz üzerinde tek veya çift emzik görülür (Seeher, 1987:128). C formu da kendi içinde tipleri bulunmayan bir formdur (Tablo 2.1, Tablo 2.2 ve Tablo 2.5).

Bu form İTÇ I (İTÇ IB) ve II dönemlerinde Demircihüyük ve Küllüoba yerleşmelerinden ve mezarlıklardan bilinmektedir. İlgili örnekler Levha 5, 9 ve 10'da yer almaktadır.

2.2.4. Geniş ve Basık Boyunlu, Küçük Gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Form D, geniş ve basık boyunlu, küresel veya çift konik gövdeli, düz veya yuvarlak diplidir. Ağızdan başlayan kulp, dikey bir yay çizerek omuza birleşir (Tablo 2.1, Tablo 2.2 ve Tablo 2.6). İTÇ II Dönemi'nin sonlarında ortaya çıkan Form D iki alt tipten oluşmaktadır.

Tip D1

Tip D1'in en karakteristik özellikleri basık ve geniş boyunlu, küçük gövdeli ve bazı örneklerinde tek veya çift emzikli olmasıdır (Efe, 1988:108; Sarı, 2004:27-28). Tip D1, İTÇ II'de Yukarı Sakarya Grubu'nda yer alan Küllüoba'da, Demircihüyük Grubu'nda Demircihüyük'te ve Afyon Grubu'nda yer alan Karaoğlan ve Kaklık'tan

bilinmektedir; Erken İTÇ III Dönemi'nde ise sadece Küllüoba'da bir örnek ile temsil edilir. Bu tipe ait örnekler Levha 11, 12,13 ve 39'da yer almaktadır.

Tip D2

D2 tipi: bu tip sadece geriye yatık boyunlu olmasıyla D1'den ayrılır; İTÇ II Dönemi'nin sonlarında az sayıda örnek ile Seyitömer (Tablo 2.6), Bozüyük-Küçük Höyük, Demircihüyük-Sarıket mezarlıklarından bilinir. İlgili örnekler Levha 14'te yer almaktadır.

2.2.5. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Gaga ağızlı testi formları içinde en kalabalık formu oluşturan Form E; dar boyunlu, basit veya gelişkin gagalı, küresel veya yarı küresel gövdeli, düz veya yuvarlak diplidir. Dar boyunlu gaga ağızlı testilerde kulp, çoğunlukla ağız veya ağız kenarı altında başlarken bazı örneklerde tamamen omuz üzerinde yer alır. Üç alt tipten oluşan Form E (Tip E1, E2 ve E3), bölgede İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde ortaya çıkmış ve Erken İTÇ III (İTÇ IIIA) Dönemi'ne dek gelişerek devam etmiştir (Tablo 2.1, Tablo 2.2 ve Tablo 2.7).

Tip E1

Tip E1, dar boyunlu ve basit gaga ağızlı testi özellikleri taşır. İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde ortaya çıkan ve İTÇ II Dönemi'nin sonuna kadar azalarak devam eden bu tip İTÇ'ye Geçiş'te Küllüoba'dan, İTÇ I'de Yukarı Sakarya ve Demircihüyük Çanak çömlek Grupları'ndan ve İTÇ II'de sadece Demircihüyük Grubu'nda bilinmektedir. İlgili örnekler Levha 3, 6 ve 15'te yer almaktadır.

Tip E2

Tip E2'in E1'den ayrılan tek özelliği, gagasının daha gelişkin ve belirgin olmasıdır. Demircihüyük ve Küllüoba yerleşmelerinde ve İznik Grubu'nda bu tipe ait büyük ölçekli örnekler de mevcuttur. Bu tip İTÇ I ve İTÇ II'de Demircihüyük, Yukarı Sakarya, İznik ve Afyon gruplarından bilinir. Erken İTÇ III'te ise Kaklık Mevkii ve

Bozüyük ve Seyitömer’de saptanmıştır. İlgili örnekler Levha 7, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 ve 40’de yer almaktadır.

Tip E3

Tip E3, dar ve geriye yatık boyunlu bir formdur. Küresel gövdeli olan bu form yuvarlak diplidir. Kulp ağız kenarından veya ağız kenarı altında başlayıp omuza birleşir. Bu tipin hafif geriye yatık boyunlu örnekleri İTÇ II Dönemi’nin ortalarından itibaren bölgede Demircihüyük ve Yukarı Sakarya gruplarında görülmeye başlar ve tip karakteristik özelliklerini dönemin sonlarında kazanır. Erken İTÇ III Dönemi’nde ise bu tipe ait örnekler Frigya Kültür Bölgesi’nde ve Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi’nde yer alan Kütahya-Tavşanlı Grubu’nda -Seyitömer’de- saptanmıştır. İlgili örnekler Levha 23 ve 41’te yer almaktadır.

2.2.6. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Uzun ve dar boyunlu, basit ağızlı, küresel gövdeli, düz veya yuvarlak dipli olan Form F, İTÇ II Dönemi’nde tüm gruplarda az sayıda örnekle temsil edilirken Erken İTÇ III Dönemi’nde ise sadece Kütahya-Tavşanlı Grubu’nda yer alan Seyitömer’de tek veya çift boyunlu örnekleri ile bilinir² (Tablo 2.1, Tablo 2.2 ve Tablo 2.8).

Tip F1

Tip F1, uzun-dar boyunlu ve basit ağızlıdır. Gaga daima yukarı çekik durumdadır. Silindirik boyunlu örneklerinin yanında daha geniş boyunlu örnekleri de mevcuttur. İznik Grubu’nda yer alan Ilıpınar’dan gelen tek örnek haricinde, diğer örnekler Demircihüyük’ten bilinmektedir. İlgili örnekler Levha 24’te yer almaktadır.

Tip F2

Sadece birkaç örnek ile temsil edilen Tip F2, Tip F1’den daha gelişkin özellikler içermesi ile ayrılır. İlgili örnekler İTÇ II’de Demircihüyük, Yukarı Sakarya, Afyon ve

² Seyitömer I. dönem kazılarında Geç İTÇ II Dönemi olarak tarihlendirilen yangın katından çıkan çanak çömlek, yeni dönem kazılarından elde edilen sonuçlar neticesinde Erken İTÇ III Dönemi olarak yeniden tarihlendirilmiştir; dolayısı ile ilgili gaga ağızlı testiler Erken İTÇ III Dönemi içinde değerlendirilmişlerdir.

İznik gruplarından bilinmektedir (Levha 25). Özellikle Demircihüyük yerleşmesine ait örnekler kırıktır ve gövde şekilleri ile ilgili fazla bilgi yoktur. Erken İTÇ III Dönemi'nde ise bu tip sadece Seyitömer'den bilinir (Efe ve İlaslı, 1996:Pl.II.4).

Tip F3

Tip F3; dar, uzun ve geriye yatık silindirik boyunludur. Gövde küresel ve dip yuvarlaktır. Bu forma ait tek örnek İTÇ II dönemi Yukarı Sakarya Grubu'nda yer alan Küllüoba yerleşmesinden bilinmektedir. İlgili örnekler Levha 26'da yer almaktadır.

Tip F4

Tip F4, uzun boyunlu gaga ağızlı testi formunun geriye yatık grubunu temsil eder. Burada gaga yukarı çekik ve gövde oldukça basıktır. İlgili örnekler İTÇ II'de Demircihüyük, Yukarı Sakarya gruplarından Erken İTÇ III'te ise Kütahya-Tavşanlı Grubu'nda yer alan Seyitömer yerleşmesinden bilinir (Bilgen, 2015a:Fig.152a,152b, 153).³

2.2.7. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Form G: kesik gaga ağızlı, dar veya geniş boyunlu, basık veya küresel gövdeli bir formdur. Yuvarlak veya düz dipli olan bu formda, kulp ağızdan, ağız kenarı altından veya tamamen omuz üzerinden başlayıp omuz üzerine birleşir. İTÇ I Dönemi'nde (İTÇ IB) Demircihüyük'ten bilinen birkaç boyun parçası haricinde, bu form esas olarak bölgede İTÇ II Dönemi'nde yaygınlaşmış ve Erken İTÇ III Dönemi'ne kadar gelişimini devam ettirmiştir. Bu form grubuna ait elimizdeki örneklerin çoğu Demircihüyük Grubu'ndan gelmektedir (Tablo 2.1, Tablo 2.2 ve Tablo 2.9).

Tip G1

Tip G1, dar boyunlu kesik gaga ağızlı testilerin bölgedeki ilk örneklerini temsil eder. Arkada yuvarlak olan ağız kısmı, önde birden bire ileri çıkıntı yaparak uç kısmı

³Seyitömer yeni dönem kazılarında Erken İTÇ III Dönemi'ne tarihlenen tabakalarda (V. evre) ortaya çıkarılan çanak çömlek doktora tezi olarak çalışılmakta olup burada sadece formun gelişimini takip edebilmek için tablolara eklenmiştir.

kesik bir akıtacak oluşturur. Bu tip de küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir. Demircihüyük ve Küllüoba erken ve geç İTÇ II tabakalarından gelen bu testilerden Küllüoba IVE evresinde bulunan bir tanesi büyük ölçeklidir (pithos).⁴ İlgili örnekler Levha 28, 29’da yer almaktadır.

Tip G2

Tip G2, basık ve geniş boyunlu olup yuvarlak gövdelidir. Boyuna uygun olarak geniş olan kesik gaga, ağız kenarından öne ve yukarıya doğru çok az çıkıntı yapar. Öne ve geriye yatık boyunluların da temsil edildiği bu tipe ait örneklerin çoğu Demircihüyük Grubu’ndan bilinir; sadece bir örnek Küllüoba’dan gelmektedir. İlgili örnekler Levha 30 ve 31’de yer almaktadır.

Tip G3

Tip G3; G2 grubundan ayıran özellik, bu örneklerin nispeten daha dar boyunlu ve gagalarının daha belirgin, çoğunlukla dik ve uzun olmasıdır. Bu grupta da öne ve geriye yatık ve silindirik boyunlu örnekler görülebilmektedir. İTÇ II Dönemi’ne ait bilinen örnekler Demircihüyük Grubu’ndan ve Yukarı Sakarya Grubu’nda yer alan Keçiçayırı’ndan gelmektedir (Levha 32). Erken İTÇ III örnekleri Kütahya-Tavşanlı Grubu’nda yer alan Seyitömer ve az sayıda örnek ile Kaklık Mevkii’nde temsil edilmektedir (Levha 42 ve 43). Dar boyunlu örneklerin bir kısmında kulp ağız kenarı altında (Lev.32/7,9) başlarken bir kısmında da tamamen omuz üzerinde yer alır (Lev.32/1,6,8).

Tip G4

G4 tipinin bir önceki G3’ten tek farkı, kesilmiş kısımda gaganın dışı kıvrılmış olmasıdır. G4 grubunu oluşturan örnekler daha uzun boyunlu ve öne çekik gagalıdır. Diğer gruplarda olduğu gibi burada da örneklerin çoğunluğu Demircihüyük Grubu’ndan gelmektedir (Levha 33); diğerleri de İznik, Yukarı Sakarya ve Afyon grupları’ndan bilinmektedir. İlgili Örnekler Levha 33 ve 34’te yer almaktadır.

⁴ Bu testi için bkz. “Küllüoba’da Erken İTÇ II Yapısında Ele Geçirilmiş Olan Kesik Gaga Ağızlı Bir Küp”, *Altan Çilingiroğlu’na Armağan Yazılar*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2009a.

Tip G5

Tip G5; bu grubun örneklerini diğerlerinden ayıran özellik bu örneklerin akıtacaklarının daha uzun, ince ve öne çekik ve tek örnek haricinde geriye yatık boyunlu olmalarıdır. Gagada kesik kısım fazla belirgin değildir. İTÇ II Dönemi'ne ait örnekler Demircihüyük Grubu'ndan (Levha 35); Erken İTÇ III Dönemi örnekleri ise Kütahya-Tavşanlı Grubu'nda yer alan Seyitömer ve Afyon Grubu'na ait Kaklık Mevkii mezarlarından gelmektedir. İlgili örnekler Levha 35, 44 ve 45'te yer almaktadır.

2.2.8. Sivri Gaga Ağızlı Testi (Form H)

Form H, sivri gagalı, dar boyunlu, çift konik veya küresel gövdelidir. Dört alt tipten oluşan sivri gaga ağızlı testi formu (Tablo 2.1) bölgede esas olarak İTÇ II Dönemi'nde ortaya çıkmış İTÇ III'te ve 2. binyılda da gelişerek devam etmiştir (Tablo 2.1, Tablo 2.2 ve Tablo 2.10).

Tip H1

Tip H1 örnekleri İznik Grubu'ndan Ilıpınar ve Kütahya-Tavşanlı Grubu'nda yer alan Seyitömer'den gelmektedir. Bu tipin en ayırt edici özellikleri sivri ve öne doğru uzatılmış gagalı, dar boyunlu ve yuvarlak dipli olmalarıdır (Levha 36 ve Tablo 2.2, Tablo 2.10). Tipolojik olarak İTÇ II'ye tarihlendirilmesi gereken Ilıpınar gaga ağızlı testileri ile ilgili detaylar ve öneriler üçüncü bölümde yer almaktadır (Tablo 3.1).

Tip H2

Tip H2, sivri gaga ağızlı testi formunun geriye yatık boyunlu örneklerini temsil eder. Bu form Erken İTÇ III Dönemi'ne tarihlenen Küllüoba ve Bozüyük yerleşmelerinden bilinmektedirler. İlgili Örnekler Levha 46'da yer almaktadır.

Tip H3

Tip H3, H1 grubundan gagasının uçta hafifçe aşağıya doğru kıvrık olması ile ayrılmaktadır. Bu tipe ait örnekler İTÇ II'ye tarihlenen Demircihüyük ve Afyon Gruplarından ve tipolojik olarak İTÇ II'ye tarihlenmesi gereken Ilıpınar'dan ve Erken

İTÇ III Dönemi'nde Seyitömer yerleşmesinden gelmektedir. İlgili örnekler Levha 37 ve Tablo 2.2, Tablo 2.10'da yer almaktadır.

Tip H4

Tip H4; uzun, sivri gagalı testilerin en gelişmiş örneğini temsil eder. Boyun çoğunlukla basık, gövde küresel veya çift koniktir. Bu grubun tipik örnekleri Küllüoba'da Geç İTÇ III Dönemi, bir başka deyişle OTÇ'ye Geçiş Dönemi tabakalarında ele geçirilmiştir. İlgili örnekler Levha 47'de yer almaktadır.

2.3. GAGA AĞIZLI TESTİ FORMLARININ TEMSİL EDİLDİĞİ MAL GRUPLARI

Bölgede İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde ortaya çıkmaya başlayan yöresel İTÇ mal grupları, varlıklarını fazla bir değişikliğe uğramadan Geç İTÇ III (İTÇ IIIB) Dönemi'ne kadar sürdürmüşlerdir; İTÇ III başlarından itibaren ise bunlara yeni mal grupları eklenmiştir. Bu durum doğal olarak gaga ağızlı testilerin dönemlere göre temsil edildikleri mal grupları ile de yakından ilişkilidir. Çanak çömleğin genelinde olduğu gibi gaga ağızlı testilerin de en fazla temsil edildiği mal grubu "Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal Grubu"dur (Mal 4). Siyah Açıklı Mal (Mal 7) ise Demircihüyük Grubu içinde yer alan tüm mezarlık ve yerleşmelerde Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal'dan sonra en çok temsil edilen diğer mal grubunu oluşturur. Erken İTÇ III'te ise ana mal grubunu Parlak Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal/Red Coated Ware (Mal 9) ve Portakal Rengi Astarlı Altıntaş Malı (Mal 10) oluşturur (Tablo 2.11 ve Tablo 2.15). Gaga ağızlı testilerin temsil edildikleri mal grupları eskiden başlayarak yeniye doğru aşağıda anahatlarıyla tanıtılmıştır.

2.3.1. Geç Kalkolitik Çağ Koyu Yüzlü Açıklı Malı (Mal 1)

Kaklık Mevkii'nde İTÇ'ye Geçiş Dönemi Tip A1 ve B formunda görülen bu mal grubu GKÇ özelliklerini yansıtmakta olup son olarak bu evrede görülür (Efe, İlaslı ve Topbaş, 1995:365).

Astarsız olan yüzey iyi düzleştirilmiştir ve açıktır; bazen açık izleri görülebilmektedir; yüzey rengi, siyah veya koyu gri-grimsi kahverengidir; genel olarak grimsi kahverengi veya siyah tonlarında alacalanmalar görülür.

Hamur; genelde iyi pekişmiş, siyah veya koyu renkte (gri-kahverengi) ve siyah özlüdür. Mika ve taşçık katkılı olan hamurda saman katkıdan dolayı içinde ye yer siyah izler görülür. Tip A1 ve B formunda, bu mal grubu ile temsil edilen örnekler Lev. 1/1-4, 2/1-2'de yer almaktadır (Tablo 2.11 ve Tablo 2.12).

2.3.2. Gri Açıklı Mal (Mal 2)

Astarsız yüzey gri-koyu gri renkte ve iyi açıktır. Hamur ince ve iyi pekişmiştir; koyu gri renklidir; katksız veya mika katkılıdır (Efe, Topbaş ve İlaslı, 1995:366; Sarı, 2004:4-16).

Bu mal grubu sadece iki örnek ile temsil edilmektedir. Biri Küllüoba İTÇ'ye Geçiş Dönemi'ne tarihlenen B formunda diğeri ise yine Küllüoba'da İTÇ II Dönemi'ne tarihlenen C form grubunda yer almaktadır (Tablo 2.11) (Lev. 1/5; 2/5; 10/4).

2.3.3. Gri-Kahverengi Açıklı Mal (Mal 3)

Astarlı yüzey; gri, kahverengi veya gri-kahverengi alacalı tonlardadır; iyi açıktır. İnce olan hamur, gri veya gri-kahverengidir; sık sık ince kıyılmış bitki ve mika içerir; genel olarak iyi pişmiştir (Ay, 1999:35-36; Efe, 1994a:36-37). Tip A1, E1 ve B formunda görülen bu mal grubu ile temsil edilen örnekler Lev. 1/5; 2/5; 3/3'te yer almaktadır.

Kaklık Mevkii ve Küllüba yerleşmelerinden ve bölgedeki yüzey araştırmalarından anlaşıldığı üzere, bu mal grubu İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde bölgede çok yaygındır. Elimizde bu mal grubu ile temsil edilen Tip A1, E1 ve B formunda mevcuttur (Tablo 2.11 ve Tablo 2.12). Bunlardan bir tanesi yüzey araştırmalarında Yukarı Söğütünü II höyüğünde ele geçirilmiştir (Efe, 1994a:Lev.3/24).

2.3.4. Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal (Mal 4)

Bölgede İTÇ başlarından OTÇ'ye Geçiş Dönemi'ne kadar olan süreçte, en yoğun temsil edilen mal grubu Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal'dır.⁵ Bu mal çanak çömlek gruplarına göre bazı farklılıklar içermesine rağmen burada tek bir mal grubu olarak ele alınmıştır (Tablo 2.11, Tablo 2.12, Tablo 2.13, Tablo 2.14, Tablo 2.15).

Astarlı yüzey, devetüyü ve açık kırmızıdan kırmızı ve kahverengiye, kırmızımsı kahverengiden koyu kahverengiye kadar değişir. Demircihüyük Grubu'nda⁶ daha çok kırmızımsı kahverenginin tonları hakimken, Yukarı Sakarya Grubu kırmızı, pembemsi kırmızı renklerle ön plana çıkar; hamurlarda da devetüyü rengi daha karakteristiktir. İTÇ II'nin üst evrelerine doğru katkısız ve iyi pekişmiş hamurlu kırmızı astarlı malda bir artış söz konusudur (Ay, 1999:33; Sarı, 2004:117-18; Türkteki, 2004:14;). İTÇ II Dönemi'nin sonlarında görülmeye başlayan bant astar uygulamasında henüz kenar düzgün bir hat vermemektedir.

Hamur, devetüyü, kahverengi ve kırmızının tonlarında ve nadiren de gri renklidir; pişme genellikle iyidir ve siyah öz erken evrelerde daha fazladır. Sık sık seyrek taşıyıcı katkı vardır. Mika katkı karakteristik değildir. Gerek Demircihüyük ve gerekse Yukarı Sakarya Grubu'nda, İTÇ I'de bu malın az bir kısmı ince kıyılmış saman katkı içerir (Ay, 1999:33). İki çanak çömlek grubu arasındaki diğer bir farklılık da Yukarı Sakarya İTÇ I ve II çanak çömleğinin nispeten daha kalın cidarlı olmasıdır (Seeher, 1987:109-110; Seeher, 2000:32-33; Efe, 1988:26-105; Sarı, 2004:117-18) .

Afyon bölgesi İTÇ I'de Beycesultan İTÇ Çanak Çömlek Kültür Bölgesi'nin yayılım alanı içinde kalır. Bu kültür bölgesinin Siyah/Kırmızı Astarlı Çanak Çömleği parçalar halinde Küllüoba'da "import" olarak ele geçirilmiştir; ancak henüz bu mal grubu ile temsil edilen bir gaga ağızlı testi ele geçirilememiştir. Afyon İTÇ II Çanak

⁵ H1 ve H4 tipleri haricinde tüm form gruplarında temsil edilmiştir.

⁶ Demircihüyük'te bu mal grubu ile temsil edilen formlar ile ilgili örnekler Lev. 4/4-5; 6/4-5; 7/2,4-5; 8/9; 12/1-3; 15/1; 16/1-6; 17/1-3,5; 25/5; 28/1; 33/1'de, Sarıket örnekleri ise Lev. 8/5-8; 9/5-8; 18/1-5; 23/1-3; 24/4-5; 27/1; 30/1-7; 32/1-2; 37/2-3'te yer almaktadır. Küçük Höyük örnekleri Lev. 9/9; 14/2-3; 15/2-3; 19/1-3,6-7; 23/5-7; 24/1; 25/2; 30/8-9; 32/9; 33/3; 35/5-6; 36/1'de ve Bozüyük örnekleri de Lev. 14/1; 33/9; 41/1; 46/1'de yer almaktadır.

Çömlek Grubu'nun Kırmızı Astarlı ve Açkılı Malı⁷ ise hem Yukarı Sakarya ve hem de güney bölgelerinin (Kusura-Beycesultan) özelliklerini taşır (Topbaş, Efe ve İlaşlı, 1998:39).⁸

2.3.5. Yalın Mal (Mal 5)

Bu malın hamur özellikleri Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal'dan farklı değildir. Tek fark bu malın astarsız oluşudur. Yüzey hamur renginde ıslak sıvazlamalı veya açkılıdır (Ay, 1999:37). Tip E1 ve E2'de temsil edilen bu mal grubu ile ilgili örnekler Lev. 3/2; 20/1'de yer almaktadır (Tablo 2.11, Tablo 2.12 ve Tablo 2.14).

2.3.6. İznik Kahverengi Astarlı Malı (Mal 6)

İznik Çanak Çömlek Grubu'nun (Bitinya Kültür Bölgesi) İTÇ I ve II'deki karakteristik çanak çömleği kahverengi ve özellikle açık kahverengidir; kırmızımsı kahverengi yüzeyliler azdır. Devetüyü hamur sık sık taşcık katkılıdır. Kırmızı astarlı ve açkılı mal ise Hacılartepede'de görülmez (Eimermann, 2008:384). Bu grup gerek hamuru ve gerekse açkı kalitesi bakımından Frigya Kültür Bölgesi'nin çanak çömleğinden daha kabardır. Tip E2, E3, F1, F2, G4, H1 ve H3'te temsil edilen bu mal grubu İznik Grubu'nda yer alan Hacılartepede örnekleri Lev. 7/7-8; 21/1-2'de Ilıpınar örnekleri ise Lev. 21/3-5; 23/9; 24/6; 25/7; 35/1; 36/1-5; 37/7'de yer almaktadır (Tablo 2.11, Tablo 2.13 ve Tablo 2.14).

2.3.7. Siyah Açkılı Mal (Mal 7)

Siyah Açkılı Mal ağırlıklı olarak Siyah Ağız Kenarlı Mal (*Black-Topped*) olarak adlandırılan kaselerden oluşur. Bu ad ilk defa D. H. French tarafından kullanılmıştır (French, 1967:49-100; French, 1969b). Özellikle bazı Çapraz bantlı şişeler ile yükselen ağızlı fincanlar ve gaga ağızlı testiler de bu maldan üretilmiştir.

⁷ Bu mal grubu ile temsil edilen formlar Afyon Grubu'nda yer alan Kaklık Mevkii örnekleri Lev.13/5-6; 37/5,6; 40/1-4; 43/1-2; 45/1'de ve Karaoğlan Mevkii'ne ait örnekler Lev.8/10; 13/1-4; 22/1; 25/1; 35/3; 40/6'da yer almaktadır.

⁸ Bu mal grubu ile temsil edilen formların Küllüoba'dan bilinen örnekleri Lev. 1/6-8; 2/4; 5/3; 6/8; 8/3-4; 10/1; 11/1,3,8; 20/2-3,5-8; 26/1; 29/1-2; 31/1; 38/4-5; 39/1'de yer almaktadır.

Yüzey, genelde astarsız olup iyi veya çok iyi açıktır (Efe, 1988:25-26; Ay, 1999:34-35). İTÇ I Dönemi'nde Demircihüyük *black-topped* gaga ağızlı testilerinde genel olarak sarımsı bej ve kahverengi renklenmeler görülür. Pişmeden kaynaklı olarak kaselerde iç yüzey siyahtır ve bu siyahlık dış yüzeyde ağız kenarı altında da bir miktar devam eder (Seeher, 1987:108-109; Sarı, 2004:20; Sarı, 2009:6). Hamur çoğunlukla ince veya çok incedir. Mika katkı karakteristik değildir. Hamur rengi, siyah veya siyah/kahverengidir. İTÇ I Dönemi'nde Demircihüyük Grubu *Black-Topped* gaga ağızlı testilerinde genel olarak gövdede sarımsı bej ve kahverengi renklenmeler görülür. Bu mal grubu A ve E formlarında, Tip F1, F2, F4, G1, G3, G4, G5 ve H3'te temsil edilmektedir (Tablo 2.11, Tablo 2.12, Tablo 2.13 ve Tablo 2.14).

Bu mal grubu İTÇ I ve İTÇ II'de, ağırlıklı olarak Demircihüyük Çanak Çömlek Grubu'nda temsil edilmektedir. Demircihüyük ile ilgili örnekler Lev. 4/1-2,6-7; 5/1-2; 7/3; 9/1-3; 17/4,6-7; 28/2'de, Sarıket Mezarlığı örnekleri Lev. 9/4; 18/6-8; 23/4; 24/3; 32/4-8; 36/3-4; 37/1; 36/3'te ve Küçük Höyük Mezarlığı örnekleri Lev. 9/10-11; 19/4-5,8-9; 24/2; 25/3; 27/2; 33/2,4-8; 35/1-2; 37/4; 38/2'de yer almaktadır.

Bu grup güneyde Tavşanlı-Kütahya ovalarına kadar yayılırken (Efe, 1989:405-424), Yukarı Sakarya Çanak Çömlek Grubu'nda çok az temsil edilmektedir ve dolayısıyla import olarak nitelendirilmelidir. Bu mal grubu ile temsil edilen gaga ağızlı testi formları Yukarı Sakarya Grubu'nda yer alan Küllüoba örnekleri Lev. 3/1; 4/8; 6/7; 7/1; 10/2-3'te yer almaktadır. Kaklık mevkiinde İTÇ'ye Geçiş evresi'nde görülen tek örnek Lev. 1/5'te yer almaktadır.

2.3.8. Koyu Gri/Siyah Astarlı ve Açıklı Mal (Mal 8)

Bölgede bir örneği İTÇ II Dönemi'nde ve erken İTÇ III'te az miktarda görülen bu mal el veya çark yapımıdır. Yüzey siyah, koyu gri ve grimsi kahverengi tonlarında astarlıdır; mat veya parlak açıktır. İnce hamur siyahtır ve kahverengi özlüdür; bazen mika katkıdır (Topbaş, Efe ve İlaşlı, 1998:39). Tip E3 ve F2'de görülen bu mal grubu ile temsil edilen örnekler Lev. 25/4; 41/2'de yer almaktadır (Tablo 2.11, Tablo 2.14 ve Tablo 2.15).

2.3.9. Kırmızı Astarlı Parlak Açıklı Mal/Red Coated Ware (Mal 9)

C. Blegen tarafından *Red Coated Ware* (Blegen, 1950:221) olarak adlandırılmış olan bu mal grubu, batı Anadolu'da İTÇ III'ün başlangıcının saptanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Astarlı yüzey açık kahverengiden, kahverengi ve kırmızıya ve kırmızımsı kahverengiden morumsu kırmızıya kadar değişir. İyi veya parlak açıklı yüzeyde çoğunlukla dikey belli belirsiz açıklı izleri vardır. Astar çoğunlukla içte ağız kenarı altında bir bant oluşturur (bant-astar). Hamur çoğunlukla incedir. Seyrek taşcık katkı nadiren görülür. Bir kısmı çarkta yapılmış olan bu grup bazı özellikler bakımında yöresel farklılıklar da göstermektedir. Küllüoba'da İTÇ II sonunda ortaya çıkan bir grup kırmızı astarlı, iyi açıklı ve düzgün kenar vermeyen bant-astarlı çanak çömlek (Öncü Parlak Kırmızı Astarlı Mal/Proto-Red Coated Ware) bu malın Eskişehir bölgesindeki öncüsü olabilir (Türkteki, 2004:15; Sarı, 2009:5). Bu mal grubu ile temsil edilen Tip A2, F2, G4, H2 ve D formuna ait örnekler Lev. 8/1-2; 11/2,4-6; 14/4; 25/6; 34/2 ve 46/2'de yer almaktadır (Tablo 2.11, Tablo 2.14 ve Tablo 2.15).

2.3.10. Portakal Rengi Astarlı Altıntaş Malı (Mal 10)

Bu mal grubu Erken İTÇ III'te esas itibariyle güneyde Altıntaş-Örencik ovaları ve kuzeyde Tavşanlı-Kütahya ovaları ve kuzeyindeki dağlık bölgede yayılım alanı bulmuştur. Malın tüm özellikleri, temsil ettiği formlar ve gelişimi, bugün Seyitömer Kazıları ile ayrıntılı bir şekilde saptanmış bulunmaktadır. Küllüoba kazılarında bu mal grubu Erken İTÇ III katlarında import olarak ele geçirilmiştir.

Yüzey portakal kırmızısı renginde astarlı ve çoğunlukla mattır; iyi açıklanmamıştır. Portakal renginde hamur incedir (Çakalgöz, 2000:19-26; Sarı, 2004:5-21). Tip F4, G3 ve G5'te görülen bu mal grubu ile temsil edilen Seyitömer örnekleri Lev. 42/1-2; 44/1-6'da ve Küllüoba örneği ise Lev. 27/3'te yer almaktadır (Tablo 2.11, Tablo 2.14 ve Tablo 2.15).

2.3.11. Kaba Mal (Mal 11)

Bu mal grubu tüm İTÇ boyunca gaga ağızlı testi formlarında nadiren temsil edilir (Sarı, 2004:21). Kahverenginin tonlarında, grimsi kahve, sarımsı bej ve bazen kırmızı renklerde olan yüzey genellikle astarsız ve açkısızdır. Hamur iyi pekişmemiştir; kaba bitki ve taşçık katkılıdır. Tip E2’de görülen bu mal grubu ile temsil edilen örnek Lev. 20/4’te yer almaktadır (Tablo 2.11 ve Tablo 2.14)

2.3.12. OTÇ’ye Geçiş Dönemi Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal/Hitit Malı (Mal 12)

Tip H4 (Schnabelkanne), bu mal ile temsil edilen en karakteristik gaga ağızlı testi tipidir. Çoğunlukla çarkta yapılmış kaplarla temsil edilen bu mal grubu Küllüoba’da Geç İTÇ III Dönemi’nin, diğer bir deyişle OTÇ’ye Geçiş Dönemi’nin başında (Küllüoba IID tabakası) ortaya çıkar (Tablo 2.11). Kahverengi, pembemsi kırmızı, kırmızı ve kırmızımsı kahverengi astarlı yüzey açkılıdır. İyi pekişmiş, bazen seyrek taşçık ve mika katkılı hamur, çoğunlukla kahverengi ve tonları şeklindedir; sık sık özlüdür. Bu mal ile temsil edilen çark yapımı bir gaga ağızlı testi yayınlanmıştır (Efe ve Türkteki, 2005:125). İlgili örnekler Lev. 47/1-2’de yer almaktadır.⁹

2.4. GAGA AĞIZLI TESTİ FORMUNUN İTÇ SÜRESİNCE KÜLTÜR BÖLGELERİ VE ÇANAK ÇÖMLEK GRUPLARINA GÖRE BÖLGEDE GÖSTERDİĞİ DAĞILIM VE GELİŞİM

Gaga ağızlı testi formu, ortaya çıktığı İTÇ’ye Geçiş Dönemi’nde birkaç basit form ve tiplerle temsil edilirken, bunlar İTÇ’nin gelişen evrelerinde giderek çeşitlenmiş, değişik form ve tipler ortaya çıkmıştır (Tablo 2.2). İTÇ’ye Geçiş Dönemi’nde, tüm batı Anadolu genelinde, İTÇ Dönemi’nin karakteristik çanak çömlek özellikleri oluşmaya başlamıştır. Büyük oranda Geç Kalkolitik’ten gelişen bu çanak çömlekte, İTÇ başlarından itibaren “çanak çömlek grupları” olarak tanımlanan yöresel gruplar ortaya çıkmıştır (French, 1965; Efe, 1997:297-302) Bu grupların sınırlarının belirlenmesinde

⁹ Küllüoba OTÇ’ye Geçiş Dönemi çanak çömleği Fatma Şahin tarafından doktora tezi kapsamında ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

bölgenin coğrafi koşulları birinci dereceden etken olmuştur. Birbirlerine komşu olan ve kendi aralarında diğerlerine göre daha fazla ortak özellikler içeren gruplar da “kültür bölgeleri” olarak tanımlanmıştır (Efe, 2003b:87-105) Bu durum, gaga ağızlı testilerin formlarında, temsil edildikleri mal grupları ve bezeme özelliklerin de de yöresel özelliklerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Yerleşme yerlerinde ve mezarlıklarda önemli oranda ele geçmesi, bu formun günlük hayatta önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir.

Çalışmanın esas amacını oluşturan formun gelişimi, temsil edilen mal grupları ve bezeme gibi özellikleri, çanak çömlek grupları ve kültür bölgeleri de dikkate alınarak aşağıda dönemlere göre ele alınmıştır.

2.4.1. İTÇ’ye Geçiş Dönemi (İTÇ IA)

Gaga ağızlı testi formunun ortaya çıktığı İTÇ’ye Geçiş Dönemi çanak çömleği (Efe, 1994c:17-46) iç kuzeybatı Anadolu’da Küllüoba ve Kaklık Mevkii yerleşmelerinden bilinmektedir (Sarı, 2009:Şek.6). Formları değerlendirmeye başlamadan önce açıklık getirilmesi gereken bir husus, Tip A1’in (yükselen ağızlı fincan) -aşağıda da belirtildiği üzere- bir gaga ağızlı testi formu olmadığıdır (Lev.1/1-9). Fakat İTÇ I (İTÇ IB) ve İTÇ II dönemlerinde Yukarı Sakarya, Demircihüyük, Seytiömer ve Afyon çanak çömlek gruplarında görülen geniş boyunlu gaga ağızlı testi formunun (Tip A2) bu formdan geliştiği düşünülmektedir (Lev.4, 8, Tablo 2.2 ve Tablo 2.3). İTÇ’ye Geçiş Dönemi’nde ve İTÇ I Dönemi’nde yükselen ağız özelliğinin görüldüğü bir diğer form ise maşrapa formudur (Ay, 1999:136; Lev.4/1; 7/1,4; Topbaş, Efe ve İlaşlı, 1995:Fig.21/Cat. No:42,44,48,49; Seeher, 1987:Lev.34/14,48/6; Eimermann, 2004:Fig.6). Bu formun geniş boyunlu gaga ağızlı testi formunun ortaya çıkışı ile bir bağlantısının olduğunu söyleyemeyiz.

2.4.1.1. Gaga Ağızlı Testi Formları

Gaga ağızlı testilerin ilk kez ortaya çıktığı bu dönemde, basit yükselen ağızlı olarak nitelendirilebilecek olan Tip A1, E1 ve B formu (Lev.1, 2, 3) söz konusudur (Tablo 2.2). Fincan formu bu evrede, Küllüoba (Lev.1/6-9) ve Kaklık Mevkii’nde (Lev.1/1-5); yatay (Lev.1/1,5-7) ve yükselen ağızlılarla (Lev.1/2-4,8-9) temsil edilir.

Her iki yerleşmedeki formlar tipolojik olarak birbirlerine benzemektedirler (Tablo 2.3). Kaklık mevkii örnekleri daha basık boyunlu ve yuvarlak dipli iken küllüoba örnekleri daha belirgin boyunlu ve bazılarıda dip düzdür (Lev.1/7,9); hafif sivri dipli örnekler de görülür (Lev.1/8). Her iki yerleşme örneklerinde de abartılı dörtgen kesitli dikey kulp karakteristiktir (Efe, İlaşlı ve Topbaş, 1995:370; Ay, 1999:57-58).

Daralan boyunlu gaga ağızlı testi formu (Form B) Küllüoba ve Kaklık Mevkii'nde İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde henüz çok az temsil edilir (Lev.2/1-4). Bu form daha çok hafif yükselen ağızlıdır ve boyun fazla belirgin değildir (Tablo 2.4). Tip A1'de olduğu gibi bazı örnekler abartılı dikey kulpludur (Lev.2/2,4). Dipler ise yuvarlak veya düze yakındır (Lev.2/1-2,4); ağız kenarından başlayan kulp dikey bir yay çizerek gövdenin orta kısmına birleşir (Efe, 1995:366; Ay, 1999:59).

Dar boyunlu gaga ağızlı testi formunun ilk örnekleri (Tablo 2.7) olan ve az sayıda örnek ile stratigrafik olarak küllüoba'da ele geçirilen Tip E1 (Ay, 1999:59-60); dar boyunlu, basit ağızlı ve küresel gövdelidir (Lev. 3/1-2). Yukarı Söğütünü II yerleşmesinin yüzeyinden (Lev. 3/3) gelen bir örnek ise yuvarlak diplidir; kulp ağızdan başlar ve geniş bir yay çizerek omuza birleşir (Efe, 1994a:36). Yüzey araştırmalarında bu form ayrıca Erenköy II, Demirköy, Kuştepe ve Kırcahöyük yerleşmelerinde parçalar halinde ele geçmiştir. Kırcahöyük'te ele geçen bir örnek (Efe, 1993:257;Çiz. 3/3) ile Küllüoba örnekleri dar boyunlu olması ve kulpun geniş bir yay çizmesi bakımından benzerlik gösterirler. Demirköy ve Erenköy II yüzey buluntuları (Efe, 1994a:Lev.5/43; Efe, 1990:Lev.6/5) ise Küllüoba'da ele geçen ve nispeten daha geniş boyunlu olan örnekler ile benzeşirler (Ay, 1999:Lev. 4/2-3,7-8).

2.4.1.2. Mal Grupları

İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde ortaya çıkan Tip A1, E1 ve B formunda GKÇ ve İTÇ mal grupları (Mal 1, 2, 3, 4, 5, 7) bir arada görülür (Tablo 2.11 ve Tablo 2.12). Kaklık Mevkii'nde GKÇ Koyu Yüzlü Açıklı Malı (Mal 1) ile temsil edilen Tip A1 ve Form B örnekleri siyah, gri ve kahverengi tonlarındadır ve yüzeyler daima astarsız ve açıklıdır (Lev.1/1-4; 2/1-2). Gri Açıklı Mal (Mal 2) mika katkılı olup yüzeyi gri tonlarında ve açıklıdır (Lev.2/3). Gri-Kahverengi Açıklı Mal ise (Mal 3) İTÇ'ye Geçiş Dönemi'ne

özgü olup Tip A1 ve B formunda Küllüoba'dan (Lev.1/6; 2/5) ve Yukarı Söğütünü II'den (Efe, 1994a:36-37) bilinir (Lev.3/3). Yüzey araştırmalarında Erenköy II, Kuştepe gibi yerleşmelerden gelen dar boyunlu gaga ağızlı testi parçaları da (Efe, 1994a:27-34; Lev.5/43; 1/6) bu dönemde Eskişehir ovasına özgü olan Mal 2 ile temsil edilmişlerdir. Demirköy yüzey buluntusu ise mika katkılı ve astarlı olması sebebi ile T. Efe tarafından *Demirköy Malı* olarak ayrı bir grupta değerlendirilmiştir (Efe, 1990:565-569; Lev.6/6).

Küllüoba İTÇ'ye Geçiş ve İTÇ I (İTÇ IB) formlarında görülen bir diğere mal grubu ise Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal'dır (Mal 4). Tip A1 (Lev.1/7-9) ve B (Lev.2/4) formunda temsil edilen bu malın en öne çıkan özelliğı tüm örneklerinin kırmızı ve kahverengi tonlarında astarlı olmasıdır. Tip A1'de görülen bu mala ait örneklerin bir kısmında astar ağız içine de uygulanmıştır (Lev.1/7-9).

Küllüoba'da İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde Tip E1 (Lev.3/1) ile temsil edilen Siyah Açkılı Mal (Mal 7) örneğı iyi pekişmiş hamurlu, açkılı ve astarlı yüzey özellikleri gösterir (Ay, 1999:137). Kaklık Mevkii'nde Tip A1'de tek örnekle temsil edilen Mal 7 (Lev.1/5) Küllüoba Siyah Açkılı Mal'ından koyu siyah yüzeyli olması açısından farklılık gösterir.

Tip E1'de temsil edilen bir diğere mal grubu ise Yalın Mal'dır (Mal 5). Tüm İTÇ boyunca nadiren gaga ağızlı testi formları ile birlikte görülen bu mal Küllüoba'da İTÇ'ye Geçiş'te ve İTÇ II Dönemi'nde (Sarı, 2004:26) birkaç adet örnekle temsil edilir. Bu malın söz konusu olduğı astarsız ve açkılı bir örnek E1 tipindedir (Lev.3/2) .

2.4.1.3. Bezeme Türleri

İTÇ'ye Geçiş Dönemi gaga ağızlı testi formları bezeme açısından oldukça zayıftır (Tablo 2.16). Bir sonraki dönemin bezeme çeşitliliğinin aksine bu dönemde sadece kabartma olarak yüzeye uygulanan memecik bezeme, Tip A1 ve E1 ile temsil edilen iki örnek üzerinde (Lev.1/2; 3/1) görülür. Her ikisi üzerinde de ikişer adet olarak yer alan bu memecik bezemeler fazla belirgin değildir.

2.4.1.4. Genel Değerlendirme

Kaklık Mevkii ve Küllüoba'da görülen bu dönemin en öne çıkan özelliği çanak çömlekte GKÇ ile İTÇ mal gruplarının bir arada görülmesidir. Bu dönemde ortaya çıkan basit gaga ağız, testi formları (Form B ve Tip E1) haricinde yükselen ağızlı fincan (Tip A1) ve maşrapa¹⁰ formlarında da görülmektedir. GKÇ'nin boyunlu testi formlarından geliştiği anlaşılan gaga ağızlı testi İTÇ I (İTÇ IB) Dönemi'nde yeni form ve tiplerle gelişimine devam eder. Bezeme uygulaması ise birkaç kabartma memecik bezeme haricinde görülmez (Lloyd ve Mellaart, 1962:Fig.2.8; Fig.9.24; Fig.11.5; Fig.13.2; Roodenberg, 2008:Fig.8.4; Fig.11.4; Fig.12.1).

2.4.2. İTÇ I Dönemi (İTÇ IB)

İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde ortaya çıkan İTÇ çanak çömlek özellikleri İTÇ I Dönemi'nde daha da belirginleşmiş ve batı Anadolu genelinde yerel çanak çömlek grupları şekillenmiştir (Harita 3.1) (Bittel, 1942:186; Lloyd ve Mellaart, 1962:183; French, 1969b:41; Efe, 1988:89; Efe ve Türkteki, 2011a:214). Bunun sonucunda iç Kuzeybatı Anadolu'da, Eskişehir ve Yukarı Sakarya ovalarında İTÇ II Dönemi sonuna kadar devam edecek olan Demircihüyük ve Yukarı Sakarya çanak çömlek grupları ortaya çıkmıştır (Efe, 2003b:89-90). İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde Kumtepe IB Kültürü yayılım alanı ile de bağlantısı olan İznik-İnegöl ovalarının merkezinde olduğu doğu Marmara'da bu dönemde kuzeybatı Anadolu ile Eskişehir ovası (Demircihüyük İTÇ I Grubu) özellikleri bir arada görülür (French, 1967:58). İTÇ II Dönemi'nde ise bölge Bitinya-Frigya Kültür Bölgesinin etkisinde kalır (Bittel, 1942:6; Bittel, 1950:34; Efe, 2003b:90).

İTÇ I Dönemi'nde, yöreye özgü mal grupları ile temsil edilen gaga ağızlı testi formları, Yukarı Sakarya Grubu'nda yer alan Küllüoba'dan, Demircihüyük Grubu'nu temsil eden Demircihüyük'ten ve İznik Grubu'nun temsil edildiği Hacılartepe yerleşmelerinden gelmektedir. Hacılartepe ve bu yerleşmeye ait olduğu düşünülen

¹⁰ Bu Dönemde küllüoba'da yükselen ağızlı birkaç maşrapa ele geçirilmiştir. Bu form bir sonraki İTÇ I Dönemi'nde de Demircihüyük ve Hacılartepe'de varlığını sürdürmüştür (bkz. dip not 14).

Ilıpınar İTÇ mezarlığı Geç İTÇ I ve Erken İTÇ II aralığına tarihlendirilmiştir (Eimermann, 2004:20-21; Eimermann, 2008:362-369; Roodenberg, 2008:339).¹¹

2.4.2.1. Gaga Ağızlı Testi Formları

Bu dönemde bölgede gelişimini devam ettiren gaga ağızlı testi formlarında İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nden devam edenlerle birlikte, yeni form ve tipler de görülür (Tablo 2.2). Devam eden formlar arasında Tip E1'den gelişen dar boyunlu, gelişkin gagalı (Tip E2) tip ve yükselen ağızlı fincandan gelişen geniş boyunlu gaga ağızlı testi (Tip A2) yer alır. Belirgin boyunlu gaga ağızlı testi formu (Form C) ise bu dönemde ortaya çıkar.

Yükselen ağızlı fincandan geliştiği düşünülen, geniş ve basık boyunlu gaga ağızlı testi formu (Tip A2), Demircihüyük Grubu'nu temsil eden Demircihüyük'te (Lev.4/1-7) çok sayıda örnek ile temsil edilirken Yukarı Sakarya Grubu'nda yer alan Küllüoba'da (Lev.1/8) sadece bir örnek ele geçirilmiştir (Tablo 2.3). Demircihüyük geniş boyunlu gaga ağızlı testi formu; geniş ve basık boyunlu, yarı küresel gövdeli ve yuvarlak dip özellikleri gösterir. Bu formun önemli bir kısmında omuz üzerine sağ tarafa yerleştirilmiş emzik yer alır (Lev.4/1-3,5). Bunun haricinde daha dar boyunlu ve küresel gövdeli olan bir örnekte vardır (Lev.4/7). Küllüoba'da çıkan geniş boyunlu bir gaga ağızlı testi (Lev.4/8) büyük oranda kırık olduğu için form özelliklerini saptamak zor olmakla birlikte, Aslanapa'da gerçekleştirilen yüzey araştırmalarında ele geçmiş olan bir örnek ile form olarak benzerlik gösterir (Ay, 1999:Lev.24/16).

Az sayıda örneği bulunan belirgin boyunlu gaga ağızlı testi formu (Form C) Demircihüyük ve Küllüoba'da temsil edilir (Tablo 2.5). Belirgin ve silindirik boyunlu olan bu form demircihüyük örneklerinde emzikli, yarı küresel gövdeli ve hafif düz diplidir (Lev.5/1-2). Küllüoba'dan bilinen tek örnek ise kırık bir boyun parçasından oluşur (Lev.5/3) ve demircihüyük örnekleri ile benzerlik gösterir.

¹¹Bu çalışmada iç kuzeybatı Anadolu bölgesinde yapılan kazılarda ele geçirilen gaga ağızlı testi formları içinde Hacılarteppe 7. tabakada (IV. Evre) ele geçirilen gaga ağızlı testi formları İTÇ I sonu; 6-1 tabaka (III-I evreler) formları ve Ilıpınar İTÇ mezarlığı gaga ağızlı testi formları tipolojik olarak İTÇ II Dönemi içinde değerlendirilmiştirlerdir.

İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde ortaya çıkan Tip E1, İTÇ I Dönemi'nde Demircihüyük'te ağırlıklı olmak üzere Küllüoba'da da temsil edilir (Tablo 2.7). Basit ağızlı, dar boyunlu, ince cidarlı (Lev.6/1-8), yuvarlak (Lev.6/2,5,7) veya düz dipli (Lev.6/3) olan bu formun büyük ölçekli örnekleri de ilk kez görülür (Lev.6/6).

Küllüoba, Demircihüyük ve Hacılarteppe yerleşmelerinden örneklerin yer aldığı Tip E2; dar boyunlu gaga ağızlı testi formunun gelişkin gagalı örneklerini temsil eder (Tablo 2.7). Demircihüyük örneklerinde gövde yapısı ve boyun özellikleri Tip E1 ile aynıdır; ancak, Tip E2'nin gaga kısmı daha belirgin ve öne doğru çekiktir (Lev.7/1-9). Küllüoba örneği (Lev.7/1) ise akıtacağı daha belirgin olmasının haricinde Geçiş Dönemi örneklerine çok benzerdir. Hacılarteppe dar boyunlu örnekleri (Lev.7/7-8) ise kulpunun daha kalın, gövdenin konik ve dip kısmının oval olması açısından Küllüoba ve Demircihüyük örneklerinden ayrılır. Demircihüyük'te Tip E1'de olduğu gibi Tip E2'de de büyük ölçekli örnekler mevcuttur (Lev.7/6).

2.4.2.2. Mal Grupları

Artık Geçiş Dönemi mal gruplarının görülmediği İTÇ I Dönemi'nde Tip A2, E1, E2 ve C formu; Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal (Mal 4), Siyah Açkılı Mal (Mal 7) ve İznik Kahverengi Astarlı Malı (Mal 6)¹² ile temsil edilirler (Tablo 2.11 ve 2.13).

Mal 4 Küllüoba'da C formunda (Lev.5/3) ve Tip E1 (Lev.6/8); Demircihüyük'te ise Tip A2 (Lev.4/3-5), E1 (Lev.6/1-6) ve E2 (Lev.7/2,4-6) ile temsil edilir. Küllüoba'da 5. evrede ortaya çıkan Mal 4, üst evrelere doğru artarak devam etmiştir. Genel olarak her iki yerleşmede de bu dönemde gaga ağızlı testilerin yüzeyleri itina ile düzeltilmemiş ve açkılı kalitesi de pek iyi değildir (Seeher, 1987:110; Ay, 1999:33).

Mal 7 Demircihüyük'te Tip A2 (Lev.4/1-2,6-7), E2 (Lev.7/3) ve C formu (Lev.5/1-2); Küllüoba'da ise Tip A2 (Lev.4/8) E1 (Lev.6/7) ve E2 (Lev.7/1) ile temsil edilir. Bu dönemde Demircihüyük'te *Black-Topped* gaga ağızlı testi örnekleri ile de temsil edilen Siyah Açkılı Mal Küllüoba'da az sayıda görülür.

¹² İznik Kahverengi Astarlı Malı ile temsil edilen Hacılarteppe gaga ağızlı testi formları ile ilgili yeterli bilgi sahibi olmadığımızdan burada detaylandırılmamıştır.

2.4.2.3. Bezeme Türleri

İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde kabartma memecik bezeme haricinde bezeme türü saptanamazken İTÇ I Dönemi'nde gaga ağızlı testiler üzerinde sık sık kabartma, oluk ve yiv şeklinde bezemeler görülür (Tablo 2.16).¹³

Bu bezemeler ağırlıklı olarak Demircihüyük örneklerinde söz konusudur. Kabartma bezeme genellikle testilerin boyun, omuz veya boyun altında bazen de gövdenin üst kısmına tatbik edilmiştir; oluk ve yiv bezeme ise ağırlıklı olarak gövde ile omuz bölgelerine, nadir olarak da boyun ile omuz arasına uygulanmıştır.

İTÇ I Dönemi'nde kabartma bezeme ağırlıklı olarak tek, çift veya üçlü gruplar şeklinde uygulanan memecik bezemeden oluşur. Bunun haricinde yarım ay motifi, boncuk veya boynun üst kesiminde kulpun her iki tarafına uygulanan birer tıkaç (kulak tıkacı) gibi farklı kabartma bezeme türleri de görülür. Memecik bezeme Demircihüyük'te Tip A2 ve C formunda (Lev.4/1,3; 5/2) ve Hacılartep'e'de Tip E2'de görülürken (Lev.7/8) yarım ay bezeme Küllüoba'da C formunda (Lev.5/3) ve Demircihüyük'te Tip A2'de (Lev.4/4) görülür. Dügme bezeme sadece Demircihüyük'te, C formu üzerinde saptanmıştır (Lev.5/2). Esas olarak İTÇ II Dönemi'nde yaygınlaşacak olan tıkaçlar ise bu dönemde sadece Demircihüyük'te F1-F2 tabakasında bir örnekte karşımıza çıkar (Seeher, 1987:Lev.46/8).

Oluk ve yiv bezeme, kabartma bezemede olduğu gibi Demircihüyük'te daha yaygın olan bir uygulamadır. Genellikle çoklu yatay zikzak bant halinde (şevron bezeme) Demircihüyük'te Tip A2, E1, E2 ve C formunda (Lev.4/1,6-7; 5/1; 7/3) Küllüoba'da Tip E1'de (Lev.6/7) gövde ile boyun arasında veya boynun altına çoklu çizgiler halinde uygulanmıştır. Demircihüyük'te, form vermeyen gaga ağızlı testi parçaları üzerinde ise iç içe geçmiş kabartma bantlar, daireler veya çentik bezeme gibi farklı bezeme uygulamaları da görülmektedir (Seeher, 1987:Lev.32/9; 38/8; 44/13; 46/9-10; 55/1-2,4-6; 58/12).

¹³İTÇ boyunca bölgede gaga ağızlı testi formlarında temsil edilen bezeme türleri Tablo 2.16'te verilmiştir.

2.4.2.4. Genel Değerlendirme

İTÇ I Dönemi'nde gaga ağızlı testi formlarının bir kısmı, bir önceki evreden gelişmiş ve aynı zamanda yeni formlar ortaya çıkmıştır. Tip A2'nin öncüsü olan yükselen ağızlı fincan, bu dönemde Küllüoba'da ortadan kalkmış ve Tip A2 birkaç örnek haricinde yerleşmede görülmez. Buna karşın Tip A2 Demircihüyük'te gelişmiş örnekleri ile (bezeme, form ve mal grupları açısından) karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde Demircihüyük ve Küllüoba'da ortaya çıkan belirgin boyunlu gaga ağızlı testi (Form C), İTÇ II Dönemi'nde her iki yerleşmede yaygın formlar arasında yer alacaktır. Geçiş Dönemi'nde ortaya çıkan bir diğer form olan basit ağızlı, dar boyunlu gaga ağızlı testi (Tip E1) bu dönemde gelişerek devam eder (Tip E2). GKÇ mal gruplarının artık görülmediği bu dönemde formlar bölgenin ana mal grubu olan Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal ile Demircihüyük Grubu ana mal gruplarından olan Siyah Açıklı Mal ile temsil edilir. Demircihüyük gaga ağızlı testi formlarında farklı bezeme uygulamaları görülmesine karşın Yukarı Sakarya Grubu arasında bezeme türleri bakımından bir paralellik görülür; Hacılartep IV. evre örneklerinde ise bir örnekte sadece memecik bezemeye rastlanır.

İTÇ I'de Küllüoba'da "import" olarak ayrıca sığ oluk bezemeli Beycesultan İTÇ I siyah veya kırmızı astarlı ve açıklı çanak çömleği de az miktarda ele geçirilmiştir. Bu mal ile temsil edilen gaga ağızlı testi bugüne kadar ele geçirilememiş olmakla birlikte, bunun Küllüoba'da mevcut olduğunu tereddütsüz söyleyebiliriz.

2.4.3. İTÇ II Dönemi

Bu dönemde iç kuzeybatı Anadolu bölgesinde İTÇ I Dönemi'nde ortaya çıkan çanak çömlek gruplarının sınırlarını büyük oranda koruyarak varlıklarını devam ettirdikleri görülür (Harita 3.2). Demircihüyük Grubu etki alanını kuzeyde İznik-İnegöl ovalarına kadar genişletmiştir. Yerleşmeler yanında, mezarlıklardan da gaga ağızlı testi formlarının önemli miktarda ele geçirilmesi, bunların temsil edildikleri mal grupları ve içerdikleri formlar ve bezeme türleri hakkında daha ayrıntılı bilgiler edinmemizi sağlamıştır.

2.4.3.1. Gaga Ağızlı Testi Formları

Bu dönemde İTÇ I Dönemin'den devam eden yeni formlar ve tiplerin görülmesi söz konusudur. Gaga ağızlı testilerin öncü formlarından olan dar boyunlu gaga ağızlı testilerin yanında, İTÇ I'de ortaya çıkan geniş boyunlu (Tip A2) gaga ağızlı testiler gelişerek devam eder. Bu dönemin sonlarında geriye yatık boyunlular ortaya çıkmaya başlar. Bunun yanında; geniş ve basık boyunlu gaga ağızlılar (Form D), uzun boyunlular (Form F), kesik gaga ağızlılar (Form G) ve sivri gagalılar (Form H) ilk defa görülür (Tablo 2.2) (Seeher, 1987:Lev.50/5-6).

Geniş boyunlu gaga ağızlı testi (Tip A2), Demircihüyük Grubu'nda yer alan Demircihüyük'te tek örnek (Lev.8/9) haricinde görülmezken, yerleşmenin mezarlığı olan Sarıket Mezarlığı'nda daha gelişkin ve küçük ölçekli (Lev.8/5-8) örnekleri ile temsil edilir. Bu dönem örneklerinde artık emzik görülmez. Yukarı Sakarya Grubu'nda yer alan Küllüoba'da çıkan Tip A2 örnekleri (Lev.8/1-4) Sarıket örneklerine yakın olmasına karşın, daha basit gagalı ve nispeten daha büyük ölçeklidir. Bu örneklerden biri (Lev.8/4) daha dar ve belirgin boyunludur. Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi'ne dahil olan Afyon Grubu'nda -Karaoğlan Mevkii'nde- tek örnek ile temsil edilen bu tip (Lev.8/10) yine aynı kültür bölgesinde yer alan Kütahya-Tavşanlı Grubu -Seyitömer- buluntusu ile oldukça benzerlik gösterir (Bilgen, 2015b:Res.2044). Tip A2'de dipler genellikle yuvarlak (Lev.8/1,5,10) veya düze yakındır (Lev.8/3,7-8). Kulplar genellikle Sarıket'te -ağız kenarı altında başlayan bir örnek haricinde (Lev.8/5)- ağızdan dikey olarak başlayıp omuz üzerinde gövdeyle birleşir ve testinin cidarına oranla daha kabadırlar (Lev.8/1-4,6-10).

Bir önceki dönemden devam eden belirgin boyunlu gaga ağızlı testi (Form C) formu, İTÇ II'de daha farklı özelliklerle Demircihüyük Grubu'nda (Demircihüyük, Sarıket mezarlığı ve Küçük Höyük) ile Yukarı Sakarya Grubu'nda (Küllüoba ve Keçiçayırı) temsil edilir. Bu form genellikle belirgin, kısa veya uzun boyunlu, küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir. Demircihüyük Grubu'nda uzun boyunlu örneklerin yanında (Lev.9/8,10-11), kısa boyunlu (Lev.9/2-7) ve öne çekik/sivri gagalı (Lev.9/9,11) örnekler de vardır. Emzik karakteristik olmasa da Demircihüyük Grubu'nda (Lev.9/1-3,8,10) ve Küllüoba'da (Lev.10/3) bu formda görülen özelliklerden

biridir. Bu dönemde Yukarı Sakarya Grubu'nda yer alan bir diğer yerleşme olan Keçiçayırı'nda iki örnek (Lev.11/5-6) silindirik boyunlu ve basık gövdeli (çift konik) olmaları ile farklılık gösteriler. Genellikle yuvarlak veya oval olan kulplar Demircihüyük grubunda yıldız kulplu (Lev.9/3) ve Küllüoba'da yalancı burma kulplu (Lev.10/4) bir örnek haricinde sadedirler. Bölgede gaga ağızlı testi formlarında kulpun ağız altından başlama özelliği Demircihüyük Grubu buluntularında sıkça görülen bir özellik olmasına karşın bu formda az sayıda örnek ile temsil edilir (Lev.9/7,11).

İTÇ II Dönemi'nde ortaya çıkan Form D'nin bir alt tipi olan Tip D1'in öne çıkan en önemli özelliği Demircihüyük Grubu'nda yer alan Demircihüyük (Lev.12/1-3), Yukarı Sakarya Grubu'nda yer alan Küllüoba (Lev.11/7-8) ve Afyon Grubu'nda yer alan Karaoğlan Mevkii'nde (Lev.13/1,3) büyük ölçekli depolama kabı olabilecek örneklerin bulunmasıdır. Bunun yanında küçük ölçekli örnekler ise Afyon Grubu'ndaki Kaklık ve Karaoğlan'da daha çok görülür (Lev.13/4-6). Belirgin olarak öne çekik gagalı olan tek örnek Küllüoba'dan gelir (Lev.11/4). Düz dipli örnekler sadece Küllüoba'da görülürken (Lev.11/1-4,8), diğer örnekler yuvarlaktır.

Tip D2; D1'den geriye yatık boyunlu olması yönüyle ayrılır. Bu form Demircihüyük Grubu'nda Küçük Höyük (Lev.14/2-3) ve Bozüyük'te (Lev.14/1), Yukarı Sakarya Grubu'nda Küllüoba'da (lev.14/4); Kütahya-Tavşanlı Grubu'nda Seyitömer'de (Bilgen, 2015b:306; Res.2778) temsil edilmektedir.

Dar boyunlu gaga ağızlı testi (Form E) formu İTÇ II Dönemi'nde üç Tip (Tip E1, E2 ve E3) ile temsil edilir. Dar boyunlu, basit gaga ağızlı testi (Tip E1) bu dönemde sadece Demircihüyük Grubu'nda; Küçük Höyük (Lev.15/2-3) ve Demircihüyük'te (Lev.15/1) temsil edilir. Demircihüyük ve Küçük Höyük'te öne eğik boyunlu (Lev.15/1,3) birer örnek yer alırken Küçük Höyük'te düz dipli bir örnek ele geçirilmiştir. (Lev.15/2). Bu tip bu dönemden itibaren iç kuzeybatı Anadolu'da gaga ağızlı testi form repertuarında görülmez.

Gaga ağızlı testi formlarının en kalabalık grubunu oluşturan Tip E2, daha önce de bahsedildiği gibi Tip E1'in gelişmiş bir örneğini oluşturur. Bu tip öne çekik gagalı, dar, uzun veya basık boyunlu, küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir. İlgili örnekler Demircihüyük Grubu'nda (Demircihüyük, Sarıket, Küçük Höyük), Yukarı Sakarya

Grubu'nda (Küllüoba) İznik Grubu'nda (Hacılar-tepe ve Ilıpınar) ve Afyon Grubu'nda (Kaklık Mevkii) görülür. Büyük ölçekli örnekler Demircihüyük (Lev.16/1-6; 17/1-4) ve Küllüoba'dan (Lev.20/1,4) bilinir. Demircihüyük L katından gelen bir örnekte (Lev.17/5) önde omuz üzerinde bir adet küçük dikey kulp-tutamak yer alır. Küllüoba örnekleri birkaç tanesi hariç genellikle düşük omuzlu olmaları sebebi ile diğer yerleşme buluntularından ayrılır (Lev.20/3-5). Hacılar-tepe örnekleri ise ince cidarlı olmalarına karşın bazı örneklerde (Lev.21/1-2,5) kulpun belirgin bir şekilde kalın olması haricinde tipolojik olarak diğer gruplar ile benzerdir. Kaklık Mevkii'nde ise tek örnek ile temsil edilen bu form; basık gövdesi, kısa boynu ve gövdeye birleşen yıldız kulpu ile diğer örneklerden farklılık gösterir. French tarafından İznik ovasında gerçekleştirilen yüzey araştırmalarında Tip E2 özellikleri gösteren gaga ağızlı testi parçaları Çardak, Demirköy, Hacılar-tepe yerleşmelerinde ele geçirilmiştir (French, 1967:Cat.No: 28,37-39,44). Dar boyunlu gaga ağızlı testi formunun gelişkin özelliklerinin görüldüğü bu örnekler, tipolojik olarak özellikle Demircihüyük Grubu buluntuları ile yakın benzerlik gösterirler. Çardak'tan gelen örnekte (French, 1967:Cat. No:28) görülen tıkaç yine Demircihüyük Grubu ile bezeme olarak benzerlik taşır.

Tip E3, geriye yatık boyun özelliği ile Tip E1 ve E2'den ayrılır. Demircihüyük ve Küllüoba stratigrafilerine göre İTÇ II'nin son iki evresinde ortaya çıkan geriye yatık boyunlu gaga ağızlı testilerin (Efe ve Ay-Efe, 2011b:177) dar boyunlu örnekleri ağırlıklı olarak Demircihüyük Çanak Çömlek Grubu mezarlıklarından ve birer örnek ile de Küllüoba ve Ilıpınar'dan bilinir (Eimermann, 2004:24).¹⁴ Genellikle küresel gövdeli ve düz dipli olan geriye yatık dar boyunlu örneklerde, iç kuzeybatı Anadolu'da Demircihüyük Grubu'na özgü olduğunu düşündüğümüz kulpun ağız kenarı altında başlaması (Lev.23/1-2,5) veya tamamen omuz üzerinde yer alması özelliği, burada Küllüoba IVB tabakasından bir örnek üzerinde görülür (Lev.23/8).¹⁵ Yüzey araştırmalarında ise bu tip Pazaryeri II yerleşmesinde geriye yatık boyunlu, kulbun hafif ağız kenarı altında başladığı ve tıkaçları olan bir örnek ile bilinir (French, 1967:Cat. No: 38). Bu tip yine -E2'de olduğu gibi- Demircihüyük Grubu ve özellikle de Sarıket

¹⁴ Ilıpınar İTÇ mezarlığı gaga ağızlı testi buluntularının tipolojik olarak İTÇ II Dönemi'ni işaret etmesinin haricinde, 2002 yılı kazı sezonunda ortaya çıkarılan mezarlarda hafif geriye yatık boyunlu örneklerin bulunması, bu mezarların bazılarının İTÇ II'nin sonuna tarihlenmesi gerektiğini gösterir.

¹⁵ İTÇ II'de Demircihüyük Grubu'nun kuzeyde etki alanını genişlettiğinin önemli göstergelerinden biri olabilecek bu özellik Tip H3'te Ilıpınar yerleşmesinden gelen bir sivri gaga ağızlı testi üzerinde görülür (Lev.39/7).

buluntularına yakın bir forma sahiptir ve İTÇ II sonu ile İTÇ III'ün hemen başına tarihlenmelidir.

Uzun boyunlu gaga ağızlı testi (Tip F1, F2, F3, F4) formu, İTÇ II Dönemi'nde ortaya çıkmış ve Erken İTÇ III Dönemi'ne kadar bölgede takip edilebilmektedir (Bilgen vd. 2011b:Res.459,467; Bilgen vd. 2012a:Res.387). Bu dönemde Tip F1 buluntuları az sayıda olmakla beraber Demircihüyük Grubu'nda (Sarıket ve Küçük Höyük) ve bir örnek ise İznik Grubu'nda yer alan Ilıpınar'dan gelmektedir (Lev.24/6). Silindirik boyunlu ve yukarıya veya öne çekik gagalı olan bu formun temsil edildiği Demircihüyük Grubu'na ait örneklerin tamamında kulp ağız altından başlar ve bunlar düz diplidirler (Lev.24/1-5). Ilıpınar'da temsil edilen örnekte kulp kalın cidarlı ve düze yakın diplidir.

Tip F2 buluntuları Demircihüyük Grubu (Demircihüyük, Küçük Höyük ve Sarıket), Afyon Grubu (Karaoğlan), Yukarı Sakarya (Küllüoba) ve İznik Grubu'nda (Ilıpınar) temsil edilir. Bu form daha dar boyunlu ve şişkin karınlı olmasıyla, Tip F1'den ayrılır (Lev.25/1-7).

Tip F3 Küllüoba'dan bir örnekle temsil edilir (Lev.26/1). Uzun, geriye yatık ve silindirik boyunlu olan bu örnek basit ağızlı, küresel gövdeli ve büyük ölçeklidir. Ağız kenarı altında başlayan kulp omuz üzerinde birleşir.

Tip F4; uzun, geriye yatık boyunlu ve basık gövdelidir. Bu tip Demircihüyük Grubu (Sarıket ve Küçük Höyük) ve Yukarı Sakarya Grubu'nda (Küllüoba) temsil edilir. Sarıket örneğinde (Lev.27/1) küçük kulp ağız altında başlarken, Küçük Höyük örneğinde kulp geniş bir yay çizer (Lev.27/2). Küllüoba örneğinde ise ağızda başlayan kulp boyunun dip kısmında birleşir (Lev.27/3).

Kesik gaga ağızlı testi formu (Form G) bölgede ilk kez Demircihüyük'te İTÇ I'e tarihlenen F2-3 evresinde ortaya çıkmasına karşın, İTÇ II başlarında İç kuzeybatı Anadolu'da yer alan yerleşmelerde yaygın bir şekilde görülür (Seeher, 1987:Lev.50/5-6). Tip G1 (Lev.28/1-2; 29/1-2) büyük ölçekli depolama (olasılıkla sıvı) amaçlı olarak kullanılabilecek olan kaplarla, Demircihüyük Grubu'nda (Demircihüyük) ve Yukarı Sakarya Grubu'nda (Küllüoba) temsil edilir. Demircihüyük'te ele geçen örnekler İTÇ II

başlarına (H-İ evreleri) tarihlenen tabakalarda ele geçirilmiştir (Efe, 1988:111). Küllüoba örnekleri ise İTÇ II başlarına ve sonuna tarihlenen tabakalardan gelmektedir (Efe, 2009a:Res.3; Sarı, 2004:27-28). Demircihüyük örnekleri dar, silindirik boyunlu ve küresel gövdeli (Lev.28/1-2) iken Küllüoba örneklerinden biri nispeten kısa ve geniş boyunlu ve oval gövdeli (Lev.29/1); diğeri ise dar, kısa ve geriye yatık boyunlu ve küresel gövdelidir (Lev.29/2).

Tip G2'ye ait buluntuların çoğunluğu Demircihüyük Grubu'nda gelirken Küllüoba'dan sadece bir örnek bilinmektedir (Levha 30 ve 31). Bu tipin en karakteristik özelliği kesik olan gaganın ortada düz olmasının yanında; basık, hafif geniş boyunlu ve konik gövdeli olmasıdır. Demircihüyük Grubu'nda temsil edilenler arasında öne ve geriye yatık boyunlular ve yana yatık boyunlu örnekler mevcuttur (Lev.30/1-3,6-7). Küllüoba örneğinde ise dikkat çekici olan testinin büyük ölçekli ve silindirik boyunlu olmasıdır (Lev.31/1).

Tip G3'ü (Lev.32, 33) G2'den ayıran özellik, bu örneklerin nispeten daha dar boyunlu ve gagalarının daha belirgin ve önde hafifçe dışa doğru açılmasıdır. Bu grupta yer alan örnekler Demircihüyük Grubu (Sarıket ve Küçük Höyük) ve Yukarı Sakarya Grubu'ndan (Keçiçayırı) gelir. Burada yer alan örneklerde Sarıket Mezarlığı'nda öne yatık boyunlu (Lev.32/1) bir örnek yer alır. Geriye yatık boyunlu örnekler Sarıket'te (Lev.32/6-8) ve Keçiçayırı'nda (Lev.32/10) görülür. Silindirik boyunlu örnekler ise Sarıket ve Küçük Höyük'te (Lev.32/5,9) görülür. Bunun yanında Sarıket'te biri parça olmak üzere iki örnek ise "spatula" benzeri gagalıdır (Lev.32/3-4). Bu tip yüzey araştırmalarında ele geçen İznik bölgesinde Hacılartepe yerleşmesinde silindirik boyunlu bir örnek ile bilinir (French, 1967:Cat. No.36) ve Sarıket Tip G3 kesik gaga ağızlı testi örnekleri ile yakın benzerlik taşır (Lev.32/5-7).

G4 grubunu oluşturan örnekler daha uzun boyunlu ve öne doğru daralan gagalıdırlar ve kesik gagalı olmalarının haricinde Tip E2'ye benzerlikleri ile dikkat çekerler. Diğer gruplarda olduğu gibi burada da örneklerin çoğunluğunu Demircihüyük Grubu yayılım alanı içindeki Demircihüyük, Sarıket, Küçük Höyük ve Bozüyük kazılarından gelmektedir (Lev.33/1-8). Diğer örnekler ise Ilıpınar (Lev.34/1), Küllüoba (lev.34/2) ve Karaoğlan (Lev.34/3) yerleşmelerinden bilinir.

Tip G5 (Lev.35) örneklerini diğer gruplardan ayıran özellik, bu örneklerin gagalarının aşağı doğru kıvrık/çekik ve geriye yatık boyunlu olmalarıdır. İTÇ II Dönemi'nde görülen bu formun örneklerinin tamamı geriye boyunlu olup Demircihüyük Grubu mezarlıkları olan Sarıket (Lev.35/3-6) ve Küçük Höyük'te (Lev.35/1-2) ele geçmiştir.

Sivri gaga ağızlı testi (Form H) İTÇ II Dönemi'nde bölgede görülmeye başlanmış ve Geç İTÇ III (İTÇ IIIB) Dönemi'nin sonuna dek bölgede varlığını sürdürür. Tip H1 İznik Grubu'nda (Ilıpınar) ve Kütahya-Tavşanlı Grubu'nda (Seyitömer) temsil edilmiştir (Tablo 2.2 ve Tablo 2.10). Dar ve silindirik boyunlu olan bu örneklerin gagaları öne doğru çekiktir (Lev.36/1-5).

Tip H3; H1 grubundan farklı olarak daha kalın ve öne doğru daralan gagalıdır. Bu tipe ait buluntular Demircihüyük Grubu (Sarıket ve Küçük Höyük), Afyon Grubu (Kaklık Mevkii) ve İznik Grubu'ndan (Ilıpınar) gelmektedir. Küçük gövdeli ve sivri gagalı olan Sarıket örnekleri (Lev.37/1-3) ile Küçük Höyük'ten bir örnekte kulp ağız altından başlar (39/1-2,4). Ilıpınar'da (Lev.37/7) temsil edilen örnek Sarıket'te bulunan örnek ile (Lev.37/2) form ve kulplarının ağız kenarı altından başlaması gibi özellikler bakımından birbirlerine çok benzerler. Kaklık Mevkii örnekleri (Lev.37/5-6) ise basık gövdeli ve kulplarının gövdeye birleştiği yer bakımından diğer örneklerden ayrılırlar.

2.4.3.2. Mal Grupları

İTÇ II Dönemi'nde form C, D, E, F, G formlarının tüm alt tiplerinde ve Tip H3 ağırlıklı olarak bölgenin çanak çömlek gruplarında ana mal grubu olan Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal (Mal 4), Siyah Açkılı Mal (Mal 7)¹⁶ ve İznik Kahverengi Astarlı Malı (Mal 6)¹⁷ ile temsil edilmişlerdir. Bunun yanında Yalın Mal (Mal 5), Koyu Gri-Siyah astarlı ve Açkılı Mal (Mal 8), Kırmızı Astarlı Parlak Açkılı Mal (Mal 9), Portakal Rengi Astarlı Altıntaş Malı (Mal 10) ve Kaba Mal (Mal 11) gibi gruplarda formlarda az sayıda örnekte temsil edilmiştir (Tablo 2.14).

¹⁶ Siyah Açkılı Mal'ın temsil edildiği Demircihüyük Grubu ve Küllüoba buluntularının bir kısmı *Black-Topped Mal* ile temsil edilmişlerdir.

¹⁷ Hacılartep ve Ilıpınar mezarlığından gelen formlarda temsil edilen mal grupları hakkında yeterli bilgi olmaması sebebiyle, burada detaylandırılmamışlardır.

Bölgenin ana mal grubu olan Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal (Mal 4) Yukarı Sakarya Grubu'nda (Küllüoba) Tip A2, D1, E2, F3, G1, G2 ve C formu;¹⁸ Demircihüyük Grubu'nda¹⁹ ise C, D, E ve G formları ve A2, F1, F2, F4, H3 tipleri ile temsil edilmiştir. Afyon Grubu'nda (Karaoğlan Mevkii ve Kaklık Mevkii) diğer gruplara oranla daha az sayıda temsil edilen A2, D1, E2, F2, G4 ve H3 tipleri saptanmıştır.²⁰ Küllüoba'da İTÇ II Dönemi'nde bu mal grubu için kalın astar uygulaması yaygındır; ince taşçık katkı ise tipiktir (Sarı, 2004:17-20; Efe, 2009a:269-273). Demircihüyük Grubu'nda ise Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal'ın daha kaba olmasının haricinde Demircihüyük İTÇ II Siyah Açıklı Malları (Demircihüyük 2 malı) ile büyük oranda benzerlik gösterir (Efe, 1988:26-105). Demircihüyük'te kırmızimsı kahverengi tonlar ağırlıkta iken Küllüoba'da portakal kırmızısı daha ağırlıktadır (Sarı, 2004:18; Efe, 1988:102-104). Afyon Grubu'nda ise bu mal grubunda Film Astar benzeri yarı saydam yüzeyli örneklerle de rastlanır (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:38-39).

Demircihüyük Grubu'nda (Demircihüyük, Sarıket Mezarlığı ve Küçük Höyük) Mal 4'ten sonra en çok temsil edilen Mal 7, C formunda ve Tip E2, E3, F1, F2, F4, G1, G3, G4, G5 ve H3'te görülür.²¹ Yukarı Sakarya Grubu'nda yer alan Küllüoba'da "import" olarak ele geçen bu mal grubu -C formunda (Lev.10/2-3)- az örnek ile bilinir (Sarı, 2004:20; Sarı, 2009:6).

¹⁸Mal 4 Küllüoba'da (Yukarı Sakarya Grubu) C formunda (Lev.10/1), Tip A2'de (Lev.8/3-4), D1 (Lev.11/1,3,8), E2 (Lev.20/2-3,5-8), F3 (Lev.26/1), G1 (Lev.29/1-2) ve G2'de (Lev.31/1) temsil edilmiştir.

¹⁹Mal 4 demircihüyük Grubu'nda yer alan Demircihüyük'te Tip A2 (Lev.8/9), D1 (Lev.12/1-3), E1 (Lev.15/1), E2 (Lev.16/1-6; 17/1-3,5), F2 (Lev.25/5), G1 (Lev.28/1) ve G4'te (Lev.33/1) temsil edilmiştir. Sarıket Mezarlığı'nda C formunda (Lev.9/5-8), Tip A2 (Lev.8/5-8), E2 (Lev.18/1-5), E3 (Lev.23/1-3), F1 (Lev.24/4-5), F4 (Lev.27/1), G2 (Lev.30/1-7), G3 (Lev.32/1-2) ve H3'te (Lev.37/2-3) temsil edilmiştir. Küçük Höyük'te C formunda (Lev.9/9), Tip D2 (Lev.14/2-3), E1 (Lev.15/2-3), E2 (Lev.19/1-3,6-7), E3 (Lev.23/5-7), F1 (Lev.24/1), F2 (Lev.25/2), G2 (Lev.30/8-9), G3 (Lev.32/9), G4 (Lev.33/3), G5 (Lev.34/5-6) ve formu tespit edilemeyen bezemeli bir gövde parçasında (Lev.38/1) temsil edilmiştir. Bozüyük'te ise Tip D2 (Lev.14/1) ve G4'te (Lev.33/9) temsil edilmiştir.

²⁰Mal 4, Afyon Grubu İTÇ II gaga ağızlı testi formları Karaoğlan Mevkii'nde Tip A2 (Lev.8/10), D1 (Lev.13/1-5), E2 (Lev.22/1), F2 (Lev.25/1), G4 (Lev.34/3) ve formu belli olmayan kırık gövde parçaları (Lev.38/6) üzerinde temsil edilmiştir. Kaklık Mevkii'nde ise Tip D1, (Lev. 13/5-6) ve H3'te (Lev.37/5-6) görülür.

²¹Mal 7 Demircihüyük'te C formunda (Lev.9/1-3), Tip E2 (Lev.17/4,6,7) ve G1'de (Lev.28/2); Sarıket Mezarlığı'nda C formunda (Lev.9/4) ve Tip E2 (Lev.18/6-8), E3 (Lev.23/4), F1 (Lev.24/3), G3 (Lev.32/4-8), G5 (Lev.35/3-4), H3 (Lev.37/1) ve formu belli olmayan bezemeli bir gövde parçası üzerinde (Lev.38/3); Küçük Höyük'te ise C formunda (Lev.9/10-11), Tip E2 (Lev.19/4-5,8-9), F1 (Lev.24/2), F2 (Lev.25/3), F4 (Lev.27/2), G4 (Lev.33/2,4-8), G5 (Lev.35/1-2), H3 (Lev.37/4) ve formu belli olmayan bir kırık bezemeli gövde parçası üzerinde (Lev.38/2) görülür.

Tüm İTÇ boyunca sadece Küllüoba'da İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde ve İTÇ II Dönemi'nde Yalın Mal'dan (Mal 5) üretilmiş gaga ağızlı testi formları söz konusudur. Mal 5 İTÇ II'de Tip E2'de bir örnek ile (Lev.20/1) bilinmektedir.

Koyu Gri/Siyah Astarlı ve Açıklı Mal grubu (Mal 8) Demircihüyük'ten F2 tipinde uzun boyunlu bir gaga ağızlı testiye ait bir boyun parçasında (Lev.25/4) görülür.

Öncü Kırmızı Astarlı Parlak Astarlı ve Açıklı Mal/*Proto-Red Coated Ware* (Mal 9); geç İTÇ II Dönemi'nde A2 (Lev.8/1-2), D1 (Lev.11/2,4-6), D2 (Lev.14/4), F2 (Lev.25/6) ve G4 (Lev.34/2) tipleri ile temsil edilmektedir.

Esas olarak Erken İTÇ III Dönemi'nde Seyitömer'de görülen Portakal Rengi Astarlı Altıntaş Malı (Mal 10) Küllüoba'da İTÇ II'nin sonlarına denk gelen IVB tabakasında "import" olarak F4 tipinde (Lev.27/3) bir örnekle temsil edilmiştir. Kaba Mal da (Mal 11) Yalın Mal gibi sadece Küllüoba'da E2 tipinde bir gaga ağızlı testi (Lev.20/4) örneği ile temsil edilmektedir (Sarı, 2004:20-21). Tanıtılan mal grupları haricinde, Küllüoba'da bir örnek Beycesultan Koyu Yüzlü Açıklı Malı ve bir örnek de Beycesultan Gri-Kahverengi Astarlı Malı ile temsil edilir.²²

2.4.3.3. Bezeme Türleri

İTÇ I Dönemi'ne oranla İTÇ II Dönemi'nde gaga ağızlı testi formlarında görülen bezeme sayısı ve türleri çok daha fazladır (Tablo 2.16). Oluk/yiv ve kabartma bezeme türleri çok karakteristiktir. Figüratif bezeme ise Küllüoba'da ele geçen (Tip G1) bir kesik gaga ağızlı küp üzerinde (Lev.29/1) ve Demircihüyük'te form vermeyen bir gövde parçası üzerinde yatay olarak konumlandırılmış olan bir el (?) ile temsil edilir (Efe, 1988:Lev.23/5). Demircihüyük'ten gelen bir gaga ağızlı testi parçası üzerinde de "damla" olarak nitelendirilebilecek bir motif yer alır (Efe, 1988:Lev.23/2).

Kabartma bezeme uygulamaları arasında en çok temsil edilen uygulama memecik bezemedir. Bölgedeki tüm gruplarda görülen bu bezeme, genellikle gövde üzerine tek, çift veya üçlü gruplar şeklinde Tip A2, D1, E2, E3, F1, F2 ve G formunun

²² Beycesultan Koyu Açıklı Malı Tip E2'de (Lev.11/7) ve Gri-Kahverengi Astarlı Mal Tip E3 ile temsil edilmiştir (Lev.23/8).

tüm tiplerinde temsil edilir.²³ Bir diğer kabarta bezeme uygulaması olan tıkaçlar (kulak tıkaçları) İTÇ I Dönemi'nde Demircihüyük Grubu'nda tek örnek ile temsil edilirken, bu İTÇ II Dönemi'nde Demircihüyük Grubu'nda oldukça yaygın bir uygulama haline gelmiştir; Küllüoba ve Keçiçayırı'ndan üç örnek üzerinde görülür.²⁴ Kabartma düğme bezeme bu dönemde Demircihüyük ve İznik gruplarında görülür.²⁵ Boyun altına yatay olarak uygulanan kabartma bant-bezeme bazen sade, bazen ise içinde kabartma düğme örnekleri ve çentikler yer alır. Küllüoba'da E3 tipinde (Lev.23/8) görülen tek örnek haricinde, geriye kalanların tümü Demircihüyük Grubu merkezlerinden gelmektedir.²⁶ Bir diğer kabartma bezeme türü olan ve testilerin genellikle omuz bölgesine uygulanan kurtçuk veya solucan bezeme sadece Demircihüyük Grubu'nda görülür.²⁷ Yarım ay bezeme uygulaması ise Demircihüyük, Yukarı Sakarya ve İznik gruplarından az örnek ile bilinir.²⁸ Görülen diğer kabartma bezeme uygulamaları arasında ters "V",²⁹ kabartma bant,³⁰ ve kabartma şevron bezemedir.³¹ Barbotin bezeme uygulaması yine Küllüoba'dan (Lev.29/2) G1 tipinde kesik gaga ağızlı bir testi (saklı astar bantlar içinde) ve Sarıket Mezarlığı'ndan E2 tipinde bir testi üzerinde (Lev.18/4) görülür.

Yiv ve oluk bezeme uygulaması bölgede kabartma bezemeden sonra gaga ağızlı testi formlarında en çok görülen uygulamadır. Bu bezeme türü genellikle boyun ile omuz arasında tek veya çift sıralı yatay oluk veya yiv bezeme şeklinde ve gövde üzerinde şerit, diyagonal hatlar veya şevron/zikzak şeklinde uygulanmıştır. Bölgede

²³Memecik bezeme uygulamaları Tip A2 (Lev.8/3,6-8), D1 (Lev.11/7; 13/1), E2 (Lev.16/2; 18/5; 19/4; 22/1), E3 (23/1,5), F1 (24/3), F2 (Lev.25/3), G2 (Lev.31/1), G3 (Lev.32/9), G4 (Lev.33/5,9), G5 (Lev.35/3) ve formu belli olmayan gövde parçalarında (Lev.38/3,7-8) yer alırlar.

²⁴ Demircihüyük ve Yukarı Sakarya grupları gaga ağızlı testi formlarında görülen tıkaçlar Tip E2 (Lev.18/8; 19/2,5,6,8), E3 (Lev.23/1-3,8), F1 (Lev.24/3), F2 (Lev.25/3), G1 (Lev.28/1-2; 29/1-2), G2 (Lev.30/7-8), G3 (Lev.32/1,3,5,7-8,10), G4 (Lev.33/1,8), G5 (Lev.35/2-6) ve H3'te (Lev.37/1,4) yer almaktadır.

²⁵ Kabartma düğme bezeme Demircihüyük Grubu'nda C formunda (Lev.9/8,11), Tip D1 (Lev.12/2), E2 (Lev.19/4,6), ve İznik Grubu'nda Tip E2 (Lev.21/3-4) ve E3'te (Lev.23/9) görülür.

²⁶Demircihüyük Grubu kabartma bant bezeme Tip E2 (Lev.18/2,7; 19/4), E3 (Lev.23/4,8), F1 (Lev.24/2), F4 (Lev.27/2), G1 (Lev.28/1-2), G3 (Lev.32/5,8), G4 (Lev.33/7-8), G5 (Lev.35/2,6) ve H3'te (Lev.39/4) yer alırlar.

²⁷Kurtçuk bezeme Demircihüyük Grubu'nda Tip E2 (lev.17/7; 19/9) ve G2.'de (lev.30/2) ve Küçük Höyük'ten gelen bir gövde parçasında (lev.38/2) görülür.

²⁸ Yarım ay bezeme Demircihüyük, Yukarı Sakarya ve İznik gruplarında C formunda (Lev.9/4), Tip D1 (Lev.11/6), E2 (Lev.16/5) ve H1'de (Lev.36/3) saptanmıştır.

²⁹ Ters "V" kabartma bezeme Yukarı Sakarya ve Demircihüyük gruplarında C formunda (Lev.9/5), Tip A2 (Lev.8/3), D1 (Lev.12/3), G3'te (Lev.23/8) ve kırık bir gövde üzerinde (Lev.38/5) uygulanmıştır.

³⁰ Gövde veya omuz üzerine uygulanan Kabartma bant uygulaması Demircihüyük Grubu'nda C formunda (Lev.9/1), Tip E2 (Lev.19/6), F1 (Lev.24/3) ve G3'te (Lev.32/6) temsil edilmiştir.

³¹Kabartma şevron bezeme Küllüoba'da Tip E2'de (Lev.20/6) görülür.

bulunan tüm gruplarda temsil edilen bu bezeme türü; İznik, Afyon ve Kütahya-Tavşanlı gruplarından, Demircihüyük ve Yukarı Sakarya gruplarına oranla daha az bilinir.³² Küllüoba'da formu belli olmayan bir gövde parçası üzerinde yarım ay şeklinde yiv ve gamalı haç birlikte görülür (Lev.38/4). Kırmızı üzerine beyaz boya bezeme ise Afyon Grubu'nda yer alan Kaklık Mevkii'nde Tip H3 ile temsil edilmektedir (Lev.37/6). Küllüoba'da görülen bir başka bezeme uygulaması da saklı astar bezemedir. Bu bezeme Küllüoba'da iki örnek üzerinde saptanmıştır. Bunlardan biri E2 tipindeki bir testide (Lev.20/8); diğeri ise G1 tipinde olup dikey saklı astar bantlar içinde barbotin bezeme yer alır (Lev.29/2).

2.4.3.4. Genel Değerlendirme

İç kuzeybatı Anadolu bölgesinde, İTÇ II Dönemi'nde gaga ağızlı testi formlarının temsil ettiği mal grupları, bunların ait oldukları çanak çömlek grupları ile yakından ilişkilidir. Formlar genellikle çanak çömlek gruplarına göre üslupsal farklılıklar göstermekle birlikte, formun bu dönemdeki gelişim aşamaları bağlamında önemli paralellikler söz konusudur. Örneğin, kulpun ağız kenarı altından başlaması tüm gruplarda dönemin ortalarından itibaren sıkça görülen bir uygulamadır. Keza aynı durum dönemin sonlarında görülmeye başlanan Tip D2, E3, F3, F4, G1, G3 ve G5'te yer alan geriye yatık boyunlu bazı gaga ağızlı testiler için de geçerlidir.³³ Bu durum gruplar arasındaki etkileşimin giderek yoğunlaşmasının bir yansıması olarak nitelendirilebilir (Schliemann, 1881:No.365,368; Efe ve Ay-Efe, 2011b:179).³⁴ Mal gruplarında Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal'ın ana mal grubu olmasının haricinde Demircihüyük Grubu'nda Siyah Açıklı Mal İTÇ I'de olduğu gibi diğeri ana mal grubunu oluşturur. Yukarı Sakarya Grubu'nda yer alan Küllüoba'da Demircihüyük Grubu ve İTÇ II Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi'nden bilinen grupların etkisine

³² İlgili örnekler C formunda (Lev.9/2,8-11; 10/3-4), Tip D1 (Lev.11/5), E2 (Lev.17/4; 18/3,6; 19/1), E3 (Lev.21/3-4; 23/1,6,9), F2 (Lev.25/3), G1 (Lev.28/1-2; 29/1), G1 (Lev.31/1), G3 (Lev.32/6,10), G4 (Lev.33/3-4), G5 (Lev.35/5-6), H1 (Lev.36/1-2,4-5) ve formu belli olmayan bir gövde parçası üzerinde (Lev.38/6) yer almaktadır.

³³ Seyitömer 2014 kazı sezonunda ilk kez açığa çıkarılan ve İTÇ II'ye tarihlenen VD evresinde ele geçen sivri gaga ağızlı testi ile geniş ve geriye yatık boyunlu gaga ağızlı testinin, bölgedeki diğeri çanak çömlek gruplarında ele geçen gaga ağızlı testi formları ile benzer özellikler taşımaları, yerleşmenin çanak çömlek bağlamında diğeri guruplarla olan etkileşimi göstermesi açısından önem taşır.

³⁴ Frigya Kültür Bölgesi'ne özgü olan geriye yatık boyunlu gaga ağızlı testiler birkaç örnek ile de Troya'da bilinir.

işaret eden mal grupları gaga ağızlı testi formlarında görülür. Kabartma ve oluk/yiv bezeme türleri Demircihüyük ve Yukarı Sakarya gruplarında aynı ağırlıkta temsil edilir. Küllüoba’da yivlerin daha ziyade oluk şeklinde (geniş ve derin) yapıldığı görülür; İznik Gurubu’nda ise kabartma bezeme uygulaması ağırlıktadır. Burada değinilmesi gereken bir husus ise Hacılartep’e sondaj çalışması sonucu ele geçen gaga ağızlı testi formları ile French tarafından höyük yüzeyinden toplanan buluntuların nispeten farklı olduğudur. Bu durum dönem farklılığından kaynaklanmış olmalıdır.

2.4.4. Erken İTÇ III Dönemi (İTÇ IIIA)

İTÇ III başlarında Konya ovası üzerinden, Suriye-Kilikya ve iç batı Anadolu arasında giderek yoğunlaşan bir ticaret ağının kurulduğu anlaşılmaktadır (Harita 3.3). Bu ticaretin yansımaları sonucu ortaya çıkan olası *kervan kolu* üzerinde bulunan bölgelerde (Frigya ve Troas) ilk defa çömlekçi çarkı kullanılmaya başlanır (Efe, 2007:47-64). Çanak çömlekte Kırmızı Astarlı Parlak Açıklı Mal (Mal 9), Film Astarlı Mal ve Yalın Mal’ın yanında Troya A2 tabağı, depas ve amfora gibi yeni formlar ortaya çıkar ve sonuç olarak bazı yerel formlar çarkta üretilmeye başlanır (Türkteki, 2010:251-263). Gaga ağızlı testi formlarında ise çark yok denecek kadar azdır (Türkteki, 2010:167).³⁵

2.4.4.1. Gaga Ağızlı Testi Formları

Erken İTÇ III (İTÇ IIIA) Dönemi gaga ağızlı testi örnekleri gerçekleştirilen kazı sayısı azlığı nedeni ile sınırlıdır. Fakat ortaya çıkan formlar bir önceki dönemde var olan formların devamı niteliğindedir (Tablo 2.2). Bu döneme özgü D1, E2, E3, F2, F4, G3, G5, H2 ve H3 tipleri Seyitömer ve Küllüoba Erken İTÇ III katlarında ve Kaklık Mevkii mezarlarında ele geçirilmiştir (Bilgen, 2015b:Fig.183).³⁶ Bozüyük’ten gelen iki örnek de Turan Efe tarafından dönemin başına tarihlendirilmektedir (Efe, 1988:153-157; Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:68-69).

³⁵ Küllüoba’da tek örnek ile temsil edilen çark yapımı gaga ağızlı testi örneği form vermediği için çalışmaya alınmamıştır.

³⁶ Erken İTÇ III Dönemi’nde Küllüoba ve Kaklık mezarlarında artık görülmeyen Form C, Seyitömer’de Küçük Höyük ve Sarıket’ten (Lev.9/8,10) bilinen emzikli örneklere çok benzerdir.

Frigya Kùltür Bölgesi'nde bu dönemde artık görùlmeyen Tip A2 Kùtahya-Tavşanlı Grubu'nda yer alan Seyitömer'den bilinmektedir. İTÇ II Yukarı Sakarya ve Demircihüyük grupları geniş boyunlu gaga ağızlı testi örneklerine oranla boyunların daha belirgin olduğu Seyitömer Erken İTÇ III Dönem'i geniş boyunlu gaga ağızlı testileri daha basık gövdeli, kulp ise geniş bir yay çizerek omuzda birleşir (Bilgen, 2015).

Bir önceki dönem buluntusuna benzer özellikler gösteren bu Bu dönemde Küllüoba'dan bilinen Tip D1'e ait tek örnek; basık ve geniş boyunlu, küresel veya çift konik gövdelidir (Lev.39/1).

Kaklık Mevkii Erken İTÇ III mezarlarından gelen Tip E2'ye ait örnekler basık, dar boyunlu ve konik gövdelidirler (Lev.40/1-4). Öne doğru daralan ve uzun gagalı olan bu örneklerden birinde, boyun hafif yukarı kalkıktır (Lev.40/4). Geriye yatık boyunlu olan Tip E3, bu dönemde Seyitömer, Bozüyük ve Kaklık Mevkii'nden örnekle bilinir (Lev.41/1-2). Basık, dar ve geriye yatık boyunlu olan bu örnekler küresel gövdelidirler; Seyitömer'de ise halka dipli örneklerde görülür (Bilgen vd. 2011b:Res.312,322,514, 669; Bilgen, 2011c:Kat.No.405-406,411; Bilgen, 2015a:Fig.183). Bozüyük örneğinde (Lev.41/1) dip omfolosludur; Kaklık örneği ise yuvarlak dipli ve basit ağızlıdır (Lev.41/2). Bu form Aharköy'de yüzey araştırmalarında bulunmuştur (Efe, 1988:Lev.65/5; Efe, 1994:Fig.3.10); bu buluntulardan biri Kaklık mevkii'nden gelen bir örneğe çok benzerken (Lev.41/2), diğeri daha ziyade İTÇ II Dönemi Yukarı Sakarya ve Demircihüyük grupları geriye yatık boyunlu, küresel gövdeli dar boyunlu gaga ağızlı testilerini andırmaktadır (Ör. Lev.23).

Uzun boyunlu gaga ağızlı testi formu Erken İTÇ III Dönemi'nde sadece Seyitömer'den tek veya çift boyunlu örneklerle bilinir (Tip F2 ve F4). Dar ve uzun boyunlu olan Tip F2 küresel gövdeli bir formdur; gaga hafif yukarı doğru uzatılmıştır (Bilgen vd. 2011b:Res.361,668; Bilgen vd. 2012a:Res.282). Tip F4 ise özellikle Megaron planlı tapınakta ele geçen uzun, geriye yatık, tek ve çift boyunlu örneklerden bilinmektedir (Bilgen, 2015a:Fig.152b,153). Tip F4 Eskişehir ovasında Aharköy yüzeyinde gerçekleştirilen yüzey araştırmalarından bilinmektedir (Efe, 1994a:Fig.3.9). Tek boyunlu olan bu buluntu Seyitömer örneklerinden daha geriye yatık boyunlu olması açısından farklıdır.

Tip G3, bu dönemde Seyitömer³⁷ ve Kaklık Mevkii'nden bilinir (Bilgen vd. 2011b:Res.347,415, 439,497,518,588,605,669; Bilgen, 2015a:Fig.183). Seyitömer'de geriye yatık boyunlu (Lev.42/2) ve silindirik boyunlu örnekler (Lev.42/1) görülürken Kaklık Mevkii'nde gövde şekli bakımından, bu evre testilerine çok benzeyen örnekler, dar ve kısa boyunlu ve dışa açılan gagalıdır. Bu örneklerden biri öne yatık boyunlu (Lev.43/2), diğeri ise yukarı doğru uzatılmış boyunludur (Lev.43/1). Aharköy yüzey buluntuları arasında yer alan iki kesik gaga ağızlı testi parçası (Efe, 1988: Lev.64/10,13) ise özellikle Sariket'ten bilinen (Lev.32/2-3) ve Kaklık Mevkii Erken İTÇ III Dönemi'ne denk gelen mezar buluntuları arasında yer alan örnekler (Lev.43/1-2) ile tipolojik olarak benzerlik gösterirler.

Tip G5; Tip G3'te olduğu gibi Seyitömer ve Kaklık Mevkii buluntuları ile temsil edilir. Seyitömer Tip G5 gaga ağızlı testilerinin tamamı geriye yatık boyunlu, kalıp yapımı ve dipleri iç bükeydir (Lev.44/1-6) (Çakalgöz, 2000:24). Bunlardan arasında dikey sığ oluk bezemeli olup gövde dikey olarak birleştirilmiş örnekler (Lev.44/6) bulunur (Bilgen, 2011c:Kat. No.410,415; Bilgen, 2015b:Res.1690,2001).³⁸ Kaklık Mevkii buluntusu ise dar ve kısa boyunlu, hafif basık gövdeli, gaga kesik ve aşağı doğru kıvrıktır (Lev.45/1). Bu tip yüzey araştırmalarında ise Beşkarış yerleşmesinde geriye yatık boyunlu bir örnekle bilinmektedir (Efe, 1991:Res.16).

Sadece Erken İTÇ III Dönemi'nde temsil edilen Tip H2, İTÇ II Dönemi'nde ortaya çıkan sivri gaga ağızlı testilerin geriye yatık boyunlu örneklerini temsil eder (Efe ve Ay-Efe, 2011b:178). Seyitömer (Bilgen vd. 2011b:Res.536; Bilgen vd. 2012a:Res.312; Bilgen vd. 2012b:Res.669), Bozüyük ve Küllüoba yerleşmelerinde görülen bu form; geriye yatık boyunlu, sivri gagalı -gaga uçları yarık gaga şeklinde- ve küresel gövdelidir (Lev.46/1-2). Büyük oranda kırık olan Küllüoba örneği (Lev.46/2) omfolos dipli iken Bozüyük'te temsil edilen örnek yuvarlar diplidir (Lev.46/1).

Bu dönemde sadece Seyitömer VC tabakasında ele geçen ve Tip H3'e giren örneklerden biri silindirik boyunlu ve küresel gövdelidir (Bilgen, 2015b:Res.1931);

³⁷Burada Tip G3 ve Tip G5'e giren Seyitömer örnekleri birinci dönem kazılarına aittir. Bu tiplerden, ikinci dönem kazılarda VA, VB ve VC evrelerine tarihlenen birçok tüm örnek ele geçirilmiştir.

³⁸ Omfolos dip özelliği bölgede geç İTÇ II'den itibaren kaselerde ve gaga ağızlı testilerde görülür; ancak bölgede esas olarak Erken İTÇ III Dönemi'nde daha tipiktir.

diğeri ise çift konik gövdeli ve basık boyunlu olması sebebiyle farklılık gösterir (Bilgen, 2015b:Res.2044).

2.4.4.2. Mal Grupları

Seyitömer, Küllüoba, Kaklık Mevkii ve Bozüyük'te ele geçirilen gaga ağızlı testi formları bu dönemde dört mal grubu ile temsil edilmiştir (Tablo 2.15). Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal (Mal 4) bu dönemde Küllüoba, Kaklık Mevkii³⁹ ve Bozüyük'te görülen Tip D1, E2, E3, G3, G5 ve H2'de görülür (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:39).⁴⁰ Koyu Gri/Siyah Astarlı Mal (Mal 8), Kaklık Mevkii'nde çıkarılan ve Tip E3'te yer alan bir örnekte temsil edilmiştir (Lev.41/2). İTÇ III Dönemi için karakteristik olan Kırmızı Astarlı Parlak Açıklı Mal (Mal 9) Küllüoba'da çıkan ve Tip H2'de yer alan bir örnekte temsil edilmiştir (Lev.46/2). Portakal Rengi Astarlı Altıntaş Malı (Mal 10) ise sadece Kütahya-Tavşanlı Grubu'nda yer alan Seyitömer'de G3 (Lev.42/1-2) ve G5 (Lev.44/1-6) tiplerinde temsil edilmiştir. İTÇ II Dönemi'nde ağırlıklı olarak Yukarı Sakarya Grubu formlarında gördüğümüz bant astar uygulaması ise bu dönemde de Frigya Kültür Bölgesi'nde yer alan Kaklık Mevkii, Küllüoba'da ve Kütahya-Tavşanlı Grubu'nda yer alan Seyitömer'den bilindiği gibi çok karakteristiktir (Bilgen, 2011c:Kat. No:406).⁴¹

2.4.4.3. Bezeme Türleri

Erken İTÇ III Dönemi gaga ağızlı testi formlarında bezemeye az rastlanmaktadır (Tablo 2.16). İTÇ II'de yaygın olan kabartma memecik bezeme bu dönemde Tip E3 (Lev.41/2), G3 (Lev.42/2) ve G5'te (Lev.44/2,4-5) Seyitömer ve Kaklık Mevkii'nden gelen örneklerde görülür. Konsantrik oluk ve yiv bezeme uygulaması bu dönemde bölgede birçok örnek ile bilinmesine karşın, stratigrafik olarak sadece Seyitömer'de Tip E3 ve G5 buluntularında (Lev.44/6) Erken İTÇ III

³⁹ Kaklık Mevkii Erken İTÇ III mezarlarından çıkan çanak çömlekte görülen Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal'ın kendine has iyi düzleştirilmiş, parlak açıklı, kalın kırmızimsı kahverengi astarlı olması gibi özelliklerinden dolayı Turan Efe tarafından Afyon İTÇ III Kırmızı Astarlı ve Açıklı Malı olarak tanıtılmıştır.

⁴⁰ Mal 4 Erken İTÇ III Dönemi'nde Küllüoba'da Tip D1'de (Lev.39/1), Bozüyük'ten gelen İki örnekle Tip E3 (Lev.41/1) ve H2'de (Lev.46/1), Kaklık Mevkii'nde Tip E2 (Lev.40/1-4), G3 (Lev.43/1-2) ve G5'te (Lev.45/1) görülmektedir.

⁴¹Bant astar uygulaması Erken İTÇ III Dönemi'nde Küllüoba ve Kaklık Mevkii'nde Tip D1 (Lev.39/1), E2 (Lev.40/1,4), G3 (Lev.43/1-2) ve H2'de (Lev.46/2) yer alan örneklerde temsil edilmiştir.

tabakalarından bilinir (Bilgen, 2011c:Kat.No.406,410; Bilgen, 2015b:Res.2044,1043). Diğer oluk bezeme örneği ise Tip E3'te yer alan ve Bozüyük'ten gelen bir testi örneğinde yatay oluk bezeme şeklinde (Lev.41/1) uygulanmıştır. Yiv bezeme Küllüoba'da, Tip H2'de yer alan bir testide (Lev.43/2) ve Bozüyük'ten gelen ve Tip H2'de yer alan bir örnekte (Lev.46/1) yatay zikzak bant içinde uygulanmıştır. Bozüyük'ten gelen bu örnekte aynı zamanda Bölgede İTÇ I-II dönemlerinde çapraz bantlı boyunlu çömleklerde görülen yivlerin beyaz macunla doldurulması uygulaması da görülür (Efe ve Ay-Efe, 2011b:179).

2.4.4.4. Genel Değerlendirme

Bu dönem ile ilgili bilgilerimizin sınırlı oluşu, gaga ağızlı testi formları ve temsil edilen mal grupları hakkında sağlıklı bir değerlendirme yapmamızı zorlaştırmaktadır. Bu dönem bölgede en iyi son yıllarda gerçekleştirilen kazılarla Seyitömer'den bilinmektedir (Bilgen vd. 2011b: 324-357, 501-541; Bilgen vd. 2012a: 105-187; Bilgen, 2015b:2015b:24-39).⁴² İTÇ II Dönemi formlarının bu dönemde de bazı değişikliklerle devam ettiğini görüyoruz. Bunlar arasında D1, E2, E3, G3, G5 ve H2 tipleri ilk defa görülür ve İTÇ II'nin sonunda ortaya çıkan geriye yatık boyunlu gaga ağızlı testilerin gelişkin örnekleri Tip D1 haricinde tüm tiplerde görülür (Efe ve Ay-Efe, 2011b:177). Ortaya çıkan yeni tür mallarla da temsil edilen Erken İTÇ III gaga ağızlı testileri yeni mal grupları ile temsil edilir ve bunlar arasında en karakteristik olanları Kırmızı Astarlı Parlak Açıklı Mal ile Portakal Rengi Astarlı Altıntaş Malı'dır.

2.4.5. Geç İTÇ III Dönemi (İTÇ IIIB)

OTÇ'ye Geçiş evresi olarak da bilinen bu dönemde Frigya Kültür Bölgesi'nin sınırları (Harita 3.4), güneyde Afyon ovası ile doğuda Kızılırmak kavsinin batısına dek genişler (Sarı, 2009:179). Bölgedeki araştırma yetersizliğinden dolayı gaga ağızlı testi formunun bu evredeki varlığı ile ilgili bilimiz yok denecek kadar azdır. Buluntu olarak

⁴² Gaga ağızlı testiler Seyitömer Erken İTÇ III (VA, VB ve VC) evrelerinde genellikle in-situ olarak mekan tabanlarında, ocakların çevresinde, keramik atölyelerinde, depo odalarında ve platformların üzerinde veya oda dolgularında diğer çanak çömlek formları ile beraber ele geçmiştir.

sadece küllüoba'da Geç İTÇ III/İTÇ IIIB (OTÇ'ye Geçiş Dönemi) tabakalarından ele geçen iki adet sivri gaga ağızlı testi -*Schnebellkanne*- vardır.

2.4.5.1. Gaga Ağızlı Testi Formları

Bu dönemde ele geçen gaga ağızlı testiler ile ilgili bilgimiz Küllüoba'dan iki adet ile sınırlıdır. Tip H4'te yer alan bu testiler öne doğru uzayan, sivri gagalı (oluklu gaga) ve büyük ölçeklidirler (Tablo 2.2 ve Tablo 2.10). Örneklerden biri basık boyunlu ve gövdenin her iki yanında birer adet dikey kulp-tutamak yer alırken (Lev.47/1), diğer örnek ise çark yapımı olup daha uzun ve sivri gagalı ve çift konik gövdelidir (Lev.47/2). Bu form T. Efe tarafından Eskişehir'de gerçekleştirilen yüzey araştırmalarında, Bahçehisar yerleşmesinde de ele geçirilmiştir (Efe, 1994:Cat.No: 91-93). Bu örnekler Küllüoba sivri gaga ağızlı testileri ile mal grubunun farklı olmasının haricinde aynıdırlar.

2.4.5.2. Mal Grupları

Yukarıda form özellikleri belirtilen ve Küllüoba'da ele geçirilmiş olan H4 tipindeki iki örnek (Lev.47/1-2) Geç İTÇ III Dönemi Frigya Kültür Bölgesi yerel Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal'ından gelişen Hitit Malı (Mal 12) özellikleri göstermektedir.

2.4.5.3. Bezeme Türleri

Bölgede Geç İTÇ III Dönemi'nin temsil edildiği Küllüoba çanak çömleği OTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde (*Übergangsperiode*)⁴³ (Orthmann, 1963a:10-99) karakteristik olan yiv/çizi ve baskı bezeme türleri görülür. Çizi bezemelerde şevron, zikzak ve düz çizgiler; kabartma bezemede ise bıyık motifi ve at nalı tutamaklar (kase formlarında) yaygın olarak görülür (Efe ve Türkteki, 2005:129-131); bu döneme tarihlenen tabakalarda çıkan gaga ağızlı testi buluntularında bezemeye rastlanmaz.

⁴³ İlk kez Orthmann tarafından ortaya atılan bu terim orta Anadolu'da OTÇ'ye Geçiş Dönemini karakterize eder.

2.4.5.3. Genel Değerlendirme

Gaga ağızlı testi buluntuları açısından zayıf olan OTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde iç kuzeybatı Anadolu bölgesi batı Anadolu'dan koparak Orta Anadolu ile kültürel bir bütünlük oluşturur. Bu bütünlük, iç kuzey batı Anadolu'dan, doğuda Kızılırmak Kavsi'nin içi ve orta Karadeniz kıyılarına dek uzanan geniş coğrafyada yayılmış olan ve Geçiş Dönemi çanak çömleğine yansır (Efe, 1994:23; Sarı, 2009:192). Gaga ağızlı testi formunun İTÇ Dönemi'ndeki en son gelişim aşamasını gösteren ince uzun ve uç kısımları aşağıya doğru kıvrılan gagalı ve çoğunlukla çift konik gövdeli gaga ağızlı testi tipi (Schnabelkanne) ilk defa bu evrede görülür.

2.5. GAGA AĞIZLI TESTİ FORMUNUN MAL GRUPLARI VE FORMLARA GÖRE İTÇ BOYUNCA BÖLGEDE GÖSTERDİĞİ GELİŞİM

İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde bölgenin form repertuarına giren gaga ağızlı testi, gelişmemiş basit yükselen ağızlı örnekleri ile karşımıza çıkar. Batı Anadolu'da henüz "çanak çömlek grupları"nın ve "kültür bölgeleri"nin belirginleşmediği, mal gruplarının daha ziyade GKÇ özellikleri gösterdiği bu dönem, iç kuzeybatı Anadolu bölgesinde Küllüoba'da 5-3. tabakalardan ve Kaklık Mevkii'nden bilinmektedir.

İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde Küllüoba ve Kaklık Mevkii'nde Tip A1, E1 ve B formu görülür. Tip A1 her iki yerleşmede görülürken Tip E1 sadece Küllüoba'da ve B formu ise sadece Kaklık Mevkii'nde bu döneme özgüdür. Formlarda -yukarıda da değinildiği üzere- GKÇ ve İTÇ mal özellikleri bir arada görülmektedir. GKÇ Koyu Yüzlü Açıklı Malı (Mal 1) Kaklık'ta ağırlıkta iken Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal (Mal 4) Küllüoba'da baskın mal grubu durumdadır. Bu dönemde Beycesultan İTÇ I Kültür Bölgesi içinde yer alan Kaklık'ta (Tablo 3.1) bu bölgenin tipik malı olan, sık sık sığ oluk bezemeli, ince Siyah/Kırmızı Astarlı Mal'ın kırmızı astarlı örneklerinden sadece birkaç parça ele geçirilebilmiştir. Bunlardan hiç biri gaga ağızlı testi formuna ait olmayabilir.

İTÇ I'in başlarından itibaren şekillenen yerel çanak çömlek gruplarına göre gaga ağızlı testi formunda da tipler, mal grupları ve üslupsal özellikler bağlamında farklılıklar ortaya çıkar. Bu farklılıkların en belirginini kendini mal gruplarında gösterir. Formlar/tipler ve üslupsal özellikler yerel gruplar arasında büyük oranda paralel bir gelişme gösterir. Tip E1 Geçiş Dönemi'nden devam etmekle birlikte, bu tipten şimdi E2 tipi gelişmiştir. Tip A1'den de basık boyunlu gaga ağızlı testi -Tip A2- gelişirken, belirgin boyunlu gaga ağızlı testi formu (Form C) ilk defa görülür. B formu ise artık temsil edilmez.

Frigya Kültür Bölgesi'nin ana mal grubu olan Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal, Yukarı Sakarya ve Demircihüyük gruplarına ait gaga ağızlı testi formlarında temsil edilen ana mal grubu olurken; Siyah Açıklı Mal (*Black-Topped Mal* ile birlikte) daha ziyade Demircihüyük Çanak Çömlek Grubu'na özgüdür. Bu mal grubu güney komşusu olan Yukarı Sakarya Grubu'nda az sayıda örnekle temsil edilir. İznik Grubu'nda Bitinya Kültür Bölgesi- geç İTÇ I/erken İTÇ II dönem aralığına tarihlenen Hacılartep ve Ilıpınar İTÇ mezarlığında çıkan gaga ağızlı testi örnekleri kırmızımsı kahverengi ve kahverengimsi gri yüzey özellikleri gösteren İznik Kahverengi Astarlı Malı ile temsil edilir. Hacılartep IV. evre gaga ağızlı testilerinin mal özellikleri ve formları bağlamında diğer katlarıkinden (III-I evreler) bazı farklılıklar göstermesi (Eimermann, 2004:20-24) sebebiyle, bu çalışmada IV. evre gaga ağızlı testi örnekleri geç İTÇ I Dönemi içinde, III-I. evrelerinkiler ise İTÇ II Dönemi içinde değerlendirilmiştir. Ilıpınar İTÇ mezarlığı gaga ağızlı testi buluntuları ise kesik gagalı, sivri gagalı ve geriye yatık boyunlu örneklerin Frigya Kültür Bölgesi ve Troas Grubu ile karşılaştırılması sonucu İTÇ II Dönemi içinde değerlendirilmiştir.

İTÇ II Dönemi'nde Tip A2 devam etmekle beraber, Demircihüyük'te tek örnek haricinde, bu gruba ait örnekler Sarıket Mezarlığı, Karaoğlan, Seyitömer ve Küllüoba'dan gelir. C formu ise bazı yeni özelliklerle İTÇ II de devam etmesine karşın, form olarak özellikleri değişmez. Geriye yatık ve dar boyunlu (Tip E3) ile uzun boyunlu (Form F), kesik gaga ağızlı (Form G) ve sivri gaga ağızlı (Form H) gibi gaga ağızlı testi formları ilk kez bu dönemde görülür. Kesik gaga ağız özelliği İlk kez Demircihüyük F2-3 evresinde birkaç örnekte görülmesine karşın esas olarak bölgede İTÇ II Dönemi'nde yaygınlaşır. Bu dönemin sonlarına doğru testi formlarında geriye yatık

boyun özelliği görülür. Hafif geriye yatık boyunlu örnekler ise daha erken evrelerde rastlanmasına karşın tipik geriye yatık boyunlu testiler dönemin sonlarında Tip D2, E3, F4 ve G form grubunda sıklıkla karşılaşılan bir özellik olur. Seyitömer yangın katlarından gelen uzun boyunlu ve kesik gaga ağızlı testi örnekleri mal grubu ve form olarak Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi özellikleri yansıtır. Yerleşmede gerçekleştirilen ikinci dönem kazıları sonucunda ortaya çıkan bilgiler neticesinde yukarıda değinilen geç İTÇ II yangın katı gaga ağızlı testi buluntuları Erken İTÇ III dönemi içinde değerlendirilmiştir. İTÇ III Dönemi'nde batı Anadolu'da sıklıkla karşılaşılan uzun boyunlu gaga ağızlı testi ile sivri gagalı testi İTÇ II başlarından itibaren bölgedeki çanak çömlek gruplarında görülmeye başlanır.

Demircihüyük-Sarıket ve Bozüyük-Küçük Höyük mezarlıklarında ve Ilıpınar Mezarlığı gaga ağızlı testilerinin form olarak birbirlerine yakın olmaları dikkat çekicidir. Demircihüyük yerleşmesi ile Karaoğlan Mevkii arasında Tip D1 bağlamında benzerlikler görülür.

İTÇ II Dönemi gaga ağızlı testi form gruplarında Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal Yukarı Sakarya, Demircihüyük ve Afyon gruplarında ana mal grubu olurken, Siyah Açıklı Mal sadece Demircihüyük Grubu'nda, Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal'dan sonra en çok temsil edilen diğer mal grubu olmuştur. Seyitömer'in içinde yer aldığı, Kütahya'nın kuzeyindeki Dağlık bölge ve Domaniç yöresi bu dönemde Demircihüyük Çanak Çömlek Grubu'nun yayılım alanı içinde yer almaktadır (Efe, 2003b:87-105) İznik Grubu'nda ise formlar buraya has olan Kahverengi Astarlı Mal ile temsil edilirler. Genellikle depolama veya pişirme kapları için tipik olan Yalın Mal ve Kaba Mal ile temsil edilen gaga ağızlı testiler, az sayıda sadece küllüoba'da ele geçirilmiştir.

Erken İTÇ III (İTÇ IIIA) Dönemi'nde yeni formlardan ziyade İTÇ II Dönemi formlarının gelişerek devam etmesi söz konusu olmuştur. Artık basit gagalı testilerin görülmediği bu dönemde sivri gaga ağızlı, dar boyunlu, kesik gaga ağızlı form ve geriye yatık boyunlu tipler devam etmektedir; bu dönemin en iyi bilindiği Seyitömer'de formlar ağırlıklı olarak geriye yatık dar boyunlulardan ve kesik gagalılarından oluşur. Küllüoba'da ise Kırmızı Astarlı ve Parlak Açıklı Mal grubunun artarak devam ettiği görülür. Bir kısmı çarkta yapılmış gri ve siyah astarlı ve açıklı mallar çok az temsil edilir. Erken İTÇ III Dönemi'nde, Altıntaş'tan Kütahya Dağlık bölgesine kadar olan

bölgede, Seyitömer kazısından çok iyi bilinen Portakal Rengi Astarlı Altıntaş Malı en karakteristik mal grubunu oluşturur.

Geç İTÇ III veya OTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde ise batıda Bozüyük-İnönü ovalarına kadar uzanan orta Anadolu'da OTÇ'ye Geçiş Dönemi Kırmızı Astarlı ve Açıklı Malı -Hitit Malı- en karakteristik mal haline gelir. Siyah Astarlı ve Açıklı Geçiş Dönemi Malı kuzeybatı Anadolu'da çok az temsil edilir. Batıdaki doğu Marmara bölgesinde ise Gri Mal hakim durumdadır. Küllüoba'da görüldüğü gibi bu dönemde uzun, kıvrık sivri gagalı ağızlı testi formu (*Schnabelkanne*) çok karakteristiktir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İÇ KUZEYBATI ANADOLU BÖLGESİ

GAGA AĞIZLI TESTİ FORMLARININ

ÇEVRE BÖLGELERLE GENEL BİR KARŞILAŞTIRMASI

Bu bölümde, İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nden (İTÇ IA) Geç İTÇ III (İTÇ IIIB) Dönemi'nin sonuna kadar olan süreçte, iç kuzeybatı Anadolu bölgesinde İTÇ Dönemi yerleşmelerinde yapılan kazılarda stratigrafik olarak saptanan gaga ağızlı testi formları ile çevre bölgelerde yer alan “kültür bölgeleri” ve “çanak çömlek gruplarında” temsil edilen örnekler esas olarak form, mal grupları ve bezeme gibi kriterler baz alınarak genel bir karşılaştırma yapılmıştır. Bu karşılaştırmalarda esas alınan İTÇ kronolojisi Tablo 3.1'de verilmiştir.

3.1. İTÇ'YE GEÇİŞ DÖNEMİ (İTÇ 1A)

Yerleşmelerde Tunç Çağlarına geçişin önemli göstergelerinden biri olan gaga ağızlı testi formu, iç kuzeybatı Anadolu bölgesinde İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde Kaklık Mevkii ve Küllüoba yerleşmelerinde stratigrafik olarak saptanmıştır. Çevre bölgelerde ise GKÇ'den İTÇ'ye tarihlenen çok az yerleşmeden biri olan Kumtepe IB'de bu evre saptanmıştır.

3.1.1. Kumtepe 1B Kültürü İle Karşılaştırma

Kumtepe: Troya'nın 5 km. kuzeybatısında küçük bir höyüktür (Sperling 1976:306). Erken Troya I çanak çömleğinin öncüsü olan Kumtepe IB tabakası çanak çömleği, İTÇ'ye Geçiş Dönemi'ne tarihlenmektedir (Tablo 3.1) (Korfmann vd. 1995:260). Kumtepe IB Kültürü olarak anılan dönem bölgede Troas, Balıkesir, Akhisar ve İznik-İnegöl ovalarına kadar yayılım alanı bulmuştur (Efe, 2003:89). Bu kültürü yansıtan yerleşmeler; Kumtepe, Baklatepe, Limantepe, Emporio, VII-VI. tabakalar ve Poliochni siyah evredir.

Tablo 3.1: Kronoloji Tablosu

	Güneybatı Anadolu	Afyon		Kütahya	Yukarı Sakarya Ovası			Eskişehir Ovası	İznik-İnegöl Ovaları		Troas
		Kaklık	Karaoğlan		Seyitömer IVA-C	Küllüoba Doğu Batı	Keçiçayırı		Hacılar-tepe	Ilpınar	
Orta Tunç Çağı	VI				IIA						VI
Geç İTÇ III Dönemi (M.Ö. 2200-1900/1800)	VII				II B						
Erken İTÇ III Dönemi (M.Ö. 2400-2200)	VIII			VA	IID						III d
	IX			VB	IIIA		Boşluk				III g
	X	24,26 no'lu mez.		VC	IIIB						
	XII-XI	18,21-23 no'lu Mez.		VD	IIIC						II c
	Boşluk?			?							
İTÇ II Dönemi (M.Ö. 2700-2400)	XIIIb-c	6,7 no'lu Mez.			IVA						Geç
	XIV	1-4,8 no'lu mez.			IVB						
	XV				IVC						II
	Boşluk?				IVD						
İTÇ I Dönemi (M.Ö. 3000/2900-2700)	XVI				IVE						Erken
	XVII				IVF						Geç
	XVIII				IVG	1					I Orta
	XIX					2					Erken
İTÇ'ye Geçiş Dönemi (M.Ö. 3200-3000/2900)	Boşluk?					3					Boşluk
						4					Boşluk
						5					Boşluk
Geç Kalkolitik Çağ	XX					6					Boşluk
						7					Boşluk
	XXIV					8					Boşluk

Bu dönemde Kumtepe’de ortaya çıkan gaga ağızlı testi formları, geniş veya dar boyunlu, basit yükselen ağızlardan oluşmaktadır (Sperling, 1972:559). Kaklık Mevkii’nde rastlanmayan dar boyunlu örneklere sadece Küllüoba’da rastlanmıştır (Lev.3/1-2). Poliochni siyah evrede az sayıda ele geçen gaga ağızlı testi ise Küllüoba ve Kaklık B formu buluntularına benzer şekilde basit ağızlı, geniş ve hafif belirgin boyunludurlar (Lev.2/1-4). İTÇ I’de görülen geniş boyunlu gaga ağızlı testilerden (Tip A2) ziyade GKÇ testilerini andırırlar (Brea, 1964:Tav.I, Tav.VIII). Mal grupları farklı olan Kumtepe ve Küllüoba örnekleri açıkılı olmaları bakımından benzerlik gösterirler. Çanak çömleği koyu gri, kahverengi ve siyah tonlarda ve genellikle açıkılı mallardan oluşan Kumtepe’de iç batı Anadolu’da İTÇ’de karakteristik olan bir kaç parça kırmızı astarlı çanak çömlek parçasına da rastlanmıştır (Sperling, 1976:327-344).

3.2. İTÇ I DÖNEMİ (İTÇ IB)

Batı Anadolu’nun bu dönemi ile ilgili var olan “Kültür Bölgeleri”⁴⁴ tezinin ilk kez ortaya atılmasıyla (Bittel, 1950:34-35) birlikte daha sonra farklı bilim insanları tarafından yapılan çalışmalarla yeni çanak çömlek grupları belirlenmiştir. İTÇ’ye Geçiş Dönemi’nin aksine bu dönemde gaga ağızlı testi formu tüm yerleşmelerde görülmekle beraber yerel farklılıklarda oluşmaya başlamıştır (Tablo 3.2).

3.2.1. Troya I-Yortan Kültür Bölgesi İle Karşılaştırma

Troas Grubu: Tablo 3.1’de gösterildiği gibi Troya’nın Ia-c ve orta d-f katları İTÇ I Dönemi’nde 2920-2700 zaman aralığına tarihlendirilmektedir (Korfmann vd. 1995:260-261). Bu dönemde bu grubun sınırları Biga Yarımadası, Gelibolu Yarımadası ve Marmara Denizi’nin batı kıyılarından oluşur. Troya dışında bu grubun temsil edildiği yerleşmeler arasında Kumtepe, Karaağaçtepe, Beşik-Yassı Tepe, Gökçeada-Yenibademli Höyük yerleşmeleri vardır. En karakteristik gaga ağızlı testi özellikleri geniş veya dar boyunlu, küresel gövde özellikleri taşıyan örneklerdir (Blegen vd. 1950:66). Yukarı Sakarya ve Demircihüyük gruplarında temsil edilen Tip A2, (Lev.4)

⁴⁴ Kültür bölgeleri tezini ilk ortaya atan bilim insanı olan Kurt Bittel; batı Anadolu’da Troya-Yortan, Bitinya-Frigya, Orta Anadolu, Pisidya, Kilikya ve Güneybatı Anadolu kültür bölgelerinin varlığından söz etmiştir.

Troya B12 formu ile C formu da (Lev.5) Troya B13, B17 formları ile benzerlikler gösterirler. Yine Yukarı Sakarya, Demircihüyük ve İznik gruplarında yer alan Hacılartepi Tip E1 ve E2 (Lev.6-7), Troya B16 formu ile tipolojik olarak benzerlikler taşırlar. Kesik gaga ağızlı testi (Troya B15 formu) Demircihüyük'te birkaç kırık ağız parçası (Seeher, 1987:Lev.50/5-6) haricinde esas olarak İTÇ II Dönemi'nde yaygınlaşır. Troya'da düz dipli formlar ağırlıkta iken iç kuzeybatı Anadolu'da yuvarlak ve düze yakın oval dipler ağırlıktadır (Lev.4/1-3; 5/1-2; 7/8). Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal (Mal 4) ile Siyah Açkılı Mal (Mal 7) iç kuzeybatı Anadolu'da gaga ağızlı testi formlarında görülen ana mal grupları iken koyu yüzölü açkılı mallarla karakterize olan Troya çanak çömleğinde *Polished Ware* ağırlıklı olarak görülen mal grubudur (Blegen vd. 1950:52-68). Troya'da bezeme -memecik bezeme- gaga ağızlı testi formlarında nadiren uygulanmıştır (Blegen, 1950:76-80). İç kuzeybatı Anadolu'da ise kabartma (memecik, düğme, yarım ay, ters "V"), oluk ve yiv (şevron, daire, bant) bezeme türleri, Frigya Kültür Bölgesi'nde çokça görülür (Lev.5/1-3; 6/7; 7/3,8).

Limni Grubu: Troya I-Yortan Kültür Bölgesi'nde yer alan bu çanak çömlek grubu; Poliochni, Myrina ve Koukonisi yerleşmelerinde temsil edilmektedir (Harita 3.1). En iyi temsil edilen yerleşme olan Poliochni'de bu dönem Mavi evrede ortaya konan formlarla bilinir (Brea, 1964; Şek.8B). Genellikle dar boyunlu gaga ağızlı testilerle geniş, basık boyunlu ve küresel gövdeli ve abartılı ilmik kulplular bu grup için karakteristiktir (Brea, 1964:Tav.XLII-XLIII). Siyah evrede de görülen geniş boyunlu örnekler mavi evrede geniş ve basık boyunlu, küresel veya konik gövdelidirler; ilmik kulp ise karakteristiktir (Brea, 1964:Tav.XLIV). Demircihüyük geniş boyunlu gaga ağızlı testilerinde boyun nispeten daha az belirgindir ve konik gövdelilere ise hiç rastlanmaz (Lev.4/1-7). Demircihüyük ve Küllüoba'da görülen bir diğer form olan belirgin boyunlu gaga ağızlı testiler (Form C; Lev.5/1-3) Poliochni'de daha kısa boyunlu, küresel gövdelidirler ve üçayaklı örneklerine de rastlanır (Brea, 1964:Tav.XLII-XLIII). Poliochni'de görülen bir diğer form olan dar boyunlu gaga ağızlı testiler, Demircihüyük'te görülen Tip E2 ile yakın benzerlik gösterir (Lev.7/2-6). Poliochni örneklerinin daha uzun gagalı olmasına karşın, iç kuzeybatı Anadolu'da olduğu gibi basit ağızlı (Tip E1; Lev.6/1-8) örnekleri de vardır (Brea, 1964:Tav.L). Dar boyunlu, yarık gaga ağızlı testiler iç kuzeybatı Anadolu'da ise hiç görülmez (Brea, 1964:Tav.XLIX,L) Poliochni'de koyu yüzölü ve açkılı mal özellikleri gösteren gaga

ağızlı testiler, Demircihüyük ve İznik grupları ile bu anlamda benzerlik taşır (Mal 6 ve 7). Kırmızı astarlı mallar ise bu grupta temsil edilmez. Bezemeli örneklerin az görüldüğü Poliochni’de, Demircihüyük ve Küllüoba’ya benzer şekilde kabartma memecik ve yiv bezeme (Lev.4/1,6-7; 5/1-2; 6/7; 7/3,8) görülürken, içi beyaz macun dolu çizi bezeme iç kuzeybatı Anadolu gaga ağızlı testi formlarında bilinmez (Brea, 1964:Tav.XXXVIII; Traverso, 1997:Lev.14,20).

İzmir Grubu: Kuzey Ege kıyı şeridi özelliklerini yansıtan bu grup, öte yandan da batıda Kikladlar, doğuda Akhisar Ovası ve Büyük Menderes Havzası ile ilişkide olduğunu gösteren çanak çömlek özellikleri sergiler (Harita 3.1) (Lamb, 1936:76). Bu grup İzmir’de Liman Tepe VI. tabaka, Bakla Tepe, doğu Ege adalarında Thermi I-III. ve Emporio V-IV. Tabakalarından bilinmektedir. İzmir Grubu’nda yaygın testi formları arasında yer alan geniş boyunlu gaga ağızlı testi bu dönemde Demircihüyük Grubu’nda görülür (Tip A2; Lev.4/1-7). İzmir Grubu’nda yaygın olan bir diğer form olan dar veya geniş boyunlu kesik gaga ağızlı testiler iç kuzeybatı Anadolu’da henüz görülmez. Bu grupta görülen bir diğer form olan dar boyunlu gaga ağızlı testilerde gaga basit iken, bu tipin en çok görüldüğü Demircihüyük, Yukarı Sakarya ve İznik gruplarında gelişkin gagalı dar boyunlular ile basit ağızlular bir arada görülür (Lev.6 ve 7). İzmir Grubu’nda yaygın olan bir diğer form olan yonca ağızlular İTÇ boyunca iç kuzeybatı Anadolu’da temsil edilmemiştir. Bu grupta bu dönemde görülen kulpun ağız kenarı altında veya tamamen omuz üzerinde yer alması özelliği ise İTÇ II Dönemi’nde Demircihüyük Grubu’nda yaygınlaşan bir uygulamadır (Ör. Lev.9/11; 14/3; 18/1,8; 19/2,4-5,7-9; 23/1-5; 24/1-5). Dar boyunlu gaga ağızlı testilerde görülen küresel gövde haricinde İzmir Grubu’nda genel olarak ovaldirler; iç kuzeybatı Anadolu’da ise küresel gövde ağırlıktadır (Lev.6/4-5,7; 7/1-4,6). Çanak çömleği büyük oranda koyu yüzlü ve açık olan İzmir Grubu’nda kırmızı yüzeyler nadiren görülürken Demircihüyük ve Yukarı Sakarya gruplarında kırmızı yüzeyler ağırlıkta (Mal 4), koyu yüzeyler (Mal 7) daha azdır (Şahoğlu, 2008b:486). İzmir Grubu’nda da iç kuzeybatı Anadolu’ya benzer şekilde gövde üzerinde kabartma memecik bezeme en yaygın kabartma bezeme (Lev.4/1; 5/2;7/8) uygulamasıdır (Şahoğlu, 2002:Lev.99). Emporio’da ise yaygın olan çizi bezemeli testilerde yay şeklinde kulplar iç kuzeybatı Anadolu’da görülmez (Hood, 1982:186-391).

Yortan Grubu: Balıkesir-Akhisar-Manisa Grubu olarak bilinen bu grup Balıkesir ve Akhisar ovalarında yayılım alanı bulmuştur (Harita 3.1). Bölgenin İTÇ I-II dönemlerine ait çanak çömlek esas itibariyle mezarlardan ve yüzey araştırmalarından geldiği için, bu malzeme grubunun gelişim aşamalarını saptamak oldukça zordur. Turan Kamil mezarlarda ele geçirilen çanak çömleği -A, B ve C olmak üzere- üç ana grup altında toplamıştır. Bunlardan A Grubu daha önceleri “Yortan Grubu” olarak tanımlanmış olan, bölgenin İTÇ I-II çanak çömleğini temsil etmektedir (Kamil, 1982:42-87). Gaga ağızlı testiler ağırlıklı olarak çeşitli ölçeklerde kesik gaga ağızlı testilerden oluşmaktadır (Form VI-XII). Arka kısımları kesilerek çıkarılmış kesik gaga ağız şekli Yortan bölgesi ve yakın çevresine özgüdür (Kamil, 1982:62-78). Bu gaga ağız şekli iç kuzeybatı Anadolu’da görülmez. Formlarda iç kuzeybatı Anadolu ile karşılaştırılabilecek olan önemli özellikler (Form XI-XII) ise bazı dar boyunlu formlarda görülen tek veya çift emzik örneklerdir. Emzikli örnekler Demircihüyük İTÇ I katlarında -Tip A2 ve C formunda- sıklıkla karşılaşılan bir özelliktir (Lev.4/1-3,5,7; 5/1-2). Yortan A Grubu malları; astarlı, açkılı, iyi düzleştirilmiş ve siyah ve gri tonlarda, mika katkılıdır. Demircihüyük ve Yukarı Sakarya gruplarında ağırlıkta olan kırmızı ve tonlarında olan yüzeyler (Mal 4) Yortan’da az örnek ile temsil edilir. Yortan gaga ağızlı testi formlarında çok sayıda örnekte görülen içi beyaz macun ile doldurulmuş yivli şevron bezemeye iç kuzeybatı Anadolu’da daha az rastlanır (Kamil, 1982:25-31). Memecik, yarım ay veya birbirine paralel hatlar şeklindeki kabartma bezemeye Demircihüyük ve Yukarı Sakarya gruplarında da rastlanır (Lev.4/1,3-4; 5/1-3).

3.2.2. Beycesultan İTÇ I Kültür Bölgesi İle Karşılaştırma

Bu kültür bölgesi esas itibariyle, batıda Denizli civarından doğuda Akşehir Ovası; güneyde Göller Bölgesi’nin kuzey kesimlerinden, kuzeyde Frigya Yaylası, Türkmen Dağları ve Tavşanlı-Kütahya ovalarına kadar olan geniş bir bölgeyi; diğer bir deyişle iç batı Anadolu’nun orta kesimini içine alır (Harita 3.1). Bu kültür bölgesi çanak çömleği Beycesultan’da gerçekleştirilen stratigrafik kazılarda saptanmıştır (Lloyd ve Mellaart, 1962:129). Beycesultan’da XIX-XVII. Tabakalar İTÇ I’e tarihlendirilir (Tablo 3.1) (Lloyd ve Mellaart, 1962:116). E. Akdeniz, Beycesultan’dan bilinen siyah astarlı ve parlak açkılı çanak çömleğin aşağı ve orta Büyük Menderes bölgesinde saptayarak

bu gruba “Büyük Menderes Havzası İTÇ I Kültürü” adını verir. Bölgedeki yerel grupların ise İTÇ II’de ortaya çıktığını vurgular (Akdeniz, 1999:38).

Beycesultan İTÇ I tabakaları ile iç kuzeybatı Anadolu çanak çömlek grupları arasında Tip A2 ve E1 bağlamında benzerlikler görülür. Beycesultan’da XVII ve XVIIa tabakalarında ele geçen geniş ve basık boyunlu örneklerin emziksiz olmalarının haricinde Demircihüyük’te ele geçen Tip A2 buluntuları (emzikli ve emziksiz) ile benzerlik gösterir (Lev.4/1-7) (Lloyd ve Mellaart, 1962:Fig.17.6; Fig.18.3,8,9,10). Beycesultan XIX ve XVII. katlarda ele geçen hafif belirgin boyunlu ve basık gövde özellikleri gösteren örnekler ise (Lloyd ve Mellaart, 1962:Fig.14.31,36; Fig.19.7) iç kuzeybatı Anadolu’da esas olarak İTÇ II Dönemi’nde görülür. Beycesultan ile bir diğer benzerlik ise E1 Tipi ile kurulabilmektedir. Beycesultan’da düz ve yükselen ağızlı örnekleri bulunan bu tip dar boyunlu ve basık gövdelidir (Lloyd ve Mellaart, 1962:123)⁴⁵; Yukarı Sakarya ve Demircihüyük gruplarında bu form daima yükselen ağızlı, nispeten daha kısa boyunlu ve düz veya yuvarlak dipli iken (Lev.6/1-8; /7/1-6), İznik Grubu’nda konik gövdelidir (Lev.7/7-8). Beycesultan’da ele geçen gaga ağızlı testi formlarında dikey oluk bezemeli, uzun şerit kulplar karakteristiktir (Lloyd ve Mellaart, 1962:116-129); Demircihüyük ve Küllüoba örneklerinde ise oval veya yuvarlak kesitli, sade ve nispeten daha dar oval kulplar görülür (Levha 4-7). İç kuzeybatı Anadolu’da bu dönemde hakim ana mal grubu olan Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal (Mal 4) ve Siyah Açıklı Mal (Mal 7) grupları, mal ve bezeme özellikleri bakımından Beycesultan gaga ağızlı testi formlarında görülen siyah/kırmızı astarlı, ince cidarlı mal ile oldukça farklı özellikler içerir. İznik Kahverengi Astarlı Malı (Mal 6) ise bu gruba özgüdür. Yukarı Sakarya, Demircihüyük ve İznik grupları gaga ağızlı testi formlarında sıklıkla görülen kabartma bezeme (Lev.4/1,3-4; 5/2-3; 7/8) Beycesultan’da diyagonal veya dikey sığ ve geniş oluk bezeme, kabartma bantlar ve az sayıda memecik bezeme ile temsil edilir (Lloyd ve Mellaart, 1962:Fig.17.1,3,7; Fig.18.1-3). İç kuzeybatı Anadolu’da, özellikle Demircihüyük’te yaygın olan yiv bezeme (Lev.4/1,6-7; 5/1; 6/7; 7/3) Beycesultan’da daha çok geniş sığ oluk bezeme tarzında görülür. Beycesultan’da görülen beyaz boya bezeme, içi macunla doldurulmuş yivler, barbotin, balık pulu ve

⁴⁵ Beycesultan yayınında bu tip, uzun boyunlu gaga ağızlı testi formu olarak tanıtılmıştır.

kulp-tutamaklar İç kuzeybatı Anadolu'da gaga ağızlı testi formlarında görülmez (Lloyd ve Mellaart, 1962:116-119).

3.3. İTÇ II DÖNEMİ

İTÇ II Dönemi'nde iç kuzeybatı Anadolu bölgesinde olduğu gibi batı Anadolu'nun diğer bölgelerinde de yerleşme sayısında büyük bir artış söz konusudur. Bunun sebepleri arasında; nüfus artışı, hammadde kaynaklarına ulaşımın kolaylaşması ve sosyo-ekonomik yapının değişimi gibi faktörler öne sürülmüştür (Efe, 2003:91-94). Ortaya yeni çıkan yerleşmelerin yanında bir önceki dönemden devam eden büyük merkezlerinde bu dönemde kesintisiz iskan söz konusudur (Tablo 3.3).

3.3.1. Troya I-Yortan Kültür Bölgesi İle Karşılaştırma

İTÇ II Dönemi'nde bu kültür bölgesi kuzeybatı Anadolu bölgesinin tamamında hakim konumdadır. Bölge çanak çömleği Troya I ve Yortan çanak çömlek grupları olmak üzere iki grupta temsil edilmektedir (Harita 3.2).

Troas Grubu: Bu grubu İTÇ I'den kesintisiz olarak devam eden Troya'da Ig-k ve Ila-b evreleri ile Yenibademli Höyük buluntuları temsil etmektedir (Tablo 3.1) (Blegen, 1950:52-220; Hüryılmaz, 2004:115-118). Troya'da İTÇ I'in sonunda ortaya çıkan dar boyunlu, küresel gövdeli gaga ağızlı testiler (Troya B15, B17 formları), İTÇ II'de kesik gaga ağızlı testilere dönüşür ve geniş yay çizen dikey kulpludurlar (Troya B18 formu). İç kuzeybatı Anadolu'da ise bu dönemde dar boyunlu gaga ağızlı testi formu, gelişkin örneklerinin (Tip E2; Lev.16-22) yanında, dönemin sonlarında geriye yatık boyunlu örnekleri ile karşımıza çıkar (Tip E3; Lev.23). Dar boyunlu kesik gaga ağızlı testiler Troya örneklerine (Troya B20 formu) benzer şekilde İTÇ II başından itibaren bölgede görülür (Form G; Lev.28-35). Troya B17 formu ise bölgede bu dönemde İznik Grubu hariç (Tip D1; Lev.11-13) tüm gruplarda bilinen bir form olmuştur. İç kuzeybatı Anadolu'da ilk kez bu dönemde görülmeye başlanan uzun boyunlu ve sivri gaga ağızlı testilere (Form F ve H) Troya'da az sayıda örnek haricinde rastlanmaz. İç kuzeybatı Anadolu'da İTÇ I'de ana mal grupları olan Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal (Mal 4) ve Siyah Açkılı Mal (Mal 7) bu dönemde de devam etmesinin

yanında İznik Grubu ana mal grubu olan Kahverengi Astarlı Mal (Mal 6) İTÇ I sonundan itibaren görülmeye başlanmıştır. Troya çanak çömlek formlarında ise koyu yüzlü açkılı mallar ve parlak açkılı astarlı mallar yaygındır. Troya’da içi beyaz macunla doldurulmuş çizi bezeme yaygın iken iç kuzeybatı Anadolu’da kabartma memecik, tıkaç, ters “V”, kurtçuk ve yatay bant (Ör. Lev.9/1,4-5,8,11; 11/6,8; 12/3; 13/1; 16/5; 17/7; 18/8; 19/2,4,6,8-9; 20/6; 21/5; 23/1,3,5,8; 24/2; 30/1; 32/8; 38/1-3) bezeme ile oluk/yiv bezeme türleri (Lev.9/2,10; 10/3-4; 11/5; 17/4; 18/6; 24/3; 25/3; 28/1-2; 31/1; 33/3-4; 38/4) tüm form gruplarında ağırlıklı olarak görülen bezeme türleridir (Blegen vd. 1950:52-220). Bu dönemde Frigya Kültür Bölgesi gaga ağızlı testi formlarının kulplarında görülen yalancı burma bezeme Troas Grubu’nda görülmeyen bir özelliktir (Ör. Lev.10/4; 11/8; 20/5; 26/1; 28/2; 29/1-2; 33/1-2).

Limni Grubu: Bu gruba ait çanak çömlek Poliochni’de yeşil ve mavi evrelerde temsil edilmektedir (Harita 3.2). Yerleşmede İTÇ I’den devam eden geniş ve basık boyunlu testiler iç kuzeybatı Anadolu’da yer alan gruplarda -İznik Grubu hariç- görülen örneklerle oranla basık boyunlu ve kulplar daha geniştir (Lev.8; Tablo 2.3). Poliochni kırmızı evrede (İTÇ III’e geçiş evresi) görülen dar boyunlu basit ve gelişkin gagalı testileri iç kuzeybatı Anadolu’da tüm İTÇ II boyunca görülen örneklerine oranla daha dar ve basık boyunludur (Lev.15-22). Kesik gaga ağızlı testilerde ise ağırlıklı olarak Demircihüyük Grubu’nda temsil edilen Tip G4 (Lev.33 ve 34) ile yakın benzerlikler görülür (Brea, 1964; Traverso, 1997). Limni Grubu’nda mal grupları Troas Grubu’na benzer şekilde koyu yüzlü ve açkılı mallardan oluşmasına karşın kırmızı evrede İTÇ boyunca iç kuzeybatı Anadolu’da çanak çömleğin ve gaga ağızlı testilerin ana mal grubunu oluşturan kırmızı astarlı mal iyi açkılı özellikleri ortaya çıkar (Spanos, 1972). Poliochni gaga ağızlı testi formlarında bezeme uygulamaları İTÇ I Dönemi’ne benzer şekilde bu dönemde de kabartma memecik bezeme yaygın iken, iç kuzeybatı Anadolu bölgesinde kabartma bezemenin farklı türleri de görülmektedir (Ör. Lev.9/1,4-5,8,11; 11/6,8; 12/3; 13/1; 23/1,3,5,8; 24/2; 30/1; 32/8; 38/1-3). Grupta yiv-oluk bezeme türlerinde de iç kuzeybatı Anadolu’ya paralel bir gelişme görülmektedir (Ör. Lev.20/5; 26/1; 28/2; 29/1-2; 33/1-2).

İzmir Grubu: Bu grubun çanak çömlek özellikleri Liman Tepe V-3 ve V:2b evrelerde, Ulucak II. tabakada, Thermi’de IV. tabakada ve Emporio’nun III.

tabakalarında temsil edilmiştir (Harita 3.2). Gaga Ağızlı testi formlarının genel hatlarıyla İTÇ I'den devam ettiği bu grupta, iç kuzeybatı Anadolu'da olduğu gibi (İznik Grubu hariç) geniş ve basık boyunlu (Tip A2; Lev.8, Tablo 2.3) gaga ağızlı testilerle yine iç kuzeybatı Anadolu'da Kütahya-Tavşanlı Grubu haricinde en çok görülen tip olan gelişkin gagalı, dar boyunlu gaga ağızlı testi (Tip E2; Lev.16-22) İzmir Grubu'nda da en yaygın formlardan biri olmuştur. İç kuzeybatı Anadolu'da İTÇ I Dönemi'nde birkaç örnek hariç görülmeyen kesik gaga ağızlılar bu dönemde Demircihüyük Grubu'nda yaygın bir form olmuştur. İzmir Grubu'nda ise İTÇ I'den devam eden bu form bu dönemde daha da yaygınlaşır ve iç kuzeybatı Anadolu'da Demircihüyük Grubu'nda Ağırlıklı olarak görülen Tip G2 ve G3 ile yakın benzerlikler gösterirler (Lev.30-32). İTÇ I'den gelişerek devam eden İzmir Grubu koyu yüzlü açıkmalında bu dönemde de özellikler açısından da pek bir farklılık oluşmaz ve çanak çömlekte temsil edilen ana mal grubu olmaya devam eder. İç kuzeybatı Anadolu'da artarak devam eden bezeme türlerine karşın (Tablo 2.16) İzmir Grubu'nda bir önceki dönemde yaygın olan kabartma memecik ve çizi bezeme uygulamalarında bir azalma görülür (Lamb, 1936; Şahoğlu, 2002:128-133).

Yortan Grubu: İTÇ II döneminde Troya I-Yortan Kültür Bölgesi İTÇ I çanak çömleği (Harita 3.2), dolayısıyla gaga ağızlı testi formu, çok az değişikliklerle devam eder. "Yortan gaga ağızlıları" olarak bilinen üçayaklı kesik gaga ağızlı testiler en karakteristik formlar arasında yer alır. İç kuzeybatı Anadolu'da da kesik gaga ağızlı testilerin yaygınlaştığı bu dönemde Yortan örnekleri ile Sarıket Mezarlığı'nda ele geçen bazı örnekler haricinde (Lev.32 ve 33) benzerlik görülmez. Yortan'da ağızdan veya ağız kenarı altından gövdeye, bazen abartılı olarak geniş bir yay çizerek inen kulplara sahip gaga ağızlı testiler görülürken, iç kuzeybatı Anadolu'da -ağırlıklı olarak Demircihüyük Grubu'nda- birçok tipte (Tip E2, E3, F1, F2, F4, G3, G4, G5 ve H3) görülen kulbun ağız kenarı altında başlaması başlıca farklılık olarak görülebilir (Lev.18/8; 19/4-5; 23/1-3; 24/1-5; 25/3; 26/1; 27/1; 32/5-9; 33/6-7; 35/1-4; 37/1-2). Balıkesir bölgesinde bu grubun çanak çömleği siyah-kahverengi parlak açıkmal özellikleri ile Akhisar ve Manisa'ya oranla farklı mal özellikleri sergiler (French, 1969b:22-25). Frigya Kültür Bölgesi'nde ve Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi'nde yer alan Afyon Grubu'nda ana mal grubunu oluşturan Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal'ın (Mal 4) çok az temsil edildiği Yortan mezarlık kültürü olarak anılan Yortan A grubu çanak çömleği;

gri-siyah açkılı, mat beyaz boyalı mal özellikleri ile temsil edilir (Kamil, 1982:145). Yortan'da yaygın olan gövde üzerinde içi beyaz macunla doldurulmuş yiv-nokta bezeme uygulaması Kaklık Mevkii'nde ele geçen tek örnek haricinde (Lev.37/6) bilinmezken, iç kuzeybatı Anadolu'da kabartma ve oluk-yiv bezeme türleri ağırlıktadır (Tablo 2.16) (Kamil, 1982:53).

3.3.2. Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi İle Karşılaştırma

İTÇ II Dönemi'nde, Beycesultan İTÇ I Kültür Bölgesi'nde yerel farklılıklar gösteren birçok çanak çömlek grubu ortaya çıkar (Harita 3.2). Burada iç kuzeybatı Anadolu bölgesi ilişkili olan Yukarı Büyük Menderes, Kusura ve Altıntaş grupları gaga ağızlı testi formu bağlamında ele alınacaktır.

Yukarı Büyük Menderes Grubu: Bu grubun yayılım alanı kuzeyde, Uşak-Banaz platosunun güneyindeki ovalık kesim; batıda Kula ve Alaşehir ovaları; güneyde ise Çivril, Yeşilova, Acıpayam ovalarını kapsar. Beycesultan İTÇ II dönemi XVI-XIIIa tabakalarına denk gelen (Tablo 3.1) ve İTÇ I kültüründen tamamen farklı özellikler gösteren bu grupta Acıpayam-Yassıhöyük, Tavas, Yeşilova ve Gavurtepe'de temsil edilir (Duru, 1999:133-134). Beycesultan'da ele geçen geniş ve basık boyunlu gaga ağızlı testiler, yine aynı kültür bölgesinde yer alan Afyon ve Kütahya-Tavşanlı grupları örnekleri ile boyunlarının Frigya Kültür Bölgesi'nde yer alan Yukarı Sakarya ve Demircihüyük grupları örneklerine göre (Lev.8; Tablo 2.3) daha belirgin olmaları bağlamında benzerlik gösterirler (Lloyd ve Mellaart, 1962:Fig.22.12; 25.23; 32.6; 39.12). Beycesultan gelişkin gagalı, dar boyunlu gaga ağızlı testi tiplerinde gaga, iç kuzeybatı Anadolu'da yer alan gruplarda görülen örneklere (Tip E2; Lev.16-21) nazaran yukarıya çekiktir (Lloyd ve Mellaart, 1962:Fig.22.1; 31.10-11). Bu grupta yer alan uzun boyunlu gaga ağızlı testiler Demircihüyük Grubu uzun boyunlu gaga ağızlı testileri ile (Tip F1, F2; Lev.24/1-5; 25/1) gagalarının daha belirgin olmaları haricinde benzerdirler (Lloyd ve Mellaart, 1962:Fig.39.9; 41.5). Yerleşmenin XV. tabakasında görülen hafif geriye yatık uzun boyunlu gaga ağızlı testi (Lloyd ve Mellaart, 1962:Fig.31.2) ise Demircihüyük ve Yukarı Sakarya grupları geriye yatık uzun boyunlu gaga ağızlı testilerine benzerlik gösterir (Tip F4; Lev.27). Kesik gaga ağızlı testiler iç kuzeybatı Anadolu'da da görülmesine karşın Beycesultan örneklerinde boyun daha belirgindir

(Lloyd ve Mellaart, 1962:Fig.25.11). İç Kuzeybatı Anadolu'da Demircihüyük Grubu'nda yoğun olarak görülen kesik gaga ağızlı testiler dar, geniş ve geriye yatık ve gagalar öne doğru uzatılmış -kıvrık- olabilmektedir (Lev.30-35). Beycesultan XIV ve XIII. katlarda ise, iç kuzeybatı Anadolu'da görülmeyen“Yortan Tipi” üçayaklı kesik gaga ağızlı testiler görülür (Lloyd ve Mellaart, 1962:Fig.31.5; 39.1,5,13; 45.4-5). Demircihüyük ve Küllüoba'da ele geçen emzikli (Tip A2, D1 ve Form C formunda) gaga ağızlı testiler, Beycesultan XVI. katta, küresel gövdeli ve akıtacakları süzgeçlidir (Lloyd ve Mellaart, 1962:175-25/9-10). Bu dönemde gaga ağızlı testilerin daima kırmızı astarlı olduğu Beycesultan'da yeni mal grupları kalın cidarlı, devetüyü, pembe, gri ve siyah hamurlu, bitki ve taşçık katkılı bir çanak çömlektir (Lloyd ve Mellaart, 1962:135-136). Frigya Kültür Bölgesi'nde ve Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi'nde bu dönemde ortaya çıkan Afyon Grubu'nda da Kırmızı Astarlı ve Açkılı mal (Mal 4) gaga ağızlı testilerde en çok temsil edilen mal olmuştur. Yine bu kültür bölgesinde yer alan Kütahya-Tavşanlı Grubu'nda formlar ağırlıklı olarak Portakal rengi Astarlı Altıntaş Malı ile (Mal 10) Bitinya Kültür Bölgesinde yer alan İznik Grubu'nda Kahverengi Astarlı Mal (Mal 6) ile ve Demircihüyük Grubu'nda Siyah Açkılı Mal (Mal 7) ile de temsil edilmişlerdir. Beycesultan gaga ağızlı testi buluntularında ağırlıklı olarak yiv bezeme görülürken oluk, kabartma ve sokma bezeme iç kuzeybatı Anadolu'da, özellikle Yukarı Sakarya ve Demircihüyük gruplarında da görülür (Tablo 2.16). İTÇ I'den devam eden siyah üzerine beyaz boya bezeme ise iç kuzeybatı Anadolu çanak çömlek gruplarında temsil edilmeyen bir uygulamadır. Beycesultan'da görülen bir diğer bezeme uygulaması olan saklı astar-çizi bezeme bu dönemin sonlarında iç kuzeybatı'da Demircihüyük ve Yukarı Sakarya gruplarında ve batı Anadolu'nun genelinde görülen bir uygulama olmuştur (Lloyd ve Mellaart, 1962:135-141).

Kusura Grubu: Sandıklı ovasında ve güneyindeki dağlık bölgede İTÇ II'de ortaya çıkan bu grup Kusura yerleşmesinin B evresi ile temsil edilir (Harita 3.2). Kuruçay ve Harmanören'de çıkan dar boyunlu gaga ağızlı testilerde tipik olan dirsek şeklinde kulplara iç kuzeybatı Anadolu çanak çömlek gruplarında rastlanmaz (Lamb, 1937: Lev.VII/15). Grupta görülen bir diğer form olan geniş ve basık boyunlu, küresel veya konik gövdeli gaga ağızlı testi formu bu dönemde iç kuzeybatı Anadolu'da Yukarı Sakarya ve Demircihüyük gruplarında görülen örnekden (Tip A2; Lev.8) farklı olarak basık ve daha belirgin boyunlu olmalarına karşın, aynı kültür bölgesinde yer alan Afyon

ve Kütahya-Tavşanlı gruplarında görülen örnekler benzer özellikler gösterirler (Lev.8/10; Tablo 2.3). Kusura'da, Beycesultan geniş boyunlu gaga ağızlı testilerine benzer şekilde düz dipli örneklerde görülmektedir (Lamb, 1936:Pl.VII,X; Lamb, 1937:Pl.LXXXIII, Pl.LXXXIV). Gelişkin gagalı, dar boyunlu gaga ağızlı testilerde (Tip E2) görülen dirsek kulplara ise iç kuzeybatı Anadolu'da rastlanmaz (Lamb, 1937:Pl.VII.15). Çanak çömleği yerleşmede ana mal grubu olan Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal ile temsil edilen Kusura Grubu bu bağlamda Yukarı Sakarya, Demircihüyük ve Afyon grupları ile benzerlik taşır (French, 1969b:35). Gaga ağızlı testilerde temsil edilen kabartma ve oluk bezeme iç kuzeybatı Anadolu çanak çömlek gruplarında olduğu gibi genellikle gövde üzerine uygulanmıştır (Lamb, 1937: 17).

Altıntaş Grubu: Altıntaş ovasında yayılım alanı bulan grubun çanak çömleği Aizanoi/Çavdarhisar yerleşmesinden bilinir (Harita 3.2). Bu grupta görülen az sayıda ele geçen dar boyunlu gelişkin gaga ağızlı testi (Lochner ve Ay, 2001:Abb.16.36-37) iç kuzeybatı Anadolu bölgesi çanak çömlek gruplarında da bilinmesine karşın bu testilerde görülen kulpun ağız kenarı altında başlayıp gövdeye birleşmesi özelliği Demircihüyük Grubu'nda da sıkça rastlanan bir özelliktir (Lev.18/8; 19/2,5,8-9). Beycesultan XVI-XIV tabakalarına denk gelen Aizanoi çanak çömleği'nde temsil edilen Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal Demircihüyük, Yukarı Sakarya ve Afyon gruplarında da ana mal grubunu oluştururken, burada temsil edilen bir diğer mal grubu olan Gri/Krem Astarlı ve Açkılı Mal iç kuzeybatı Anadolu'da temsil edilmez (Lochner ve Ay, 2001:269-294).

3.4. ERKEN İTÇ III DÖNEMİ (İTÇ IIIA)

Bölgede İTÇ III başlarında giderek yoğunlaşan bir ticari ilişkinin kurulduğu ve bunun sonucunda ortaya çıkan olası *Büyük Kervan Yolu* üzerinde bulunan yerleşmelerde ilk defa çömlekçi çarkı kullanılmaya başlanmıştır. Kırmızı Astarlı Parlak Açkılı Mal (Mal 9) ve Film Astarlı Mal ile Yalın Mal gibi mal grupları ortaya çıkmıştır (Tablo 3.4) (Efe, 2007b:55-61)

3.4.1. Kuzeybatı Anadolu Bölgesi İle Karşılaştırma

İTÇ III başlarından itibaren daha da yoğunlaşan Kilikya-iç batı Anadolu ilişkileri, Troas Bölgesini de içine alacak şekilde batıya doğru genişler. Troya’da II. yerleşmenin başlarında yeni çanak çömlek özellikleri ile yerel Troya çanak çömleği bir arada görülür. Parlak Kırmızı Astarlı Açkılı Mallar, çark yapımı tabaklar ve depasların ortaya çıkışı, Frigya Kültür Bölgesi’ndeki gelişmelerle paralellik gösterir (Korfmann, 2001b:373; Sarı, 2009:182).

Troas Grubu: Troya’da II. Yerleşme sonu ile III. Yerleşme erken İTÇ III’e tarihlendirilmektedir (Tablo 3.1; Harita 3.3). Troya’da, gerçek anlamda ilk çanak yapımı çanak çömleğin görüldüğü IIc katı, İTÇ III’ün başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Bir önceki dönemden devam eden belirgin boyunlu ve dar boyunlu formların yanında bu dönemde uzun boyunlu ve sivri gagalı testiler bu grupta ilk kez ortaya çıkar ve gövdeler giderek ovalleşir (Blegen vd. 1950:64). Troya’da az sayıda görülen basit gagalı dar boyunlu gaga ağızlı testi (Tip E1) iç kuzeybatı Anadolu’da bu dönemde artık görülmemesine karşın (Blegen vd. 1950; Blegen vd. 1953), gelişkin gagalı dar veya geriye yatık boyunlu örnekler (Tip E2 ve E3; Lev.40/1-4; 41/1-2) ise Frigya Kültür Bölgesinde -Kaklık ve Bozüyük’te- ve Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi’nde yer alan Seyitömer’de bir önceki dönemden gelişerek devam ederler (Tablo 2.7). Bu dönemde Seyitömer’de görülen uzun boyunlu gaga ağızlı testilerde gagalar Troya’dan farklı olarak daha kısa ve yukarı doğrudur; gövdeler ise kalıpta yapılmış olmalarından dolayı basık ve koniktirler (Bilgen, 2015a:Fig.152b, 153). Az sayıda ele geçen sivri gaga ağızlı testilerin görüldüğü Seyitömer (Bilgen vd. 2010:Res.536; Bilgen, 2011b:Res.312; Bilgen vd. 2012a:Res.669) buluntuları Troya örneklerine benzer; Küllüoba ve Bozüyük buluntularında ise boyun dar ve geriye yatık, gövdeler ise küreseldir (Lev.46/1-2). Bu dönemde Troya’da görülen kesik gaga ağızlı testi tipi bir önceki dönemde iç kuzeybatı Anadolu’da görülen Tip G4 ile yakın benzerlik gösterirken, Seyitömer ve Kaklık’ta temsil edilen kesik gaga ağızlı testi tipleri (Tip G3 ve G5; Lev.42-45) bir önceki dönemden gelişerek devam ederler (Blegen vd. 1950; Blegen vd. 1953). Kırmızı Astarlı Parlak Açkılı Mal ile Film Astarlı Mal her iki Frigya Kültür Bölgesi ve Troas Grubu çanak çömlek formlarında da temsil edilmesine karşın, *Nubby Ware* Troas Grubu’na özgüdür. Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal (Mal 4) ise Frigya

Kültür Bölgesi gaga ağızlı testi formlarında halen en çok temsil edilen mal grubudur. Portakal Rengi Astarlı Altıntaş Malı ise Seyitömer çanak çömleğine özgü bir mal olarak karşımıza çıkar (Blegen vd. 1950:205-223; Efe, 2007:fig.18).

Trakya Grubu: ilk kez batı Anadolu kültürü etkileri gösteren Trakya Grubu Kanlıgeçit kazılarında bilinmektedir. Trakya'da iç kuzeybatı Anadolu ve Troas bölgeleri ile Balkan etkilerinin bir arada yer aldığı yerel bir çanak çömlek grubunun varlığı söz konusudur (Harita 3.3). Geniş boyunlu gaga ağızlı testilerin artık az örnekle temsil edildiği bu dönemde Kanlıgeçit'te ele geçen geniş ve belirgin boyunlu örnekler Kütahya-Tavşanlı Grubu'nda yer alan Seyitömer buluntularına (Tablo 2.3) konik gövdeli olmaları haricinde yakın benzerlik gösterir (Özdoğan, 2007:253-268). Kanlıgeçit'te ele geçen az sayıda dar, uzun-çift boyunlu gaga ağızlı testi formu tipolojik olarak Seyitömer uzun boyunlularına benzer (Bilgen vd. 2011b:Res.459,467; Bilgen vd. 2012a:Res.387). Bunun yanında Kanlıgeçit'te görülen dar boyunlu ve sivri gagalılar iç kuzeybatı Anadolu bölgesinde Seyitömer'den bilinmesine karşın, geriye yatın boyunlu sivri gagalılar Frigya Kültür Bölgesi'ne özgüdür (Lev.46/1-2). İTÇ'de iç kuzeybatı Anadolu'da ana mal grubu olan Kırmızı Astarlı Mal (Mal 4) Trakya Grubu'nda da temsil edilirken, burada ana mal gruplarından olan siyah veya koyu yüzlü açkılı mal ve yalın mal iç kuzeyile İTÇ'de iç kuzeybatı Anadolu'da ana mal grubu olan Kırmızı Astarlı Mal (Mal 4) temsil edilir (Özdoğan vd. 1998:123-150; Özdoğan vd. 1999; Özdoğan vd. 2000:93-108; Özdoğan ve Özdoğan, 2006:194; Özdoğan, 2007:253-268). Bu grupta bezemeli gaga ağızlı testilere ise az rastlanır.

İzmir Grubu: Liman Tepe'de geç İTÇ II/erken İTÇ III'e tarihlenen bu evre (LMT V-IV:2), Geç İTÇ II'nin Lefkandi I-Kastri evresi ile çağdaştır (Harita 3.3) (Şahoğlu, 2005a:Fig.2; Kouka, 2009:46-47). Ege Arkeolojisinde *Anadolu Ticaret Ağı* evresi olarak adlandırılan bu dönemde (M.Ö. 2500-2250) İzmir Grubu'nda -Limantepe ve Baklatepe'de- uzun ve kısa boyunlu kesik gaga ağızlı testiler ile matara biçimli testiler karakteristiktir (Şahoğlu, 2005b:Fig.8; Şahoğlu, 2008b:490). Matara biçimli örneklerin görülmediği iç kuzeybatı Anadolu'da (Türkteki, 2010:Lev.20/2)⁴⁶ gaga ağızlı testiler İzmir Grubu'nda farklı olarak dar ve geriye yatık boyunlu (Tip E3; Lev.41/1-2),

⁴⁶Matara biçimli gaga ağızlı testiye ait olabilecek çarkta yapılmış bir gövde parçası, Küllüoba'da ele geçirilmiştir.

uzun boyunlu (Tip F4; Tablo 2.8) ve kısa boyunlu kesik gaga ağızlı testiler (Tip G3 ve G5; Lev.42-45) görülür. İzmir Grubu'nda görülen kısa boyunlu, küresel gövdeli ve kulpun omuz üzerinde yer aldığı kesik gaga ağızlı testiler ise İTÇ II Dönemi'nde Sarıket Mezarlığı'nda ele geçen örneklerle benzerlik göstermektedir (Lev.32/5,8). İTÇ III boyunca bu grupta hakim mal grubu olan gri astarlı mallar ile ilk kez İTÇ III'e geçiş evresinde görülmeye başlanan ince ve kaliteli bir mal grubu olan siyah astarlı ve açıkli mallar ile kırmızı astarlı ve açıkli mallar bir arada görülürken Bakla Tepe mezar buluntuları ağırlıklı olarak kırmızı astarlı ve açıkli mallarla temsil edilir (Kouka, 2009:147; Şahoğlu, 2008b:490). Bu grup ile iç kuzeybatı Anadolu kırmızı astarlı açıkli mal (Mal 4) ve az sayıda örnekte temsil edilen koyu gri/siyah astarlı ve açıkli mallar (Mal 8) bağlamında benzerlik görülürken film astarlı mal/*wash ware*, kırmızı astarlı parlak açıkli mal ve portakal rengi astarlı Altıntaş malı ise İzmir Grubu'nda temsil edilmez (Tablo 2.15). Oluk bezemenin ağırlıkta olduğu bu grup ile Seyitömer'de gaga ağızlı testi formlarında temsil edilen oluk/yiv bezeme türleri paralellik gösterir.

3.4.2. Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi İle Karşılaştırma

Beycesultan, Seyitömer, Aphrodisias ve Samos adasındaki Heraion'da temsil edilen bu kültür bölgesi, büyük oranda İTÇ II'deki sınırlarını korur (Harita 3.3). Afyon Grubu şimdi daha çok Frigya Kültür Bölgesi' özelliklerini yansıtır (Lloyd ve Mellaart, 1962:252-253; Akdeniz, 1999:205; Efe ve İlaslı, 1997:597-609).

Yukarı Büyük Menderes Grubu: Bu grubun çanak çömleği en iyi Beycesultan XII-VIII. katlardan bilinmektedir (Lloyd ve Mellaart, 1962:258). Yerleşmede XIIIa ile XII. Tabaka arasında bir boşluğun olduğu düşünülmektedir (Tablo 3.1). XII. tabakada çanak çömlekte ani ve bir değişim yaşanır ve bu yeni çanak çömleğin bir kısmı çarkta şekillendirilmiştir (Lloyd ve Mellaart, 1962:201; Efe, 1998:298). OTÇ'ye Geçiş Dönemi öncesine tarihlenen XII-X. tabakalarda uzun boyunlu ve uzun gagalı testiler ile bu formlarda temsil edilen yiv bezeme türleri Kütahya-Altıntaş Grubu'nda yer alan Seyitömer buluntuları ile büyük oranda uyuşmaktadır (Bilgen vd. 2011b: Res.357, 415, 623, 668; Bilgen, 2011c: Kat.No.405,410; Bilgen, 2015a: Fig.152b,153). Büyük oranda geriye yatık boyunlu, küresel gövdeli ve kesik gagalı olan Seyitömer gaga ağızlı testi buluntuları form olarak Frigya Kültür Bölgesi özellikleri yansıtmalarına karşın (Lev.42-

45), Portakal Rengi Astarlı Mal grubu (Mal 10) ile temsil edilmeleri sebebi ile Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi'ne dahil olurlar.

3.5. GEÇ İTÇ III DÖNEMİ (İTÇ IIIB)

OTÇ'ye Geçiş Dönemi olarak da bilinen Geç İTÇ III Dönemi'nde batı Anadolu sahil kesimi giderek daha bir Ege Dünyası'nın parçası olurken, iç kuzeybatı Anadolu bölgesi ise orta Anadolu ile bütünleşir (Tablo 3.5; Harita 3.4) (Orthmann 1963a:10-99).

3.5.1. Orta Anadolu Bölgesi İle Karşılaştırma

W. Orthmann tarafından Orta Anadolu'da, *Übergangsperiode* olarak adlandırılan bu dönem ilk olarak iç kuzey batı Anadolu'dan, doğuda Kızılırmak Kavsi'nin içine kadar olan coğrafi bölgede ortaya çıkmış olmalıdır (Orthmann. 1963a:10-99; Sarı, 2009:192-193). Daha sonra bu çanak çömlek grubunun yayılım alanı, orta Karadeniz kıyıları ve orta Anadolu'nun güney kesimini de içine alacak şekilde genişler (Alkım, Alkım ve Bilgi, 1998:1-3; Efe ve Türkteki, 2005:119). Küllüoba ve orta Anadolu'da ele geçen sivri gaga ağızlı büyük testiler (*schnabelkanne*) bu dönemin karakteristik gaga ağızlı testi formlarındandır (Tip H4; Lev.47/1-2). Boğazköy'de (Büyük Kale, Aşağı Şehir ve Osmankayası Mezarlığı) Küllüoba'dan farklı olarak kesik gaga ağızlı testiler ve çift gagalı testilerde görülür (Orthmann, 1963b:51-60). Boğazköy OTÇ'ye Geçiş tabakalarında ele geçen sivri gaga ağızlı testilerde de görülen çark yapımı örnekler, Küllüoba örneklerine benzer şekilde uzun veya kısa gagalı, boyunlar ise basıktır; gövdeler konik veya ovaldır (Ortmann, 1984:Şek.4.59-61; Şek.10.91). Biri dikey kulp-tutamaklı olan Küllüoba H4 tipi (Lev.47/1), Boğazköy buluntularında yatay veya dikey olarak gövdenin her iki tarafına uygulanmıştır (Ortmann, 1984:Şek.4.58, 4.62; 5.63). OTÇ'ye Geçiş Dönemi Kırmızı Astarlı ve Açıklı Malı/Hitit Malı (Mal 12) bu çanak çömlek grubunun yayılım alanı içindeki en karakteristik mal grubudur (Lloyd ve Mellaart, 1962:262; Efe ve Türkteki, 2005:125). Aynı şekilde gayet zarif ince çizi veya çizi-nokta bezeme, plastik bıyık motifi tüm bölgelerde görülür. Gaga ağızlı testiler üzerinde daha çok çizi ve çizi-nokta bezeme söz konusudur. Boğazköy aşağı şehirde ele

geçen az sayıda sivri gaga ağızlı testide çizi bezeme ile iç içe geçmiş ters “V” (üçgen bezeme) görülür (Orthmann, 1963b:61)

3.5.2. Kuzeybatı Anadolu Bölgesi İle Karşılaştırma

Troas Bölgesi: Kuzeybatı Anadolu bölgesinde OTÇ’ye Geçiş Dönemi’nde Troas Bölgesi IV. yerleşmenin erken evrelerinde batı Anadolu’dan uzaklaşıp Ege Coğrafyası ile ilişkili olan çanak çömlek özellikleri ile ortaya çıkar (Sazcı, 2005:87; Blum, 2006:143-154). Bu dönemde Troya’da ele geçen gagası önen doğru uzayan silindirik boyunlu ve yarık gagalıdır (Blum, 2006:150); bilinen Küllüoba örnekleri (Tip H4) ise Troya buluntuları ile aynı gaga özellikleri göstermelerine karşın basık boyunlu ve büyük ölçekli çift konik gövdeleri ile farklılık gösterirler (Lev.47). Troya’da genellikle hızlı çarkta üretilen çanak çömlekle birlikte dönemin ana mal grubunu bu bölgeye özgü Kırmızı Astarlı ve Parlak Açkılı Mal oluşturur (Blegen vd. 1953:34-35; Blum, 2006:150). Küllüoba’da ise yerel Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal’dan gelişen Hitit Malı (Mal 12), biri çarkta yapılan (Lev.47/2) sivri gaga ağızlı testi formunda temsil edilmiştir. Bezemeye ise bu formda rastlanmaz.

İzmir Bölgesi: Limantepe IV. Tabakadan bilinen İzmir Bölgesi OTÇ’ye Geçiş Dönemi çanak çömleği kalın, kırmızımsı kahverengi veya sarımsı astarlı ve parlak açkılı, IVb evresinde ise koyu gri ve siyah hamurlu ve astarlı ve iyi açkılı mal ile temsil edilir (Günel, 1999b:44); sivri gaga ağızlı testiye ise Limantepe’de rastlanmaz. Yerleşmede OTÇ’ye Geçiş’ten önceki IV-2 tabakasında görülen tek gaga ağızlı testi formu olan kesik gaga ağızlılar, çanak çömleğin az sayıda ele geçtiği OTÇ’ye Geçiş Dönemi’ne tarihlenen IV-1 tabakasında artık görülmez (Şahoğlu, 2002:152-153).

3.5.3. Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi İle Karşılaştırma

OTÇ’ye Geçiş Dönemi batıda Kütahya-Afyon hattı ile Denizli’ye kadar olan bölgede yer alan bu kültür çanak çömleği yerel portakal rengi astarlı mal ile geçiş dönemi malı olan kırmızı-kahverengi astarlı mal ile temsil edilir (Lloyd ve Mellaart, 1962:263). Bu ikinci grup Hitit Malı ile ortak özellikler içerir.

Beycesultan IX. Katında önceki dönemlerden gelişerek devam eden uzun boyunlu kesik gaga ağızlılar, dar boyunlu ve küresel gövdeliler ile Heraion IV. katta görülen uzun silindirik gagalı testiler Küllüoba sivri gaga ağızlı örnekleri ile oldukça farklıdır. (Lloyd ve Mellaart, 1962:495; Milojević, 1961). Fakat VII-VI. tabakalarda (Tablo 3.1) Kütahya-Tavşanlı bölgesinden etkileşim yolu ile görülen örneklerle Küllüoba sivri gaga ağızlı büyük testileri (*Schnabelkanne*) çok benzerdir (Mellaart, 1970:58). Beycesultan VIb tabakasında sivri gaga ağızlı testilerden farklı olarak emzikli ve çift boyunlu örneklerin yanında kulpun ağız kenarı altında yer aldığı örneklerde görülür ve bunlara Küllüoba'da rastlanmaz (Lloyd ve Mellaart, 1962:Fig.67; Fig.68). Beycesultan IX-VI katlarında temsil edilen Geç İTÇ III Dönemi çanak çömleği (Lloyd ve Mellaart, 1962:211-246)⁴⁷ iç yüzeylerde bant astarlı film astarlı mal ile temsil edilmesi nedeniyle Küllüoba Hitit Malı'ndan farklı özellikler gösterir. Beycesultan yerel malından gelişen bu mal grubu (çark ve el yapımı çanak çömlekte) dönemin sonlarına doğru artarak devam eder; kırmızı astarlı açkılı mal ise azalmasına karşın görülmeye devam eder. Genelde açkısız olan Beycesultan film astarlı malında açkı işlemi, kaliteli film astarlı çanak çömlekte görülür. Beycesultan Geç İTÇ III tabakaları gaga ağızlı testilerinde yiv ve oluk bezeme ortadan kalkar ve yerini düz çizgi-nokta bezemelilere bırakır. Çanak çömleğin genelinde ise önceki dönemlerde görülen beyaz boya bezeme büyük oranda azalırken içi beyaz macun dolu çizgi bezeme ortadan kalkar; bıyık motifi yaygın hale gelir (Lloyd ve Mellaart, 1962:199-200).

⁴⁷ Beycesultan IX-VI tabakalarında OTÇ'ye Geçiş Dönemi özellikleri gösteren sivri gaga ağızlı testilerin haricinde Kırmızı haçlı *Bead-Rim* ve ağız kenarı yivli kaseler, küçük çark yapımı kaseler, orta Anadolu kökenli çaydanlıklar ve volütlü kaplar görülür.

SONUÇ

İTÇ Dönemi'nde iç kuzeybatı Anadolu'da söz konusu olan gaga ağızlı testiler sekiz ana form (Form A-H) altında toplanmış ve herbir form ayrıca çeşitli tplere ayrılmıştır. İlk başlarda Geç Kalkolitik Dönem geleneğinin devamı olarak koyu gri ve siyah açkılı mallarla da önemli oranda temsil edilen bu form, dönemin gelişen evrelerinde, büyük oranda kırmızı astarlı ve açkılı mallardan üretilmiştir.

Gaga ağızlı testi formu, İTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde, bölgeden esas itibariyle Kaklık Mevkii ve Küllüoba'dan bilinmektedir. Bu döneme özgü olan GKÇ ve İTÇ mal grupları ile temsil edilen bu örnekler, basit yükselen ağızlı, dar veya hafif belirgin boyunlu ve birkaç örnekte görülen kabartma memecik haricinde bezemesizdirler (Tip A1, E1 ve Form B). Bazı fincanlar ve maşrapaların da basit yükselen ağızlar içerdiği görülmektedir. Bir sonraki İTÇ I Dönemi'nin geniş ve basık boyunlu gaga ağızlı testileri, bu fincanlardan gelişmiş olmalıdır (Tip A2). Bir bakıma yükselen ağız uygulamasının bu evrede daha denenme aşamasında olduğu söylenebilir. Böyle bir akıtacaklı kabın üretilmeye başlanmasının nedeni olarak, yeme-içme alışkanlıklarında ortaya çıkan yenilikler gösterilebilir.

Geçiş Dönemi'nden form olarak daha fazla ortak özellikler gösteren gaga ağızlı testiler, İTÇ I Dönemi'nde sınırları giderek belirginleşen kültür bölgeleri ve yerel çanak çömlek gruplarının şekillenmesiyle birlikte yerel özellikler kazanmaya başlarlar. Bu kapsamda, iç kuzeybatı Anadolu'da, Eskişehir ve Yukarı Sakarya ovalarında İTÇ II Dönemi sonuna kadar devam edecek olan Demircihüyük ve Yukarı Sakarya çanak çömlek grupları ortaya çıkmıştır. Daha batıda ise bir önceki dönemde Kumtepe IB Kültürü'nün etkisi altında bulunan İznik-İnegöl ovalarında, Troas ve Demircihüyük gruplarının etkilerinin birlikte görüldüğü İznik Çanak Çömlek Grubu ortaya çıkmıştır. Gaga ağızlı testilerde görülen yerel farklılıkların haricinde; gelişkin gaga, uzun boyun ve küresel gövde, ortaya çıkan bu yeni çanak çömlek gruplarında temsil edilen formlarda ortak özellikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde yükselen ağızlı fincan formundan gelişen geniş ve basık boyunlu gaga ağızlı testiler, gelişkin dar boyunlu gaga ağızlı testiler ile belirgin boyunlu gaga ağızlı testiler (Tip A2, E2 ve Form C) artık GKÇ mal gruplarının görülmediği yerel kırmızı astarlı ve açkılı mal ile siyah

açkılı malların ağırlıkta olduğu mallarla temsil edilirler. İç kuzeybatı Anadolu'da İTÇ I'de birkaç parça olarak ele geçen kesik gaga ağızlı testi esas olarak İTÇ II Dönemi'nde yaygın bir form grubunu oluşturmasına karşın, bunun Troya I-Yortan Kültür Bölgesi'nde (Limni Grubu hariç) gelişkin örneklerinin karşımıza çıkması, bu formun kuzeybatı Anadolu'da ortaya çıkıp iç batı Anadolu ve Ege'ye yayıldığını gösterir. Gaga ağızlı testi formlarında temsil edilen bezeme uygulamaları, gruplarda görülen diğer çanak çömlek formları ile paralel olarak oluk/yiv ve kabartma bezeme gibi türler farklı versiyonlarla testilerin gövde, omuz veya boyun ile omuz bölgelerinde, sıklıkla şevron motifi şeklinde uygulanmıştır. Bu dönemde Beycesultan İTÇ I Kültür Bölgesi gaga ağızlı testi formlarında görülen sığ oluk, barbotin ve balık pulu gibi bezeme türleri Frigya Kültür Bölgesi'nde (Yukarı Sakarya ve Demircihüyük grupları) ağırlıklı olarak kabartma ve yiv (şevron) bezeme tarzında uygulanmış, formlarda yerel özelliklerin haricinde önemli bir farklılığa rastlanmamıştır.

Batı Anadolu'daki gelişmelere paralel olarak İTÇ II Dönemi'nde gaga ağızlı testi formlarında ve sayılarında bir artış görülür. Bu dönemde geniş ve basık boyunlu, uzun boyunlu, kesik gagalı ve sivri gagalı testi formları ortaya çıkmıştır (Form D, F, G ve H). Formlar bazı yerel farklılıklar ve özellikler haricinde genel olarak gelişkin gagalı, küresel veya konik gövdeli ve uzun boyun gibi ortak özellikler yansıtırlar. Batı Anadolu'da sadece iç kuzeybatı Anadolu bölgesine özgü olan bir diğer özellik ise geriye yatık boyunlu gaga ağızlı testi tipleridir (Tip D2, E3, F3, F4, G1, G3 ve G5). Ağırlıklı olarak Demircihüyük, Yukarı Sakarya ve Altıntaş gruplarında -dolayısıyla kabaca iç kuzeybatı Anadolu'da- görülen bu özelliğin İznik ve Afyon gibi gruplarda az örnekle temsil edilmesi, bu özelliğin Frigya Kültür Bölgesi ve yakın çevresinde ortaya çıkıp çevre gruplara yayıldığına işaret eder. Bölgedeki gruplar arasındaki etkileşimin giderek yoğunlaştığına işaret eden bir diğer uygulama ise bazı tiplerde görülen kulpun ağız kenarı altında başlaması özelliğidir; bu özellik aynı zamanda Altıntaş Grubu'nda da oldukça yaygındır. İznik Grubu'nda gaga ağızlı tersiler daima dar boyunludur; büyük ölçekli (Pithos), depolama amaçlı olarak kullanılabilen dar boyunlu tipler ise tüm gruplarda görülür. İç kuzeybatı Anadolu'da bu dönemde görülmeye başlanan uzun boyunlu ve sivri gaga ağızlı testiler Troas bölgesinde esas olarak Erken İTÇ III Dönemi'nin sonlarında (Troya III'te) görülmeye başlanır. Kesik gaga ağızlı testiler iç kuzeybatı Anadolu'da esas olarak İTÇ II Dönemi'nin sonlarından itibaren yaygınlaşır.

“Yortan Tipi” kesik gaga ağızlı testiler, güneyde Beycesultan’a kadar yayılmasına rağmen, iç kuzeybatı Anadolu’da bu görülmez. İç kuzeybatı Anadolu’da görülmeyen ve Aşağı Büyük Menderes ile Kusura gruplarında karakteristik olan dirsek kulplarla Kusura Fincanları iç kuzeybatıda görülmeyen diğer form ve özellikler arasında sayılabilir.

İTÇ I Dönemi’nde olduğu gibi İTÇ II Dönemi’nde de iç kuzeybatı Anadolu çanak çömlek gruplarında ana mal gruplarını kırmızı astarlı ve açık mal, siyah açık mal ve kahverengi astarlı mallar oluşturur. Kırmızı astarlı ve açık mal grubu Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi’nde de (Aşağı Büyük Menderes, Yukarı Büyük Menderes) temsil edilen mal grubu olmuştur. Demircihüyük Grubu’na özgü olan *Black-Topped* kaseler İznik-İnegöl ovalarında görülürken, Yukarı Sakarya Grubu’nda “import” olarak ele geçen Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi çanak çömleği mal özellikleri taşıyan gaga ağızlı testilere rastlanır. Beycesultan’da ise İTÇ II başlarından itibaren görülmeye başlanan yalancı burma bezeme (ve ilmik kulplu kaseler) Frigya Kültür Bölgesi’nin bir etkisi olarak görülebilir. Troya I-Yortan Kültür Bölgesi’nde yaygın olan içi beyaz macun ile doldurulmuş çizi bezeme iç kuzeybatı Anadolu’da görülmez. Bitinya Kültür Bölgesi’nde yer alan İznik Grubu yerleşmelerinden olan Hacılartep’e IV. evre ile III. evre gaga ağızlı testi formları ile mal özelliklerinin farklı olması yerleşmede bu iki evre arasında olası bir boşluğun varlığını düşündürmektedir. Ilıpınar İTÇ mezarlığı ise Demircihüyük ve Yukarı Sakarya gruplarında kesik gaga ağızlı ve sivri gaga ağızlı testilerin İTÇ II’den önce görülmemesi, Eskişehir ovasına özgü olan geriye yatık boyunlu örneklerin burada görülmesi, Troya’da sivri gagalı ve uzun boyunlu gaga ağızlı testilerin esas olarak Erken İTÇ III’te ortaya çıkması ve Hacılartep’e’de kesik gagalı, geriye yatık boyunlu veya sivri gagalıların görülmemesinden dolayı, bu mezarlardan bazılarının Hacılartep’e’deki olası boşluktan sonraya tarihlenmesi ve bazılarında geç İTÇ II’ye tarihlendirilmelidir (Tablo 3.1).

İTÇ III başlarında Konya ovası üzerinden, Suriye-Kilikya ve iç batı Anadolu arasında giderek yoğunlaşan bir ticaret ağının kurulduğu anlaşılmaktadır. Bu ticaretin yansımaları sonucu ortaya çıkan olası *kervan yolu* üzerinde bulunan bölgelerde (Frigya ve Troas) ilk defa çömlekçi çarkı kullanılmaya başlanır ve bazı yerel formların çarkta

üretilmeye başlanmasına karşın, gaga ağızlı testiler esas itibariyle elde yapılmaya devam edilmiştir. Erken İTÇ III Dönemi'nde yeni formlardan ziyade, İTÇ II'nin devamı niteliğinde olan geriye yatık boyunlu, kesik veya sivri gagalı tiplerin giderek daha gelişkin örnekleri ortaya çıkar. Geniş boyunlu, basit yükselen ağızlı klasik gaga ağızlı testi formu ise Kütahya-Tavşanlı Grubu haricinde görülmez. Küllüoba'da formu anlaşılabilen sadece birkaç tane örnekle temsil edilen bu dönem gaga ağızlı testileri bölgede en iyi Seyitömer'den bilinmektedir. Bu yerleşmede gaga ağızlı testiler ağırlıklı olarak geriye yatık boyunlu ve kesik gagalıdır; bunun yanında uzun boyunlu ve sivri gaga ağızlı testilere de rastlanmaktadır. Kırmızı Astarlı Parlak Açkılı Mal ile Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal Frigya Kültür Bölgesi'nde yaygın mal grupları iken Kütahya'da yer alan Seyitömer'de ana mal grubunu Portakal Rengi Astarlı Altıntaş Malı oluşturur. Yukarı Büyük Menderes Grubu'nu temsil eden Beycesultan çanak çömleği bu dönemde çarkta şekillendirilmeye başlanırken aynı Kültür bölgesinde yer alan Seyitömer'de ise kalıp tekniği kullanılır.

Geç İTÇ III veya OTÇ'ye Geçiş Dönemi'nde -iç batı Anadolu bölgesi dahil- Orta Anadolu'nun tümünde "Geçiş Dönemi Çanak Çömleği" olarak bilinen yeni bir çanak çömlek grubu ortaya çıkar. K. Emre tarafından "Hitit Malı" olarak tanımlanan kırmızı astarlı ve açkılı bir mal grubu ve kendine özgü bazı yeni kap formları ile karakterize olan bu grup içinde *Schnabelkanne* olarak bilinen gaga ağızlı testi tipi (Tip H4) ilk defa ortaya çıkar. Bu tip bir önceki Erken İTÇ III Dönemi'nin uzun sivri gagalı testilerinden gelişmiş olmalıdır.

Burada, iç kuzeybatı Anadolu İTÇ gaga ağızlı testi formunun gelişimini, araştırma yetersizliği sebebiyle kültür bölgeleri ve çanak çömlek grupları ile gelişim aşamaları bağlamında, tüm yönleriyle ayrıntılı bir şekilde incelemek mümkün olmamıştır. Ancak formun bölgede ortaya çıkışı; büyük çoğunluğunun basit gagalı geniş boyunlu testilerin oluşturduğu sınırlı form repertuarından, giderek İTÇ II süresince ince boyunlu kesik veya sivri gagalı, çeşitli tipteki formlara doğru nasıl bir gelişim gösterdiği ve bu gelişimin son aşamasının Geç İTÇ III'ten itibaren esas itibariyle *Schnabalkanne* ile temsil edildiği; ayrıca formun gösterdiği yöresel özellikler de anahatlarıyla ortaya konulabilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akdeniz, Engin (1999), *Büyük Menderes Havzası'nda Demir Çağı Öncesi Kültürleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Akdeniz, Engin (2006), "A New Excavation in Western Anatolia: Kadıkalesi, *OLBA*, S:XIII, ss.1-33.
- Akurgal, Ekrem (1960), "Yortankultur Siedlung in Ovabayındır Bei Balıkesir", *Anadolu*, S:3, Ankara: ss. 156-164.
- Alkım, Umut Bahadır (1968), *Anatolie I*, Anatolian Studies, Cenevre.
- Alkım, Umut Bahadır ve Bilgi, Önder (1988), *İkiztepe I. Birinci ve İkinci Donem Kazıları, (1974-1975)*, TTK: Ankara.
- Alp, Sedat (1972), *Konya Civarında Karahöyük Kazılarında Bulunan Silindir ve Damga Mühürler*, TTK, Ankara.
- Ardos, Mehmet (1979), "Jeomorfoloji Açısından Türkiye Ovalarının Oluşumları ve Gelişimleri", *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi*, S: 6, İstanbul: ss.50-79.
- Ardos, Mehmet (1985), *Türkiye Ovaları Jeomorfolojisi*, ASOS, İstanbul.
- Arı, İknur vd. (2010), "Kanlıgeçit Açık Hava Müzesi: Trakya'da Bir İlk Tunç Çağ İç Kalesi", *TÜBA-KED S: 8*, Edirne: ss.229-240.
- Arık, Remzi Oğuz (1956), *Coğrafya'dan Vatan'a*, Arif Yayınevi: İstanbul.
- Ay, Deniz Şeyma M. (1999), *Küllüoba İTÇ I Çanak Çömleği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ay Efe, Deniz Şeyma M. (2001), "Die Frühebronzezeitlichen Keramik, Die Frühebronzezeitlichen Siedlungsbefunde in Aizanoi, Vorbericht über die Kampagnen 1997 bis 1999", *Archäologischer Anzeiger*, Berlin: pp.280-294.
- Aydın, Nurullah (1990), "Seyitömer Kurtarma Kazısı 1989", *I. Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, Ankara: ss.191-204.
- Aydın, Şengül (2003), *Eski Tunç Çağında Anadolu Pişmiş Toprak Figürin ve İdolları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bahar, Hasan (1994), *M.Ö. II. Binyıl Başlarında Anadolu-Mezopotamya Arasındaki Ticaret Hayatı*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Bahar, Hasan ve Koçak, Özdemir (2003), “Western Links of the Lykaonia Plain in the Chalcolithic and Early Bronze Age”, *Anatolia Antiqua S: XI*, pp.21-51.
- Bilgen, A. Nejat (2001), “1999 Yılı Çavlum Köyü Mezarlık Kazısı”, 22. *Uluslar Arası Kazı Araştırma ve Arkeometri Sonuçları Toplantısı, Cilt: 1*, Ankara: ss.399-404.
- Bilgen, A. Nejat (2002), “2000 Yılı Çavlum Köyü Mezarlık Kazısı”, 23. *Uluslar Arası Kazı Araştırma ve Arkeometri Sonuçları Toplantısı, Cilt: 1*, Ankara: ss.351-360.
- Bilgen, A. Nejat (2004), “2002 Yılı Çavlum Köyü Mezarlık Kazısı”, 25 *Uluslar Arası Kazı Araştırma ve Arkeometri Sonuçları Toplantısı. 1.Cilt*, Ankara: ss.139-146.
- Bilgen, A. Nejat (2007), “Seyitömer Höyüğü 2006 Yılı Kazısı”, *KST 29, Cilt: 1*, Kocaeli: ss.333-350.
- Bilgen, A. Nejat (2008), “Seyitömer Höyüğü 2007 Yılı Kazısı”, *KST 30, Cilt: 1*, Ankara: ss.71-88.
- Bilgen, A. Nejat vd. (2009), “Seyitömer Höyüğü 2008 Yılı Kazısı”, *KST 31, Cilt: 1*, Denizli: ss.341-354.
- Bilgen, A. Nejat vd (2010), “Seyitömer Höyüğü 2009 Yılı Kazısı”, *KST 32, Cilt: 1*, İstanbul: ss.367-380.
- Bilgen, A. Nejat vd. (2011a), “Seyitömer Höyüğü 2010 Yılı Kazısı”, *KST 33, Cilt: 1*, Malatya: ss.233-256.
- Bilgen, A. Nejat vd. (2011b), *Seyitömer Höyük Kazısı Ön Raporu, 2006-2010*, Kütahya.
- Bilgen, A. Nejat (2011c), “Seyitömer Höyük”, Ayşen Anadol (Ed.); *Karşıdan Karşıya*, Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi, İstanbul: ss.208-212.
- Bilgen, A. Nejat vd. (2012a), *Seyitömer Höyük 2011 Yılı Kazı Raporu*, Kütahya.
- Bilgen, A. Nejat vd. (2012b), *Seyitömer Höyük 2012 Yılı Kazı Raporu*, Kütahya.
- Bilgen, A. Nejat (2015a), *Seyitömer Höyüğü I*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.
- Bilgen, A. Nejat (2015b), *Seyitömer Höyüğü Kazısı Ön Raporu (2013-2104)*, Kütahya.
- Bilgi, Önder (1998), “M.Ö.2.Binyılda Orta Karadeniz Bölgesi”, *Uluslararası Hititoloji Kongresi III*, Ankara.
- Bittel, Kurt (1942), *Kleinasiatische Studien*, Istanbuler Mitteilungen S: 5, İstanbul.

- Bittel, Kurt (1950), *Eine archäologische Betrachtung*, Zeitschrift für Alte Geschichte, pp. 267-286.
- Bittel, Kurt ve Otto, Heinz (1939), *Demirci-höyük. Eine Vorgeschichtliche Siedlung an der Phrygisch-Bithynischen*, Grenze, Berlin.
- Blegen, Carl vd. (1950), “*Troy I: General Introduction-The First and Second Settlements*”, Princeton University Press: New Jersey.
- Blegen, Carl vd. (1953), *Troy III: Excavations conducted by the University of Cincinnati 1932-38*, Cincinnati University Press: Ohio.
- Blegen, Carl vd. (1951), *Troy II: The Third; Fourth and Fifth Settlements*, Princeton University Press: New Jersey.
- Blum, Susan W. E. (2006), “Troia an der Wende von der frühen zur mittleren Bronzezeit – Troia IV und V”, Manfred Osman Korfmann (Ed.), *Troia: Archäologie eines Siedlungshügels und seiner Landschaft*, Mainz: pp.145-154.
- Brea, Luigi Bernabo (1964), *Poliochni. Citta Preistorica nell'isola di Lemnos I, II*, Testa, Roma.
- Burney, Charles (1956), “Northern Anatolia Before Classical Times”, *Anatolian Studies*, S: VI, s.187-210.
- Büyükkulusoy, Kadir (2006), “Bakla Tepe Eski Tunç Çağı Boya Bezemeli Seramiği” Armağan Erkanal Öktü (Ed.), *Hayat Erkanal'a Armağan. Kùltürlerin Yansıması /Studies in Honor of Hayat Erkanal, Cultural Reflections*, Homer Yayınevi, İstanbul: pp.185-190.
- Calder, William M. (1928), “Exploration Archaeologique De La Phrigie”, *Monumenta Asiae Minoris I*, Melbourne University Press, Melbourne.
- Çakalgöz, Sema (2000), *Seyitömer Höyük Erken Tunç Çağı Mimarisi ve Buluntuları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Çambel, Halet (1952), “Frikya’da Midas Şehri Yakınında Bulunan Prehistorik Mezar”, *IV. Türk Tarih Kongresi*, Ankara: ss.221-502.
- Darga, Muhibbe (1994), “Şarhöyük-Dorylaion Kazıları (1989-1992)”, *KST XV, Cilt: 1*, Ankara: ss.481-502.
- Derin, Zeynep ve Öner, Engin (1997), “Ulucak Höyük Kazıları ve Paleo-Coğrafya Araştırmaları 1995”, *KST XVIII, Cilt: 1*, Ankara: ss.411-440.
- Duru, Refik (1991) “Höyücek Kazıları-1989”, *KST XII, Cilt: 1*, Ankara: ss.87-93.

- Duru, Refik (1996), “Kuruçay Höyük II, 1978 – 1988 Kazılarının Sonuçları Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri”, *KST 19, Cilt: 1*, Ankara: ss.420-435.
- Duru, Refik (1999), “1997 Yılında Yassihöyük'te (Acıpayam) Yapılan Kazılar Hakkında Rapor”, *KST XX, Cilt: 1*, Ankara: ss.131-138.
- Duru, Refik (2000), “Bademağacı Kazıları 1997 ve 1998 Yılları Çalışma Raporu“, *Belleten, Cilt: LXIV*, Ankara: ss.187–213.
- Duru, Refik (2003), “Bademağacı Kazıları 2000 ve 2001 Yılları Çalışma Raporu”, *Belleten, Cilt: LXVI*, Ankara: ss.549-594.
- Duru, Refik (2003), “Bademağacı Kazıları 2000 ve 2001 Yılları Çalışma Raporu”, *Belleten, Cilt: LXVI*, Ankara: ss.549-594.
- Duru, Refik (2005), “Bademağacı Kazıları 2002 ve 2003 Yılları Çalışma Raporu”, *Belleten, Cilt: LXVIII*, Ankara: ss.252-264.
- Duru, Refik ve Umurtak, Gülsün (2008), “Bademağacı kazıları 2004, 2005 ve 2006 Yılları Çalışma Raporu”, *Belleten, Cilt: LXXII*, Ankara: ss.193-251.
- Duru, Refik ve Umurtak, Gülsün (2009), “Bademağacı Kazıları 2007 Yılı Çalışmaları”, *KST XXX, Cilt: 1*, Ankara: ss.255-268.
- Efe, Turan (1988), *Demircihüyük. Band III, Die Keramik 2, Die Frühebronzezeitliche Keramik der Jüngeren Phasen (a-b Phase H)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Tübingen.
- Efe, Turan (1990a), “1988 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *Anadolu Araştırmaları XI*, ss.1-19.
- Efe, Turan (1990b), “1988 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *AST VII*, Antalya: ss.405-424.
- Efe, Turan (1991), “1989 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *AST VIII*, Ankara: ss. 163-177.
- Efe, Turan (1993), “1991 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *AST X*, Ankara: ss.345-364.
- Efe, Turan (1994a), “1992 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”, *AST XI, Ankara: ss.571-592*.
- Efe, Turan (1994b), “Early Bronze Age III Pottery from Bahçehisar: The Significance of the Pre-Hittite Sequence in the Eskişehir Plain, Northwestem Anatolia”, *AJA, S: 98: ss.5-34*.

- Efe, Turan (1994c), "Eskişehir Yöresindeki Bazı Höyüklerde Saptanmış Olan İlk Tunç Çağı'na Geçiş Evresi Çanak Çömleği", *Anadolu Araştırmaları XIII*, İstanbul: ss.17-46.
- Efe, Turan (1995), "1993 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüze Araştırmaları", *AST XII*, Ankara: ss.245-266.
- Efe, Turan (1996a), "1994 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüze Araştırmaları", *AST XIII*, Ankara: ss. 131-153.
- Efe, Turan (1996b), "Orman Fidanlığı'nda 1992-1994 Yılları Arasında Yapılan Kurtarma Kazıları", *KST XVII*, Ankara: ss.95-108.
- Efe, Turan (1997a), "1995 Yılında Kütahya, Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüze Araştırmaları", *AST XIV*, Ankara: ss.215-232.
- Efe, Turan (1997b), "New Concepts on Tarsus-Troy Relations at the Beginning of the EB3 Period", *XXXIV. Uluslararası Assirioloji Kongresi*, ss.297-302.
- Efe, Turan (1998), "Seyitgazi/Küllüoba 1996 Yılı Kazısı", *KST XIX*, Ankara: ss.151-172.
- Efe, Turan (2001), "Küllüoba 1999 Yılı Kazısı", *KST XXII*, Ankara: ss.105-118.
- Efe, Turan (2002), "The Interaction Between Cultural/Political Entities and Metalworking in Western Anatolia during the Chalcolithic and Early Bronze Ages", *Anatolian Metal II, Der Anschnitt*. Bochum: pp.49-65.
- Efe, Turan (2003a), "Batı Anadolu Tunç Çağı Uygarlığının Doğuşu," Tunç Bakışlar, *Arkeo Atlas 2*: ss.92-129.
- Efe, Turan (2003b), "Pottery Distribution Within the Bronze Age of Western Anatolia and its Implications upon Cultural, Political (and Ethnic?) Entities", *Archaeological Essays in Honour of Homo amatus: Güven Arsebük için Armağan Yazılar*, Mihriban Özbaşaran vd. (Ed.), *Anadolu Araştırmaları*, İstanbul: pp.87-105.
- Efe, Turan (2007a), "Küllüoba Kazıları ve Anadolu Tarihöncesi Araştırmalarına Katkısı," Gülsün Umurtak vd. (Ed), *Refik Duru'ya Armağan*, İstanbul: ss.103-114.
- Efe, Turan (2007b), "The theories of 'Great Caravan Route' between Cilicia and Troy: the Early Bronze Age III Period in Inland Western Anatolia", *Anatolian Studies* 57: pp.47-64.
- Efe, Turan (2009a), "Küllüoba'da Erken İTÇ II Yapısında Ele Geçirilmiş Olan Kesik Gaga Ağızlı Bir Küp", *Altan Çilingiroğlu'na Armağan Yazılar*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul: ss.269-273.

- Efe, Turan (2009b), “Keçiçayırı Kurtarma Kazısı”, Yayınlanmamış Kazı Raporu, İstanbul.
- Efe, Turan, Topbaş, Ahmet ve İlaslı, Ahmet (1995), “Salvage Excavations of the Afyon Archaeological Museum, Part 1: Kaklık Mevkii, A Site Transitional to the Early Bronze Age”, *Studia Troica* 5, Maiz: pp.357-399.
- Efe, Turan ve İlaslı, Ahmet (1997), “Pottery Links between the Troad and Inland Northwestem Anatoliaduring the Trojan Second Settlement”, *Poliochni, el’Antica eta delBronzo nell’Egeo Settentrionale*, Atene: pp.596-609.
- Efe, Turan, Topbaş, Ahmet ve İlaslı, Ahmet (1998), “Salvage Excavations of the Afyon Archaeological Museum Part 2: The Settlement of Karaoğlan Mevkii and the Early Bronze Age Cemetery of Kaklık Mevkii”, *Anatolia Antiqua VI*: pp.21-94.
- Efe, Turan ve Türkteki, Murat (2005), “The Stratigraphy and pottery of the period transitional into the Middle Bronze Age at Küllüoba (Seyitgazi-Eskişehir)”, *Anatolia Antiqua XIII*, Paris: pp.119-144.
- Efe, Turan ve Türkteki, Murat (2007), “Keçiçayırı (Eskişehir-Seyitgazi) Kurtarma kazıları”, *Colloquium Anatolicum VI*: ss.75-84.
- Efe, Turan, Sarı, Deniz ve Fidan, Erkan (2010), “Keçiçayırı and Its Significance of the Excavations in the Prehistory of Inland Northwest Anatolia”, *Kütahya Üniversitesi Uluslararası Arkeoloji Araştırmaları Toplantısı 3*, Kütahya.
- Efe, Turan ve Türkteki, Murat (2011a), “İç Batı Anadolu Erken Tunç Çağı Seramiği”, Karşidan Karşıya, Ayşe Anadol (Ed.), *Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi*, İstanbul: ss.214-223.
- Efe, Turan ve Ay-Efe, Deniz Şeyma M. (2011b), “Eskişehir Bölgesinin İlk tunç Çağı’na Özgü Geriye Yatık Boyunlu Gaga Ağızlı Testileri”, *Mehmet Özsait Anı Kitabı*, Şahin, Hamdi vd. (Ed.), Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya: ss.177-186.
- Eimermann, Emile (2004), “Sounding at Early Bronze Age Hacılartepe in The İznik Region (NW Anatolia)”, *Anatolica XXX*, Leiden: pp.16-36.
- Eimermann, Emile (2008), “Soundings at Early bronze Age Hacılartepe”, Roodenberg vd. (Ed.), *Life and Death in a Prehistoric Settlement in Northwest Anatolia. The Ilıpınar Excavations, Vol. III*, Netherland Instittuut Voor Het Nabije Oosten, Leiden: pp.361-416.
- Emre, Kutlu (1989), “Pottery of Leveles III and IV at the Karum of Kanesh”, *Anatolia and the Ancient Near East. Studies in Honor of Tahsin Özgüç*, Kutlu, Emre vd. (Ed), Ankara: ss.111-128.

- Erkanal, Hayat (2000), "1998 Liman Tepe Kazıları" *KST XXI/I*: Ankara: ss.251-262.
- Ertekin, Gaye (1992), *Eskişehir Kentinde Yerleşmenin Evrimi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü, İstanbul.
- Eslick, Christine (1992), "Elmalı-Karataş I, The Neolithic and Chalcolithic Periods: Bağbaşı and Other Sites", *Bryn Mowr College*, Pensilvania.
- Eslick, Christine (2009), "Elmalı-Karataş V, The Early Bronze Age Pottery of Karataş: Habitation Deposits", *Oxford University Press*, London.
- French, David Hendry (1961), "Late Chalcolithic Pottery in Northwest Turkey and Aegean", *Anatolian Studies 11*: pp.99-141.
- French, David Hendry (1965), "Early Pottery Sites from Westem Anatolia", *Bulletin of the Institute of Archaeology 5*: pp. 15-24.
- French, David Hendry (1967), "Prehistoric Sites in Northwest Anatolia I: The İznik Area." *Anatolian Studies XVII*: pp.49-100.
- French, David Hendry (1969a), "Prehistoric Sites in Northwest Anatolia II: The Balıkesir and Akhisar/Manisa Area," *Anatolian Studies XIX*: pp.41-98.
- French, David Hendry (1969b), *Anatolia and the Aegean in the Third Millenium B.C.* *Anatolia and the Aegean in the Third Millenium B.C.*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Cambridge.
- French, David Hendry (1973), "Migrations and 'Minyan' Pottery in Western Anatolia and the Aegean", Bronze Age Migrations in the Aegean, *Archaeological and linguistic problems in Greek prehistory*, London: pp.51-64.
- French, David Hendry (1997), "Early bronze Age Pottery in Western Anatolia, A Summary 1970-1995", *Poliochni e l'antica et del bronzo nell' Egeo settentrionale*, Athens: pp.569-595.
- Garelli, Paul (1989), "Le Marché de Brushattum", *Anatolia and the Ancient Near East, Studies in Honour of Tahsin Özgüç*, TTK, Ankara: pp.149-152.
- Goldmann, Hetty (1956), "Excavations at Gözlükule, Tarsus From the Neolithic Through the Bronze Age", *Princeton Universty Publicatiom*, Princeton.
- Günel, Sevinç (1999b), "Vorbericht über die mittel- und spätbronzezeitliche Keramik vom Liman Tepe", *Istanbuler Mitteilungen 49*: pp.41-82.
- Gürkan, Gökhan ve Seeher, Jurgan (1991), "Die frühbronzezeitliche Nekropole von Küçük höyük bei Bozüyük" *Istanbuler Mitteilungen 41*: pp.39-96.
- Haspels, C. H. E. (1971), *The Highlands of Phrigia. The Sites and Monuments*, Cilt I,

Princeton.

- Hood, Sinclair (1982), "Excavations in Chios 1938-1955: Prehistoric Emporio and Ayio Gala", London.
- Hüryılmaz, Halime (2004), "Gökçeada-Yenibademli Höyük'te Denizsel Troia I Kültürünün İzleri", *Anadolu /Anatolia*, Ankara: ss.115-122.
- İlaslı, Ahmet (1995), "Seyitömer Höyüğü 1993 Yılı Kurtarma Kazısı", *VI. Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, Didim: ss.1-20.
- Kamil, Turan (1982), *Yortan Cemetery in the Early Bronze Age of Western Anatolia*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Faculty of Arts, Universty of London, London.
- Kılıç, Selçuk (2008), "The Early Bronze age Pottery in Northwest Turkey in Light of Results of a Survey Around the Marmara Sea", Hayat Erkanal Vd. (Ed.), *Proceedings of the International Symposium International Symposium on the Aegean in the Neolithic, Chalcolithic and Early Bronze Age*, Urla-İzmir: pp.275-283.
- Koerte, A. (1909), "Ein Altphrygischer Tumulus bei Bos-Ojuk", *Athenien Mitteilungen* 24, Athens
- Kontani, Robin (1995), "Relations between Kültepe and Northern Syria during the Third Millenium B.C ", *Bulletin of the Ancient Orient Museum XVI*: ss.109-142.
- Korfmann, Manfred (1983), *Demircihüyük I: Architektur, Stragraphie und Befunde*, Mainz.
- Korfmann, Manfred (1986), "Beşik-Yassitepe; Beşik-Sivritepe ve Beşik Mezarlığı 1984 Ön Raporu", *KST VII, Cilt: 1*, Ankara: ss.229-238.
- Korfmann, Manfred (1987a), "Beşik-Yassitepe ve Beşik Mezarlığı 1985 Ön Raporu", *KST VIII, Cilt: 1*, Ankara: ss.263-272.
- Korfmann, Manfred (1987b), "Demircihüyük: die Ergebnisse der Ausgrabungen 1975-1978", Mainz, Berlin.
- Korfmann, Manfred (1988), "Beşik-Yassitepe, 1986 Kazı Raporu", *KST IX, Cilt: 1*, Ankara: ss.131-134.
- Korfmann, Manfred (1994), "Troia 1992 Kazı Çalışmaları", *KST XV, Cilt: 1*, Ankara: ss.325-360.
- Korfmann, Manfred (1997), "Troia 1995 Kazıları", *KST XVIII, Cilt: 1*, Ankara: ss.213-229.

- Korfmann, Manfred (2001a), “Yüksek Troia Kültürü (Troia VI-VIIa)”, *Düş ve Gerçek, Troia*, İstanbul: ss.395-406.
- Korfmann, Manfred (2001b), “Priamos’un Hazinesine Yeni Bakış Açılımları”, *Düş ve Gerçek, Troia*, İstanbul: ss.373-383.
- Korfmann, Manfred vd. (1995), “Kumtepe 1993. Bericht über die Rettungsgrabungen,” *Studia Troica* 5, Mainz Am Rhein: pp.237-291.
- Kouka, Ourania (2007), “Third Millennium B.C. Aegean Chronology”, *Three Rings, Kings and Old World Archaeology and Environment Studies in honor of İan Kuniholm, Oxbow Books*, Oxford-Oakville: pp.133-149.
- Kouka, Ourania (2009), “Cross Cultural Links and Elite-Identities: The Eastern Aegean/Western Anatolia and Cyprus From the Early Third Millennium Through the Early Second Millennium BC”, *Cyprus and East Aegean: Intercultural Contacts From 3000 to 500 BC, Proceedings of the International Archaeological Symposium, Pythagoreion Samos*: pp.31-47.
- Kökten, Kılıç (1948), “Kuzeybatı Anadolu'nun Tarihöncesi Hakkında Yeni Gözlemler” *Türk Tarih Kongresi*, Ankara.
- Kull, Brigitte (1988), “Demircihüyük V: Die Mittelbronzezeitliche Siedlung” Von Zabern.
- Lamb, Winifred (1936), *Excavations at Thermi in Lesbos*, Cambridge.
- Lamb, Winifred (1937), “Excavations at Kusura Near Afyon Karahisar I”, *Archaeologia* 86, Oxford:1-64.
- Lloyd, Seton ve Mellaart, James (1962), *Beycesultan Vol. I*, Oxford, London.
- Lloyd, Seton ve Mellaart, James (1965), *Beycesultan Vol. II*, Oxford, London.
- Mellaart, James (1954), “Preliminary Report on a Survey of Pre-classical Remains in Southern Turkey” *Anatolian Studies* 4, London: pp.175-240.
- Mellaart, James (1970), “The Second Millennium Chronology of Beycesultan”, *Anatolian Studies* 20, London: pp.55-68.
- Mellink, Machteld Johanna (1992), “Anatolian Chronology”, *Anatolian chronologies in Old World Archaeology*, Enrich, R. (Ed.), Cilt1-2, Chicago: ss.207-220 ve 171-184.
- Milojčić, V. (1962), “Samos I: Die Prähistorische Siedlung unter dem Heraion, Grabung 1953 und 1955”, Bonn.

- Orthmann, Winfried (1963a), "Die Keramik der frühen Bronzezeit aus Inneranatolien", *Istanbul Forschungen 24*, Berlin.
- Orthmann, Winfried (1963b), "Frühe Keramik von Boğazköy aus den Ausgrabungen am Nordwesthang von Büyükkale", Berlin
- Orthmann, Winfried (1984), "Keramik aus den ältesten Schichten von Büyükkale. Boğazköy VI: Funde aus den Grabungen bis 1979", Bonn.
- Özdoğan, Aslı Erim ve Özdoğan, Mehmet (2006), "Kırklareli Höyüğü 2004 Yılı Kazıları", *KST XXVII*, Kocaeli: ss.187-194.
- Özdoğan, Aslı Erim vd. (2007), "Kırklareli Höyüğü 2005 Yılı Çalışmaları", *KST XXVIII*, Çanakkale: ss.253-268.
- Özdoğan, Mehmet (1997), "Kırklareli Höyüğü 1995 Yılı Kazısı", *KST XVIII, Cilt: 1*, Ankara: ss.60-61.
- Özdoğan, Mehmet (1998), "Kırklareli Höyüğü 1996 Yılı Kazısı", *KST XIX, Cilt: 1*, Ankara: ss.123-149.
- Özdoğan, Mehmet (1999), "Kırklareli Höyüğü 1997 Yılı Kazısı", *KST XX, Cilt: 1*, Tarsus: ss.139-164.
- Özdoğan, Mehmet (2000), "Kırklareli Kazıları: Aşağı Pınar ve Kanlıgeçit", *Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi*, İstanbul: ss.69-76.
- Roodenberg, Jacob (1995a), "Chronologies and Conclusions: Ilıpınar Excavations I", *Netherland Historisch Archaeologisch Instituut te İstanbul*, İstanbul: pp.35-76.
- Roodenberg, Jacob vd. (2008), "The Ilıpınar Excavations II", *Nederland Instituut Voor het Oosten*, İstanbul.
- Rutter, Jeremy (1979). "Ceramic change in the Aegean Early Bronze Age. The Kastri group, Lefkandi I, and Lerna IV: A theory concerning the origin of Early Helladic III ceramics", *UCLA Institute of Archaeology, Occasional Paper 5*.
- Sarı, Deniz (2004), *Küllüoba İlk Tunç Çağı II Çanak Çömleği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sarı, Deniz (2009), "Late EB II Pottery Recovered in Complex II of Küllüoba" *Anatolia Antiqua 17*: pp.89-132.
- Sarı, Deniz (2012), "İlk Tunç Çağı ve Orta Tunç Çağı'nda Batı Anadolu'nun Kültürel ve Siyasal Gelişimi", *MASROP/E-Dergi 7*: ss.112-249.

- Sazcı, Göksel (2005), "Troia I-III, Die Maritime Troia-Kultur und Troia IV-V, Die Anatolische Troia-Kultur: Eine Untersuchung Der Funde und Befunde im Mittleren Schliemanngraben (D07-D08)", *Studia Troica 15*: pp.35-98.
- Schliemann, Heinrich (1881), *Ilios. The City and Country of the trojans*, New York.
- Seeher, Jurgan (1987), *Demircihüyük: die Ergebnisse der Ausgrabungen 1975-1978; III; 1; Die Keramik 1*, Mainz am Rhein.
- Seeher, Jurgan (1991), "Die Nekropole von Demircihuyuk-Sarıket", *İstanbulur Mitteilungen 41*, İstanbul: pp. 97-124.
- Seeher, Jurgan (2000), "Die Bronzezeitliche Nekropole von Demircihüyük-Sarıket" *Ernst Wasmuth Verlag*, Tübingen.
- Seeher, Ayşe Baykal ve Kauder, Julia Obladen (1996), *Demircihüyük. Band IV. Die Ergebnisse der Ausgrabungen 1975-1978: Die Klefunde*, Mainz.
- Spanos, P. Z. (1972), "Untersuchung Über Den bei Homer "Depasamphikypellon", Genannten Gefässtypus, *İstanbulur Mitteilungen 6*, Tübingen.
- Sperling, Jeremo W. (1972), "Exploration in Elis", *AJA 42*: pp.72-89.
- Sperling, Jeremo W. (1976), "Kum Tepe in the Troad: Trial Excavations, 1934," *Hesperia 45*: pp.305-364.
- Şahoğlu, Vasıf (2005a), "Interregional Contacts around the Aegean during the Early Bronze Age", *Anadolu 27*: pp.97-120.
- Şahoğlu, Vasıf (2005b), "The Anatolian trade Network and the İzmir Region during the Early Bronze Age", *Oxford Journal of Archaeology 24 (4)*, Oxford: pp.339-361.
- Şahoğlu, Vasıf (2008a), "Crossing Borders: The İzmir Region as a Bridge between the East and the West during the Early Bronze Age", Gillis Sjöberg, (Ed.), *Proccedings 7-9 th International Workshops Athens 1997-1999, Trade and Production in premonetary Greece, Crossing Borders*, Athens: pp.153-173.
- Şahoğlu, Vasıf (2008b), "Liman Tepe and Bakla Tepe: New Evidence for the Relations between the İzmir Region, The Cyclades and the Greek Mainland during the Late Fourth and Third Millennia BC", Hayat Erkanal vd. (Ed.), *Proceedings ofthe International Symposium, The Aegaen in the Neolithic, Chalcolithic and the Early Bronze Age*, İzmir: pp.483-501.
- Topbaş, Ahmet (1991), "Kütahya Seyitömer Höyüğü 1990 Yılı Kurtarma Kazısı", *II. Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, Ankara: ss.11-34.
- Topbaş, Ahmet (1992), "Seyitömer Höyüğü 1991 Yılı Kurtarma Kazısı", *III. Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, Efes: ss.1-30.

- Topbaşı, Ahmet (1993), "Seyitömer Höyüğü 1992 Yılı Kurtarma Kazısı", *IV. Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, Marmaris: ss.297-310.
- Traverso, A. (1997), "Nuovi dati su Poliochni Azzurro," C. G. Doumas vd. (Ed.), *Poliochne kai e Proïme Epoche tou Chalkou sto Boreio Aigaiο 1997*, Athens.
- Tüfekçi Sivas, Taciser (2003), "Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri 2001 Yılı Yüzey Araştırması" *AST 20/2*, Ankara: ss.285-299.
- Tüfekçi Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2004), "2002 Yılı Eskişehir, Kütahya ve Afyonkarahisar İlleri Yüzey Araştırması", *AST 21/2*, Ankara: ss.155-166.
- Tüfekçi Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2005), "2003 Yılı Eskişehir, Kütahya ve Afyonkarahisar İlleri Yüzey Araştırması", *AST 22/1*, Konya: ss.285-298.
- Türkteki, Murat (2004), *Küllüoba İlk Tunç Çağı III Çanak Çömleği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türkteki, Murat (2010), *Batı ve Orta Anadolu'da Çark Yapımı Çanak Çömleğin Ortaya Çıkışı ve Yayılımı*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Üstün, Sinem (2006), *1993-2004 Dönemi Bademağacı Kazılarında Bulunmuş Olan İlk Tunç Çağı II Kırmızı Astarlı Malları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Üstün Türkteki, Sinem (2012), *"Göller Bölgesi İlk Tunç Çağı 1-2 Çanak Çömleği"*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yaylalı, Serap, Engin Akdeniz (2000), "Aphrodisias Müzesi'ndeki Karahisar Buluntuları" *OLBA VI*: ss.1-40.

EK (Katalog, Tablolar ve Haritalar)

Levha 1

1. Yükselen Ağızlı Fincan (Form A)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Buluntu Yeri: 15 No'lu Plankare

Tip: A1

Mal Özellikleri: Mal 1. Pürüzlü yüzey açık, grimsi kahverengi ve koyu gridir. Hamur siyah renkli ve taşçık katkılıdır. Afyon Müze Env. No: ?

Kaynak: (Efe, İlaslı ve Topbaş, 1995:382-384; Fig.21/Cat.No.45)

2. Yükselen Ağızlı Fincan (Form A)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Buluntu Yeri: A alanı

Tip: A1

Mal özellikleri: Mal 1. Siyah-koyu gri yüzey açıktır. Hamur koyu gri, mika katkılı ve ince cidarlıdır. Omuz üzerinde iki adet memecik bezeme bulunur. 3/1 oranında kırıktır. Afyon Müze Env. No: ?

Kaynak: (Efe, İlaslı ve Topbaş, 1995:382-384; Fig.21/Cat.No.52)

3. Yükselen Ağızlı Fincan (Form A)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Buluntu Yeri: E6 Plankaresi

Tip: A1

Mal özellikleri: Mal 1. Siyah ve açık kahverengi yüzey açıktır. Hamur siyah, iyi pekişmiş ve bitki katkılıdır. Gagada küçük kırıklar mevcuttur. Afyon Müze Env. No: E.9882.

Kaynak: (Efe, İlaslı ve Topbaş, 1995: 382-384;Fig.21/Cat.No.51)

4. Yükselen Ağızlı Fincan (Form A)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Buluntu Yeri: E6 Plankaresi

Tip: A1

Mal özellikleri: Mal 1. Siyah olan yüzey iyi açıktır ve yer yer gri lekeli. İnce kıyılmış bitki katkı hamur siyah özlüdür. Yaklaşık 3/1 oranında kırıktır. Afyon Müze Env. No: E.9883.

Kaynak: (Efe, İlaslı ve Topbaş, 1995:382-384; Fig.21 /Cat.No.50)

5. Yükselen Ağızlı Fincan (Form A)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Buluntu Yeri: 15 No'lu Plankare

Tip: A1

Mal özellikleri: Mal 7. Yüzey koyu siyah renkte ve iyi açıktır. Hamur iyi pekiştirilmiştir. Kulp kırıktır. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Efe, İlaslı ve Topbaş, 1995:382-384; Fig.28 /Cat.No.46)

6. Yükselen Ağızlı Fincan (Form A)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Evre: 5

Buluntu Yeri: AH 13.30

Tip: A1

Mal özellikleri. Mal 3. Grimsi kahverengi astarlı yüzey açıktır. Yüzeyi pişmeden dolayı yer yer alacalıdır. İçte boyun kısmı da astarlıdır. Yatay açığı izleri mevcuttur. Gri hamur ince kıyılmış bitki ve ince taşçık katkıdır. Eskişehir Müze Env. No: ?

7. Yükselen Ağızlı Fincan (Form A)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Evre: 5

Buluntu Yeri: Aİ 9.4

Tip: A1

Mal özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı astarlı ve mat açıktır. İnce bir aletle yapılan yatay açığı izleri mevcuttur. İçte boyun kısmı da astarlanmıştır. Bej renk hamur ince kıyılmış bitki ve ince taşçık katkıdır. Gaga kısmında birkaç ve kulpta bir kırık vardır. Eskişehir Müze Env. No: ?

8. Yükselen Ağızlı Fincan (Form A)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Evre: 5

Buluntu Yeri: Aİ 8.8

Tip: A1

Mal özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızımsı kahverengi astarlı ve ağızlıdır ve yer yer alacalıdır. İç yüzeyde boyuna kısmı da astarlıdır. Bej renk hamur ince kıyılmış bitki katkılıdır. Kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No ?

9. Yükselen Ağızlı Fincan (Form A)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Evre: 5

Buluntu Yeri: AJ 13.6

Tip: A1

Mal özellikleri: Mal 4. Yüzey kahverengi astarlıdır. İçte boyun kısmı da astarlanmıştır. Açık bej renkli hamur taşçık ve kireç katkılıdır. Eskişehir Müze Env. No: ?

Levha 2

1. Hafif Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form B)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Evre: -

Buluntu Yeri: C4 Plankaresi (A alanı)

Mal özellikleri: Mal 1. Yüzey iyi düzleştirilmiş ve ağızlıdır. Hamur kırmızımsı-kahverengi özlü ve az mika katkılıdır. Dip ve kulp kırıktır. Afyon Müze Env. No: ?

Kaynak: (Efe, İlaslı ve Topbaş, 1995:382-384; Fig.21/Cat.No.53).

2. Hafif belirgin boyunlu gaga ağızlı testi (Form B)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Evre: -

Buluntu Yeri: -

Mal özellikleri: Mal 1. Yüzey iyi düzleştirilmiş ve siyahtır. İyi pekişmiş, griözlü hamur az mika katkılı ve ince kıyılmış bitki katkılıdır. Gaga ve kulpta kırıklar mevcuttur. Afyon Müze Env. No: E. 9880.

Kaynak: (Efe, İlaslı ve Topbaş, 1995:382-384; Fig.21/Cat.No.54).

3. Hafif Belirgin Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form B)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Evre: -

Buluntu Yeri: -

Mal Özellikleri: Mal 2. Yüzey İyi düzleştirilmiş, koyu-kahverengimsi gri ve açıktır. Hamur iyi pekişmiş, gri özlü ve ince kıyılmış bitki katkılıdır. Gövde ve kulp kırıktır. Afyon Müze Env. No: ?

Kaynak: (Efe, İlaslı ve Topbaş, 1995:382-384; Fig. 21/Cat.No.55).

4. Hafif Belirgin Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form B)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Evre: 4

Buluntu Yeri: U9.144

Mal Özellikleri: Mal 4. Yer yer gri lekeli olan yüzey portakalımsı kırmızı renkte ve açıktır. Hamur ince ve yumuşak, bej renkli, az mika ve ince kıyılmış bitki katkılıdır. Gaga ve kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: ?

Kaynak: (Ay, 1999:136; Lev.7.5)

5. Hafif Belirgin Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form B)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Evre: 5

Buluntu Yeri: U 10.334

Mal Özellikleri: Mal 3. Yüzey Koyu gri renkte, yer yer siyah lekeli; Astarsız ve parlak açıktır. Hamur koyu gri renkli ve ince kıyılmış saman katkılıdır. Ağız parçası. Eskişehir Müze Env. No: ?

Kaynak: (Ay, 1999:133; Lev.4.2)

Levha 3

1. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ 1A)

Evre: 4

Buluntu Yeri: U 10.120

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey astarlı ve ačkılıdır. Kahverengimsi gri ve gri hamur incedir. Hamur az mika ve taşcık katkılıdır. Omuzun ön kısmında iki adet memecik bezeme mevcuttur. Gaga kırıktır. Eskiřehir Müze Env. No: ?

Kaynak: (Ay, 1999:137; Lev.7.10)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ IA)

Evre: 4

Buluntu Yeri: U 9.141

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 5. Yüzey astarlı ve ačkılıdır. Hamur kahverengi ve koyu gri özlü ve ince kıyılmış saman katkılıdır. Boyun parçası. Eskiřehir Müze Env. No: ?

Kaynak: (Ay, 1999:137; Lev.7.9)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Yukarı Söğütünü II

Dönem: İTÇ'ye Geçiş (İTÇ IA)

Evre: -

Buluntu Yeri: Yüzey

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 3. Yüzey koyu gri, astarsız, iyi ačkılı ve siyah lekelidir. Hamur ince, koyu gri renkte, az saman ve mika katkılıdır. Kulp kırıktır. Eskiřehir Müze Env. No: A. 284-90.

Kaynak: (Efe, 1994a:36-37; Res.9/Lev.3.24).

Levha 4

1. Geniş Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form A)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: E1-E2

Buluntu Yeri: G9-25; Oda 400

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey iyi düzleştirilmiş, kırmızımsı-kahverengi ve kahverengimsidir; yer yer alacalı ve ikincil yanıktır. Hamur taşıcık katkıdır. Boyun üzerinde üç adet yatay oluk bant bezeme ve gövde üzerinde üçlü memecik bezeme grupları yer alır. Kulp kısmen kırılır. Eskişehir Müze Env. No: A26-79.

Kaynak: (Seeher, 1987: 179; Lev.39.5)

2. Geniş Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form A)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: E

Buluntu Yeri: İ10-Z485

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey siyah-kahverengi ve gri-yeşil renkte, ikincil yanık ve alacalıdır. Emzik kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 341-78.

Kaynak: (Seeher, 1987:179; Lev.39.8)

3. Geniş Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form A)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: E

Buluntu Yeri: İ9-Z688; Oda 106

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzeltilmiş, gri- kahverengi, gri-bej renktedir. Pişmeden dolayı yüzey alacalı ve ikincil yanıktır. Boynun hemen altında iki adet memecik bezeme yer alır. Gaga ve emzikte kırıklar mevcuttur. Eskişehir Müze Env. No: A27-79.

Kaynak: (Seeher, 1987:179; Lev.40.1).

4. Geniş Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form A)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: D

Buluntu Yeri: G8-493-5; Oda 2

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, Kırmızımsı kahverengi, kahverengi ve alacalıdır; İkincil yanıktır. Boynun hemen altında bir adet kabartma yarım ay bezeme ve her iki tarafında birer memecik bezeme bulunur. Yaklaşık 4/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E 1365.

Kaynak: (Seeher, 1987:173; Lev.30.1)

5. Geniş Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form A)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: D-E

Buluntu Yeri: F8.303; Oda 2

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey gri-bej, gri kahverengi renkte, alacalı ve ikincil yanıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 125-79.

Kaynak: (Seeher, 1987:174; Lev.32.10)

6. Geniş Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form A)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: D

Buluntu Yeri: G8-430; Oda 101

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey Siyah, açık ve alacalıdır. Hamur taşıcık katkılıdır. Boyun kısmında yatay ve gövde üzerinde zikzak oluk bezeme vardır. Eskişehir Müze Env. No: E 1530.

Kaynak: (Seeher, 1987:173; Lev.30.9)

7. Geniş Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form A)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: F2

Buluntu Yeri: K8-552 C; Oda 108

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık ve siyah-kahverengidir; ikincil yanıktır. Boyun kısmında yatay ve gövde üzerinde zikzak oluk bezeme vardır. Gövde ve gagada kırıklar mevcuttur. Eskişehir Müze Env. No: A 119-79.

Kaynak: (Seeher, 1987:183; lev.46.5)

8. Geniş Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form A)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: 2

Buluntu Yeri: U10.169

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey astarsız, gri ve açıktır. Hamur gri renkte ve ince saman katkılıdır. Boyun parçası. Eskişehir Müze Env. No ?

Kaynak: (Ay, 1999:151; Lev.17.7)

Levha 5

1. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: F3

Buluntu Yeri: Yeri: Z19-269; Oda 6

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık, siyah ve gri-siyah alacalıdır. Boyun üzerinde yatay, gövde üzerinde ise zikzak oluk bezeme yer alır. Boyun ve çift emzik kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A127-79.

Kaynak: (Seeher, 1987:189; Lev.54-6)

2. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: F3

Buluntu Yeri: 19Z-295

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey Açık, kahverengimsi siyah renktedir. Gövdenin üst kısmında grup halinde memecik bezemeler ve kulpun hemen altında kabartma düğme bezeme yer alır. Emzik kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A335-78.

Kaynak: (Seeher, 1987:198; Lev.54.4)

3. Belirgin Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form C)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: 2

Buluntu Yeri: U 10.10

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kızıl kahverengi ve az açıktır. Hamur koyu gri özlü, saman ve taşcık katkılıdır. Omuz üzerinde kabartma yarım ay bezeme yer alır. Boyun parçası. Eskişehir Müze Env. No ?

Kaynak: (Ay, 1999:151; Lev.17.5).

Levha 6

1. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: F1-F2

Buluntu Yeri: K8-1587; Oda 109

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi Düzleştirilmiştir. Hamur saman katkılıdır. Kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: S 1514.

Kaynak: (Seeher, 1987:183; Lev.46-4)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: E1

Buluntu Yeri: K9-Z73; Oda 107

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzeltilmiş, açık, kırmızımsı-kahverengi siyah renktedir; alacalı ve ikincil yanıktır. Gagada kırıklar mevcuttur. Eskişehir Müze Env. No: A52-78.

Kaynak: (Seeher, 1987:178; Lev.37.12)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: D

Buluntu Yeri: F8-472-8; Oda 2

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş ve kırmızı renktedir. Hamur saman katkılıdır. Eskişehir Müze Env. No: A 109-79.

Kaynak: (Seeher, 1987:173; Lev.30.13)

4. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: D

Buluntu Yeri: F8-4932; Oda 2

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, kahverengi-bej ve kırmızı renkte, siyah alacalıdır. İkincil yanma vardır. Kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E 1608.

Kaynak: (Seeher, 1987:173; Lev.30.14)

5. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: E1

Buluntu Yeri: K9-Z72; Oda 107

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık, iyi düzleştirilmiş, kırmızı, alacalı ve ikincil yanıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 308-77.

Kaynak: (Seeher, 1987:178; Lev.37.2)

6. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: F3

Buluntu Yeri: K8-1444

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, açık kırmızı renkte ve yer yer alacalıdır. Gövde kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E13 99.

Kaynak: (Seeher, 1987:189; Lev.54.2)

7. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: 1

Buluntu Yeri: U 10.4

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey iyi açık ve koyu gri renktedir. Hamur koyu gri özlü, mika ve ince kıyılmış saman katkıdır. Gövde üzerinde paralel dört yivden oluşan şevron bezeme vardır. Boyun kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Ay, 1999:158; Lev.23.7)

8. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: 2

Buluntu Yeri: U 10.410

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı astarlı ve açık, içte ise gri renktedir. Hamur gri renkte ve saman katkıdır. Boyun parçası. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Ay, 1999: 151; Lev.17.6)

Levha 7

1. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: 2

Buluntu Yeri: U 10.318

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey astarsız, açık, gri-kahverengi ve koyu gri lekelidir. Hamur kalın, siyah özlü, ince saman ve taşçık katkıdır. Gaganın ucu ve kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Ay, 1999:143; Lev.12.4)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: E

Buluntu Yeri: İ9-Z454

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, gri-yeşil ve kırmızımsı kahverengi, alacalı ve ikincil yanıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 346-78.

Kaynak: (Seeher, 1987:178; Lev.37.7)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demirciyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: E1-E2

Buluntu Yeri: F9-93

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık, siyah ve bej renkte, alacalı ve ikincil yanıktır. Boyun altında yatay ve gövde üzerinde şevron yiv bezeme yer alır. 4/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E 1005.

Kaynak: (Seeher, 1987: 178; Lev.37.11)

4. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: E

Buluntu Yeri: 19-456; Oda 6

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık, düzleştirilmiş, kahverengimsi gri renkte ve ikincil yanıktır. Gaga uç kısmında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 339-78.

Kaynak: (Seeher, 1987: 178; Lev.38.2)

5. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: D

Buluntu Yeri: F8.493; Oda 2

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey düzeltilmiş, alacalı ve kahverengi-bej ve kırmızı renklidir; ikincil yanıktır. Gövde kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E 1608.

Kaynak: (Seeher, 1987: 173; Lev.30.12)

6. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ I (İTÇ IB)

Evre: E

Buluntu Yeri: K9-345; Oda

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzeltilmiş ve kırmızı renktedir. 4/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E 1619.

Kaynak: (Seeher, 1987: 178; Lev.38.4)

7. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Hacılarteppe

Dönem: Geç İTÇ I

Evre: 4 (7.Tabaka)

Buluntu Yeri: G7.228

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 6. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Eimermann, 2004:32; Fig.7)

8. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Hacılarteppe

Dönem: İTÇ I (Erken İTÇ II?)

Evre: 4 (7.Tabaka)

Buluntu Yeri: G7.226

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 6. Omuz üzerinde iki adet memecik bezeme yer alır. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Eimermann, 2004:32; Fig.7)

Levha 8

1. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: AA 22.74a (Komplex II, Birim C2)

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 9. Yüzey portakal rengi astarlı, açıktır. Ağız kenarı içte bant astarlıdır. Hamur devetüyü renkte ve küçük taşcık katkılıdır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:90; Lev.44.2)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: AB 20/21.21 (Birim B1)

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 9. Yüzey kırmızımsı kahverengi astarlı ve açıktır. Hamur devetüyü renkte ve taşcık katkılıdır. Dip kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:31; Fig.6.2)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVD

Buluntu Yeri: Z 23.55 (Komplex II, Birim A1)

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey pembemsi açık kahverengidir. Hamur devetüyü renkte, taşcık ve ince kıyılmış saman katkılıdır. Gövde üzerinde çift kabartma ters "V" bezeme yer alır. 4/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:20; Fig.1.8)

4. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: AB 21.108 (Komplex II)

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey ince portakal rengi kahverengi astarlı ve iyi açıktır. Ağız kenarı içte astarlıdır. Hamur devetüyü renkte, ince saman ve taşcık katkılıdır. Gaga, kulp ve dip kısımlarında kırıklar mevcuttur. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:31; Fig.6.1)

5. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 211 No'lu Mezar

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açıktır, açık kırmızı-kahverengi renkte; önde koyu kahverengidir. Gaga ve kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A-100-91.

Kaynak: (Seeher, 2000: 90-145; Fig.29)

6. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 95a No'lu mezar

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey düzleştirilmiş ve kırmızı renktedir. Kulpun her iki yanında simetrik olarak yerleştirilmiş iki adet memecik bezeme yer alır. 4/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Et. No: A-110-91.

Kaynak: (Seeher, 2000: 78-138; Fig.22)

7. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 305a No'lu mezar

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, açıktır ve kırmızıdır. Gövde üzerinde üç adet memecik bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No: A-47-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:102-153; Fig.37)

8. Dar Boyunlu Gaga Ağzlı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 205 No'lu Mezar

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, açık kırmızı kahverengi renktedir. Hamur iyi pekişmiştir. Gövde üzerinde üç adet memecik bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No: A-48-91.

Kaynak: (Seeher, 2000: 89-145; Fig.29)

9. Dar Boyunlu Gaga Ağzlı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: N/O

Buluntu Yeri: K8.471+İ/K8.751 Oda: 109

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi açıklı, kırmızımsı kahverengi ve açık kahverengi renktedir. Ağız içte astarlıdır. Hamur devetüyü renkte ve gri özlüdür. 3/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E 761.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.41.4)

10. Dar Boyunlu Gaga Ağzlı Testi (Form E)

Yerleşme: Karaoğlan Mevkii

Dönem: İTÇ II

Evre: -

Buluntu Yeri: Batı Sektörü

Tip: A2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey bozuk kırmızı astarlı ve çizgili açıklıdır. Hamur az mika ve taşık katkılı ve açık kahverengi özlüdür. Kulp kırıktır. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:55-56; Fig. 42/Cat. No:58).

Levha 9

1. Belirgin Boyunlu Gaga Ağzlı Testi (Form C)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: -

Buluntu Yeri: L9.44; Oda 10

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey iyi açkılı ve kahverengidir. Hamur iyi pekişmiştir. Boyundan dip kısmına kadar uzanan, dikey kabartma şerit bezeme yer alır. Gövde kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 187-77.

Kaynak: (İstmitt, 1979:29; Fig.11.1; Efe, 1988: Lev.11.1)

2. Belirgin Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form C)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: H

Buluntu Yeri: K9.44; Oda9

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey iyi açkılı ve siyahtır. Boyun ve gövde üzerinde oluk bezeme vardır. Gaga ve kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 342-78.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.6.1)

3. Belirgin Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form C)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: L

Buluntu Yeri: L8.133; Oda 110

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey iyi açkılı ve siyahtır. Hamur iyi pekişmiş ve mika katkıdır. Gövde tamamen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E 759.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.32.10)

4. Belirgin Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form C)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 289a No'lu Mezar

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey kahverengi ve açık siyahtır. Hamur yumuşaktır. Omuzun hemen altında simetrik olarak yerleştirilmiş iki adet memecik ve yarım ay bezeme yer alır. Gaga ve kulp kırıktır. Eskişehir Müze Et. No: 306.

Kaynak: (Seeher, 2000:99-151; Fig.35)

5. Belirgin Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form C)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 31 No'lu Mezar

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı renkte ve aşınmıştır. Hamur yumuşaktır. Gövde üzerinde ters "V" şeklinde iki adet oluk bezeme yer alır. Gagada küçük kırıklar vardır. Eskişehir Müze Env. No: A-49-90.

Kaynak: (Seeher, 2000:70-134; Fig.18)

6. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 34 No'lu Mezar

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey Kırmızıdır. Hamur Taşçık katkılıdır. Eskişehir Müze Env. No: A-44-90.

Kaynak: (Seeher, 2000:70-134; Fig. 18)

7. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 144b No'lu Mezar

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, açık kırmızı, kahverengi ve gri alacalıdır. Hamur iyi pekişmiştir. Eskişehir Müze Env. No: A-50-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:83-142; Fig.26)

8. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 370 No'lu Mezar

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey koyu kırmızı açıktır. Gövde üzerinde yan yana iki adet kabartma düğme bezeme ve birbirine paralel beş adet oluk bant bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No: A-102-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:110-159; Fig.43)

9. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 59 No'lu Mezar

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızıdır. Boyun üzerinde iki adet yatay oluk bezeme yer alır. 3/1 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:48-81; Fig.20.1)

10. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 73 No'lu Mezar

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey iyi düzleştirilmiş, siyah ve kahverengidir. Gövde üzerinde şevron oluk bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:50-81; Fig.20.2)

11. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 55a No'lu Mezar

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey siyahtır. Gövde üzerinde birbirine paralel dört adet kabartma boncuk yer alır. Boyun üzerinde bir adet yatay yiv bezeme ve gövde üzerinde düğme bezemeler yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:48-71; Fig.15.5)

Levha 10

1. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: AE 17.52

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey az açık ve kırmızı astarlıdır; dip islidir. Hamur açık kahverengi ve ince bitki katkıdır. Gaga ve kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:84; Lev.35.1)

2. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: AG 18.58

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık, kırmızımsı kahverengi renkte ve siyah lekeli. Ağız kenarı içte düzensiz bant astarlıdır. Hamur iyi pekişmiş, bej renkte ve ince bitki katkıdır. Kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:84; Lev.35.2)

3. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: AE 15.30

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık, açık kahverengi ve koyu gri astarlıdır; siyah alacalıdır. Hamur iyi pekişmiş ve açık kahverengidir. Gövde üzerinde şevron oluk bezeme yer alır. Gaga ve gövde de kırıklar vardır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:84; Lev.35.3)

4. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: AA 20/21.20 (Komplex II, Birim: D1c)

Mal Özellikleri: Mal 2. Yüzey açık, Portakal kırmızısı astarlıdır. Ağız kenarı içte bant astarlıdır. Hamur devetüyü renginde ve az beyaz kireç taşı katkıdır. Omuzda diyagonal yiv bezeme yer alır. Gaga kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:31-32; Fig.6.9)

5. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Keçiçayırı

Dönem: İTÇ II

Evre: -

Buluntu Yeri: AY/AZ 100-1-2 (Cıbrada Tepesi)

Mal Özellikleri: Mal 4. Gaga uç kısmında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Efe, 2009b:14; Res:26,27)

6. Belirgin Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form C)

Yerleşme: Keçiçayırı

Dönem: İTÇ II

Evre: -

Buluntu Yeri: AY/AZ 100-1-2 (Cıbirada Tepesi)

Mal Özellikleri: Mal 4. Gaga uç kısmında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Efe, 2009b:14; Res:26,27)

Levha 11

1. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağzılı Testi (Form D)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: Z 21.44

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kahverengi astarlı ve açıktır. Ağız içte düzensiz bant astarlıdır. Hamur açık kahverengi ve ince siyah parçalıdır. Gaganın uç kısmı ve kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:91; Lev.48.3)

2. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağzılı Testi (Form D)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: Z 21.109 (Komplex II, Birim: D1)

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 9. Yüzey Kırmızı, kalın astarlı ve gri-portakal kırmızısı alacalıdır. İçte ağız kenarından aşağı doğru üç adet kırmızı şerit uzanmaktadır. Hamur devetüyü renkte ve taşçık katkılıdır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:31-32; Fig.6-7)

3. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağzılı Testi (Form D)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: AB 21.100 (Komplex II, Birim: B2)

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık, kahverengi astarlıdır. Ağız kenarı içte bant astarlıdır. Hamur kahverengi ve ince siyah parçalıdır. Kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:33; Fig. 7.2)

4. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: AB 22.66 (Komplex II, Birim: A5)

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 9. Yüzey portakal rengi-kırmızı renkte ve açıktır. Hamur devetüyü renkte ve iyi pekişmiştir. Ağız içte bant astarlıdır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:31-32; Fig.6.13)

5. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: AB 20/21.58 (Komplex II, Birim: B2)

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 9. Yüzey kırmızımsı kahverengi astarlı, açık, alacalı ve latrinlidir. Hamur devetüyü renkte ve iyi pekişmiştir. Gövde üzerinde diyagonal oluk bezeme vardır. Gagada küçük kırıklar mevcuttur. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009: 31-32; Fig.6.4)

6. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: AB/AC 21.18 (Komplex II, Birim: B2)

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 9. Yüzey kırmızı astarlı ve açıktır. Devetüyü renkte hamur iyi pekişmiştir. Dip kısmında bir delik ve omuz üzerinde dört adet küçük kabartma yarım ay bezeme vardır. Gaga kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:31-32; Fig.6.4)

7. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVA

Buluntu Yeri: AB 20.134 (Komplex II, Birim: E1d)

Tip: D1

Mal Özellikleri: “Beycesultan Koyu Yüzlü Açıklı Malı”. Yüzey açıklı, zeytin siyahı renkte ve kahverengi alacalıdır. Hamur açık gri renkte, mika ve taşçık katkıdır. Gövde üzerinde memecik bezemeler yer alır. 3/1 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:40; Fig.12.1)

8. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: AG 18.60/46

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı astarlı ve açıklıdır. Hamur devetüyü renginde ve ince taşçık katkıdır. Kulp üzerinde yalancı burma bezeme vardır. Ağız kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:80; Lev.26.1)

Levha 12

1. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: H

Buluntu Yeri: L8.473; Oda 10

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açıklı ve ikincil yanık izleri görülür. Hamur kabadır. Gaga kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A94-79.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.6.3)

2. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: H

Buluntu Yeri: M8.55; Oda 999

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi açıktır. Hamur orta-iyi derecede pekişmiş ve yüksek oranda mika katkılıdır. Omuz üzerinde dört adet kabartma düğme bezeme vardır. Gaga büyük oranda kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 278-76.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.6.2)

3. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: P

Buluntu Yeri: K8.422 (İç Avlu)

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık ve portakal kırmızısı renktedir. Hamur mika katkılıdır. Dip kısmında yuvarlak bir delik yer alır. Boyun üzerinde üç adet çift ters “V” kabartma bezeme yer alır. Gaga büyük oranda kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 173-73.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.46.1)

Levha 13

1. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Karaoğlan Mevkii

Dönem: İTÇ II

Evre: -

Buluntu Yeri: Batı Sektörü

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık, dış ve iç yüzeyi omuza kadar kahverengi ve kırmızımsı kahverengi astarlıdır. Hamur iyi pekişmiş, pembemsi kırmızı ve taşcık katkılıdır. Omuz üzerinde kabartma memecik bezeme yer alır. Dip kırıktır. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:55-57; Fig.43/Cat. No: 63)

2. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Karaoğlan Mevkii

Dönem: İTÇ II

Evre: -

Buluntu Yeri: N8 Plankaresi

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızımsı kahverengi astarlı ve dikey açıktır. Hamur iyi pekişmiş ve kırmızımsı kahverengi renktedir. Kulp kırıktır. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:55-59; Fig.45/Cat. No: 65)

3. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Karaoğlan Mevkii

Dönem: İTÇ II

Evre: -

Buluntu Yeri: N8 Plankaresi

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kahverengi açıktır ve astarlı, içte omuza kadar astarlıdır. Hamur devetüyü renkte, az mika ve taşcık katkılıdır. Kulp kırıktır. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:55-58; Fig.44/Cat No: 64)

4. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Karaoğlan Mevkii

Dönem: İTÇ II

Evre: -

Buluntu Yeri: Batı Sektörü

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi açıktır, koyu kahverengi astarlı, astar yer yer kırmızı ve incedir. Ağız içte bant astarlıdır. Hamur çok iyi pekişmiş, turuncu-kahverengidir. Kulp kırıktır. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:55-56; Fig.42/Cat. No: 61)

5. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 7 No'lu Mezar (B alanı)

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, parlak açkılı ve turuncu-kahverengi astarlıdır. Hamur iyi pekişmiş, mika katkılı, pembemsi kahverengi özlü ve iyi pekişmiştir. Boyun üzerinde bir adet memecik bezeme yer alır. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:66-67; Fig.58/Cat. No:116)

6. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 1 No'lu Mezar (B Alanı)

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi açkılı ve açık kahverengi astarlıdır. Hamur az mika katkılı, açık kahverengi ve az taşçık katkılıdır. Afyon Müze Env. No: E.9907.

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:66-67; Fig.51/Cat.No: 108)

Levha 14

1. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Bozüyük

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: -

Tip: D2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey koyu kırmızı, gri kahverengi astarlı ve az açkılıdır. Hamur devetüyü renkte ve açık kahverengi, orta derecede pişmiş ve mika katkılıdır. İstanbul Arkeoloji Müzesi Env. No: 2749.

Kaynak: (Koerte, 1899: AM 24: Lev.2,1; Efe, 1988: Lev.64.9)

2. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 167a No'nu Mezar

Tip: D2

Mal Özellikleri: Mal 4. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:61-66: Fig.10.6)

3. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 136 No'lu Mezar

Tip: D2

Mal Özellikleri: Mal4. Yüzey kırmızı renktedir. Gagada küçük kırıklar mevcuttur. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:60-61;Fig. 10.5)

4. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağızlı Testi (Form D)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: No: AB 20/21.55 (Komplex II, Birim: B2)

Tip: D2

Mal Özellikleri: Mal 9. Yüzey açık ve turuncu astarlıdır. Hamur iyi pekişmiş ve devetüyü renktedir. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:31-32; Fig.6.5)

Levha 15

1. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: H

Buluntu Yeri: M8.55; Oda 999

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık ve ikincil yanıktır. Hamur; kaba ve şist katkılıdır. Gaga uç kısmında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 227-76.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.8.2)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 74 No'lu Mezar

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı renktedir. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:50-61; Fig.10.2)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 130 No'lu Mezar

Tip: E1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı renktedir. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:60-63; Fig.11.2)

Levha 16

1. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: K2

Buluntu Yeri: K8.696+703+750+893; Oda 109

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızımsı turuncu, kahverengi ve açıktır. Hamur iyi pekişmiş ve devetüyü renktedir. Yarı oranda kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E 1621.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.23.7)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: H

Buluntu Yeri: K9.426; Oda 9

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızımsı kahverengi ve açıktır. Hamur orta derecede pişmiş ve şist katkılıdır. Gaga büyük oranda kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 95-79.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.7.3)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: L

Buluntu Yeri: K8/9. 767+967; Oda 108

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık ve kırmızımsı turuncudur. Hamur iyi pekişmiş ve koyu kırmızımsı kahverengidir. 3/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Et. No: A 75-76.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.33.1)

4. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: L

Buluntu Yeri: No: L8.175A; Oda 110

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızımsı turuncu, açık ve iyi düzleştirilmiştir. Hamur orta derecede pişmiş ve kırmızıdır. Eskişehir Müze Env. No: A 111-80.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.32.12)

5. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: H,İ

Buluntu Yeri: H/İ. 8/9. 122+189

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık, kırmızımsı turuncu ve kahverengidir. Hamur orta-kötü kalitededir. Boyun Üzerinde kabartma memecik ve yarım ay bezeme vardır. Gagada kırıklar mevcuttur. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.8.1)

6. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: K2

Buluntu Yeri: K8. 950; Oda 109

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık ve kırmızımsı turuncudur. Hamur kırmızı ve orta kalitede pişmiştir. Gaga ve dipte kırıklar vardır. Eskişehir Müze Env. No: E 1630.

Kaynak: (Efe, 1988: lev.24.3)

Levha 17

1. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: H

Buluntu Yeri: M8.55; Oda 999

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açıktır. Hamur orta-kaba kalitede ve şist katkılıdır. Kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 56-78.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.9.3)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: P/Q

Buluntu Yeri: K8.77A; Depo Çukuru P/Q

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmemiş, açık ve kırmızımsı turuncudur. Hamur kabadır. Gaganın uç kısmında küçük bir kırık mevcuttur. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (İstmitt 27/28, 1977/78: Fig.15.3; Efe, 1988: Lev.54.5)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: K2

Buluntu Yeri: K8.703+756; Oda 109

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey Kırmızımsı turuncu ve iyi açıktır. Hamur devetüyü renkte, gri özlü ve iyi-orta kalitededir. Yaklaşık yarısı kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E 1622.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.25.3)

4. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: H

Buluntu Yeri: K9.Z.510; Oda 8

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey Kırmızımsı turuncu ve açıktır. Hamur iyi pekişmiş ve mika katkılıdır; ikincil yanıktır. Omuz ve boyun üzerinde yiv şevron bezeme yer alır. Gövde büyük oranda kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E 1539.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.7.4)

5. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: L

Buluntu Yeri: K8.666; Oda 109

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi açıktır, açık kırmızımsı turuncu ve kısmen de siyahtır. Hamur iyi pekişmiştir. Önde omuz üzerinde kırık bir kulp tutamak yer alır. Gaga ön kısımda kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A 78-77.

Kaynak: (İsmitt 29, 1979: Fig.12.1; Efe, 1988: Lev.32.11)

6. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: H

Buluntu Yeri: K9.428; Oda 8

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık siyah ve kahverengimsi gridir. Hamur iyi pekişmiş ve mika katkılıdır. Yaklaşık yarısı kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.8.5)

7. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: L?

Buluntu Yeri: M8.1; Oda 999

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık ve kahverengidir. Hamur mika katkılı ve iyi pişmiştir. Omuz üzerinde çift kurtçuk bezeme yer alır. Gövde ve gaga kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E 1631.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.43.3)

Levha 18

1. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 38b No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık ve kırmızı-kahverengidir. Hamur iyi pekiştirilmiştir. Eskişehir Müze Env. No: A-501-90.

Kaynak: (Seeher, 2000:71-134; Fig.18)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 296b No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş ve kırmızı açıktır. Hamur taşcık katkılıdır. Boyunda ince bir kabartma bant yer alır. Eskişehir Müze Env. No: A-105-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:100-152; Fig.36)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 162a No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık, kahverengi, açık kırmızı ve kahverengi-siyahtır. Gövde üzerinde yatay oluk bezeme yer alır. Gaga kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A-52-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:85-144; Fig.28)

4. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 361b No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık ve kırmızı-kahverengidir. Hamur iyi pekişmiştir. Omuzdan dip kısmına inen dikey kabartma barbotin bezeme vardır. 3/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Et. No:286.

Kaynak: (Seeher, 2000:108-158; Fig.42)

5. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 167 No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık, kırmızı-kahverengi ve kahverengi alacalıdır. Hamur iyi pekişmiştir. Boyun altında yatay yiv bezeme, gövde üzerinde üçlü gruplar halinde memecik bezeme vardır. Eskişehir Müze Env. No: A-51-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:86-144; Fig.28)

6. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 53a No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık, bir tarafta siyah diğer tarafta kahverengidir. Hamur iyi pekişmiştir. Gövde üzerinde yiv şevron bezeme vardır. Boyun kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A-42-90.

Kaynak: (Seeher, 2000:72-134; Fig.18)

7. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 149 No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık ve siyahtır. Hamur iyi pekişmiştir. Boyun altında yatay kabartma bant içinde memecik bezeme yer alır. Eskişehir Müze Et. No: 306.

Kaynak: (Seeher, 2000:84-142, Fig. 26)

8. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 89a No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık, siyah-gri ve kahverengidir. Hamur iyi pekişmiştir. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Eskişehir Müze Env. No: A-24-90.

Kaynak: (Seeher, 2000:76-138; Fig.22)

Levha 19

1. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 193a No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzeyi kırmızıdır. Boynun altında bir adet yatay yiv bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:70-63; Fig.11.6)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 71 No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı ve açıktır. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:50-73; Fig.16.1)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 184 No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı renktedir. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:63-68; Fig.11.4)

4. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 126 No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık, siyah ve kahverengidir. Boyun altında yatay kabartma bant bezeme ve omuzda birbirine paralel dört adet memecik bezeme yer alır. Gaga uç kısmında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:60-79; Fig.19.5)

5. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 81 No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey siyah açıktır. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Gaga uç kısmında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:52-71; Fig.15.4)

6. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 172 No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı açıktır. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç ve boyun altında yatay kabartma bant bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991: 66-67; Fig.13.3)

7. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 86 No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızıdır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:60-63; Fig.11.3)

8. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 108 No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık, siyah ve kahverengidir. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:56-75; Fig.17.2)

9. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 90 No'lu Mezar

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey siyahtır. Omuz üzerinde dört adet kabartma kurtçuk bezeme yer alır. Gaga ve dip kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:54-77; Fig.18.2)

Levha 20

1. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: AD 19.379

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 5. Yüzey astarsız, kahverengi, açık ve gri lekeli. Hamur kahverengi ve ince taşçık katkılıdır. Gövde kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:90; Lev.46-1)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: AF/AG16.68

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık, kahverengimsi kırmızı astarlı ve yer yer ıslıdır. Hamur kahverengi ve az taşcık katkılıdır. Gaga uç kısmında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:77; Lev.19.3)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: AF16.160

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı, kalın astarlı ve az açıktır. Hamur taşcık ve ince kıyılmış bitki katkılıdır. Gövde kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:76; Lev.18.3)

4. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: AG 17.234

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 11. Yüzey az açık ve kalın kırmızı astarlıdır. Hamur bej, kaba bitki ve kaba taşcık katkılıdır. Gövde kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:71; Lev.6.1)

5. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVA

Buluntu Yeri: AB 20.132 (Komplex II, Birim: E1)

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey ince kırmızı astarlı ve az açıktır. Hamur kahverengi ve ince taşçık katkılıdır. Gövde kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:37-38; Fig.10.11)

6. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: AG 17.230

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi açkılı ve kalın portakalimsi kırmızıdır. Hamur Bej, ince bitki ve taşçık katkılıdır. Omuz üzerinde kabartma şevron bezeme yer alır. 3/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:76; Lev.19.1)

7. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: AC 20.278

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey parlak açkılı, kalın portakalimsi kırmızı astarlıdır. Ağız içte bant astarlıdır. Hamur iyi pekişmiş, katkısız ve bej renktedir. Büyük oranda kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:84; Lev.43.3)

8. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: Z 22.82 (Komplex II, Birim: A1)

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kahverengi astarlı ve açkılıdır. Hamur iyi pekişmiş ve kahverengi-gri renktedir. Omuz üzerinde saklı astar bezeme yer alır. Büyük oranda kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:34-38; Fig.8.7)

Levha 21

1. Dar Boyunlu Gaga Ağzlı Testi (Form E)

Yerleşme: Hacılartepe

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: No: G7.07

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 6. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Eimermann, 2004:32; Fig.7.4)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağzlı Testi (Form E)

Yerleşme: Hacılartepe

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: G7.127

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 6. Gaga kısmen kırıktır. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Eimermann, 2008:403; Fig.15.1)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağzlı Testi (Form E)

Yerleşme: Ilıpınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: LM8/9; Mezar: UM

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 6. Omuz üzerinde kabartma düğme bezemeler yer alır. Gaga kısmen kırıktır. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Roodenberg, 2008:349; Fig.5)

4. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Ilıpınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu yeri: LM7; Mezar: UF

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 6. Omuz üzerinde bir adet kabartma düğme bezeme yer alır. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Roodenberg, 2008:344; Fig.6)

5. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Ilıpınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: LM7; Mezar: UD

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 6. Omuz üzerinde kabarma ters “V” bezeme yer alır. Gaga uçta kırıktır. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Roodenberg, 2008:344; Fig.6)

Levha 22

1. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 3 No' Mezar (B Alanı)

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey ince Kırmızı-turuncu astarlı iyi düzleştirilmiş ve az açkılıdır. Hamur mika katkılıdır. Omuz üzerinde üç adet memecik bezeme yer alır. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaşlı, 1998:66-67; Fig.51/Cat. No: 112)

Levha 23

1. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 336 No'lu Mezar

Tip: E3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık, kahverengi renkte ve koyu kahverengi lekeli. Boyun üzerinde yatay yiv bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No: A-45-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:106-156; Fig.40)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 117b No'lu Mezar

Tip: E3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık ve açık renklidir. Hamur iyi pekişmiştir. Boyun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Gagada küçük bir kırık vardır. Eskişehir Müze Env. No: A-58-90.

Kaynak: (Seeher, 2000:80-140; Fig.24)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 315a No'lu Mezar

Tip: E3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık, kahverengidir. Hamur iyi pekişmiştir. Eskişehir Müze Env. No: A-28-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:103-154; Fig.38)

4. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 190 No'lu Mezar

Tip: E3

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık ve siyah gri renktedir. Hamur iyi pekişmiştir. Boyunda kabartma bant içinde çentik bezeme ve kulp üzerinde bitki bezeme vardır. Gaga kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A-55-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:88-145; Fig.29)

5. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 70 No'lu Mezar

Tip: E3

Mal Özellikleri: Mal 4. Omuzda simetrik olarak yerleştirilmiş dört adet memecik bezeme yer alır. Gaga kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:50-77; Fig.18.3)

6. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 152 No'lu Mezar

Tip: E3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık kırmızı renktedir. Boyunda altında yatay yiv bant bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:61-62; Fig.10.4)

7. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 148 No'lu Mezar

Tip: E3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı renktedir. Gagada küçük kırıklar vardır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:61-61; Fig.10.1)

8. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: AB 21.26 (Komplex II, Birim: A5)

Tip: E3

Mal Özellikleri: Beycesultan gri-kahverengi astarlı malı. Yüzey açık ve zeytin yeşili rengindedir. Hamur iyi pekişmiş, gri-kahverengidir. Boyun üzerinde iki adet memecik

bezeme, boyun altında yatay kabartma bant ve gövde üzerinde ise ters "V" şeklinde iki adet kabartma bezeme yer alır. Gaga ve kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:31-32; Fig.6.11)

9. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Ilıpınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: LM7; Mezar: UK

Tip: E3

Mal Özellikleri: Mal 6. Omuz üzerinde kabartma düğme bezeme ve boyunda yatay yiv bezeme yer alır. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Roodenberg, 2008:345; Fig.7)

Levha 24

1. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 171 No'lu Mezar

Tip: F1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızıdır. Gövdenin yarısı kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:66-75; Fig.17.4)

2. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 169a No'lu Mezar

Tip: F1

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey siyah ve kahverengidir. Boyunda yatay kabartma bant içinde çentik bezeme yer alır. Boyun ve gaga kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1999:66-69; Fig.14.4)

3. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 8 No'lu mezar

Tip: F1

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık ve siyahtır. Hamur iyi pekişmiştir. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç ve boyundan gövdeye çapraz inen kabartma bantlar yer alır. Gaga ve gövde de kırıklar vardır. Eskişehir Müze Env. No: A-45-90.

Kaynak: (Seeher, 2000:68-133; Fig.17)

4. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 216 No'lu Mezar

Tip: F1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş ve kırmızıdır. Hamur iyi pekişmiştir. Eskişehir Müze Env. No: A -49-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:91-146; Fig.30)

5. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 101 No'lu Mezar

Tip: F1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık ve kırmızıdır. Hamur iyi pekişmiştir. Eskişehir Müze Env. No: A-38-90.

Kaynak: (Seeher, 2000:78-139; Fig.23)

6. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Ilıpınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: LM8/9 (UC Mezarı)

Tip: F1

Mal Özellikleri: Mal 6. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Roodenberg, 2004:343; Fig.5)

Levha 25

1. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Karaoğlan Mevkii

Dönem: İTÇ II

Evre: -

Buluntu Yeri: Batı sektörü

Tip: F2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi açkılı ve kırmızımsı kahverengidir. Hamur iyi pekişmiştir. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:55-59; Fig.45/Cat. No: 68)

2. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 123 No'lu Mezar

Tip: F2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı astarlı ve parlak açkılıdır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:58-73; Fig.16.4)

3. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 88b No'lu Mezar

Tip: F2

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açkılı ve siyah, dip kısmında ise kahverengidir. Açkılı işleminden sonra boyundan gövdeye doğru inen dar oluk bezeme uygulanmıştır. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç, kulp altında ve ön tarafta birer memecik bezeme yer alır. Gaga kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A-29-90.

Kaynak: (Seeher, 2000:76-137; Fig.21)

4. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: N ve O

Buluntu Yeri: İ8.177 (İç Avlu)

Tip: F2

Mal Özellikleri: Mal 8. Yüzey siyah astarlı ve iyi açıklıdır. Hamur orta kalitede, kum ve mika katkılıdır. Son derecede latrinlidir. Boyun parçası. Eskişehir Müze Env. No: E 1671.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.41.5)

5. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Demircih y k

Dönem: İTÇ II

Evre: O

Buluntu Yeri: İ8.10+45 (iç Avlu)

Tip: F2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey sarımsı kahverengi ve iyi açıklıdır. Hamur devetüyü renkte, İyi-orta kalitededir. Kırık boyun parçaları. Eskişehir Müze Env. No: E 1671.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.46.5)

6. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVA

Buluntu Yeri: AB 20.139 (Komplex II, Birim: E1c)

Tip: F2

Mal Özellikleri: Mal 9. Yüzey kırmızımsı kahverengi astarlı ve açıklıdır. Ağız içte bant astarlıdır. Hamur devetüyü rengine ve küçük ta cık katkılıdır. 3/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:37-38; Fig.10.8)

7. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: İlipınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: LM7 (UB Mezarı)

Tip: F2

Mal Özellikleri: Mal 6. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Roodenberg, 2008:344; Fig.6)

Levha 26

1. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVA

Buluntu Yeri: AB 20.141 (Komplex II, Birim: E1d)

Tip: F3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı astarlı, dip alacalıdır. Hamur devetüyü renkte ve küçük taşçık katkılıdır. Gövdenin yarısı ve gaga kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:37-38; Fig.10.9)

Levha 27

1. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 220 No'lu Mezar

Tip: F4

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık kırmızı, açkılı ve siyah alacalıdır. Hamur iyi pekişmiştir. Eskişehir Müze Env. No: A-31-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:91-146; Fig.30)

2. Uzun Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form F)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 24 No'lu Mezar

Tip: F4

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açkılı ve siyahtır. Boyun ve omuz arasında yatay kabartma çizi bezeme ve içinde çentik bezemelidir. Gaga uç kısmında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:43-67; Fig.13.1)

3. Uzun Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form F)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: AA 21.97 (Komplex II)

Tip: F4

Mal Özellikleri: Mal 10. Yüzey portakal rengi, kalın astarlı ve iyi ağızlıdır. Hamur bej renkte ve kum katkılıdır. Dip kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:90; Lev.44.1)

Levha 28

1. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: İ

Buluntu Yeri: K8.1219+1245, K9.149+169+223+379, K9.9, K9/10.Z.328, L8.487, İ9.75, İ10.43+130; Oda 108 ve 110 ve karışık toprak.

Tip: G1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey, ağızlı ve açık kahverengidir. Testinin iç yüzeyi de düzleştirilmiştir. Hamur orta kalitede ve az şist katkılıdır. Omuz ve boyunda yiv ve çentik bezeme; boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Büyük oranda kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: E 768.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.10.1)

2. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: H veya İ

Buluntu Yeri: İ10.29

Tip: G1

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey ağızlı ve hamur iyi pekişmiştir. Boyun ve omuzda yiv bezeme; boynun her iki tarafında ise birer adet tıkaç yer alır. Gaga ve gövde de kırıklar mevcuttur. Eskişehir Müze Env. No: A 243-77.

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.10.3)

Levha 29

1. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVE

Buluntu Yeri: AE 22-AF 22

Tip: G1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızımsı kahverengi astarlı, iyi düzleştirilmiş, astarlı, az açık ve ikincil yanmadan dolayı alacalıdır. Hamur Devetüyü renkte, ince ve seyrek taşçık katkı içermektedir. Kulp; çift yalancı burma kulp olup her iki yanında da birer memecik yer alır. Boynun her iki tarafında da (sadece biri korunmuştur) tıkaçlar vardır. Küp üzerinde yiv ve kabartma bezemeler yer alır. Boynun altında dikey çentik bezeme vardır. Kulpun hemen altında kabartma bıyık motifi, gaganın altında ise yiv bezeme olarak uygulanan stilize göz ve kaş motifleri yer alır. Omuzun her iki tarafında ise kabartma dağ keçisi motifleri yer alır. Gövdenin alt kısmı kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Efe, 2009a:269-273; Res.3)

2. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVA

Buluntu Yeri: AD 18.25

Tip: G1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı astarlı, az açık, soluk açıktır. Hamur; bej renkte ve ince taşçık katkıdır. Gövde üzerinde omuzdan dibe yatay olarak inen 4 adet bant içine yerleştirilmiş olan barbotinli saklı astar bezeme yer alır. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Gaganın ucu ve gövdenin yarısı kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:95: Lev.57.1; Sarı, 2009:41: Fig.13.2)

Levha 30

1. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 280 No'lu Mezar

Tip: G2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş ve açık kırmızıdır. Hamur iyi pekişmiştir. Eskişehir Müze Env. No: A-33-91.

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:98-151; Fig.35)

2. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 85 No'lu Mezar

Tip: G2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey astarlı ve parlak ağızlıdır. Omuz üzerinde kabartma kurtçuklar bezeme yer alır. Gaga kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A-44-91.

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:76-137; Fig.21)

3. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 298 No'lu Mezar

Tip: G2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş ve açık kırmızıdır. Hamur iyi pekişmiştir. Eskişehir Müze Env. No: A-108-91.

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:101-152; Fig.36)

4. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 321c Nolu Mezar

Tip: G2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık kırmızıdır. Hamur iyi pekişmiş ve küçük taşcık katkılıdır. Eskişehir Müze Env. No: A-80-91.

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:104-155; Fig.39)

5. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 299 No'lu Mezar

Tip: G2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık kırmızı ve yer yer kahverengidir. Hamur taşçık katkılıdır. Eskişehir Müze Env. No: A-26-91.

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:101-153; Fig.37)

6. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 13 No'lu Mezar

Tip: G2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık ve koyu kırmızı renktedir. Gövde alt kısımda kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A-33-90.

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:18-133; Fig.17)

7. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 479c No'lu Mezar

Tip: G2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı-kahverengidir. Hamur iyi pekişmiş ve küçük taşçık katkılıdır. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No: A-38-91.

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:120-164; Fig.48)

8. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 15 No'lu Mezar

Tip: G2

Mal Özellikleri: Mal 4. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan, Seeher, 1991:43-61; Fig.10.3)

9. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 83 No'lu Mezar

Tip: G2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey parlak ve kırmızı açıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991: 52-79; Fig.19.4)

Levha 31

1. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: AB 22.71(Komplex II, Birim: A2a)

Tip: G2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi açıklı ve kırmızı astarlıdır. Hamur kahverengi ve taşçık katkılıdır. Gagada kırıklar vardır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:33; Fig.7.4)

Levha 32

1. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 436 No'lu mezar

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açıklı ve koyu kırmızı renktedir. Hamur iyi pekişmiştir. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Eskişehir Müze Env. No A-88-91.

Kaynak: (Seeher, 2000: 117-162; Fig.46)

2. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 97 No'lu Mezar

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açıklı ve kırmızıdır. Gaga uç kısmında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No A-63-90.

Kaynak: (Seeher, 2000:78-138; Fig.22)

3. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 37c No'lu Mezar

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık, koyu gri ve gri kahverengidir. Hamur iyi pekişmiştir. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Eskişehir Müze Env. No A-56-90.

Kaynak: (Seeher, 2000:70-134; Fig.18)

4. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 93 No'lu Mezar

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey gri-siyahtır. Gövde kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Seeher, 2000:77-138;Fig.22)

5. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 499 No'lu Mezar

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık ve siyahtır. Hamur iyi pekişmiştir. Omuz üzerinde yer alan yalancı burma kulbun her iki tarafında da birer memecik bezeme yer alır. Gagada küçük kırıklar vardır. Eskişehir Müze Env. No: A-289-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:123-166; Fig.50)

6. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 586 No'lu Mezar

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık ve siyah, dip kısmında kırmızımsı kahverengidir. Hamur çok iyi pekişmiş ve incedir. Omuz üzerinde kabartma bant bezeme yer alır. Gagada küçük bir kırık vardır. Eskişehir Müze Env. No: A-60-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:129-169; Fig.53)

7. Kesik Gaga Ağzlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 496a No'lu Mezar

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzeyi açık ve siyahtır. Hamur iyi pekişmiştir. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Eskişehir Müze Env. No: A-66-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:123-165; Fig.49)

8. Kesik Gaga Ağzlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 103c No'lu Mezar

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzeyi açık, koyu gri ve ağız kısmında kahverengidir. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır; boyun altında ise yatay kabartma bant yer alır. Eskişehir Müze Env. No: A-65-90.

Kaynak: (Seeher, 2000:79-139; Fig.23)

9. Kesik Gaga Ağzlı Testi (Form G)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 149 No'lu Mezar

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey parlak kırmızı açıktır. Omuz üzerinde simetrik olarak yerleştirilen beş adet memecik bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:62-75; Fig.17.1)

10. Kesik Gaga Ağzlı Testi (Form G)

Yerleşme: Keçiçayırı

Dönem: İTÇ II

Evre:-

Buluntu Yeri: AY/AZ 100-1-2 (Kuzey alanı)

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 4. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç ve omuz üzerinde oluk bezeme yer alır. Gaga kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Efe, 2009b:14; Res:26,27)

Levha 33

1. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Demircihüyük

Dönem: İTÇ II

Evre: K2, L ve M

Buluntu Yeri: L9.155; Oda 10

Tip: G4

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi açık ve kırmızımsı kahverengidir. Hamur iyi pekişmiş, kahverengi özlü ve mika katkılıdır. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç ve omuz üzerinde kabartma bezeme yer alır. Büyük oranda kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Efe, 1988: Lev.34.4)

2. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 144a No'lu Mezar

Tip: G4

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey siyah ve kırmızı renktedir. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:62-65; Fig.12.6)

3. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 178 No'lu Mezar

Tip: G4

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık ve kırmızı renktedir. Boyun altında ve gövde üzerinde oluk bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:68-75; Fig.12.1)

4. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 60 No'lu Mezar

Tip: G4

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey iyi açkılı, siyah ve kahverengidir. Gövde üzerinde yatay, oluklu şevron bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:48-65; Fig.12.2)

5. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 141 No'lu Mezar

Tip: G4

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey kırmızı ve siyah renktedir. Omuz üzerinde dört adet birbirine simetrik, küçük memecik bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:62-65; Fig.12.4)

6. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 91 No'lu Mezar

Tip: G4

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açkılı, siyah ve kahverengidir. Gövde kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:54-69; Fig.14.2)

7. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 106 No'lu Mezar

Tip: G4

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey siyah ve kahverengidir. Boyun altında yatay kabartma bant yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:56-69; Fig.14.1).

8. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 162 No'lu Mezar

Tip: G4

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey siyah ağıldır. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç ve boyun altında yatay, kabartma bant ve bant içinde çentikler yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:64-67; Fig.13.4)

9. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Bozüyük

Dönem: Geç İTÇ II

Buluntu Yeri: -

Tip: G4

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey portakal rengi, kahverengi astarlı ve kısmen de ağıldır. Hamur orta-iyi kalitede ve açık kahverengidir.

Kaynak: (Koerte, 1899: AM 24, Lev.1.8; Efe, 1988: Lev.64.12)

Levha 34

1. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Ilıpınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: UG Mezarı

Tip: G4

Mal Özellikleri: Mal 6. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Eimermann, 2004:35; Fig.10)

2. Kesik Gaga Ağzılı Testi (Form G)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVA

Buluntu Yeri: AB 20.127 (Komplex II, Birim: E1d)

Tip: G4

Mal Özellikleri: Mal 9. Yüzey açık, kırmızımsı kahverengi astarlıdır. Ağız içte bant astarlıdır. Hamur iyi pişmiş ve devetüyü renktedir. Omuz üzerinde yarı dairesel yiv bezeme yer alır. Büyük oranda kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı,2009:37-38; Fig.10/Cat. No:10)

3. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Karaoğlan Mevkii

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: Batı Sektörü

Tip: G4

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızımsı kahverengi ve açıktır. Hamur kırmızımsı kahverengi ve taşçık katkılıdır. Boyun parçası. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaşlı,1998:55-60; Fig.46/Cat. No:72)

Levha 35

1. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 105 No'lu Mezar

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey siyah-kahverengi ve açıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:56-71; Fig.15.3)

2. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 164 No'lu Mezar

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 7. Boynun her iki tarafında birer tıkaç yer alır. Boyun altında yatay kabartma bant yer alır. Dip kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:66-69; Fig.14.3)

3. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 250c No'lu Mezar

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey siyah açıktır. Hamur iyi pekişmiştir. Boynun her iki tarafında birer tıkaç yer alır. Omuz üzerinde ise dört adet memecik bezeme yer alır. Gövde ve gagada kırıklar vardır. Eskişehir Müze Env. No: A-250-91.

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:95-149; Fig.33)

4. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: No: 564a No'lu Mezar

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açık ve siyahtır. Hamur iyi pekişmiştir. Boynun her iki tarafında birer tıkaç yer alır. Eskişehir Müze Env. No: A-63-91.

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:127-168; Fig.52)

5. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 546 No'lu Mezar

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey düzleştirilmiş ve kırmızı açıktır. Hamur kaba ve çeşitli taş katkılıdır. Boynun her iki tarafında birer tıkaç yer alır. Boynun altında yatay yiv bant bezeme yer alır. Eskişehir Müze Env. No: A-64-91.

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:126-168; Fig.52)

6. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 263 No'lu Mezar

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık, kırmızı ve kırmızımsı kahverengi astarlı, siyah alacalıdır. Boynun her iki tarafında birer tıkaç yer alır. Boyunun altında yatay kabartma bant içinde çizi bezeme yer alır. Gövde kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:97-150; Fig.34)

Levha 36

1. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Ilıpınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: LM8/9 (UD mezarı)

Tip: H1

Mal Özellikleri: Mal 6. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Roodenberg, 2008:343; Fig.5)

2. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Ilıpınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: LM7 (UJ mezarı)

Tip: H1

Mal Özellikleri: Mal 6. Boyun altında yivli yatay bant bezeme yer alır. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Roodenberg, 2008:345; Fig.7)

3. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Ilıpınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: LM7 (UI mezarı)

Tip: H1

Mal Özellikleri: Mal 6. Omuz üzerinde kabartma yarım ay bezeme yer alır. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Roodenberg, 2008:345; Fig.7)

4. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Ilıpınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: LM7 (UK Mezarı)

Tip: H1

Mal Özellikleri: Mal 6. Boyun altında yivli yatay bant bezeme yer alır. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Roodenberg, 2008:345; Fig.7)

5. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Ilıpınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: LM7 (UK mezarı)

Tip: H1

Mal Özellikleri: Mal 6. Boyun altında yivli yatay bant bezeme yer alır. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Roodenberg, 2008:345; Fig.7)

Levha 37

1. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 243a No'lu Mezar

Tip: H3

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey açkılı ve siyah-gridir. Hamur iyi pekişmiştir. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Eskişehir Müze Env. No: A-42-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:94-149; Fig.33)

2. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 145 No'lu Mezar

Tip: H3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açkılı ve koyu kırmızıdır. Hamur taşçık katkılıdır. Eskişehir Müze Env. No: A-27-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:83-142; Fig.26)

3. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 231 No'lu Mezar

Tip: H3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey açık, kırmızı ve koyu-kırmızıdır. Hamur iyi pekişmiş, az mika ve taşçık katkılıdır. Eskişehir Müze Env. No: A-89-91.

Kaynak: (Seeher, 2000:93-148; Fig.32)

4. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 46 No'lu Mezar

Tip: H3

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey siyahtır. Boynun her iki tarafında birer adet tıkaç yer alır. Boyun altında ise kabartma yatay bant yer alır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991: 46-71; Fig.15.6)

5. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 8 No'lu Mezar (B alanı)

Tip: H3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, kırmızı kahverengi ve iyi açıktır. Hamur mika katkılı, pembemsi kırmızı ve taşçık katkılıdır. Afyon Müze Env. No: E. 9918.

Kaynak: (topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:66-67; Fig.51./Cat. No:119)

6. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 2 No'lu Mezar (B Alanı)

Tip: H3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey düzensiz, iyi açık, kırmızı ve kırmızımsı kahverengi, alacalıdır. Hamur iyi pekişmiş ve mika katkılıdır. Gövde üzerinde içi beyaz boyalı diyagonal yiv bezeme yer alır. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:66-67; Fig,51/Cat No: 111)

7. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Ilıpınar

Dönem: İTÇ II

Evre: III

Buluntu Yeri: LM7 (UG Mezarı)

Tip: H3

Mal Özellikleri: Mal 6. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Roodenberg, 2008:344; Fig.6)

Levha 38

1. Form: -

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 94 No'lu Mezar

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı açıktır. Boyun altında yatay yiv bezeme ve gövde üzerinde birbirine paralel dört adet memecik bezeme vardır. Boyun ve kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:54-77; Fig.18.5)

2. Form: -

Yerleşme: Küçük Höyük Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 38 No'lu Mezar

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey düzleştirilmiş, açık kahverengi ve siyahtır. Omuz üzerinde birbirine paralel beş adet kabartma kurtçuk bezeme yer alır. Boyun ve kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Gürkan ve Seeher, 1991:44-77; Fig.18.1)

3. Form: -

Yerleşme: Sarıket Mezarlığı

Dönem: İTÇ II

Buluntu Yeri: 210 No'lu Mezar

Mal Özellikleri: Mal 7. Yüzey iyi düzleştirilmiştir. Hamur açık kırmızı-kahverengi ve iyi pekişmiştir. Omuz üzerinde üçlü gruplar halinde dört grup memecik bezeme yer alır. Boyun kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Seeher, 2000:90-145; Fig.29)

4. Form: -

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IV

Buluntu Yeri: AA 22.28

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey Portakalımsı astarlı ve açıktır. Hamur bej renkte, iyi pekişmiş, ince bitki ve taşçık katkılıdır. Omuz üzerinde dört sıra yiv yarım ay bezeme ve aralarında da yivli gamalı haç motifi yer alır. Boyun ve kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2004:91; Lev.48.2)

5. Form: -

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: İTÇ II

Evre: IVB

Buluntu Yeri: AB 21.93 (Komplex II, birim: B2)

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı astarlı ve açıktır. Hamur devetüyü rengi özlü ve küçük, beyaz kireçtaşı katkılıdır. Omuzun her iki tarafında çift ters “V” kabartma bezeme yer alır. Boyun ve kulp kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Sarı, 2009:34; Fig.8.1)

6. Form: -

Yerleşme: Karaoğlan Mevkii

Dönem: İTÇ II

Evre: -

Buluntu Yeri: Batı Sektörü

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı astarlı ve açıktır. Hamur iyi pekişmiş, sarımsı kahverengi-kırmızı ve mika katkılıdır. Omuz üzerinde memecik ve yiv bezeme yer alır. Gövde kısmen korunmuştur. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:55-60; Fig.46/Cat. No: 70)

7. Form: -

Yerleşme: Karaoğlan Mevkii

Dönem: İTÇ II

Evre: 2

Buluntu Yeri: N8

Mal Özellikleri: Mal 10. Yüzey açık, kahverengi ve kırmızımsı kahverengidir. Hamur kahverengi ve grimsi kahverengi, az mika ve taşçık katkılıdır. Omuz üzerinde ikili grup halinde üç grup memecik bezeme yer alır. Boyun ve kulp kırıktır. Afyon Müze Env. No?

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:55-59; Fig.45/Cat. No: 67)

8. Form: -

Yerleşme: Hacılartepesi

Dönem: İTÇ II

Evre: 1

Buluntu Yeri: G7.30

Mal Özellikleri: Mal 6. Omuz ve gövde üzerinde gruplar halinde ve bir birine simetrik memecik bezemeler yer alır. Boyun ve kulp kırıktır. Bursa Müze Env. No?

Kaynak: (Eimermann, 2004:38; Fig.8/Cat No: 4; Eimermann, 2008:408; Fig.20/Cat. No: 4).

Levha 39

1. Geniş ve Basık Boyunlu, küçük gövdeli Gaga Ağzılı Testi (Form D)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Evre: III

Buluntu Yeri: AD 18.408

Tip: D1

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı renkli ve astarlıdır. Ağız içinde kalın bant astar uygulaması vardır. Hamur kahverengi, bitki ve taşçık katkılıdır. Gövde kısmen kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Türkteki, 2004:70; Lev.14.1)

Levha 40

1. Dar Boyunlu Gaga Ağzılı Testi (Form E)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Buluntu Yeri: 18 No'lu Mezar (A Alanı)

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, açık ve kırmızımsı kahverengi astarlıdır. Astar ve yüzey kısmen bozulmuştur. Ağız içte bant astarlıdır. Hamur iyi pekişmiş ve açık kahverengidir. Gaga kısmen kırıktır. Afyon Müze Env. No: E.9797.

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:68-69; Fig.52/Cat. No:129)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Buluntu Yeri: 18 No'lu Mezar (A Alanı)

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, kırmızı astarlı, iyi açık ve yer yer siyah alacalıdır. Hamur iyi pekişmiş, açık kahverengi ve mika katkılıdır. Afyon Müze Env. No: E.9799.

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:68-69; Fig.52/Cat. No:128)

3. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Buluntu Yeri: 21 No'lu Mezar (A Alanı)

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, iyi açık ve koyu kırmızımsı kahverengidir. Hamur iyi pekişmiş ve az mika katkılıdır. Gaga kısmen kırıktır. Afyon Müze Env. No: E. 9790.

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:69-70; Fig.53/Cat. No:132)

4. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Buluntu Yeri: 18 No'lu Mezar (A Alanı)

Tip: E2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, kırmızımsı kahverengi, alacalı ve açıktır. Ağız içerde dar bant astarlıdır. Hamur iyi pekişmiş, az mika katkılı ve

pembemsi kahverengidir. Dip kısmının yakınında bir delik yer alır. Gaga kısmen kırıktır. Afyon Müze Env. No: E.9800.

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:68-69; Fig.52/Cat. No:127)

Levha 41

1. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Bozüyük

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Buluntu Yeri: -

Tip: E3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey kırmızı astarlı, iyi açkılı ve ikincil yanıktır. Hamur açık kahverengi, orta kalitede ve az mika katkılıdır. Omuz üzerinde yatay, geniş ve sığ oluk bezeme yer alır. Gagada küçük kırıklar vardır. İstanbul Arkeoloji Müzesi Env. No?

Kaynak: (Koerte, 1899: AM 24; Pl.2,3; Efe, 1988: Lev.65.7)

2. Dar Boyunlu Gaga Ağızlı Testi (Form E)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Buluntu Yeri: 26 No'lu Mezar (A Alanı)

Tip: E3

Mal Özellikleri: Mal 8. Yüzey siyah ve kahverengimsi gri, ince astarlı ve açkılıdır. Hamur iyi pekişmiş, gri ve mika katkılıdır. Omuz üzerinde üç adet memecik bezeme yer alır. Gagada küçük kırıklar vardır. Afyon Müze Env. No: E.9801.

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:73-75; Fig.57/Cat. no: 149)

Levha 42

1. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Seyitömer

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Evre: V

Buluntu Yeri: -

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 10. Yüzey açık kırmızı astarlı ve az açkılıdır. Hamur devetüyü renktedir. Kütahya Müze Env. No?

Kaynak: (Çakalgöz, 2000:42; Lev.3/78)

2. Kesik Gaga Ağzlı Testi (Form G)

Yerleşme: Seyitömer

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Evre: V

Buluntu Yeri: -

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 10. Portakal rengi kırmızı astarlı ve az açıktır. Hamur devetüyü renktedir. Gövde üzerinde üç adet memecik bezeme yer alır. Kulp üzerinde yatay yiv bezeme yer alır. Kütahya Müze Env. No?

Kaynak: (Çakalgöz, 2000:42; Lev.14/80)

Levha 43

1. Kesik Gaga Ağzlı Testi (Form G)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Buluntu Yeri: 22 No'lu Mezar (A Alanı)

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, iyi açıklı, kırmızı-kırmızımsı kahverengi ve iki siyah lekelidir. Ağız içte bant astarlıdır. Yüzey kısmen tahrip olmuştur. Hamur iyi pekişmiş, pembemsi ve açık kahverengidir. Afyon Müze Env. No E.9784.

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:69-71; Fig.54/Cat. No:136)

2. Kesik Gaga Ağzlı Testi (Form G)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Buluntu Yeri: 23 No'lu mezar

Tip: G3

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, kırmızı, kırmızımsı kahverengi ve iyi açıktır. Ağız kenarı içte bant astarlıdır. Hamur iyi pekişmiş ve açık kahverengidir. Gaga kısmen kırıktır. Afyon Müze Env. No E.9782.

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:69-72; Fig.55/Cat. No:142)

Levha 44

1. Kesik Gaga Ağzlı Testi (Form G)

Yerleşme: Seyitömer

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Evre: V

Buluntu Yeri: -

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 10. Yüzey kırmızı astarlı ve açıktır. Hamur taşçık katkılı ve pembemsi devetüyüdür. Kütahya Müze Env. No?

Kaynak: (Çakalgöz, 2000:46; Lev.36/158)

2. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Seyitömer

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Evre: V

Buluntu Yeri: -

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 10. Yüzey koyu kırmızı astarlı ve az açıktır. Hamur kırmızıdır. Omuz üzerinde memecik bezeme yer alır. Kütahya Müze Env. No?

Kaynak: (Çakalgöz, 2000:42; Lev.13/77)

3. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Seyitömer

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Evre: V

Buluntu Yeri: -

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 10. Yüzey kırmızı astarlı ve az açıktır. Hamur devetüyü renktedir. Gövde üzerinde memecik bezeme yer alır. Kütahya Müze Env. No?

Kaynak: (Çakalgöz, 2000:42; Lev.12/74)

4. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Seyitömer

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Evre: V

Buluntu Yeri: -

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 10. Yüzey portakal rengi astarlı ve az açıktır. Hamur devetüyü renktedir. Gövde üzerinde kabartma memecik bezemeler yer alır. Kütahya Müze Env. No?

Kaynak: (Çakalgöz, 2000:41; Lev.11/70)

5. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Seyitömer

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Evre: V

Buluntu Yeri: -

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 10. Yüzey portakal kırmızı astarlı, az açıktır. Hamur devetüyü renktedir. Gövde üzerinde alt alta sıralı üçerli gruplar halinde memecik bezeme yer alır. Kulp üzerinde yatay yiv bezeme yer alır. Gaga kırıktır. Kütahya Müze Env. No?

Kaynak: (Çakalgöz, 2000:41; Lev.11/71)

6. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Seyitömer

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Evre: V

Buluntu Yeri: -

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 10. Yüzey kırmızı astarlı, az açıktır. Hamur devetüyü renktedir. Gövde üzerinde dikey spiral oluk bezeme ve kulp üzerinde diyagonal yiv bezeme yer alır. Kütahya Müze Env. No?

Kaynak: (Çakalgöz, 2000:42; Lev.12/73)

Levha 45

1. Kesik Gaga Ağızlı Testi (Form G)

Yerleşme: Kaklık Mevkii

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Evre: -

Buluntu Yeri: 23 No'lu Mezar (A alanı)

Tip: G5

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey iyi düzleştirilmiş, iyi açık ve kırmızıdır. Hamur iyi pekişmiş, açık kahverengi ve mika katkılıdır. Gagada küçük bir kırık vardır. Afyon Müze Env. No: E.9781.

Kaynak: (Topbaş, Efe ve İlaslı, 1998:69-72; Fig.55/Cat. No:141)

Levha 46

1. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Bozüyük

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Buluntu Yeri: -

Tip: H2

Mal Özellikleri: Mal 4. Yüzey portakal rengi-kahverengi astarlı ve iyi açıktır. Hamur iyi pekişmiş, açık kahverengi ve mika katkılıdır. Boynun her iki tarafında birer tıkaç yer alır. Gövde üzerinde yatay zikzak bant içinde saklı astar bant bezeme yer alır. İstanbul Arkeoloji Müzesi Env. No?

Kaynak: (Koerte, 1899: AM 24, Pl.2.4 ve Efe, 1988: lev.65.4)

2. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)

Evre: III

Buluntu Yeri: AD 19.322

Tip: H2

Mal Özellikleri: Mal 9. Yüzey açık kırmızı, astarlı ve açıktır. Hamur bej renkte ve katkısızdır. Ağız kenarı içte bant astarlıdır. Gövde üzerinde yatay zikzak bant içinde çizi bezeme yer alır. 4/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Türkteki, 2004:81; Lev.34.5)

Levha 47

1. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: Geç İTÇ III (İTÇ IIIB)

Evre: II

Buluntu Yeri: AB 1617

Tip: H4

Mal Özellikleri: Mal 12. Yüzey boynun içine kadar kahverengi-devetüyü açkılı ve astarlıdır. Hamur iyi pekişmiş ve devetüyü rengindedir. 4/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

Kaynak: (Efe ve Türkteki, 2005:131-138; Fig.9c/Cat. No:15)

2. Sivri Gaga Ağzılı Testi (Form H)

Yerleşme: Küllüoba

Dönem: Geç İTÇ III (İTÇ IIIB)

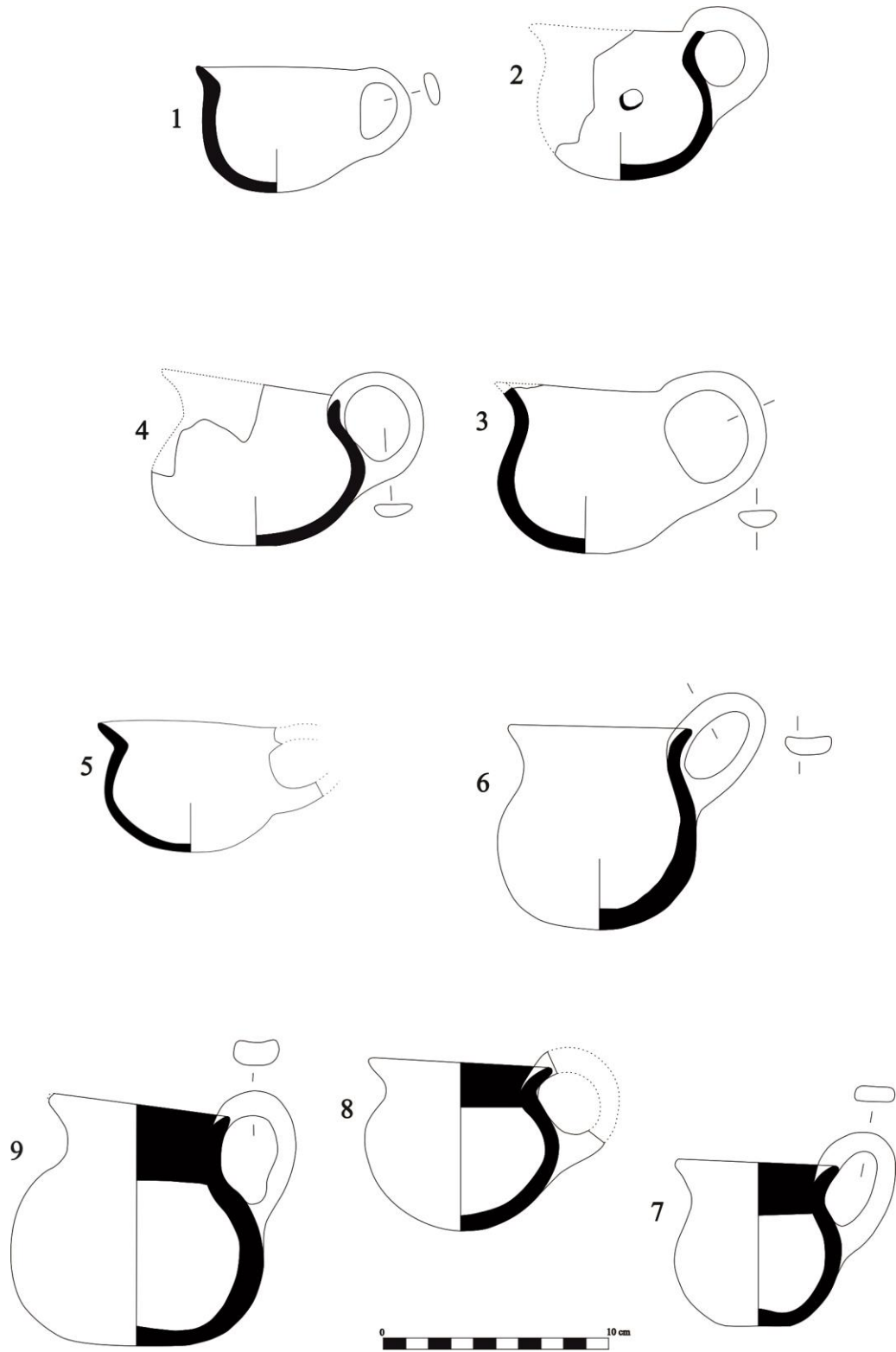
Evre: II

Buluntu Yeri: AB 16.20

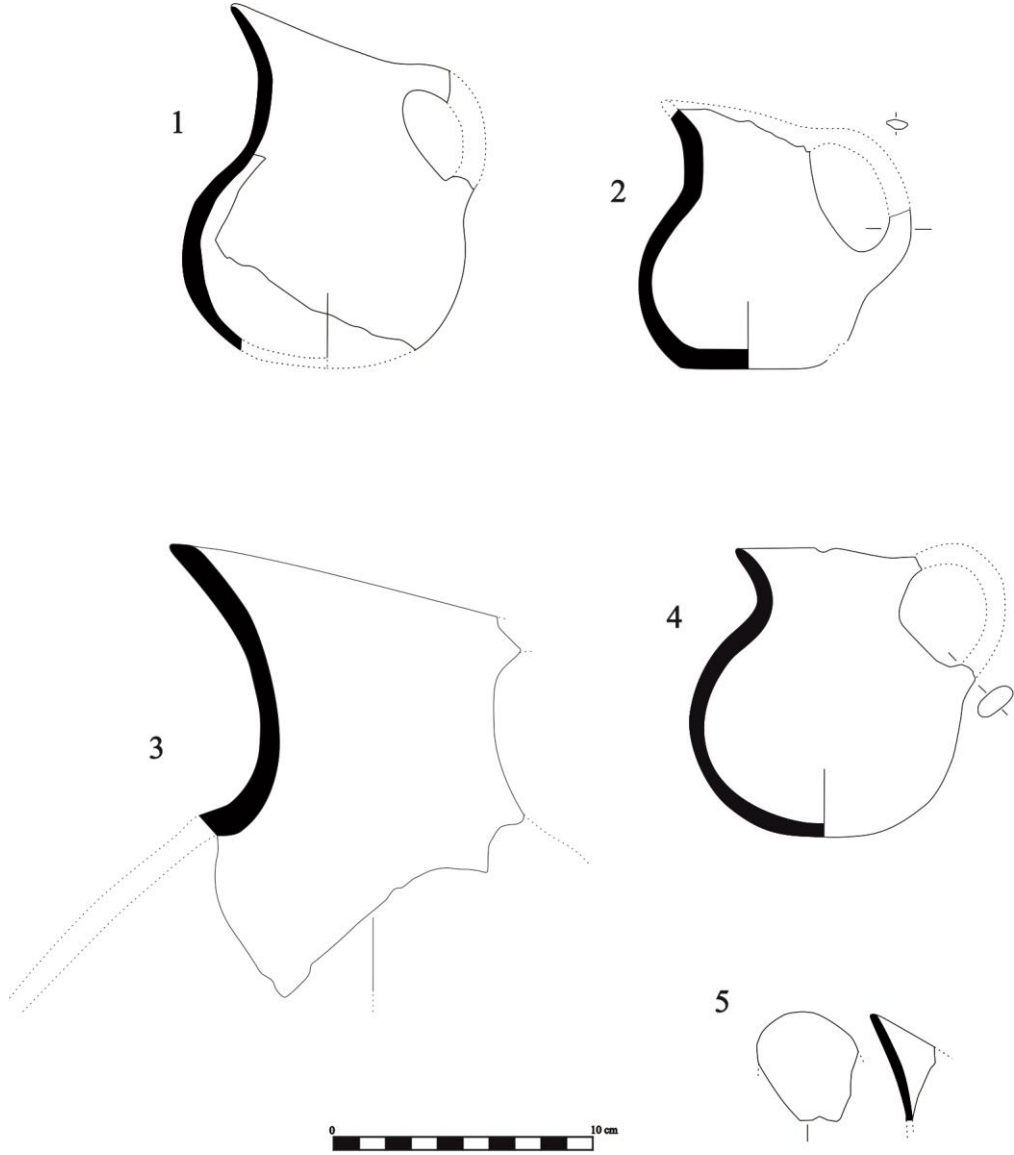
Tip: H4

Mal Özellikleri: Mal 12. Yüzey kırmızı astarlı ve açkılıdır. Hamur iyi pekişmiş, kahverengi ve taşcık katkılıdır. Çark yapımıdır. 3/2 oranında kırıktır. Eskişehir Müze Env. No?

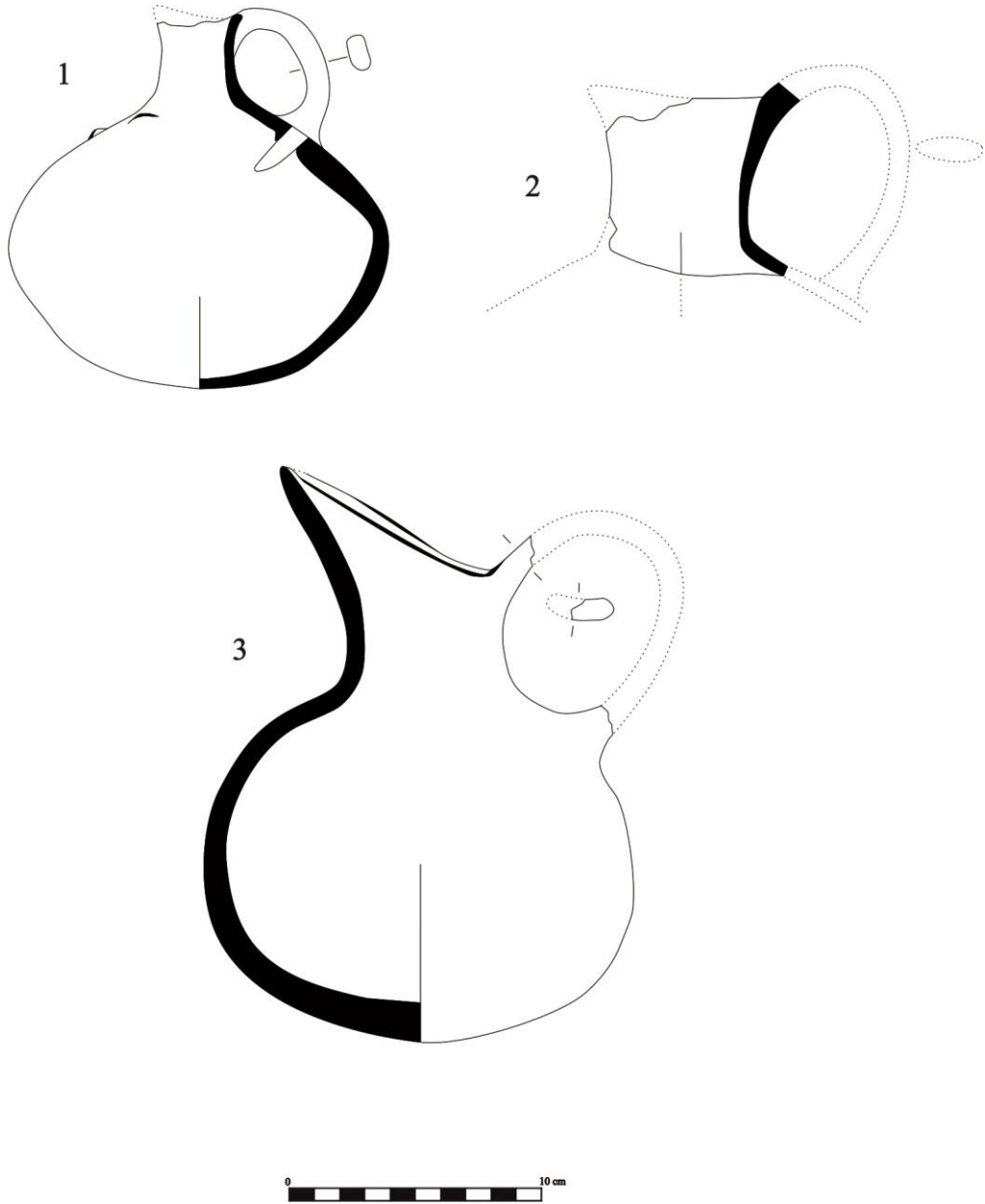
Kaynak: (Efe ve Türkteki, 2005:131-138; Fig.9c/Cat. No:14)

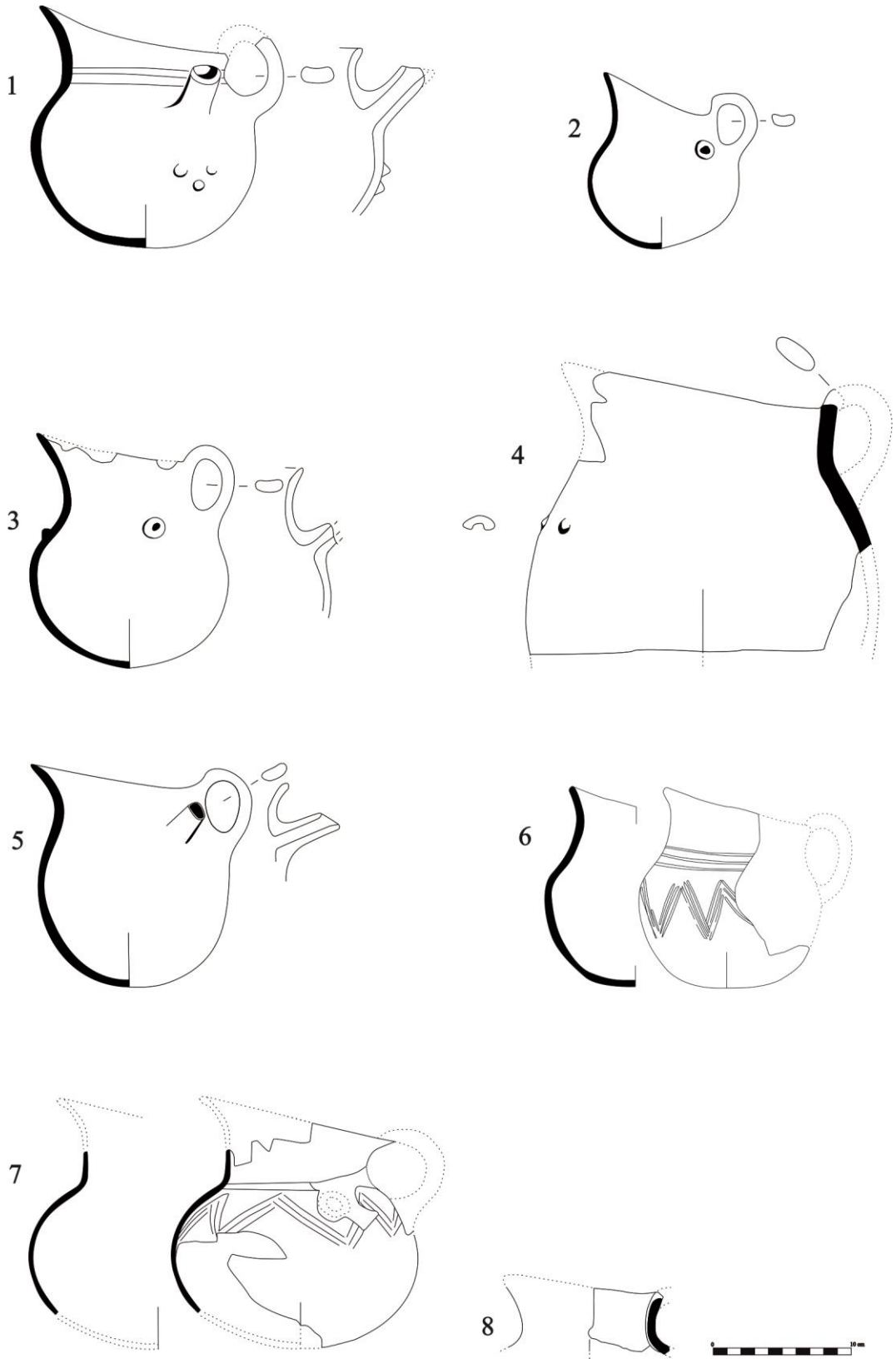
Tip A1 (Form A): İTÇ'ye Geçiş Dönemi (1-5 Kalkık Mevkii, 6-9 Küllüoba)

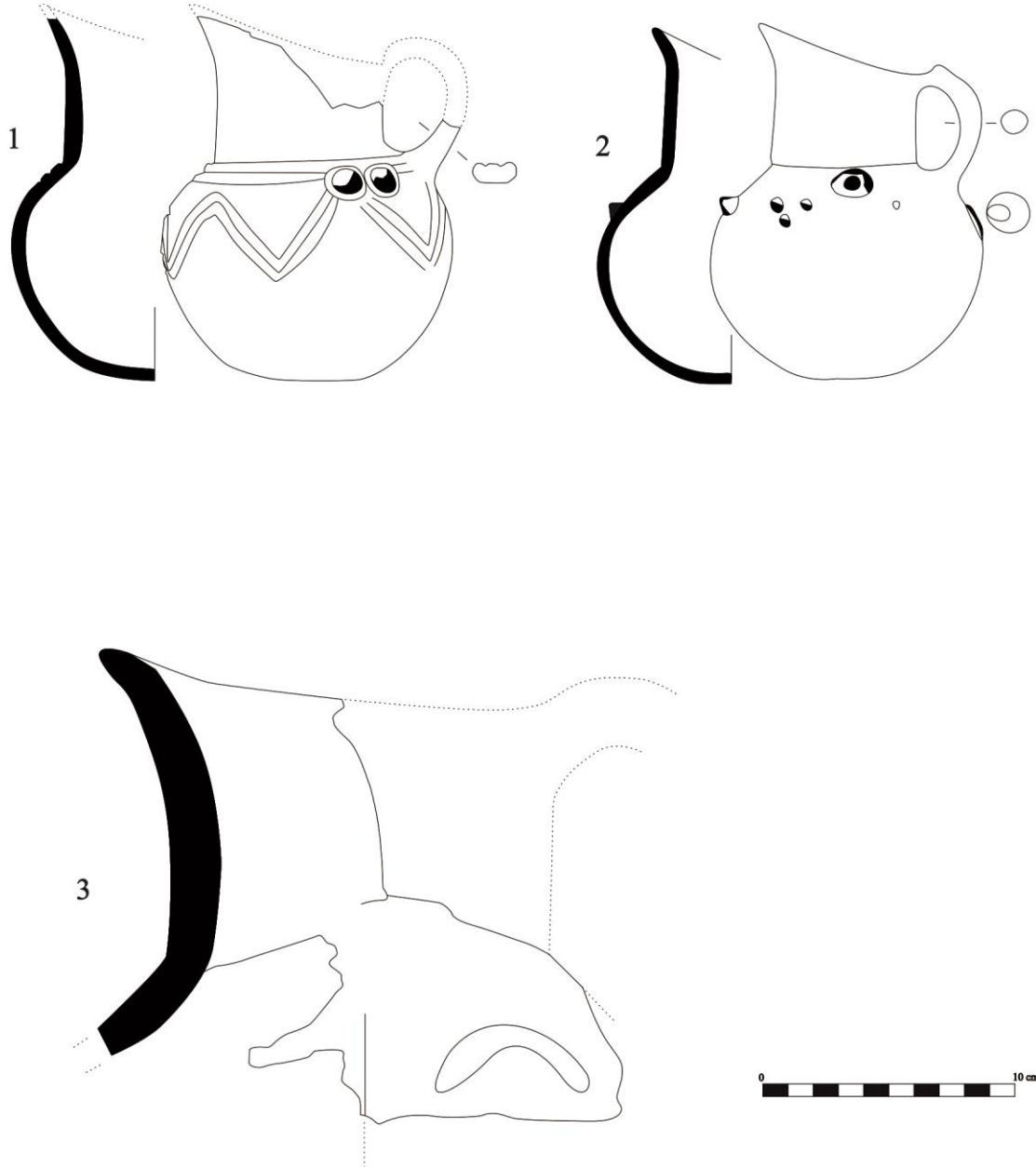
Form B: İTÇ'ye Geçiş Dönemi (1-3 Kaklık Mevkii, 4-5 Küllüoba)

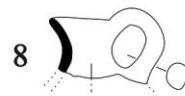
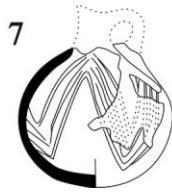
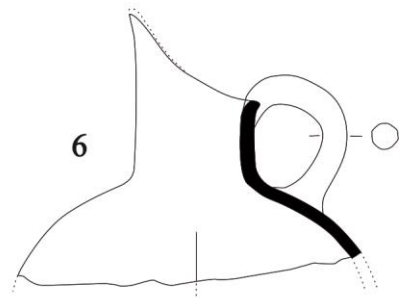
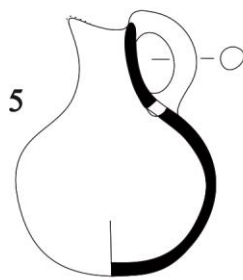
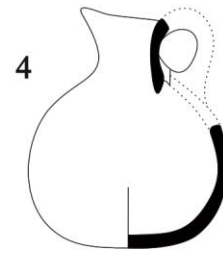
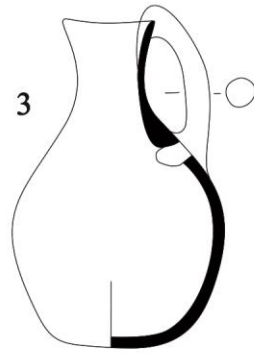
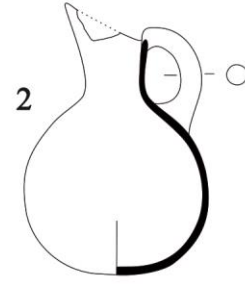
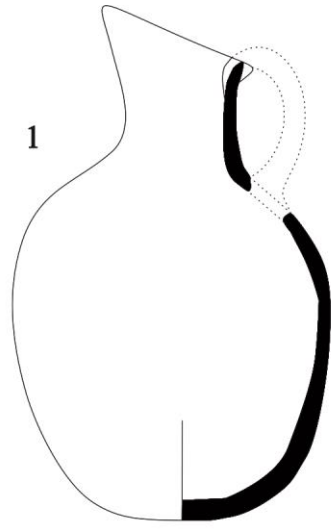
Tip E1 (Form E): İTÇ'ye Geçiş Dönemi (1-2 Küllüoba, 3 Yukarı Söğütönü II)

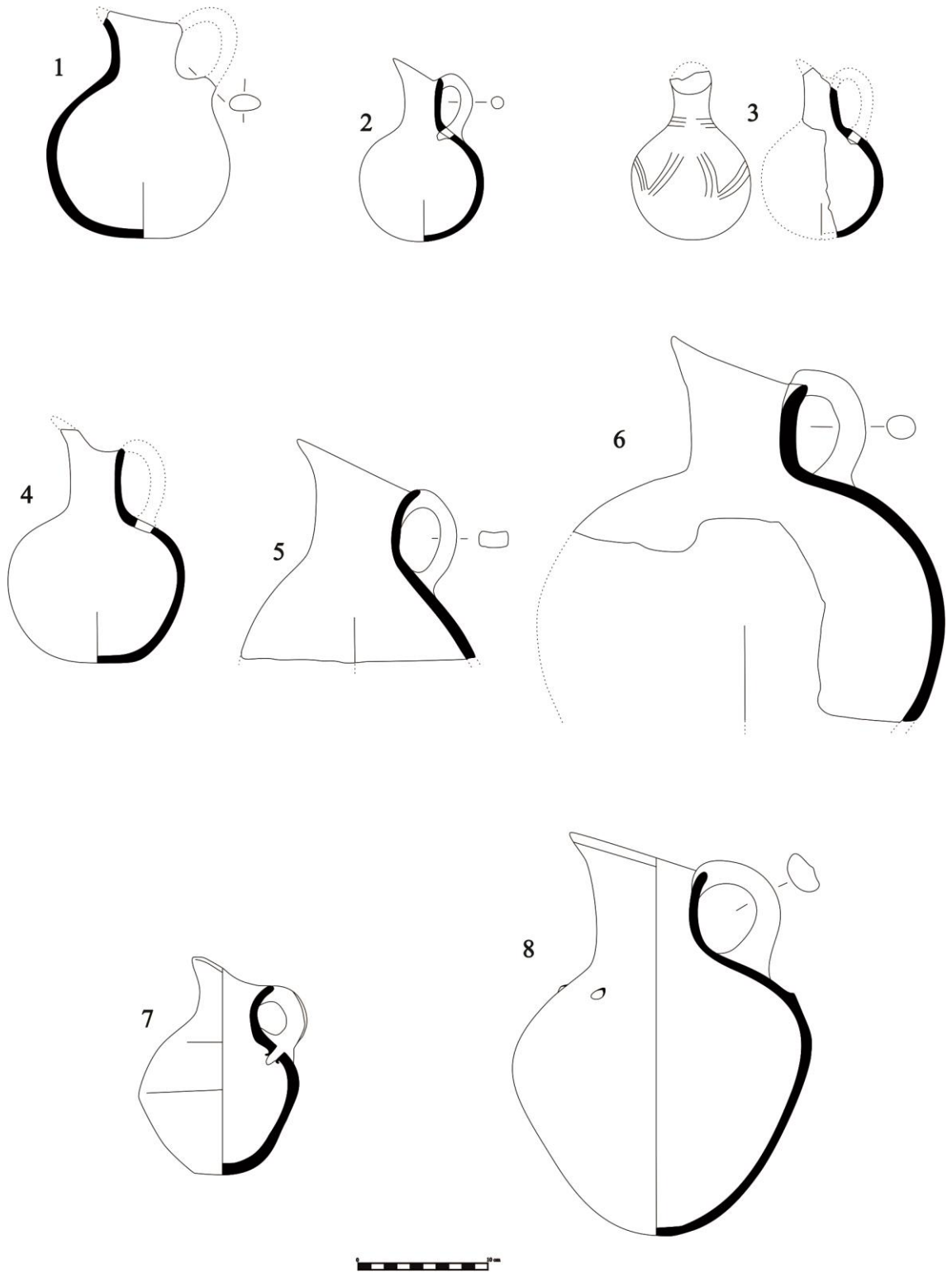
Tip A2 (Form A): İTÇ I Dönemi (1-7 Demircihüyük, 8 Küllüoba)

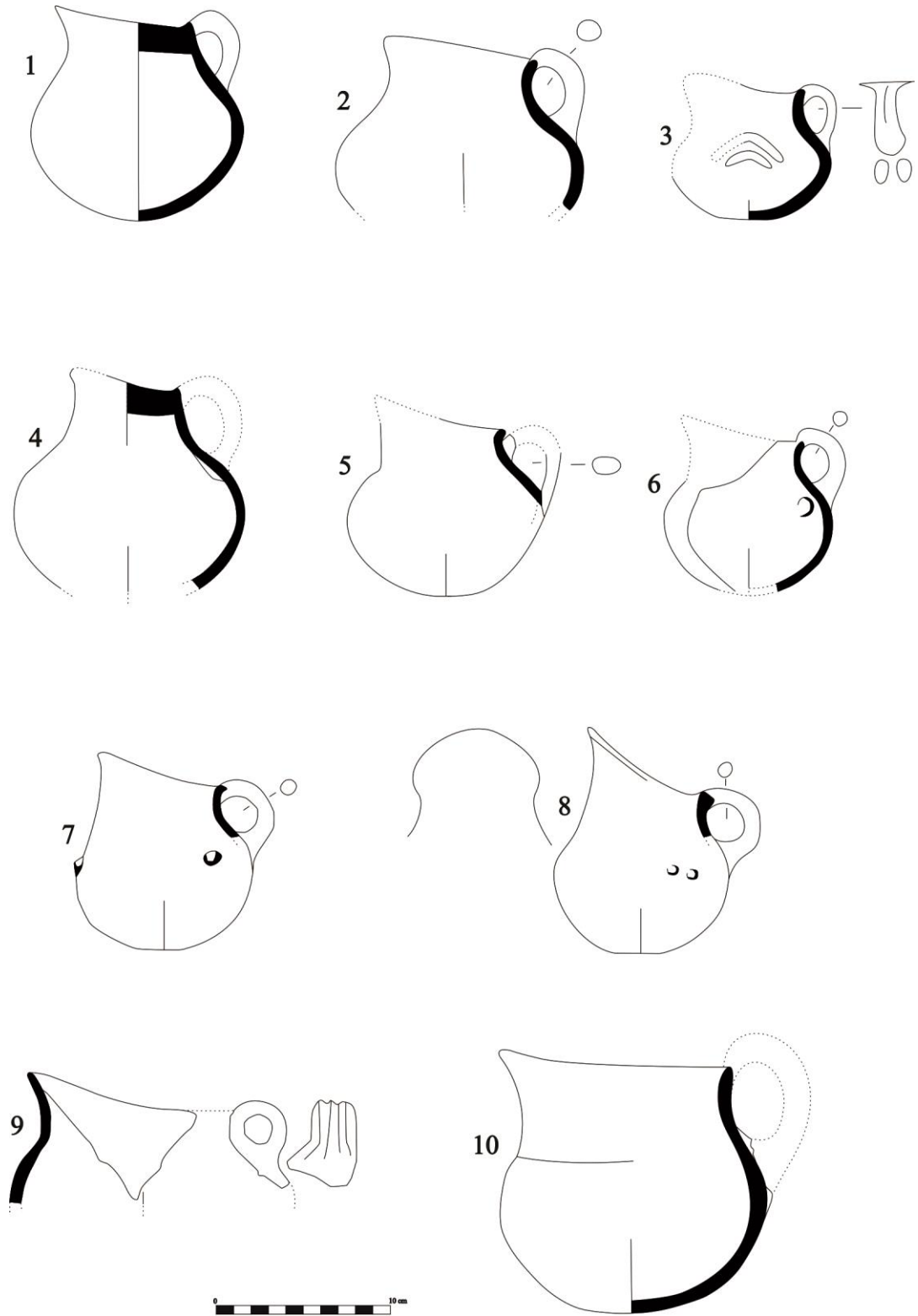
Form C: İTÇ I Dönemi (1-2 Demircihüyük, 3 Küllüoba)

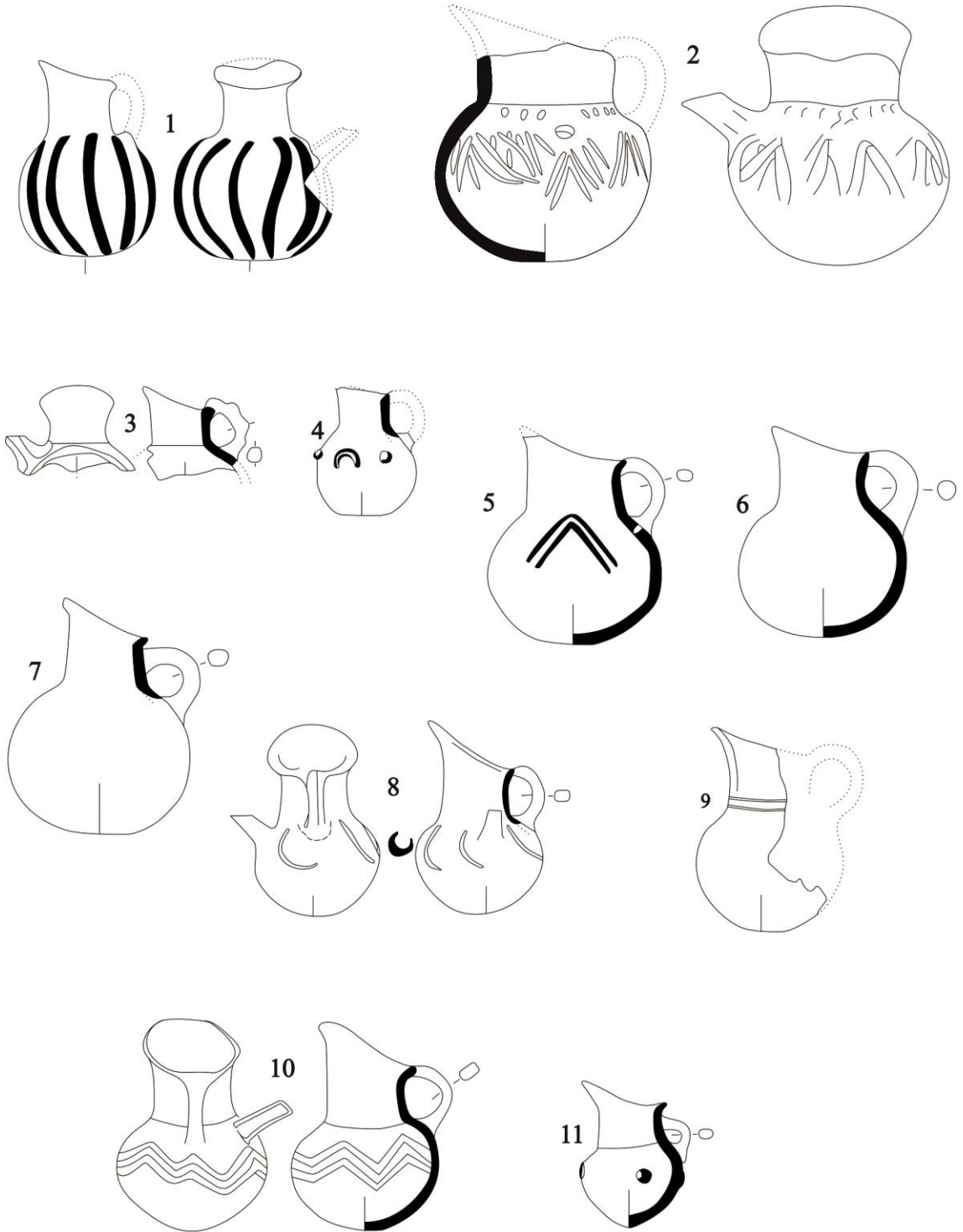
Tip E1 (Form E): İTÇ I Dönemi (1-6 Demircihyük, 7-8 Küllüoba)

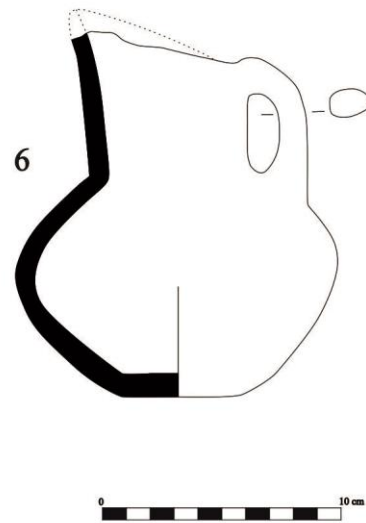
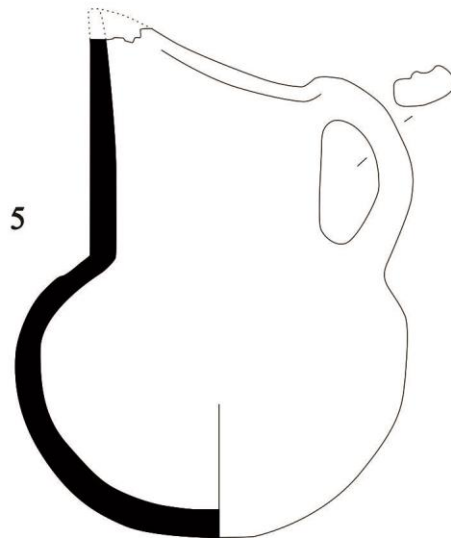
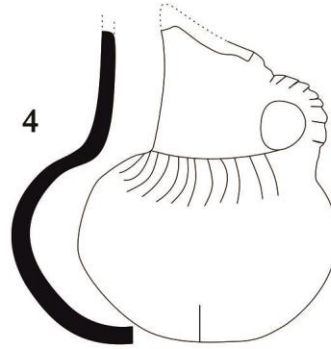
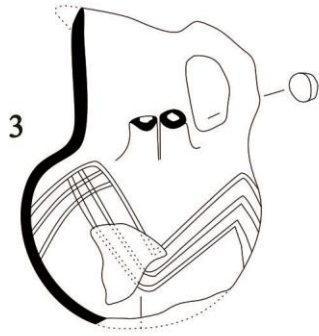
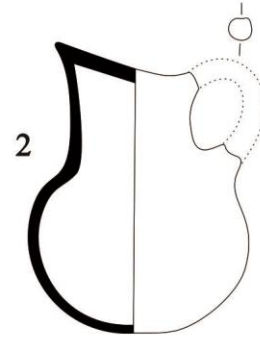
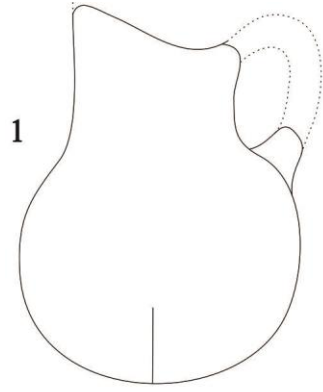
Tip E2 (Form E): İTÇ I Dönemi (1 Küllüoba, 2-6 Demircihüyük, 7-8 Hacılartepe)

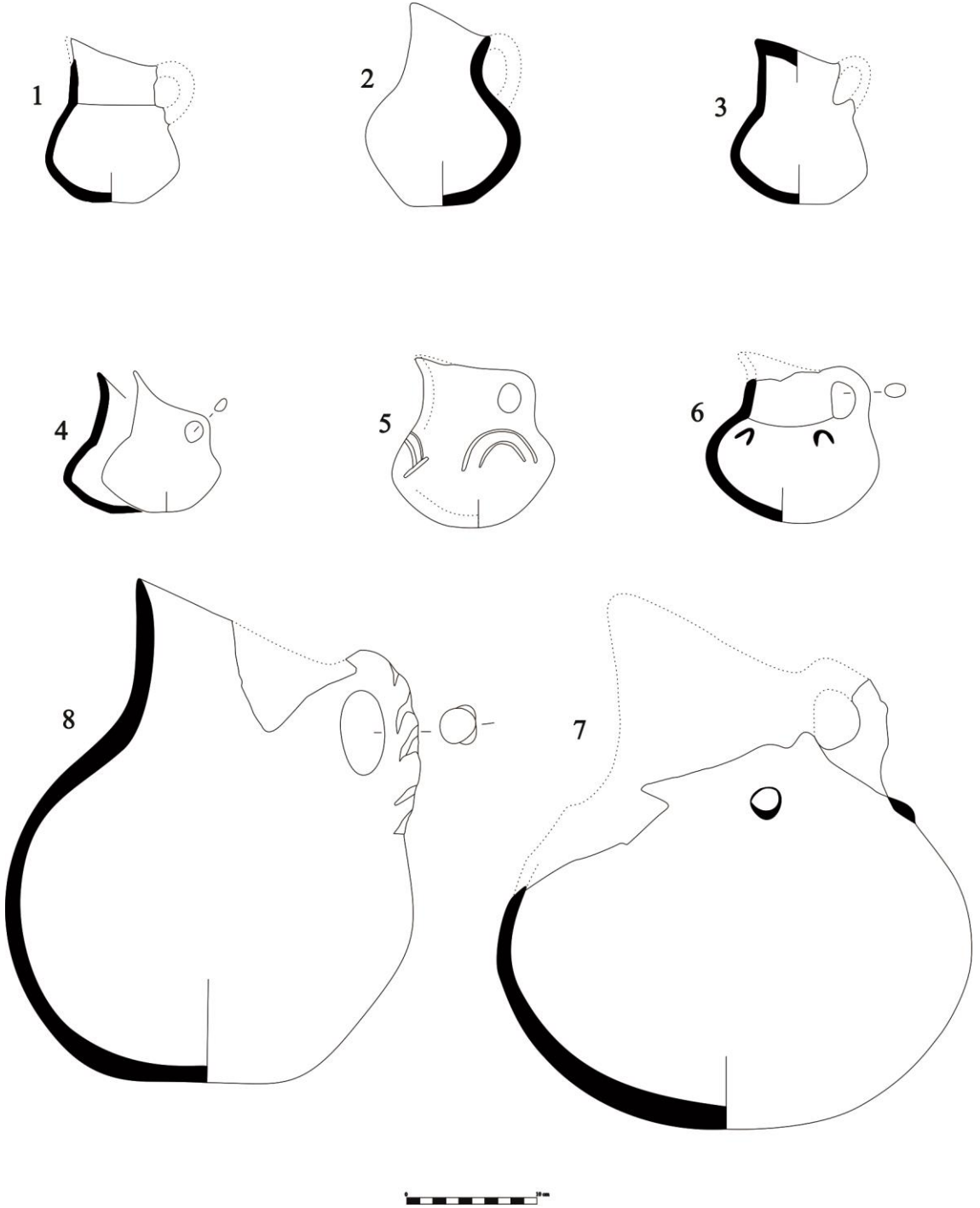
Tip A2 (Form A): İTÇ II Dönemi (1-4 Küllüoba, 5-8 Sarıket, 9 Demircihüyük, 10 Karaoğlan Mevkii)

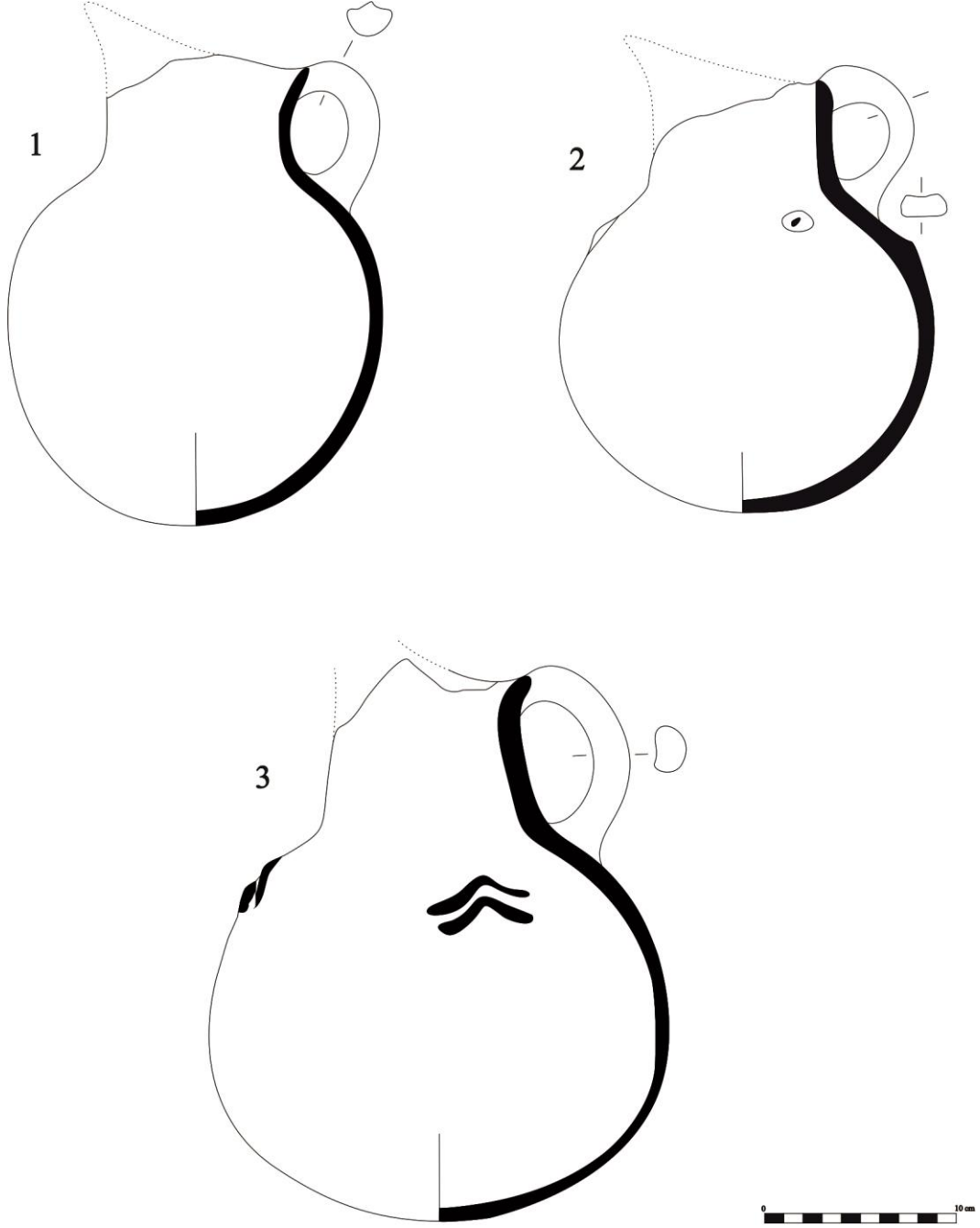
Form C: İTÇ II Dönemi (1-3 Demircihüyük, 4-8 Sarıket, 9-11 Küçük Höyük)

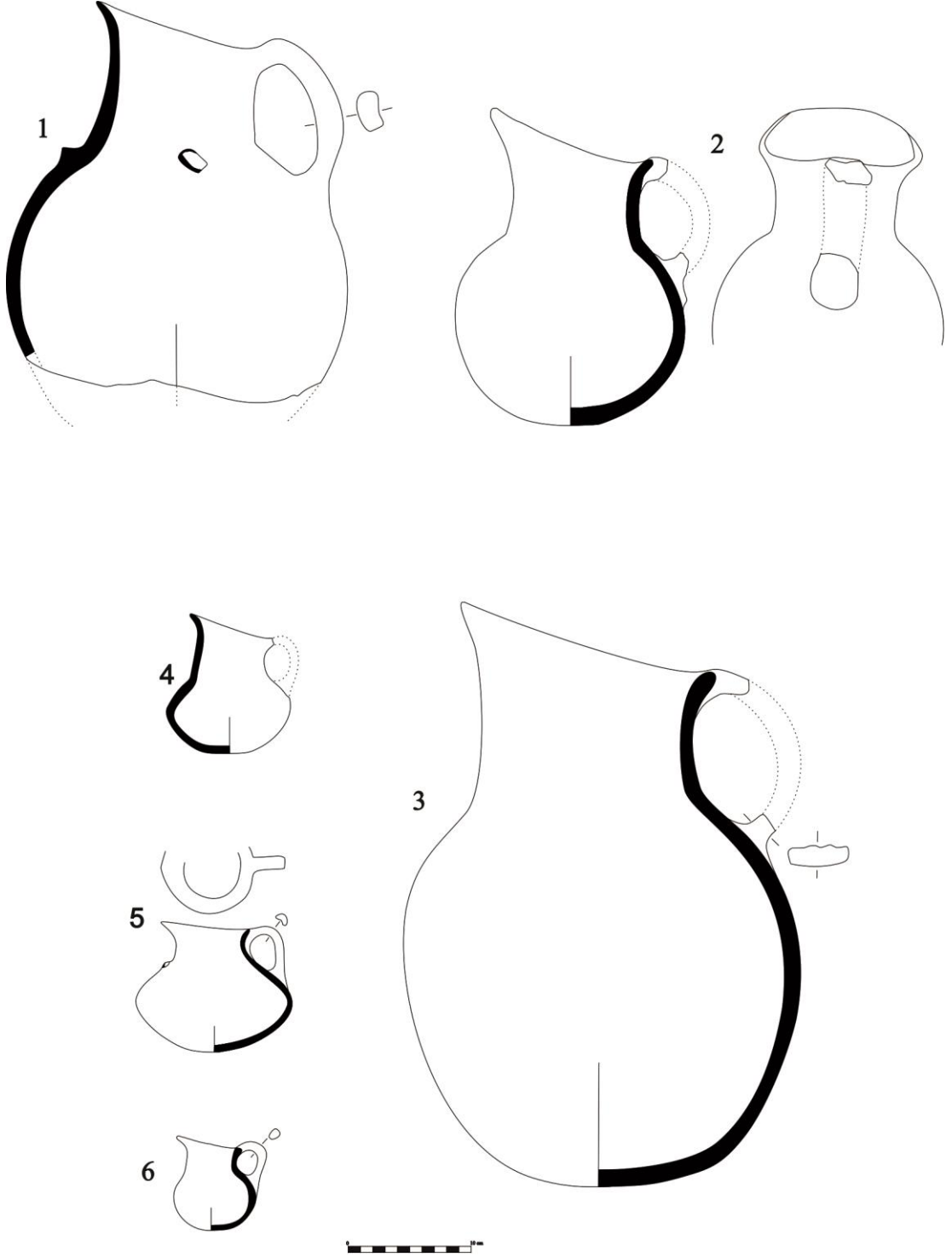
Form C: İTÇ II Dönemi (1-4 Küllüoba, 5-6 Keçiçayırı)

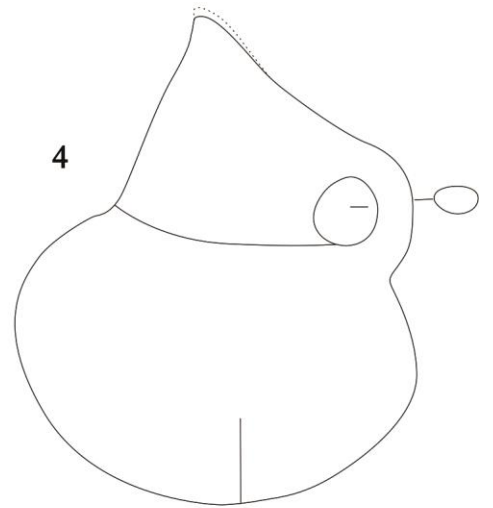
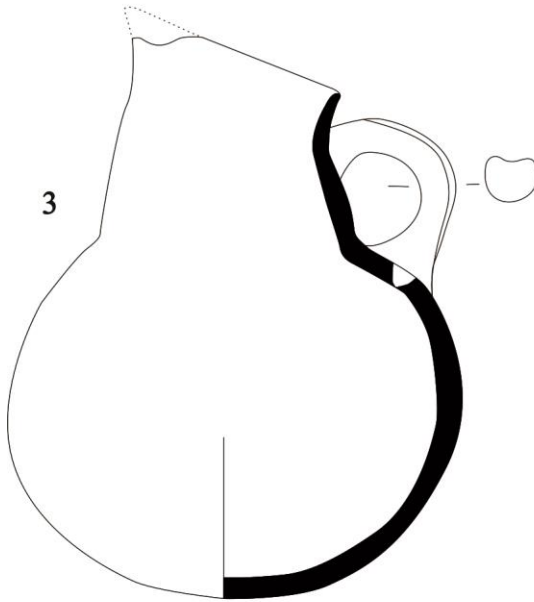
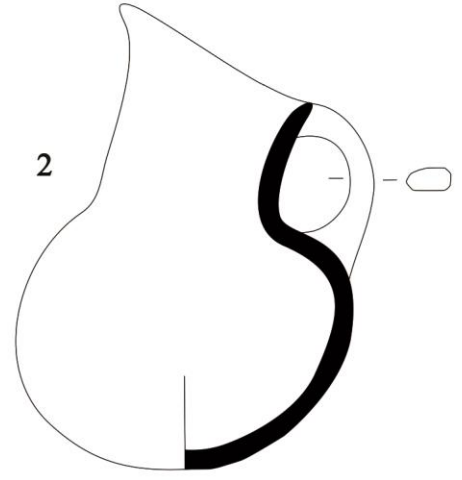
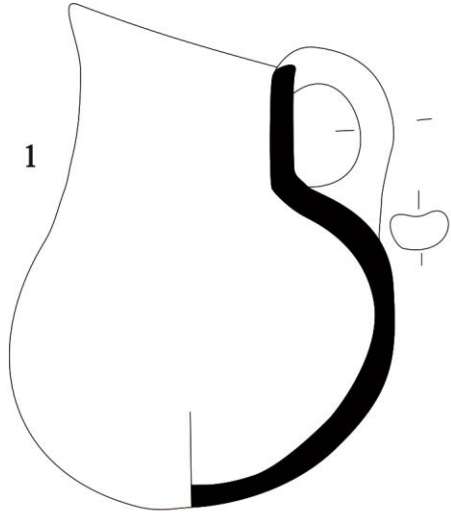
Tip D1 (Form D): İTÇ II Dönemi (Küllüoba)

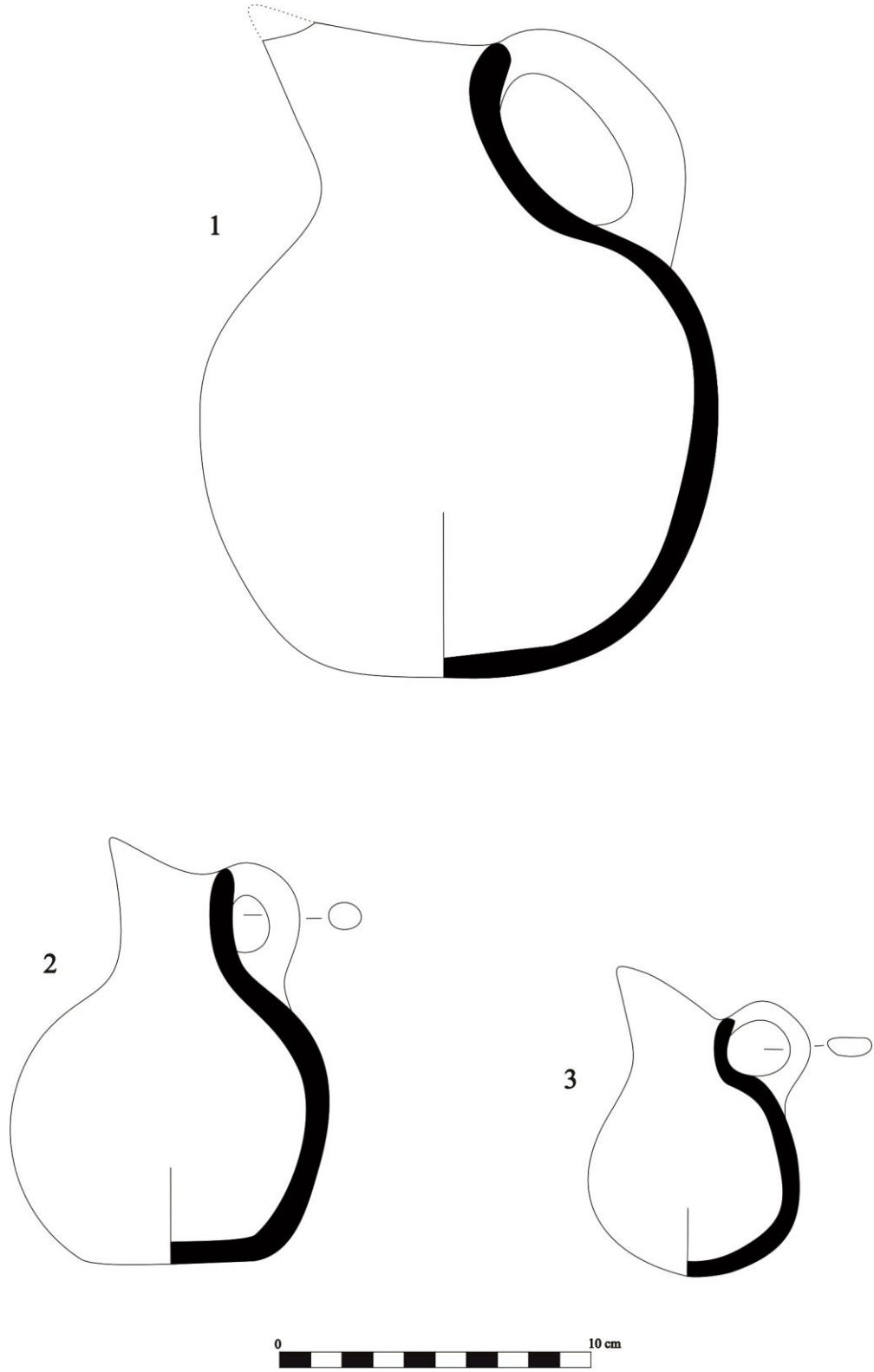
Tip D1 (Form D): İTÇ II Dönemi (Demircihüyük)

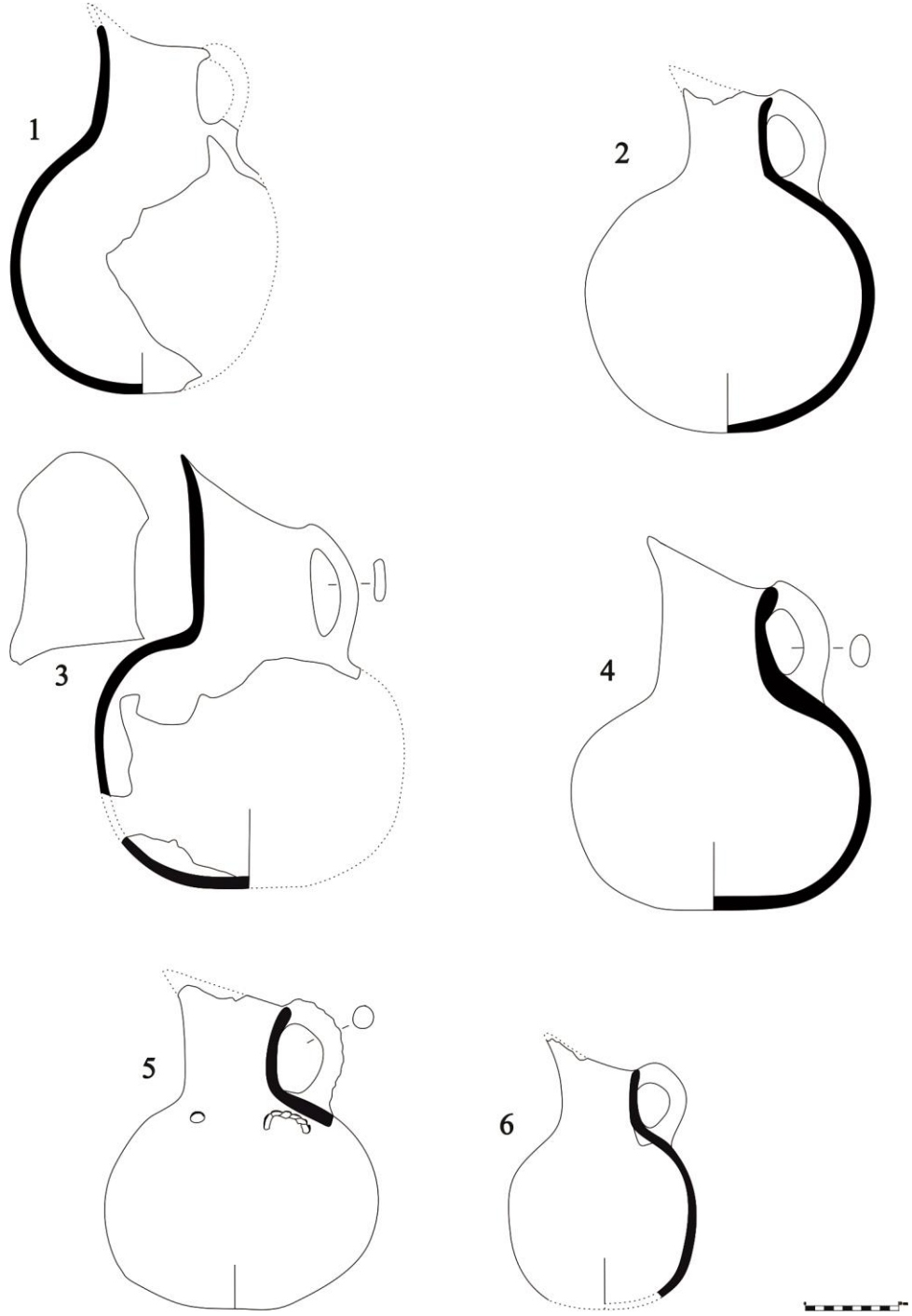
Tip D1 (Form D): İTÇ II Dönemi (1-4 Karaoğlan Mevkii, 5-6 Kaklık Mevkii)

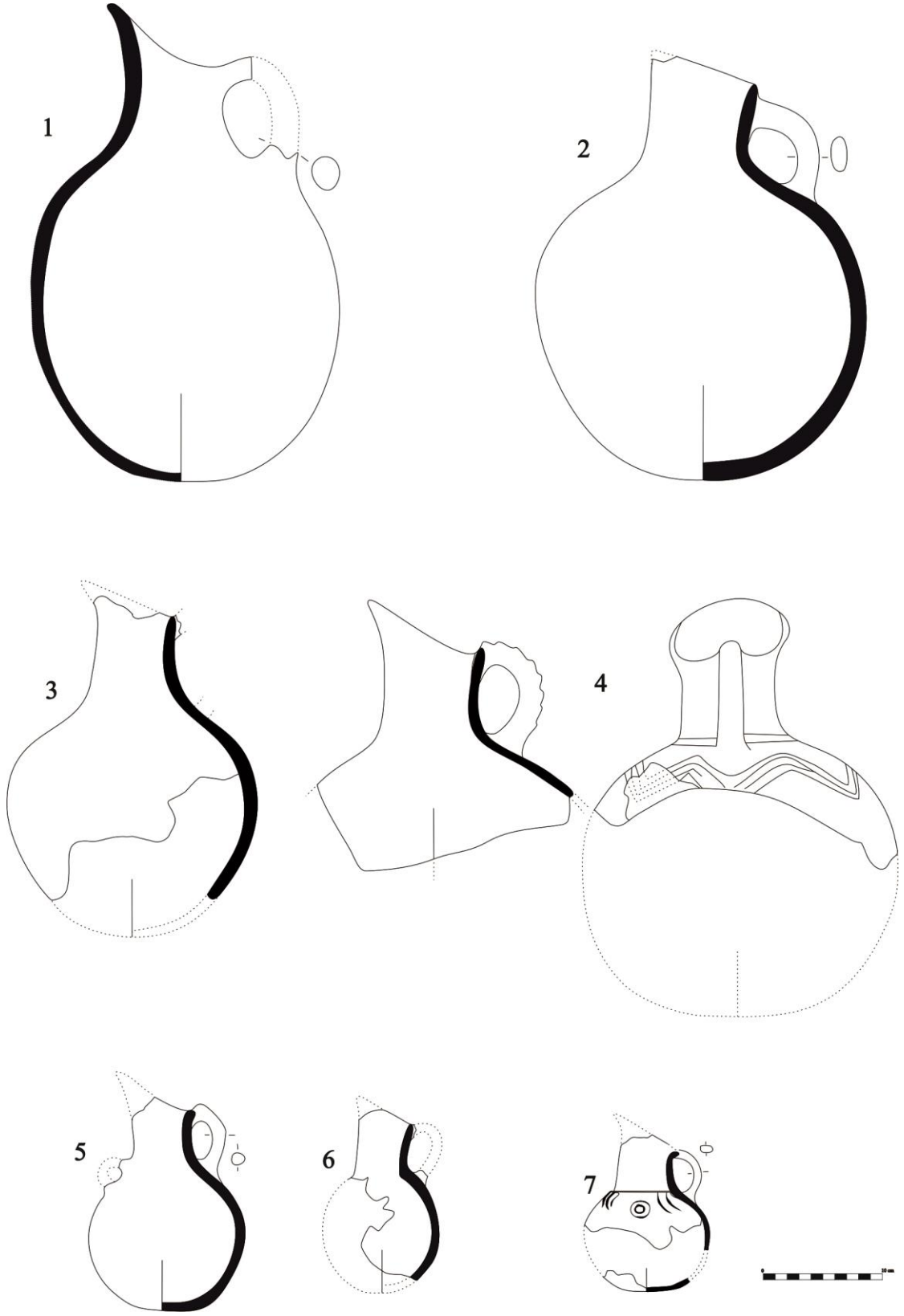
Tip D2 (Form D): İTÇ II Dönemi (1 Bozüyük, 2-3 Küçük Höyük, 4 Küllüoba)

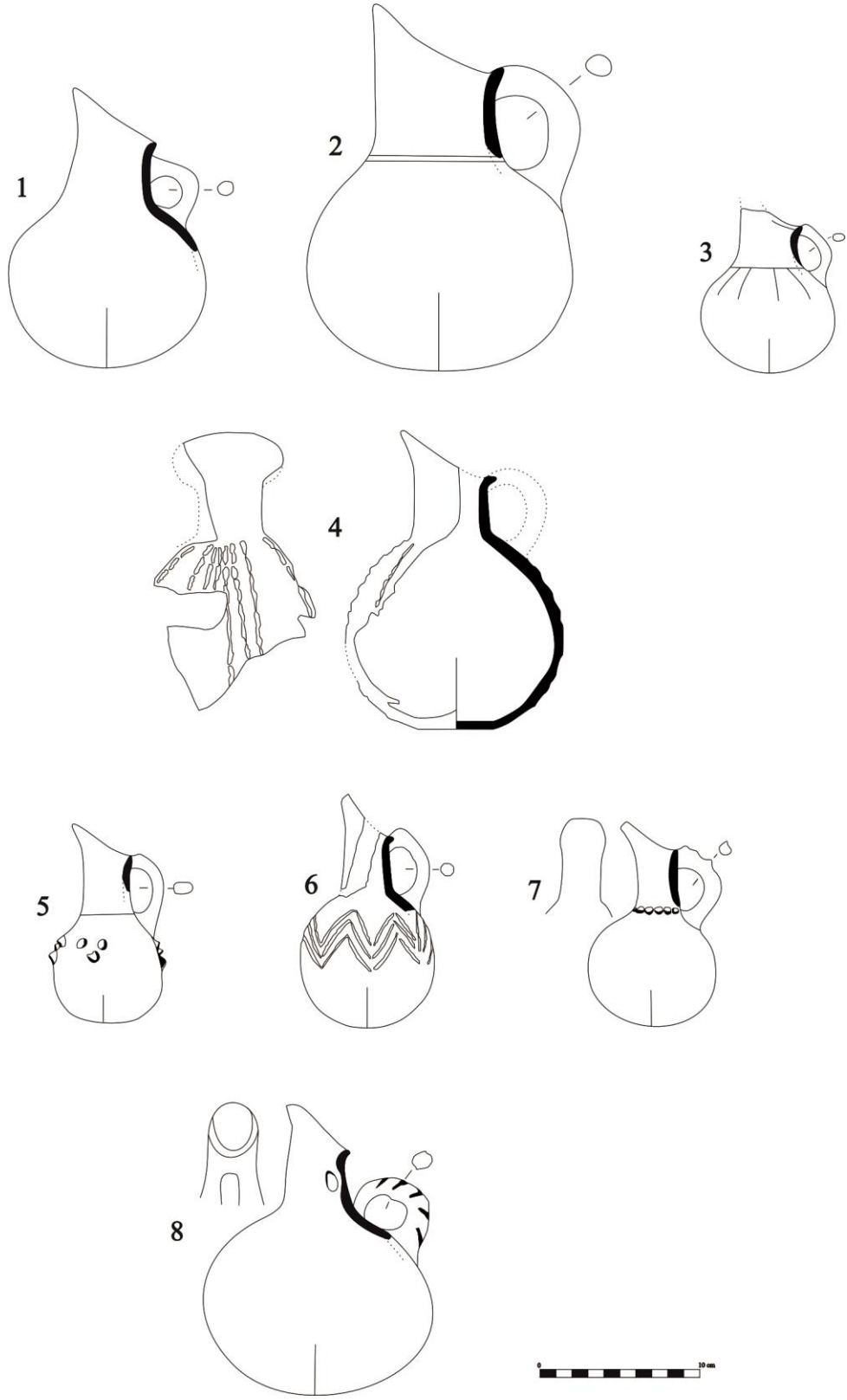
Tip E1 (Form E): İTÇ II Dönemi (1 Demircihüyük, 2-3 Küçük Höyük)

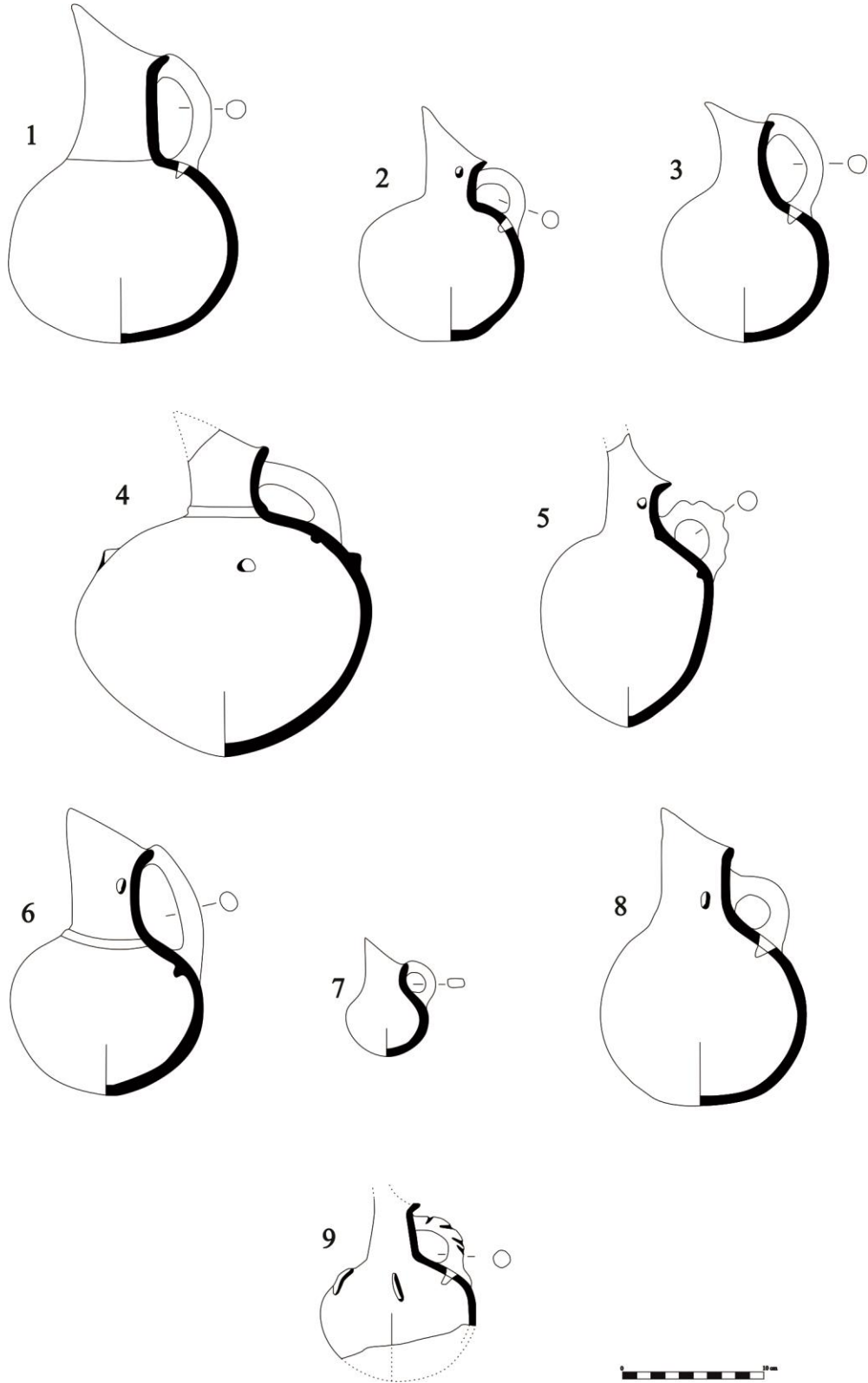
Tip E2 (Form E): İTÇ II Dönemi (Demircihüyük)

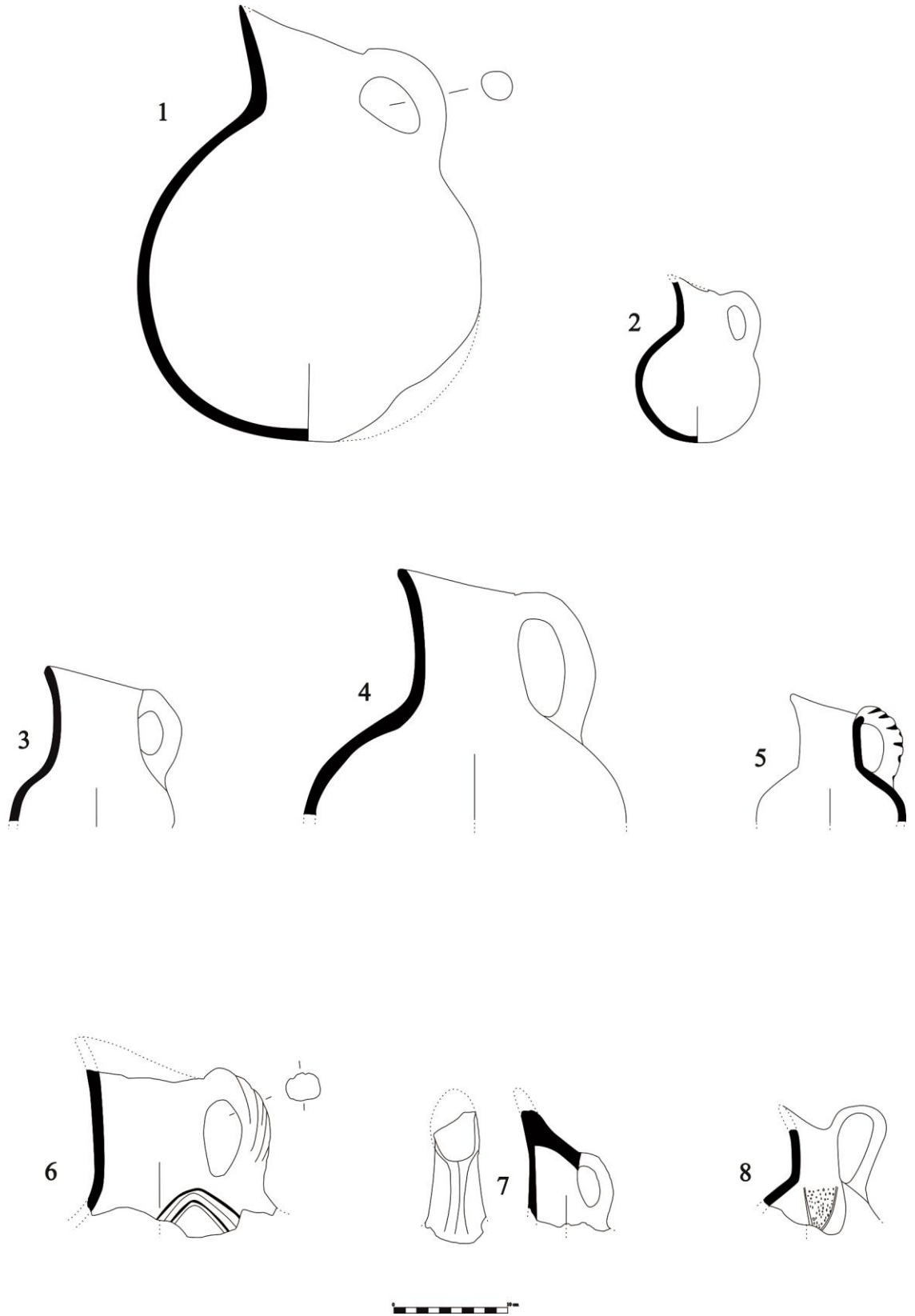
Tip E2 (Form E): İTÇ II Dönemi (Demircihüyük)

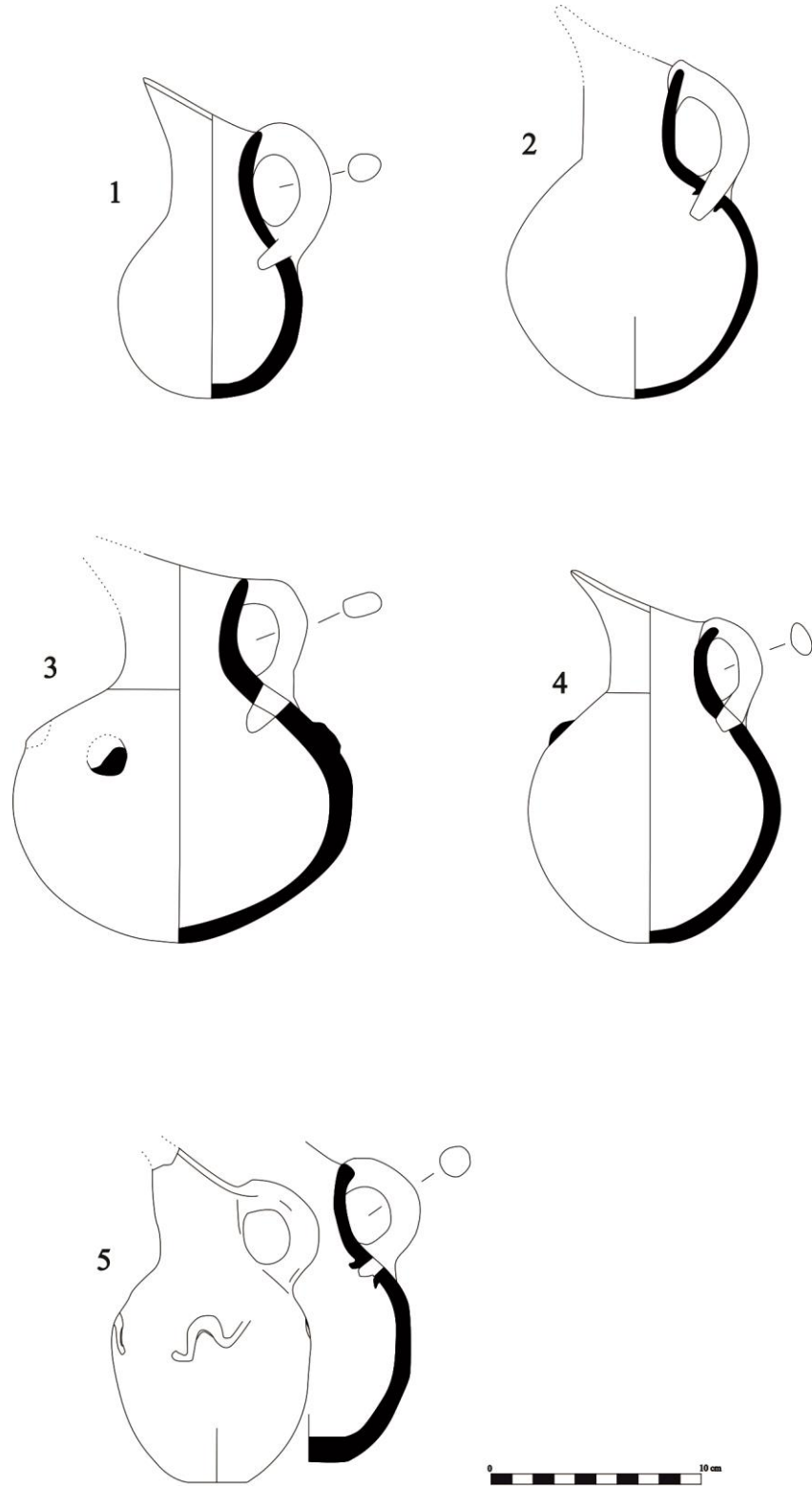
Tip E2 (From E): İTÇ II Dönemi (Sarıkent)

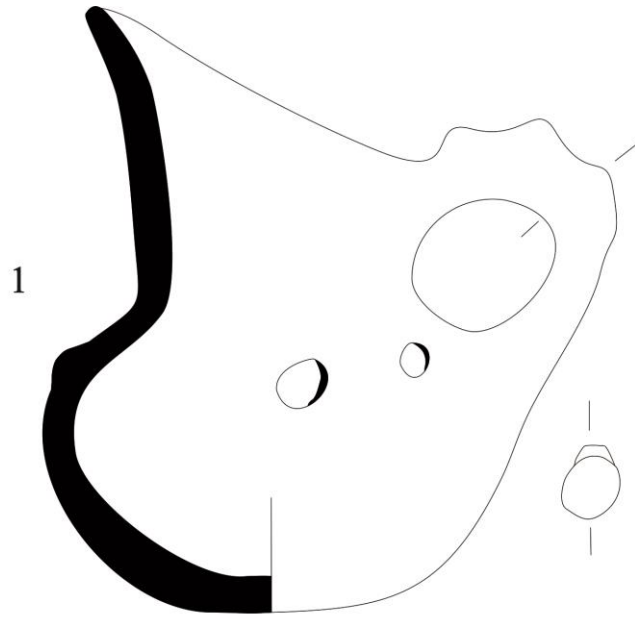
Tip E2 (Form E): İTÇ II Dönemi (Küçük Höyük)

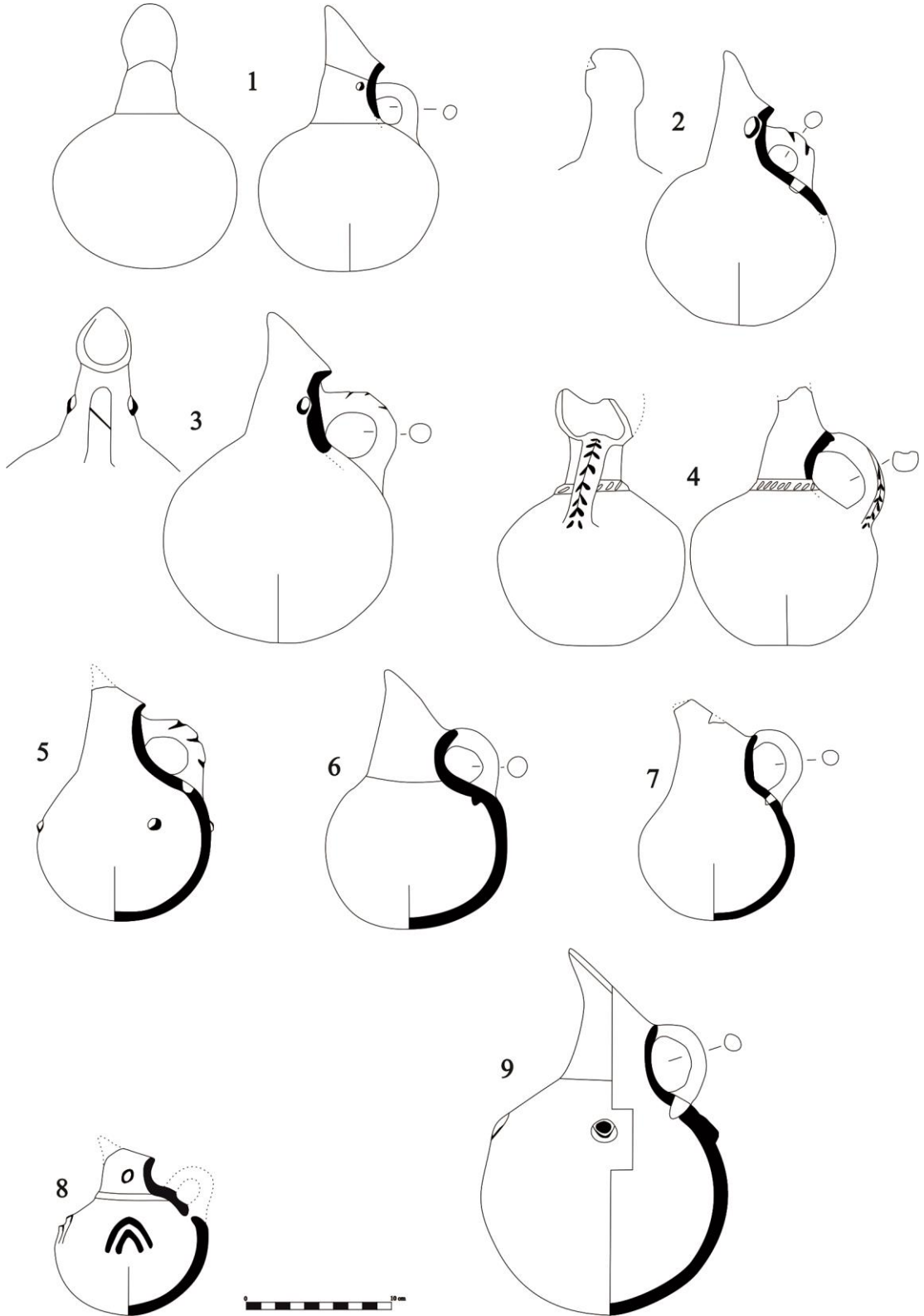
Tip E2 (Form E): İTÇ II Dönemi (Küllüoba)

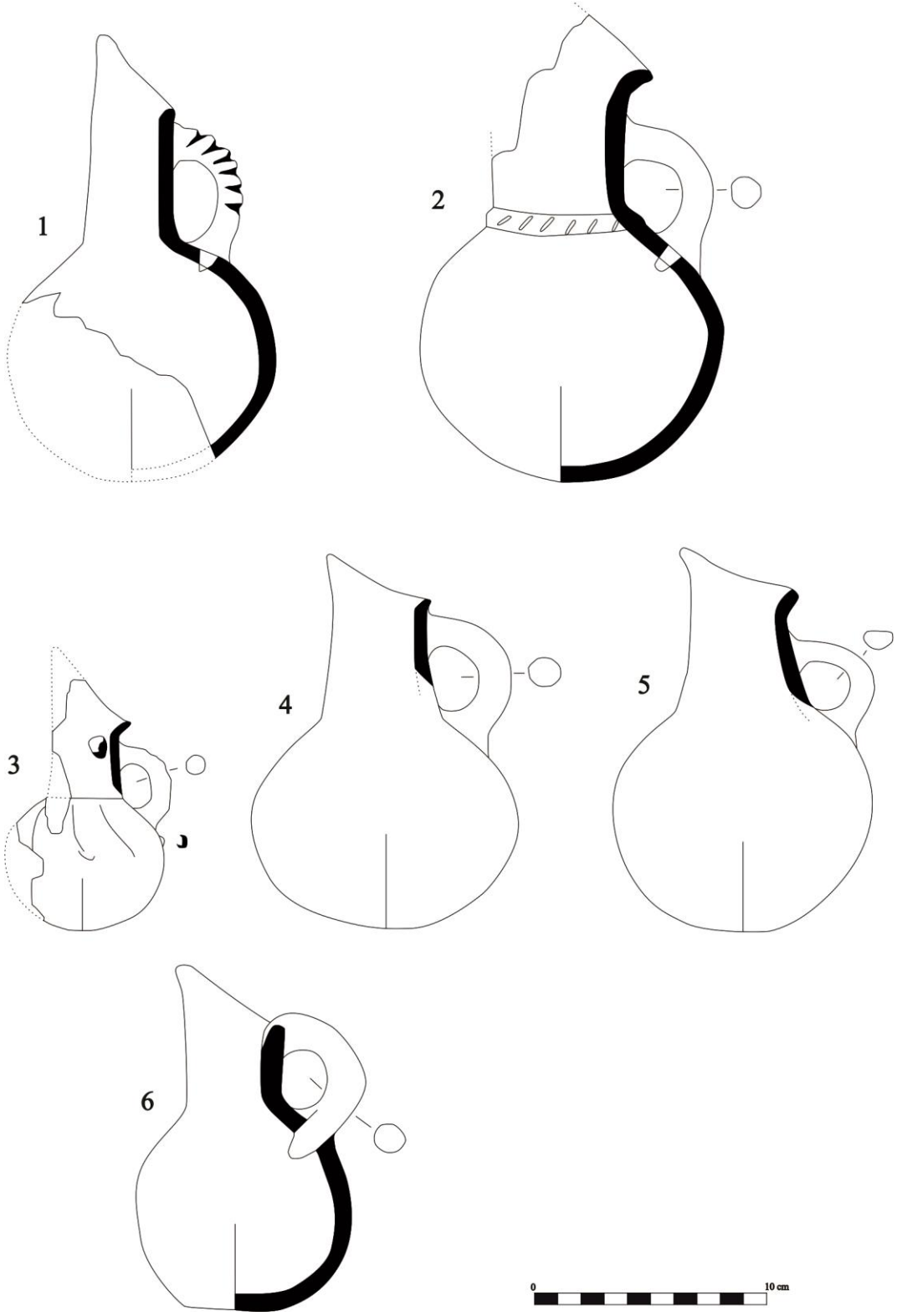
Tip E2 (Form E): İTÇ II Dönemi (1-2 Hacılartepe, 3-5 Ilıpınar)

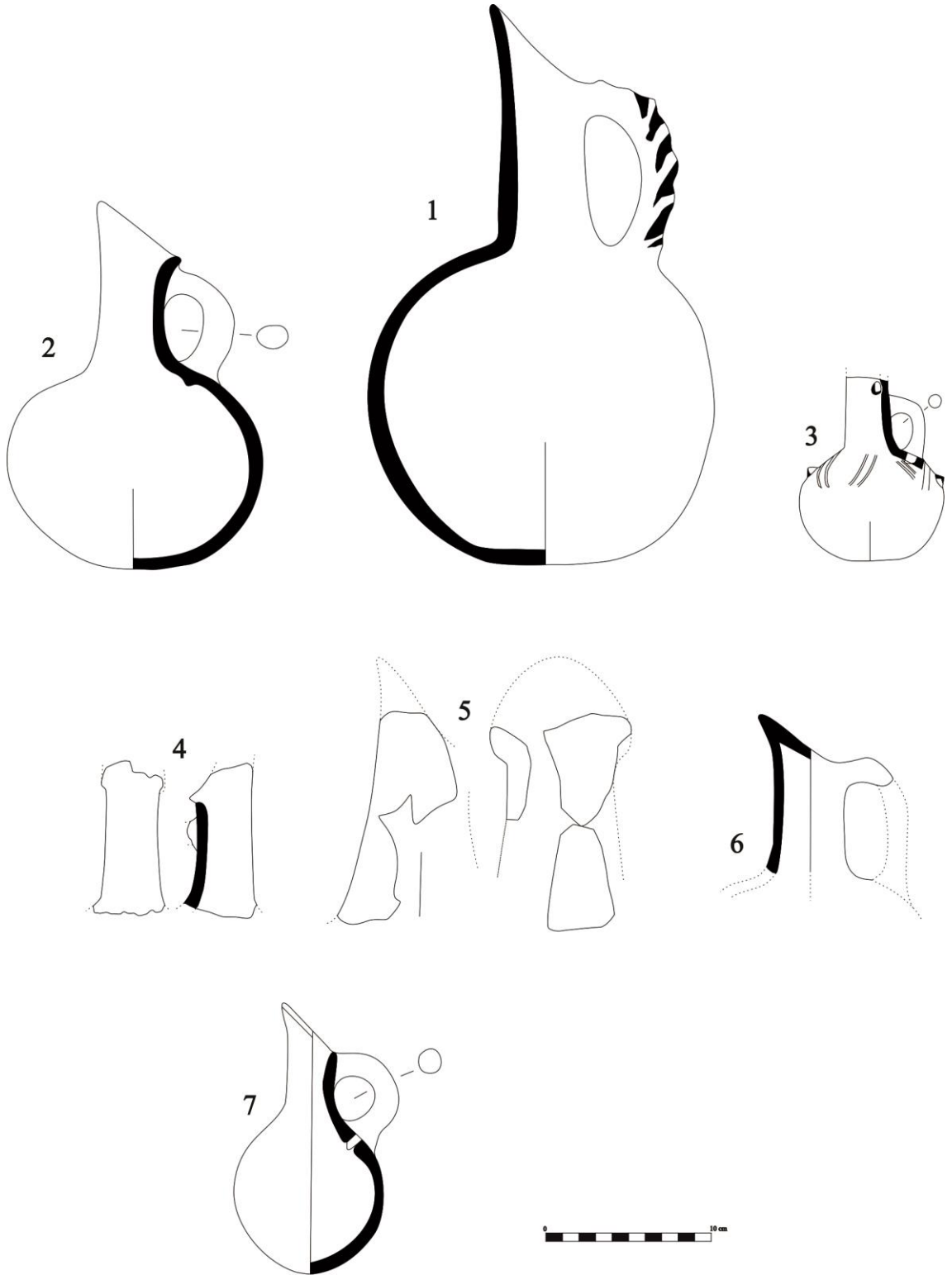
Tip E2 (Form E): İTÇ II Dönemi (Kaklık Mevkii)

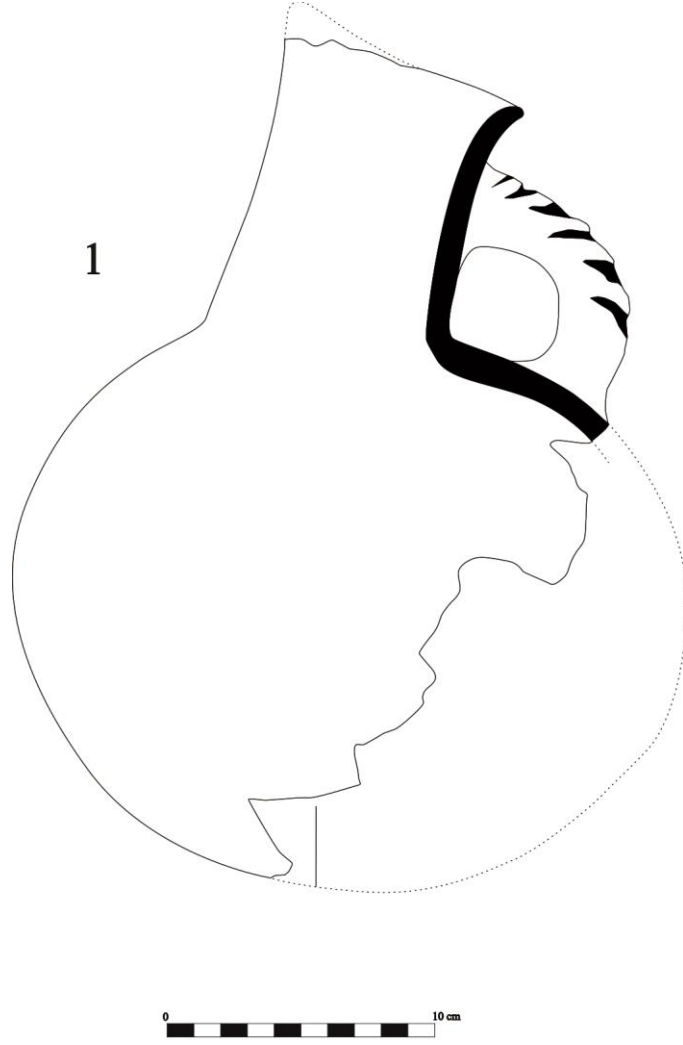
Tip E3 (Form E): İTÇ II Dönemi (1-4 Sarıket, 5-7 Küçük Höyük, 8 Küllüoba, 9 Ilıpınar)

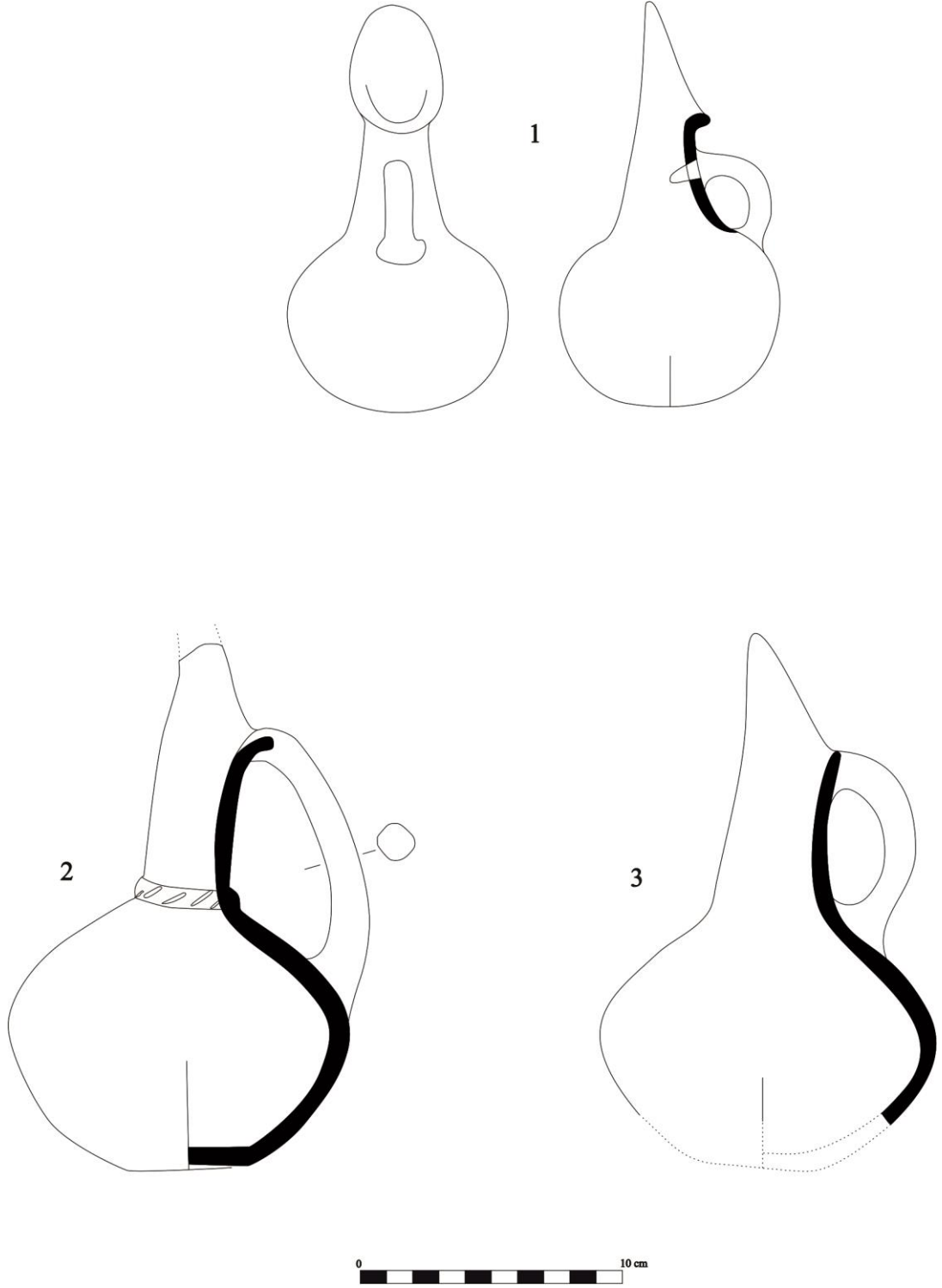
Tip F1 (Form F): İTÇ II Dönemi (1-2 Küçük Höyük, 3-5 Sarıket, 6 Ilıpınar)

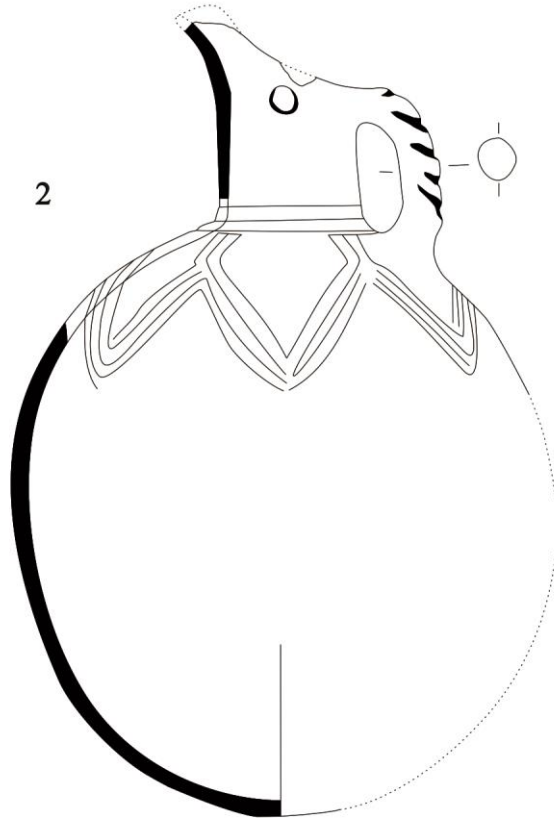
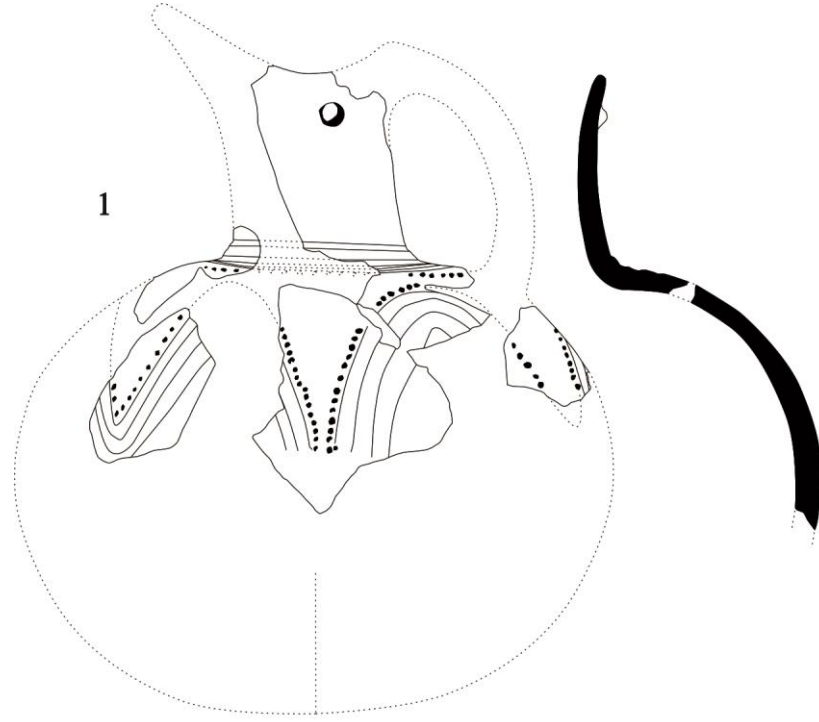
Tip F2 (Form F): İTÇ II Dönemi (1 Karaoğlan Mevkii, 2 Küçük Höyük, 3 Sarıket, 4-5 Demircihüyük, 6 Küllüoba, 7 Ilıpınar)

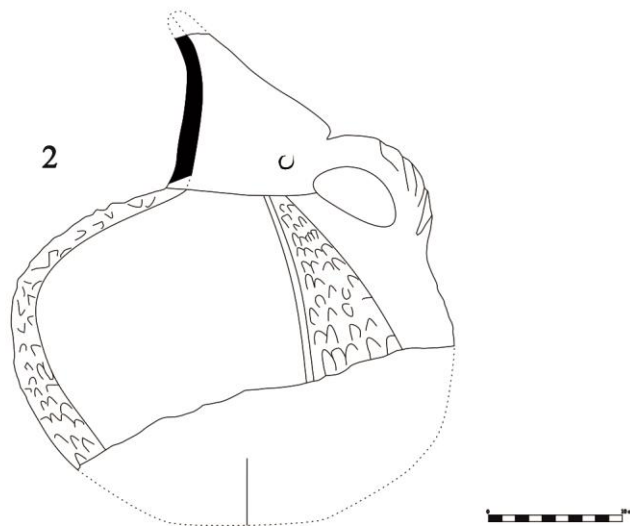
Tip F3 (Form F): İTÇ II Dönemi (Küllüoba)

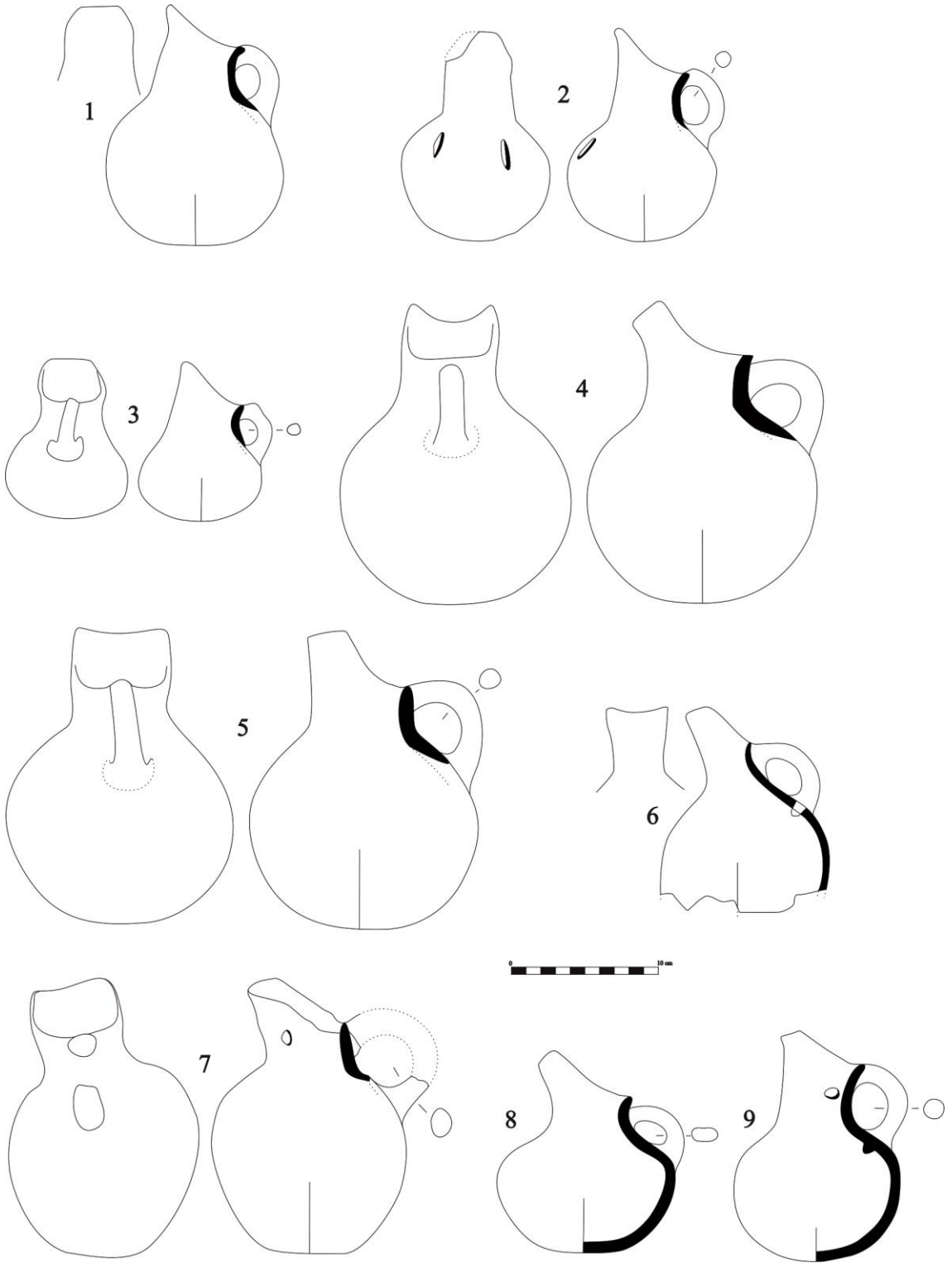
Tip F4 (Form F): İTÇ II Dönemi (1 Sarket, 2 Küçük Höyük, 3 Küllüoba)

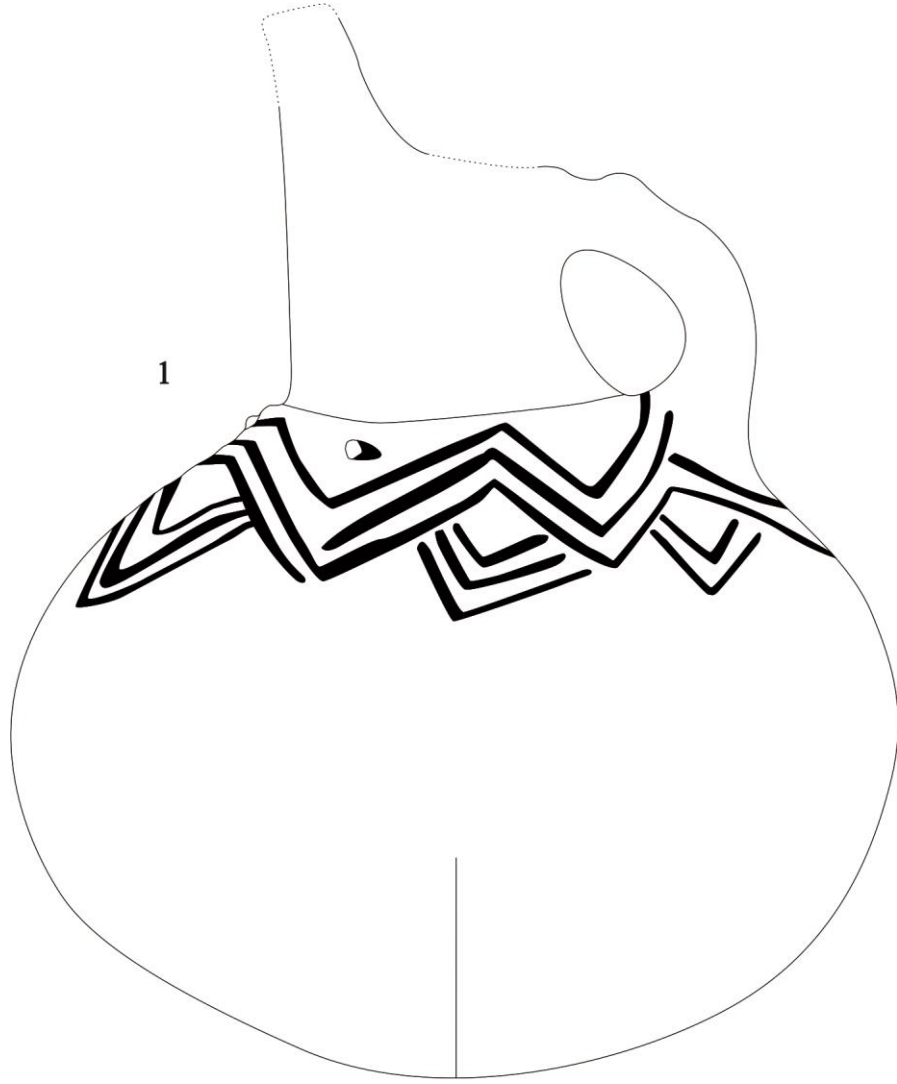
Tip G1 (Form G): İTÇ II Dönemi (Demircihüyük)

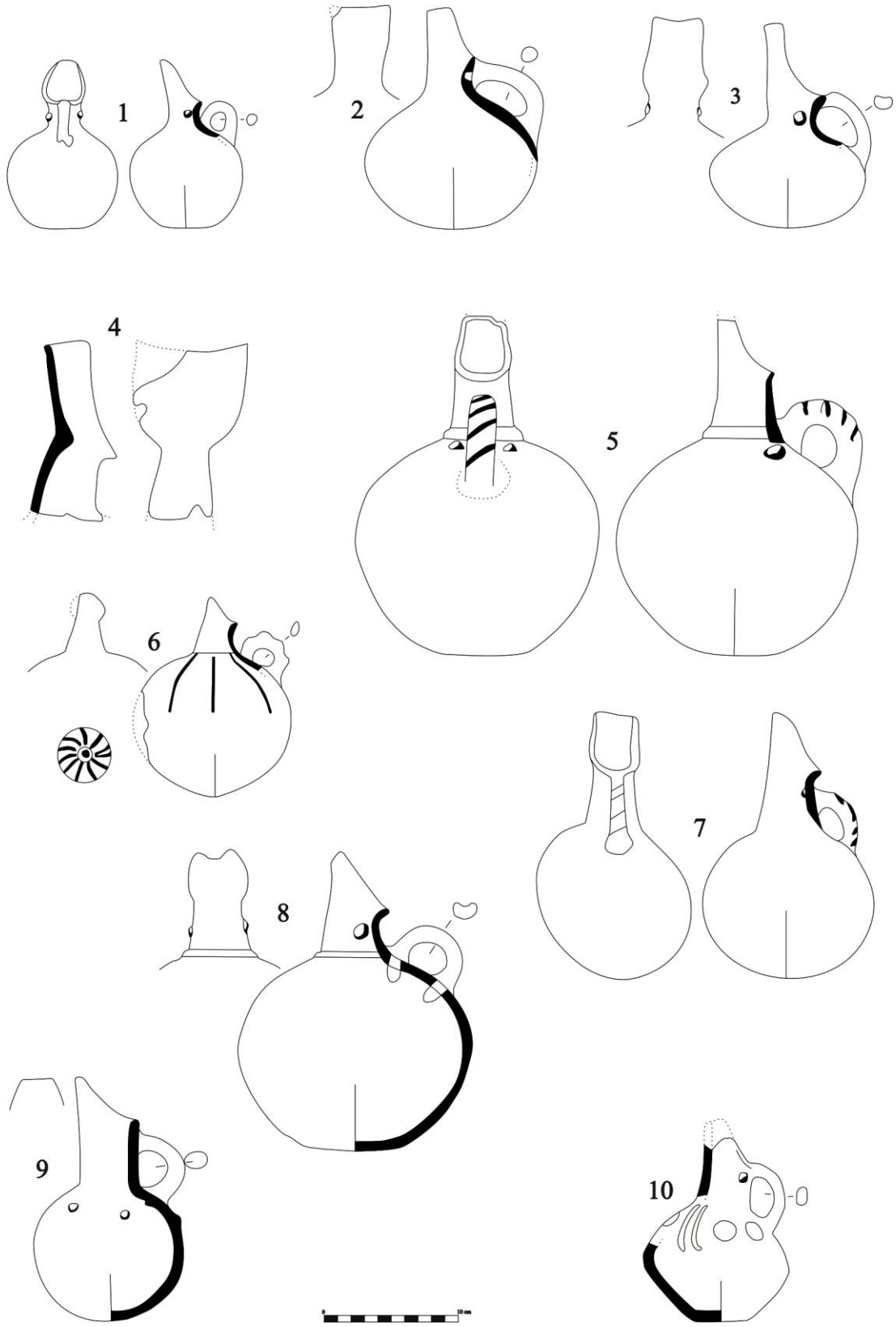
Tip G1 (Form G): İTÇ II Dönemi (Küllüoba)

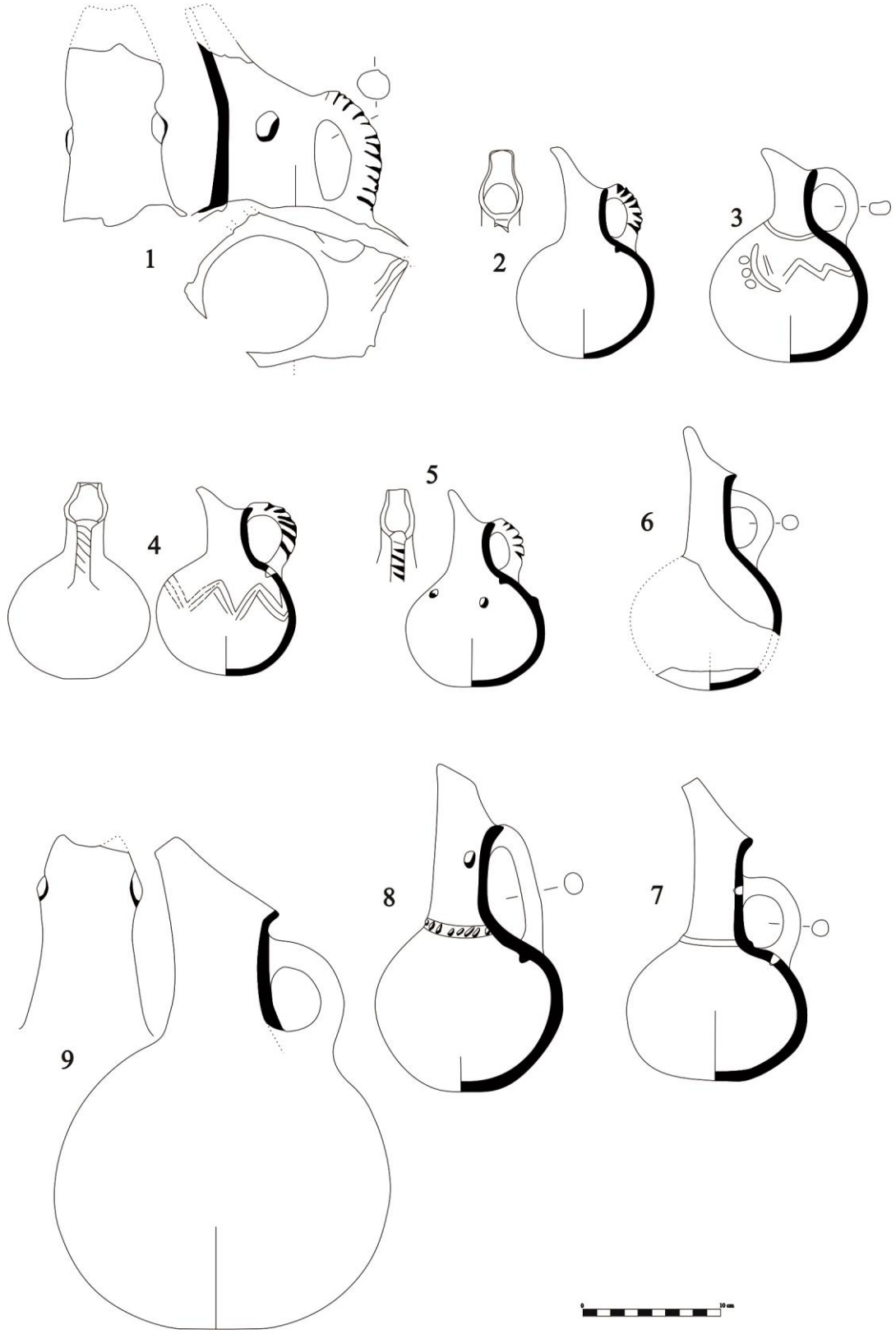
Tip G2 (Form G): İTÇ II Dönemi (1-7 Sarıket, 8-9 Küçük Höyük)

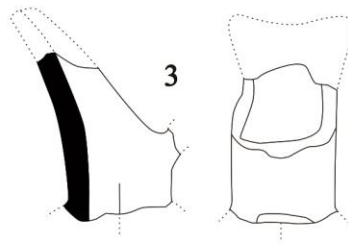
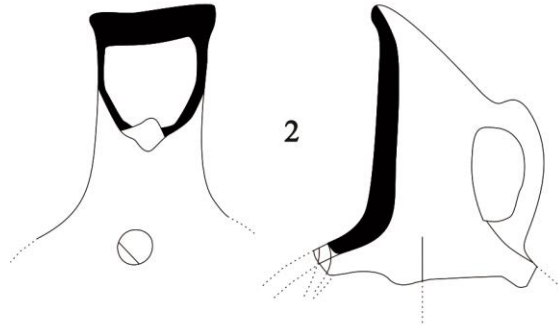
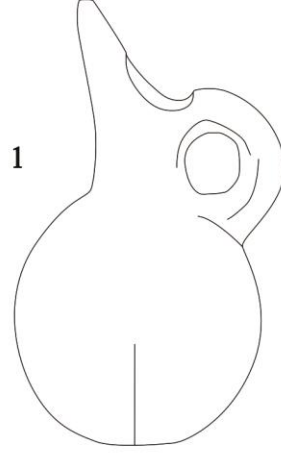
Tip G2 (Form G): İTÇ II Dönemi (Küllüoba)

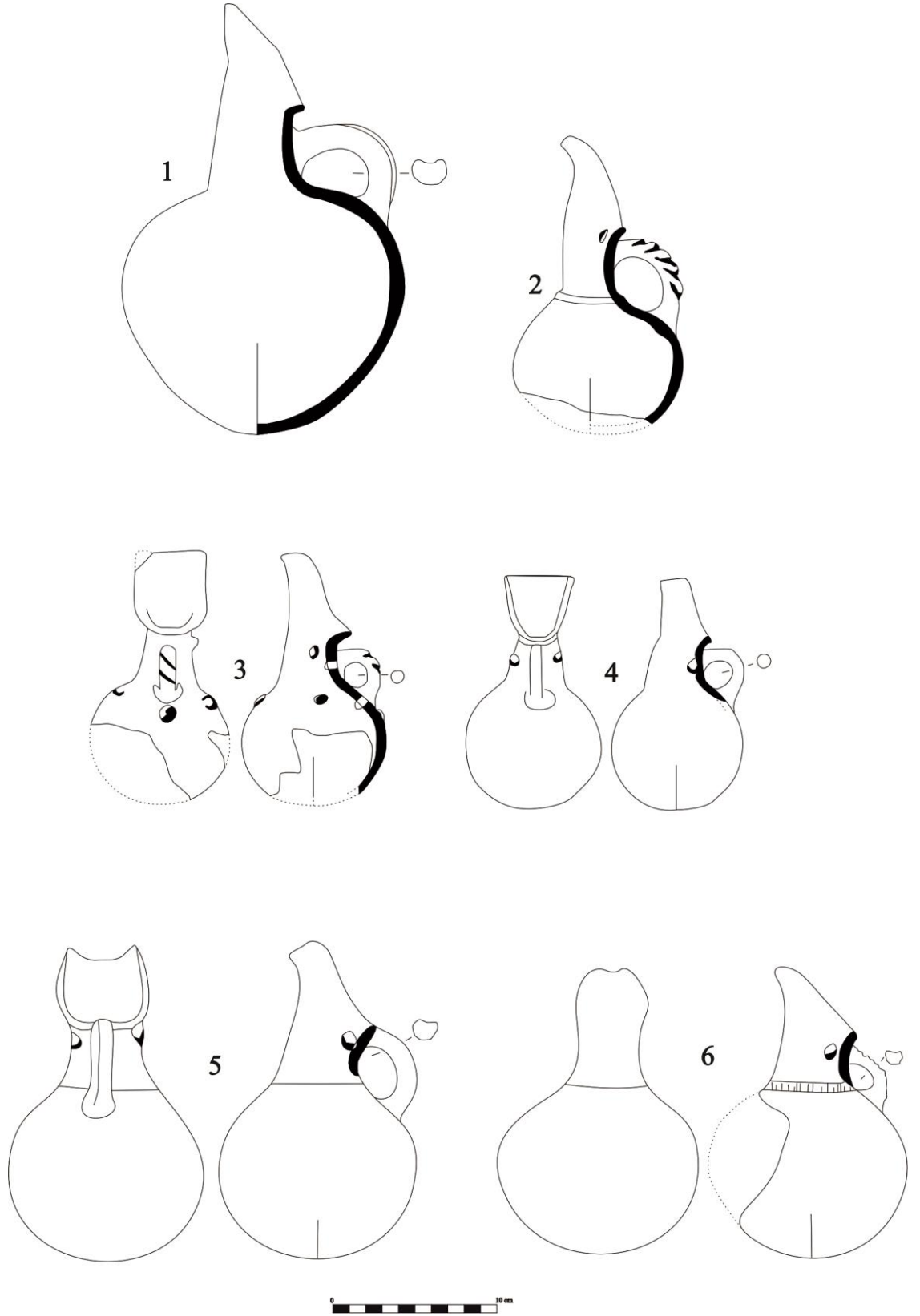
TipG3 (Form G): İTÇ II Dönemi (1-8 Sarıket, 9 Küçük Höyük, 10 Keçiçayırı)

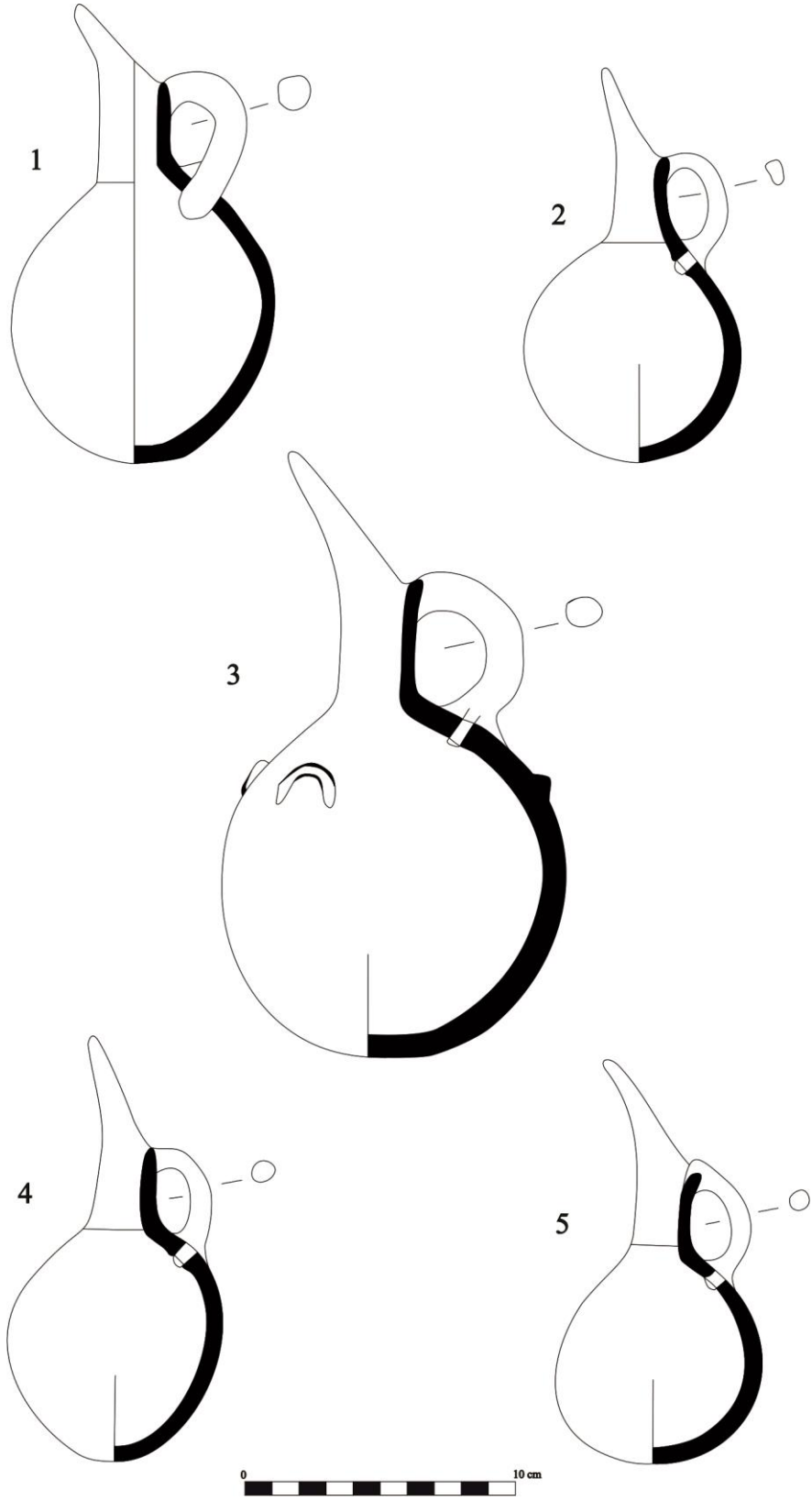
Tip G4 (Form G): İTÇ II Dönemi (1 Demircihüyük, 2-8 Küçük Höyük, 9 Bozüyük)

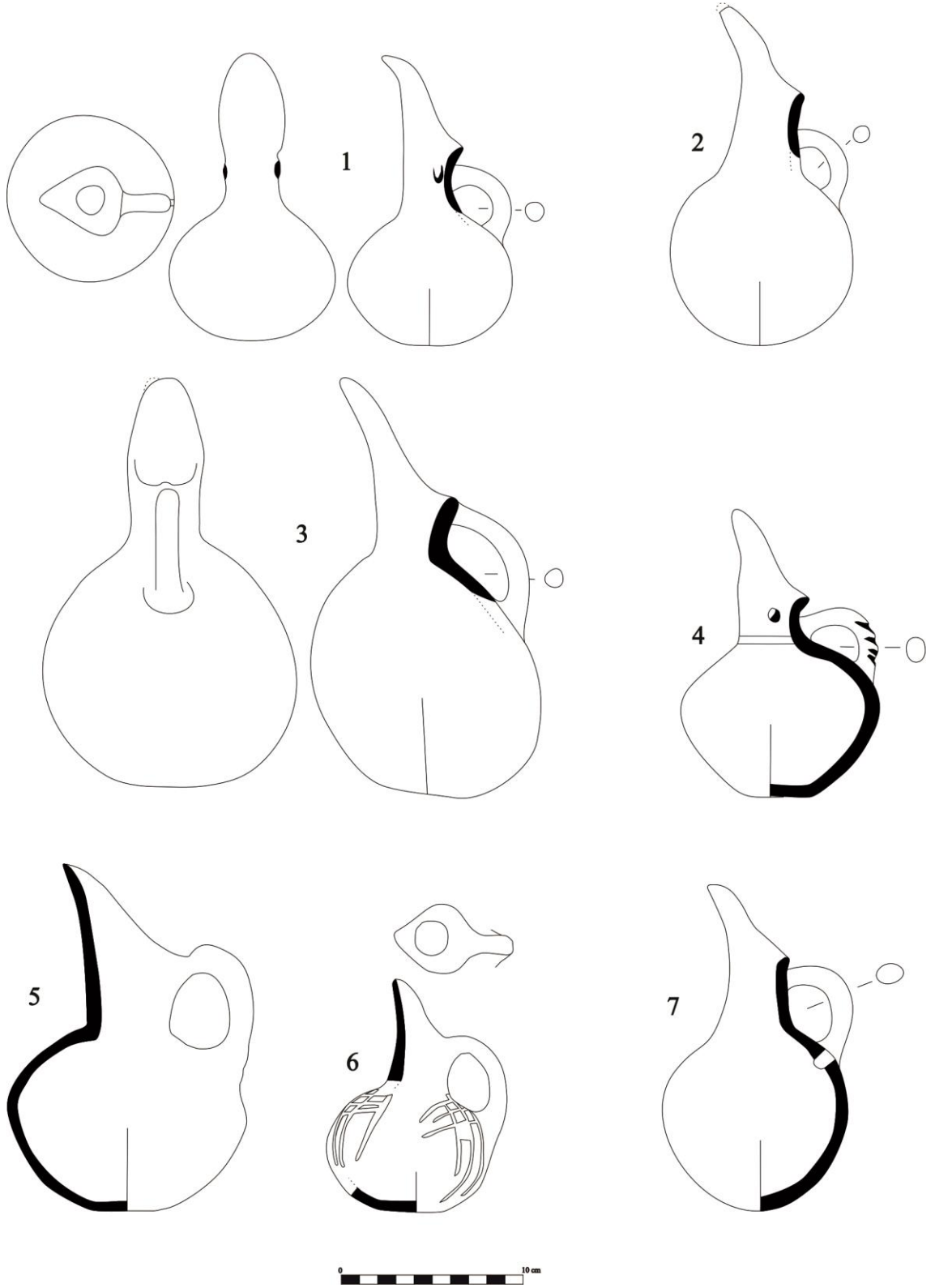
Tip G4 (Form G): İTÇ II Dönemi (1 Hıppınar, 2 Küllüoba, 3 Karaoğlan Mevkii)

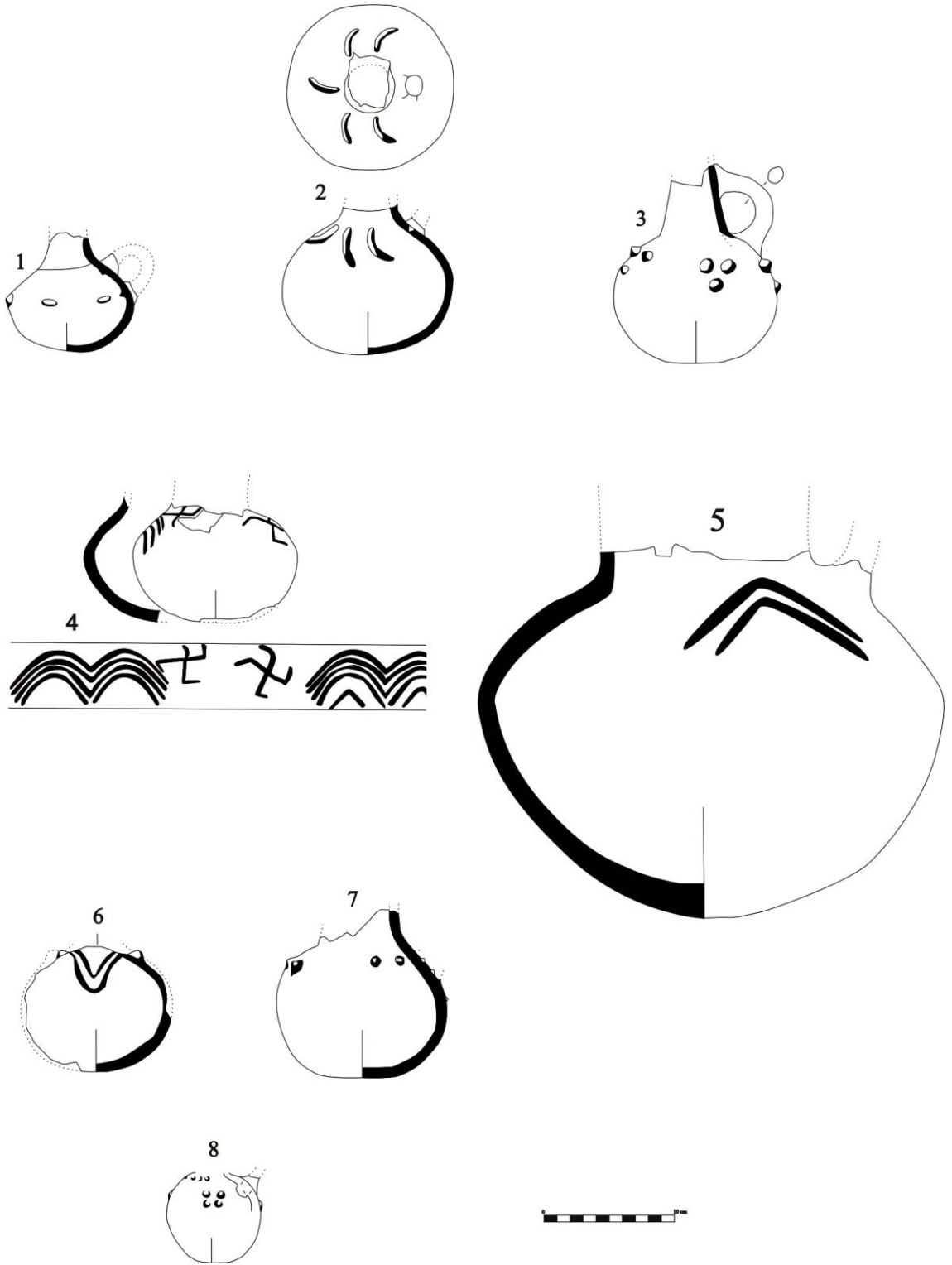
Tip G5 (Form G): İTÇ II Dönemi (1-2 Küçük Höyük, 3-6 Sarıket)

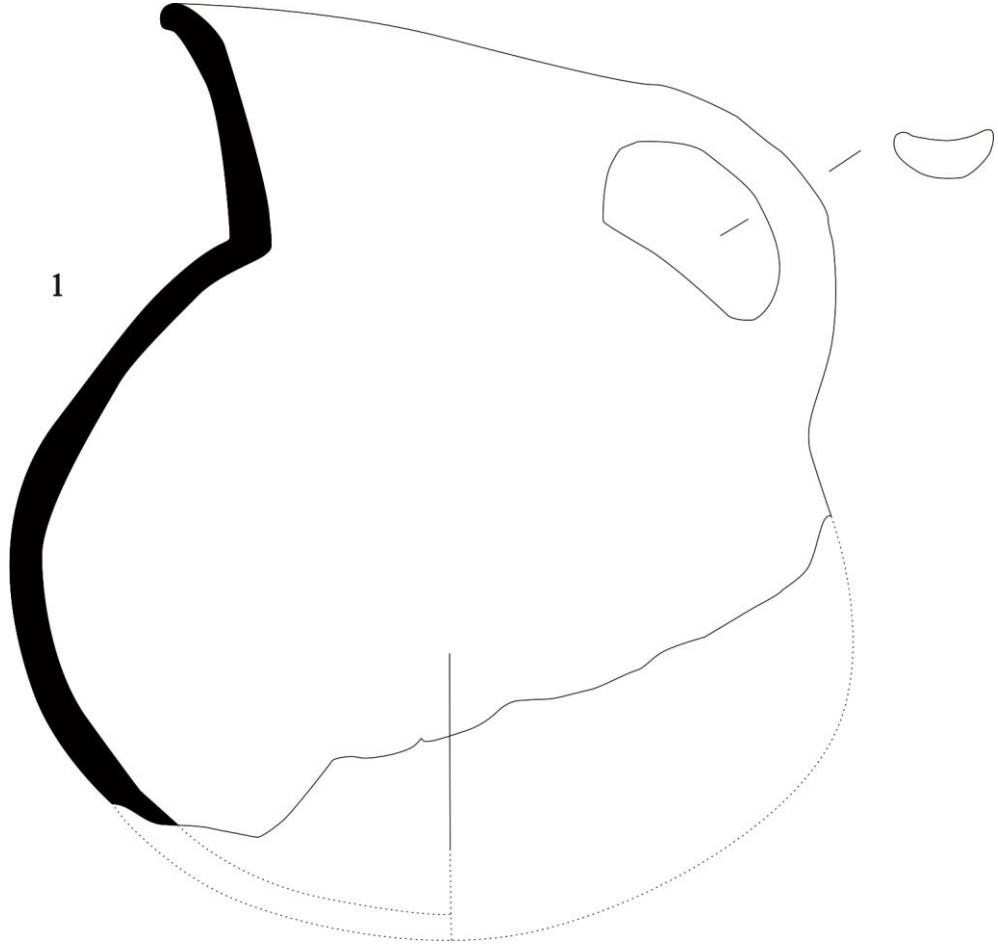
Tip H1 (Form H): İTÇ II Dönemi (1-5 Ilıpınar)

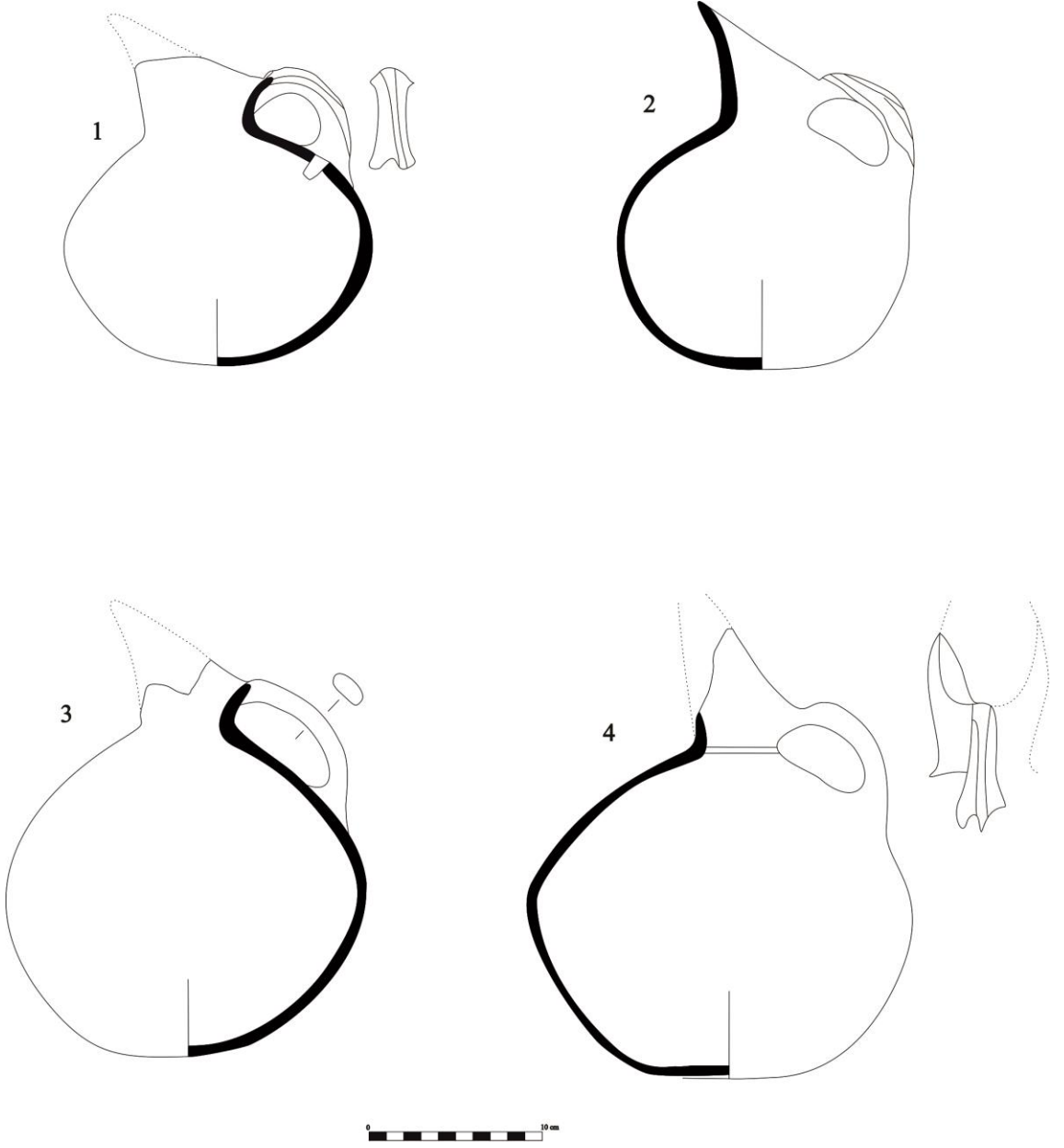
Tip H3 (Form H): İTÇ II Dönemi (1-3 Sarıket, 4 Küçük Höyük, 5-6 Kaklık Mevkii, 7 Ilıpınar)

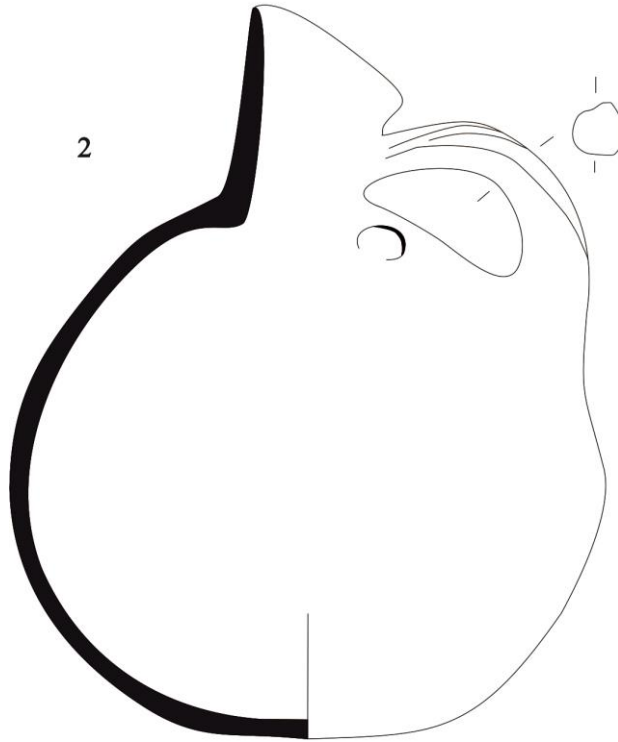
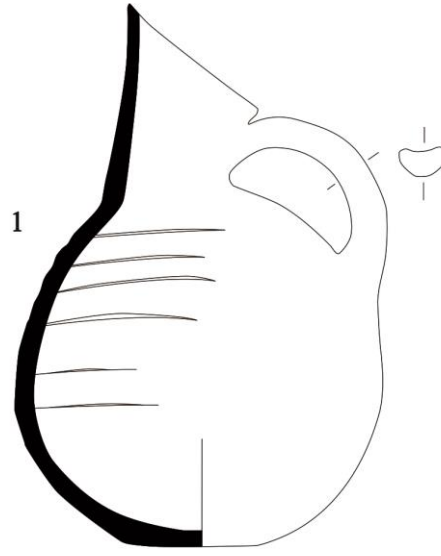
İTÇ II Dönemi Bezemeli Gövde Parçaları (1-2 Küçük Höyük, 3 Sarıket, 4-5 Küllüoba, 6-7 Karaoğlan Mevkii, 8 Hacılartepe)

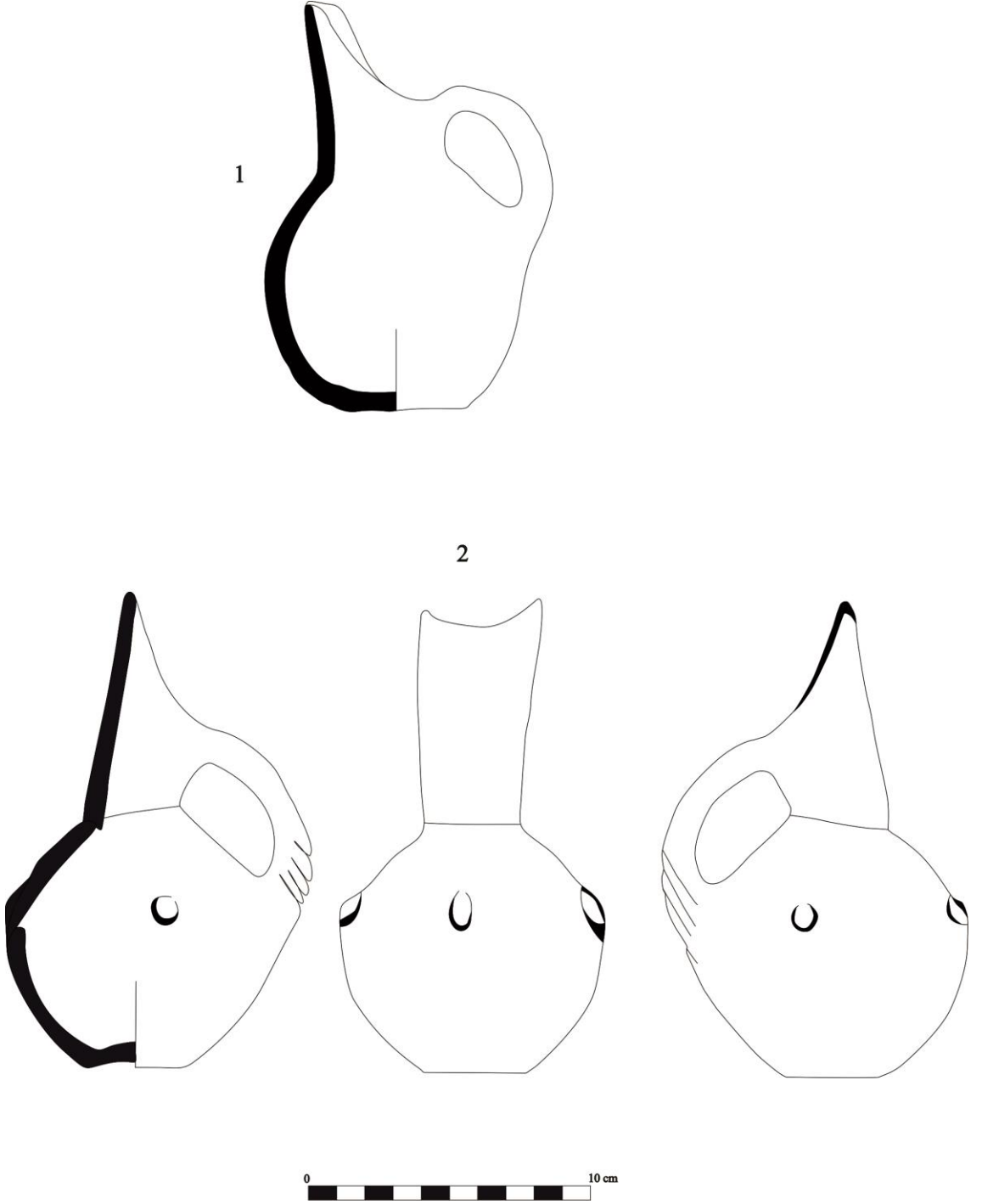
Tip D1 (Form D): Erken İTÇ III Dönemi (Küllüoba)

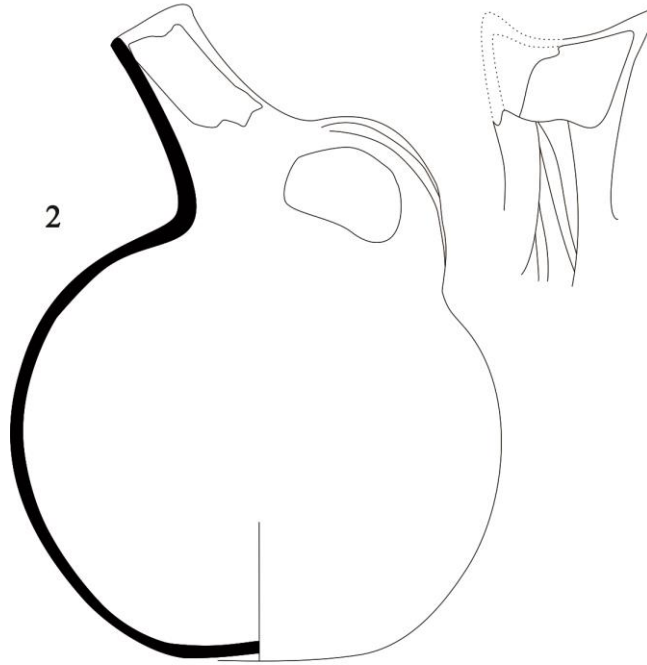
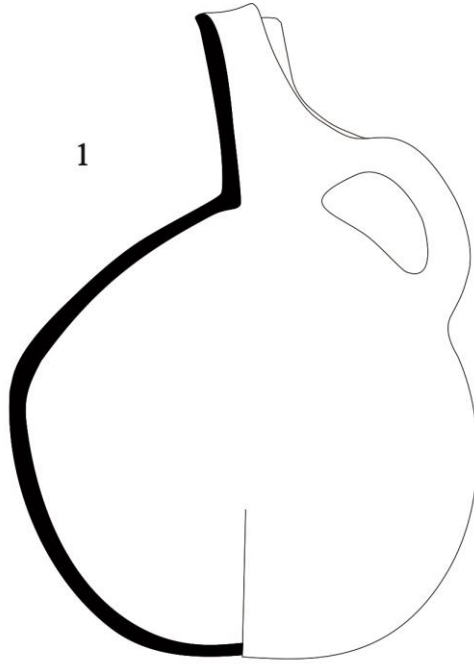
Tip E2 (Form E): Erken İTÇ III Dönemi (Kaklık Mevkii)

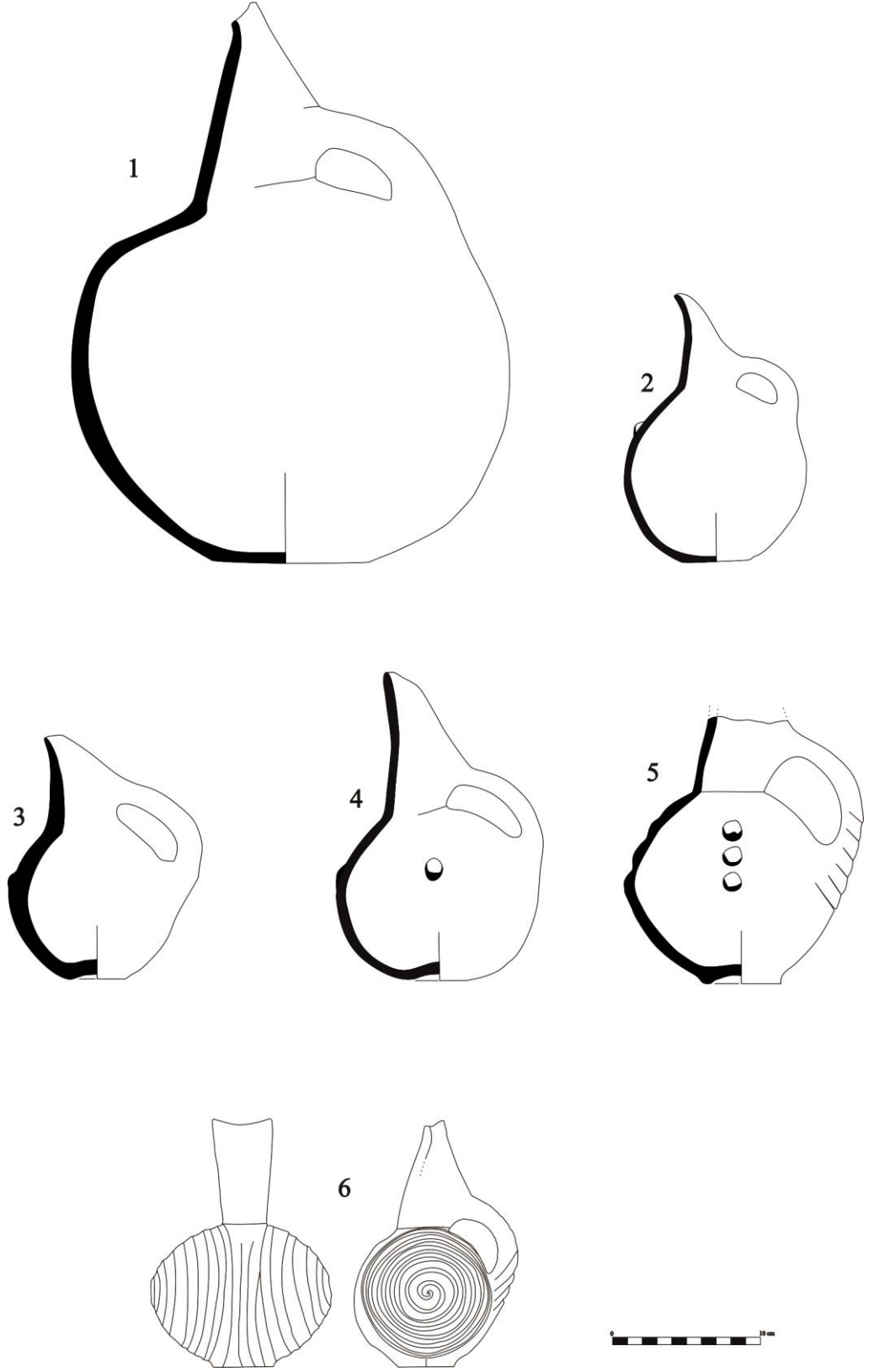
Tip E3 (Form E): Erken İTÇ III Dönemi (1 Bozüyük, 2 Kaklık Mevkii)

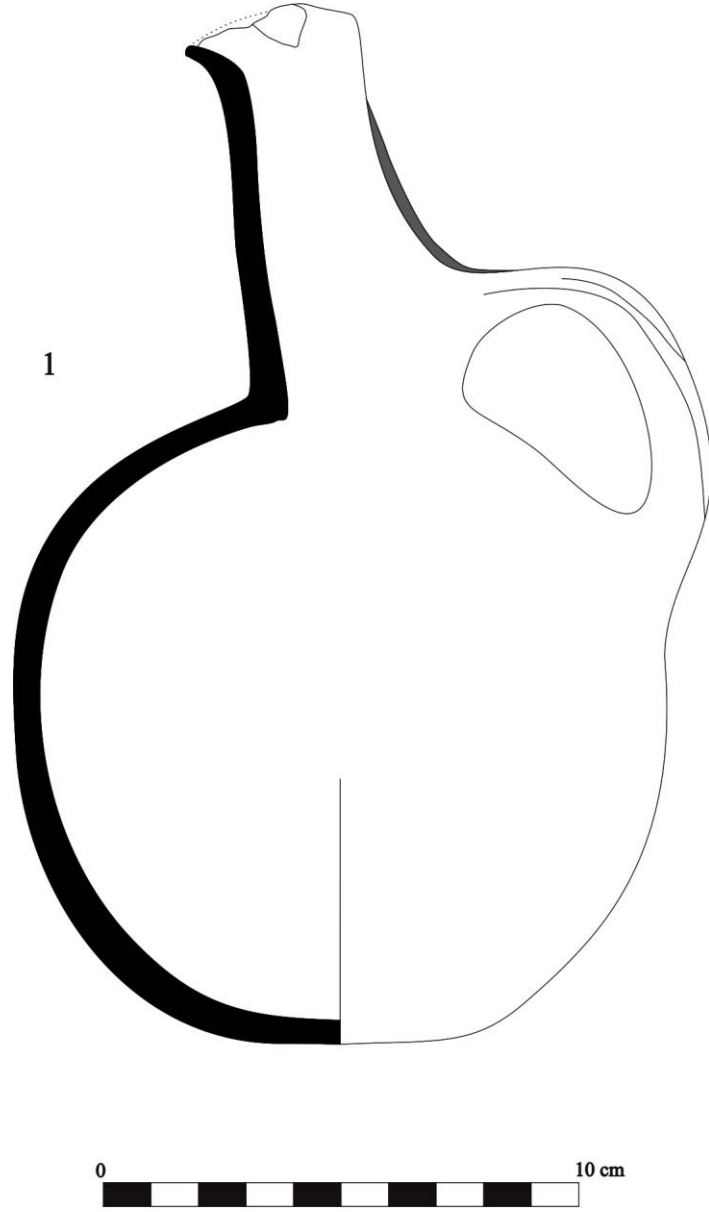
Tip G3 (Form G): Erken İTÇ III Dönemi (Seyitömer)

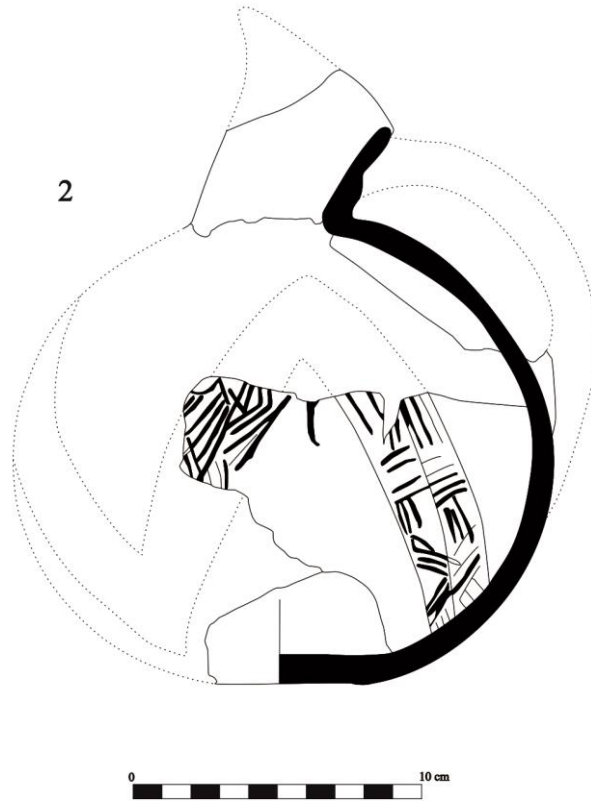
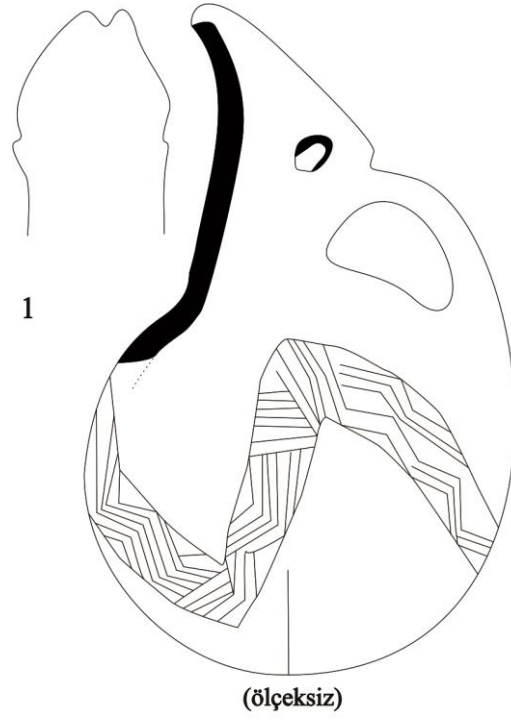
Tip G3 (Form G): Erken İTÇ III Dönemi (Kaklık Mevkii)

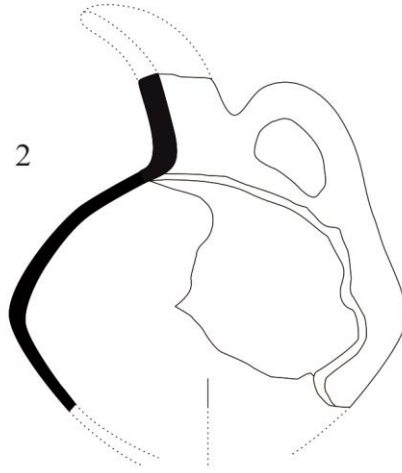
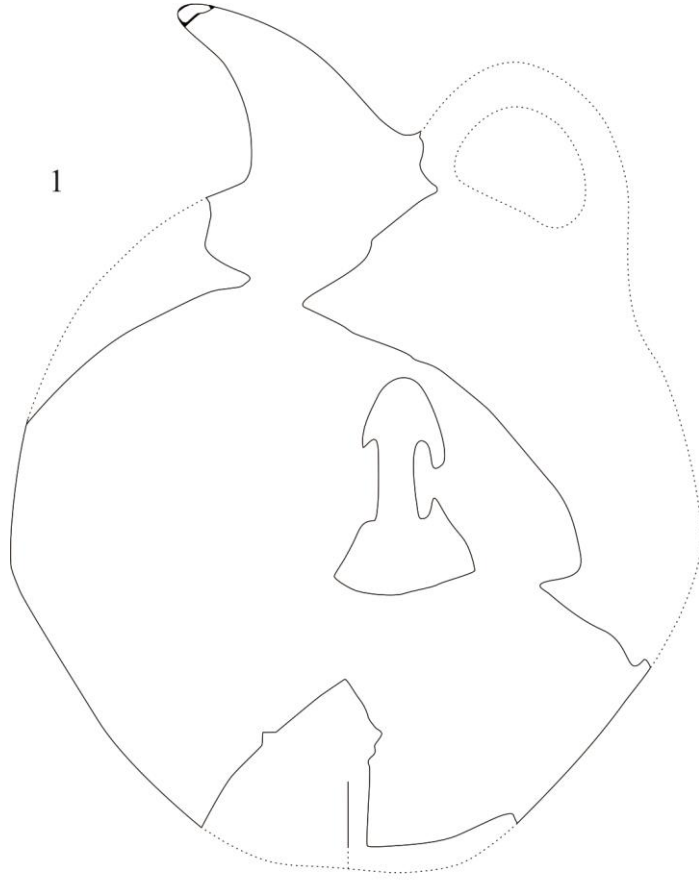
Tip G5 (Form G): Erken İTÇ III Dönemi (Seyitömer)

Tip G5 (Form G): Erken İTÇ III Dönemi (Kaklık Mevkii)

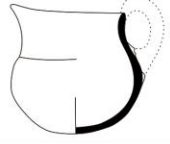
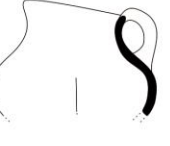

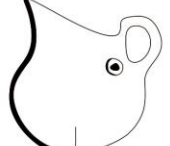
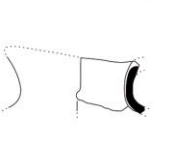
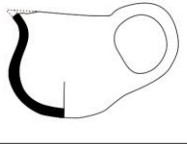
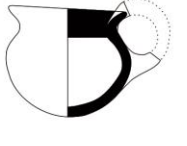

Tip H2 (Form H): Erken İTÇ III Dönemi (1 Bozüyük, 2 Küllüoba)

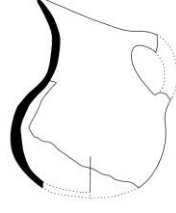
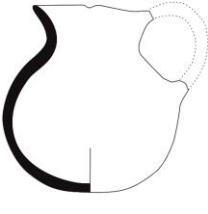

Tip H4 (Form H): Ge İT III Dönemi (Küllüoba)

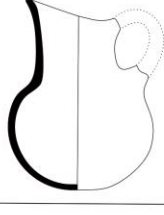

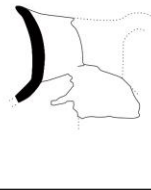
Tablo 2.3: A Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı

			A	
			A1	A2
Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)	B. Menderes-Y. Porsuk Kültür Bölgesi	Kütahya-Tavşanlı Grubu		
İTÇ II		Kütahya-Tavşanlı Grubu		
	Afyon Grubu			
	Bölgesi	Y. Sakarya Grubu		
		Demircihüyük Grubu		
İTÇ I (İTÇ IB)	Frigya Kültür Bölgesi	Demircihüyük Grubu		
		Y. Sakarya Grubu		
İTÇ'ye Geçiş (İTÇ IA)		Kaklık Mevkii		
		Küllüoba		

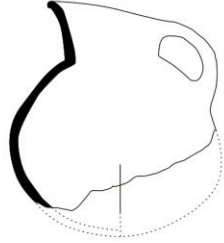
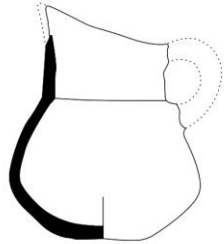
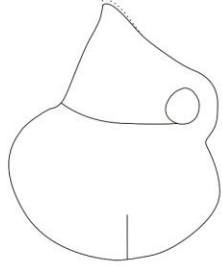
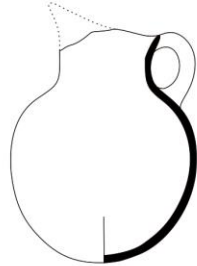

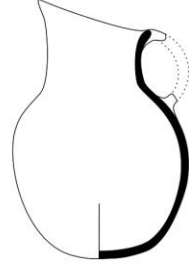

Tablo 2.4: B Formunun Yerleşmelere Göre Dağılımı

İTÇ'ye Geçiş (İTÇ IA)	Kaklık Mevkii	
	Küllüoba	

Tablo 2.5: C Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı

İTÇ II	Kültür Bölgesi	Y. Sakarya Grubu	
		Demircihüyük Grubu	
İTÇ I (İTÇ IB)	Frigya	Demircihüyük Grubu	
		Y. Sakarya Grubu	

Tablo 2.6: D Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı

			D	
			D1	D2
Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)	Bölgesi	Küllüoba		
		Y. Sakarya Grubu		
İTÇ II	Frigya Kültür	Demircihüyük Grubu		
	Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi	Afyon Grubu		
		Kütahya-Tavşanlı Grubu		

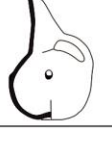

Tablo 2.7: E Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı

			E		
			E1	E2	E3
Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)	Frigya Kültür Bölgesi	Bozüyük			
		Kaklık Mevkii			
	Y. Porsuk Kültür Bölgesi	Kütahya-Tavşanlı Grubu			
İTÇ II	B. Menderes Kültür Bölgesi	Afyon Grubu			
		Demircihüyük Grubu			
	Frigya Kültür Bölgesi	Y. Sakarya Grubu			
		İznik Grubu			
İTÇ I (İTÇ IB)	Bitinya Kültür Bölgesi	İznik Grubu			
		Demircihüyük Grubu			
	Frigya Kültür Bölgesi	Y. Sakarya Grubu			
İTÇ'ye Geçiş (İTÇ IA)		Küllüoba			
		Yukarı Söğütözü II			

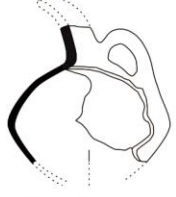

Tablo 2.8: F Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı

			F			
			F1	F2	F3	F4
Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)	Kütahya- Tavşanlı Grubu					
İTÇ II	Büyük Menderes-Yukarı Porsuk Kültür Bölgesi	Afyon Grubu				
	Frigya Kültür Bölgesi	Y. Sakarya Grubu				
		Demircihüyük Grubu				
	Bitinya Kültür Bölgesi	İznik Grubu				

Tablo 2.9: G Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı

			G				
			G1	G2	G3	G4	G5
Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)	Frigya Kültür Bölgesi	Kaklık Mevkii					
	B. Menderes-Y. Porsuk Kültür Bölgesi	Kütahya-Tavşanlı Grubu					
İTÇ II	B. Menderes-Y. Porsuk Kültür Bölgesi	Afyon Grubu					
	Frigya Kültür Bölgesi	Y. Sakarya Grubu					
		Demircihüyük Grubu					
	Bitinya Kültür Bölgesi	İznik Grubu					

Tablo 2.10: H Formunun Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Gruplarına Göre Dağılımı

			H			
			H1	H2	H3	H4
Geç İTÇ III (İTÇ IIIB)	Bölgesi	Küllüoba				
		Frigya Kültür	Küllüoba			
Erken İTÇ III (İTÇ IIIA)	Bölgesi		Bozüyük			
		Kütahya-Tavşanlı Grubu				
İTÇ II	B. menderes-Y. Porsuk Kültür Bölgesi	Kütahya-Tavşanlı Grubu				
		Afyon Grubu				
	Frigya Kültür Bölgesi	Demircihüyük Grubu				
	Bitinya Kültür Bölgesi	İznik Grubu				

Tablo 2.12: İTÇ’ye Geçiş Dönemi Gaga Ağzılı Testi Formlarında Temsil Edilen Mal Grupları

	A	B	E
	A1		E1
Siyah Açıklı Mal (Mal 7)	+		+
Yalın Mal (Mal 5)			+
Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal (Mal 4)	+	+	+
Gri-Kahverengi Açıklı Mal (Mal 3)	+	+	+
Gri Açıklı Mal (Mal 2)		+	
GkÇ Koyu Yüzlü Açıklı Malı (Mal 1)	+	+	

Tablo 2.13: İTÇ I Dönemi Gaga Ağzılı Testi Formlarında Temsil Edilen Mal Grupları

	A	C	E	
	A2		E1	E2
İznil Kahverengi Astarlı Malı (Mal 6)				+
Siyah Açıklı Mal (Mal 7)	+	+	+	+
Kırmızı Astarlı ve Açıklı Mal (Mal 4)	+	+	+	+

Tablo 2.15: Erken İTÇ III Dönemi Mal Grupları

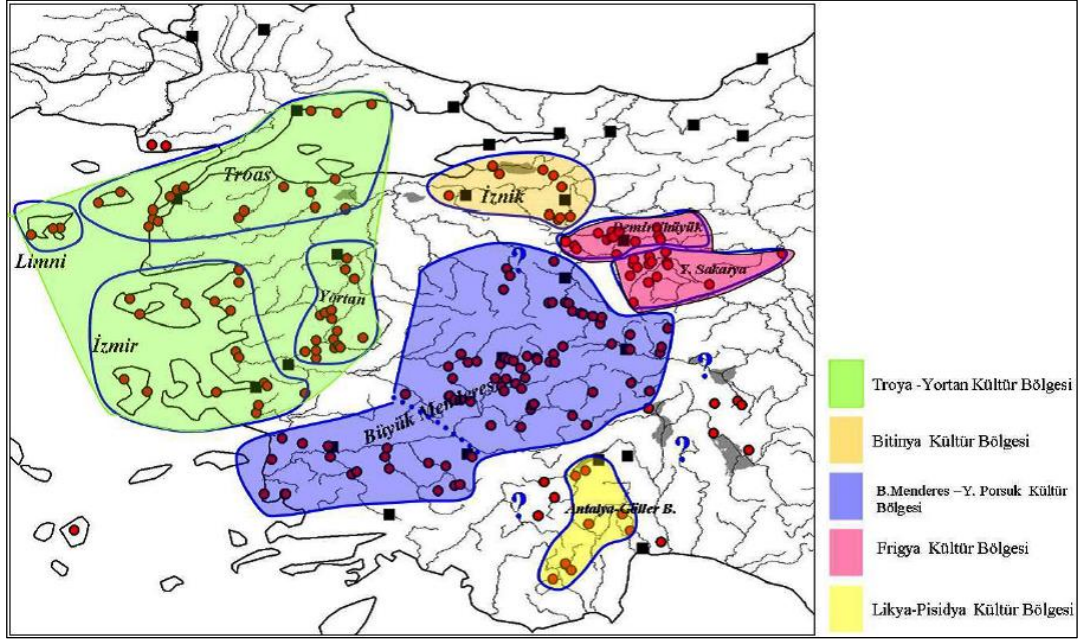
	A	D	E		F		G		H	
	A2	D1	E2	E3	F2	F4	G3	G5	H2	H3
Portakal Rengi Astarlı Altıntaş Malı (Mal 10)	+		+	+	+	+	+	+		+
Kırmızı Astarlı Parlak Açkılı Mal (Mal 9)									+	
Koyu Gri/Siyah Astarlı Mal (Mal 8)				+						
Kırmızı Astarlı ve Açkılı Mal (Mal 4)		+	+	+			+	+		

Tablo 2.16: Gaga Ağızlı Testi Formlarında Temsil Edilen Bezeme Türleri

			KABARTMA BEZEME	YİV VE OLUK BEZEME	FİGÜRATİF BEZEME	SAKLI ASTAR BEZEME
ERKEN İTÇ III (İTÇ IIIA)	Frigya Kültür Bölgesi	Küllüoba				
		Bozüyük				
		Kaklık Mevkii				
	Yukarı Porsuk Bölgesi	Kütahya-Tavşanlı Grubu				
İTÇ II	Büyük Menderes-Kültür Bölgesi	Afyon Grubu				
	Frigya Kültür Bölgesi	Y. Sakarya Grubu				
		Demircihüyük Grubu				
	İznik Kültür Bölgesi	İznik Grubu				
İTÇ I (İTÇ IB)	Bitinya Bölgesi	İznik Grubu				
	Frigya Kültür Bölgesi	Demircihüyük Grubu				
		Y. Sakarya Grubu				
İTÇ'ye GEÇİŞ İTÇ IA)		Küllüoba				
		Kaklık Mevkii				

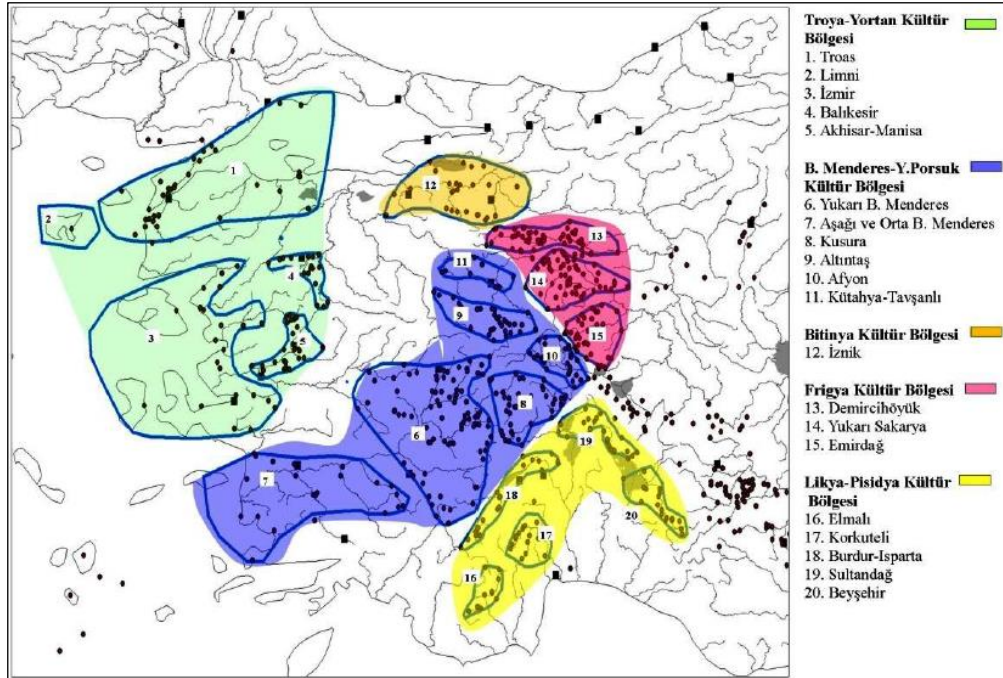
Tablo 3.2: İTÇ I Dönemi Gaga Ağızlı Testi Formlarının Çevre Bölgelerle Karşılaştırılması

	A		B	C	D		E			F				G				
	A1	A2			D1	D2	E1	E2	E3	F1	F2	F3	F4	G1	G2	G3	G4	G5
Beycesultan İTÇ I Kül. Böl.																		
Yortan Grubu																		
İzmir Grubu																		
Limni Grubu																		
Troas Grubu																		
İzmit Grubu																		
Bitünya Kültür Bölgesi																		
Frigya Kültür Bölgesi																		
Yükarı Sakarya Grubu																		

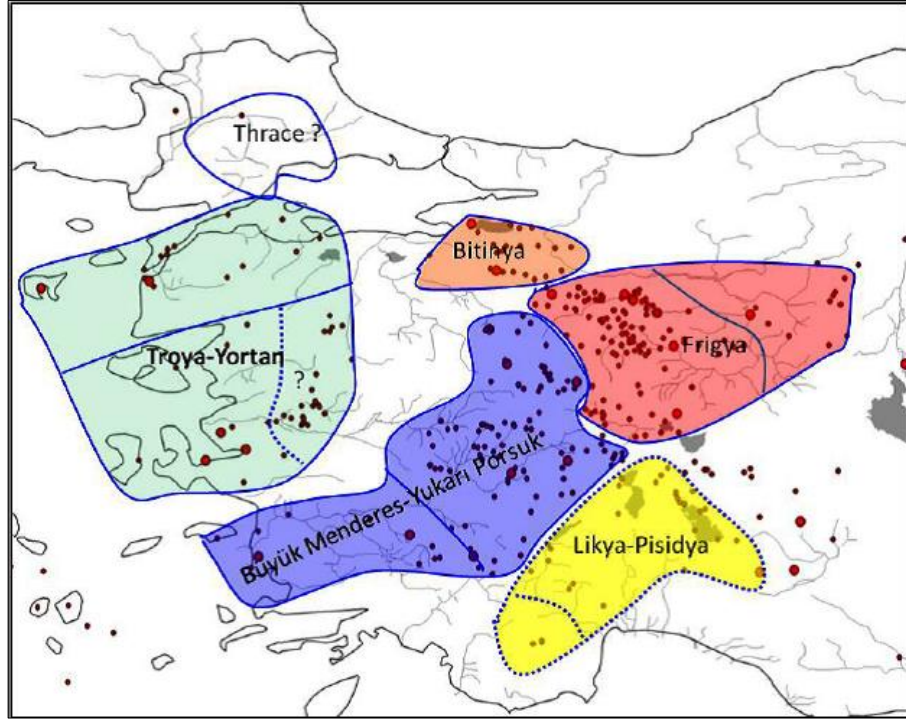
Harita 3.1: Batı Anadolu İTÇ I Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Grupları

Kaynak: (Sarı, 2009:Şek.7)

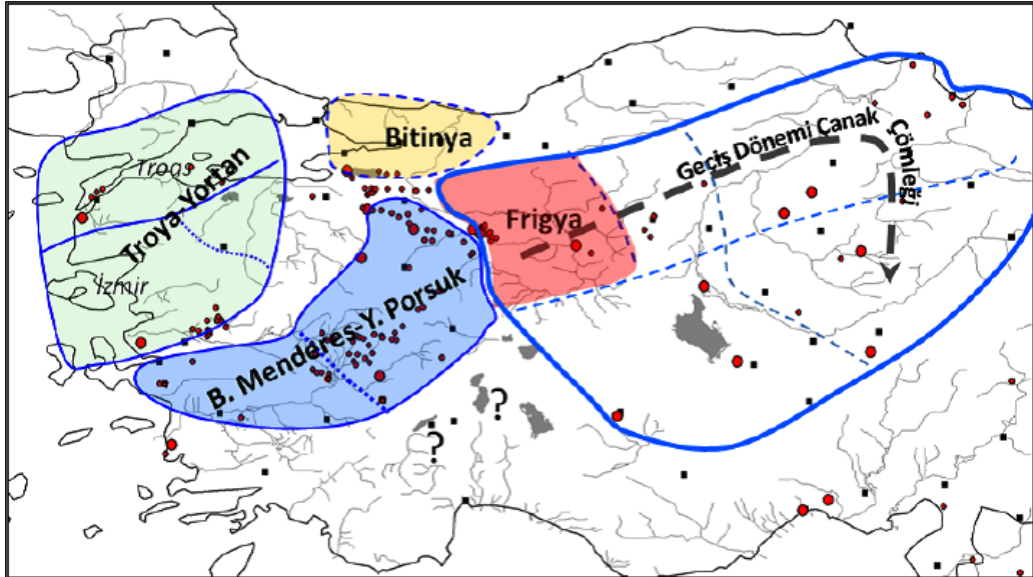
Harita 3.2: Batı Anadolu İTÇ II Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Grupları

Kaynak: (Sarı, 2009:Şek.11)

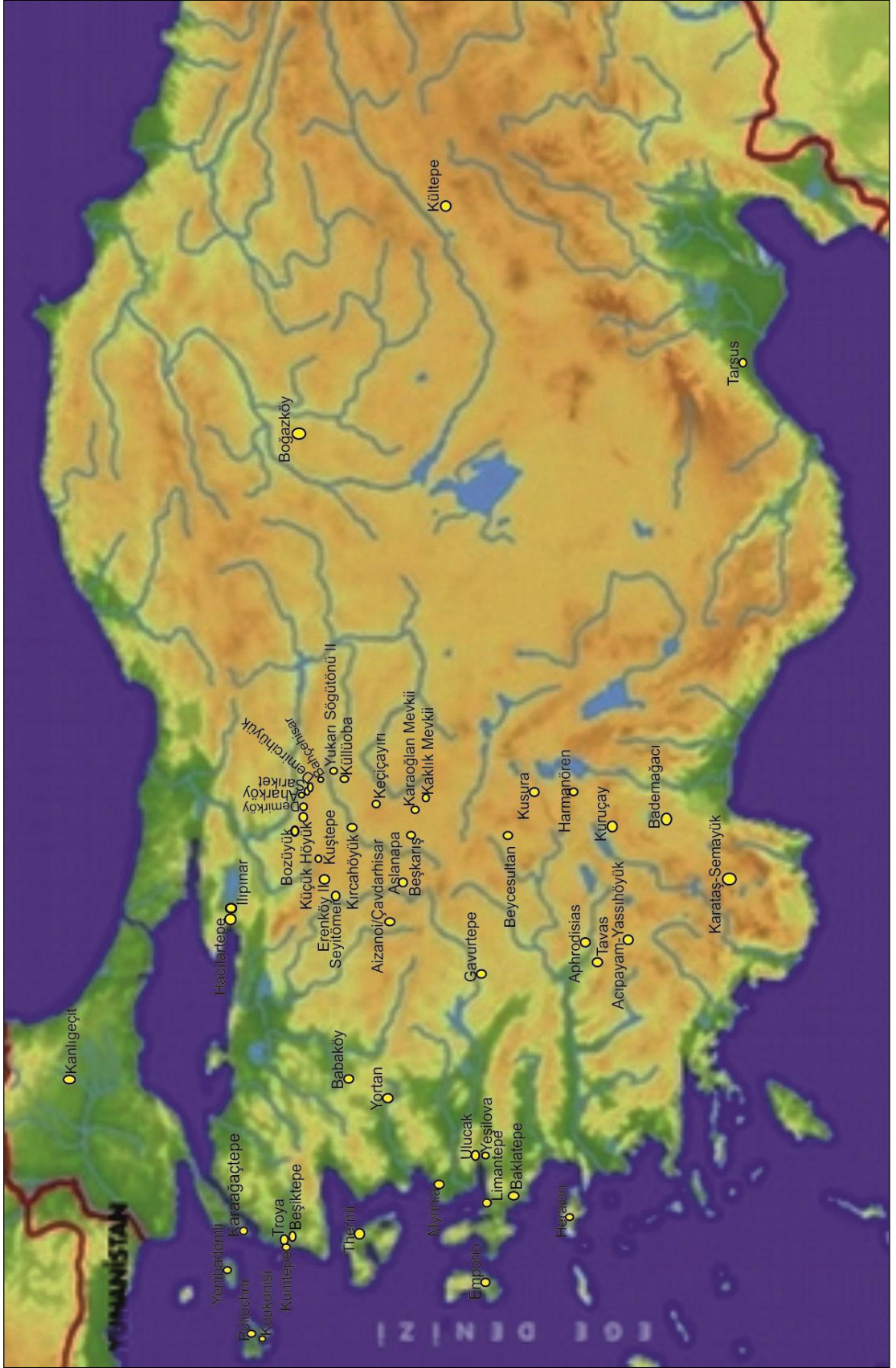
Harita 3.3: Batı Anadolu Erken İTÇ III Kültür Bölgeleri ve Çanak Çömlek Grupları

Kaynak: (Sarı, 2009:Şek.177)

Harita 3.4: Geç İTÇ III (OTÇ'ye Geçiş) Kültür Bölgeleri

Kaynak: (Sarı, 2009:Şek.22)

Harita 3.5: Adı Geçen Yerleşme ve Mezarlıklar

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖĞRENCİ ÖZGEÇMİŞ FORMU

Adı-Soyadı	Abuzer Güneysu		
Lisans Öğrenimi	Doğu Akdeniz Üniversitesi	Doğum Yeri	Kahramanmaraş
Yüksek Lisans Öğrenimi	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Doğum Tarihi	15.11.1984

Mesleki Deneyim

- 2009: Diyarbakır-Bismil'deki Kavuşan Höyük kazısı / Başkan: Prof. Dr. Gülriz KOZBE, (ekip üyesi)
- 2009: "İlisu Barajı etkisi altında kalacak arkeolojik ve kültürel varlıkların tespitine yönelik Bismil ve Batman bölgesi yüzey araştırmaları"/ Diyarbakır Müze Müd. Başkanlığı ve Prof. Dr. Gülriz KOZBE'nin bilimsel danışmanlığı altında (ekip üyesi)
- 2009 yılında gerçekleştirilen "Diyarbakır bölgesi arkeolojik arazi kullanımına yönelik yüzey araştırması"/Diyarbakır Müze Müd. Başkanlığı ve Prof. Dr. Gülriz KOZBE'nin bilimsel danışmanlığı altında (ekip üyesi)
- 2010: Diyarbakır-Bismil'deki Kavuşan Höyük kazısı / Başkan: Prof. Dr. Gülriz KOZBE, (ekip üyesi)
- 2011: Diyarbakır-Bismil'deki Çiftlik ve Cirif Höyüklerinde sondaj çalışmaları (ekip üyesi)
- 2011: Diyarbakır-Bismil'deki Kavuşan Höyük kazısı / Başkan: Prof. Dr. Gülriz KOZBE, (ekip üyesi)
- 2011 yılında gerçekleştirilen Diyarbakır Müze Müdürlüğü'nce yürütülen "Diyarbakır İlçeleri Kültür Envanteri" projesi kapsamında Bismil, Hazro ve Kocaköy İlçelerinin Kültür Envanterinin belirlenmesi (ekip üyesi)
- 2011 yılında gerçekleştirilen Diyarbakır Müze Müdürlüğü'nce yürütülen "Diyarbakır İlçeleri Kültür Envanteri" projesi kapsamında Bismil, Hazro ve Kocaköy İlçelerinin Kültür Envanterinin belirlenmesi (ekip üyesi)
- 2011 yılında gerçekleştirilen Ilisu Barajı ve HES projesinden etkilenecek alanda "Diyarbakır-Batman İlleri Arasında Yer Alan Yukarı Dicle Vadisi ve Yakın Çevresinin Jeomorfolojik Araştırması" başlıklı proje / Prof. Dr. Gülriz KOZBE ve Yrd. Doç. Dr. Sabri KARADOĞAN başkanlıkları altında (ekip üyesi)
- 2013: Eskişehir-Seyitgazi'deki Küllüoba Kazısı/ Prof. Dr. Turan EFE başkanlığında
- 2014: Eskişehir-Seyitgazi'deki Küllüoba Kazısı/ Prof. Dr. Turan EFE başkanlığında

İLETİŞİM BİLGİLERİ

ADRES: İstiklal Mahallesi/Saraç Sokak, No: 7/Daire: 2 Merkez-Bilecik

TELEFON :

GSM:

E-Posta: guney.su.abuzer@gmail.com